

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BERLİN HOTELİ VICKI BAUM

VICKI BAUM

BERLİN HOTELİ

SİREN YAYINLARI

VICKI BAUM

BERLİN OTELİ

Dizgi: Siren Yayınları
Baskı: Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Cemal Nadir Sok. No:24 Cağaloğlu
İstanbul-1991

VICKI BAUM

BERLİN OTELİ

**Çeviren
ENGİN SUNAR**

Hava savunma bataryalarının, daha ilk ateşlerinde yere düşen çerçeveyi yeniden asmak için, bir tabureyi masayla duvar arasına yerleştirmeye çalıştı.

- Onbeş gün içinde bu üçüncü keredir ki, burnunu yere sürüyor, diye söylenirken, yerden aldığı çerçevenin camını yeniden sildi.

Bu, Führer'in resmi, güleç yüzlü bir portresiydi: Yayık ağzın budala ifadesine rotüş yapılmış, sıradan buruna en soylu hatlar kazandırılmış ve şişkin gözlere ateşli bir bakış verilmişti. Bu görüntü Avrupa'da o denli yaygınlaşmıştı ki, insanlar artık Führer'in gerçek çizgilerini unutmuşlardı. Ama bu eski bir hi-leydi ve Cèsar'dan Napolèon'a kadar, bütün hükümdarlar tarafından kullanılagelmişti.

Schmidt biraz tiksintiyle resme baktı, küçük taburesinin üzerine çıktı ve duvarda çivi çakacak bir yer aradı.

- Çivi deliğinden geçilmiyor, bu duvar yeni bir saldırıya dayanmayacak, diye söylendi.

Ağzında yamulmuş çiviler tutuyor, çekiciyle de bir çivi-yi düzeltmeye uğraşıyordu. Artık çivi de zor bulunur olmuştu.

-Yeni hava savunmamız sayesinde bu akşam bir daha gelmeyeceklerdir, dedi resepsiyon görevlisi Ahlsen.

Ahlsen partinin simgesini taşıyor, Goebbels'in gazetesi Das Reich'in gündelik kısmındaki haberleri içine sindiriyordu.

Herr Kliebert, diğçerlerinin çalışmasını izlemek üzere cam hücrelerinden dışarıya çıktı. Eskiden taşra kentlerinden birinde belediye başkanırken, Weimar Cumhuriyeti sırasında görevinden istifa etmişti. Ardından da, Nazilerin yükselişini bir çeşit güvensizlikle izlemişti. Ama şimdi, bütün gençler ordu birliklerine çağrılınca, onu modası geçmiş Prens Albert şapkası ve cansıkıcı bilgeliğıyle araç gereç satar. dükkânından çıkartmışlar, oteldeki masanın başına geçirmişlerdi. Burada değersiz bir resepsiyon şefliğı görevi yapıyordu. Otelin içinde her yerde yaşlılar vardı: Yaşlılar, hastalar ve savaşın kazanılmasından soyluluk duyan, aktif görev yapamayacak sakatlar.

Schmidt eli ayağı tutan tek kişi olarak, gidenlerin yerini dolduruyordu, ama o sağık muayenesi olmak üzere başvuruda bulunacaktı. Öfkesini duvara çekiç sallayarak çıkartıyordu.

- Babamın çağında burada Bismarck'ın portresi asılıydı, ben askeri öğrenciyken onun yerini Kaiser aldı. Geçen savaşta sıra Hindenburg'a, şimdi de Hitler'e geldi. Ardından kim gelecek merak ediyorum, diye homurdandı.

Sirenler saat sekize yedi kala çalmıştı. Berlin halkı uyumla bodrumlara doluşmuştu. Çünkü, yönetmelik son derece sıkıydı. Dışarda kalan kişiler cezaya çarptırılıyordu. Otelde müşteriler konforlu bir birahaneye benzetilmeye çalışılan bir sığınağı yayılmışlardı. Uçaksavar bataryalarının uzaklaşan homurtuları, bir devin bowling oynarken çıkardığı sesleri andıran aralıklı birkaç patlama duyulmuş, camlar sarsılmış, portre yenden düşmüştü. Hepsi bu kadar. Bütün uyarılarda olduğı gibi, hol mutsuz ve ıssız görünüyordu. Işıklar perdelenmiş, radyo susmuş, telefon dilsizdi. Belboyların sırasında da kimse yoktu: Sıkı emirler, onları şarap mahzeninin arkasındaki personel sığınağına kapatıyordu. Çiçekçi kadının dükkânı kapatılmıştı: Kadın kısıtlı çiçek birikimini öğleden sonra satmıştı. Gazete reyondaki zavallı dul kadın da, korkuya kapılarak yerinden ayrıl-

mıştı. Bu heybetli mermer ve altın yaldızlı yapay mermer sütunlarıyla, hol içten yıpranmışlığın simgelerini her yanıyla sergiliyordu... Asansörün kafesinin üstündeki pankratta, "Çalışmaz" yazıyordu.

Hava saldırıları camları kırmıştı. Pencereleler, şimdilik karton parçaları ile kapatılmıştı. Ağır brokar perdelerin birçoğu yırtılmıştı. Derin ve heybetli koltukların çoğundan dolgu maddeleri fişkırmıştı. Çünkü, bu ülkedeki iğne ve iplik sıkıntısı, tamirat konusunda içinden çıkılmaz bir durum yaratıyordu. Ananas resimleriyle bezeli ahududu rengi halıdan taban döşemesi görölüyordu. Herr Kliebert, halıdaki kocaman delikleri, şimdi geliş geçişi engelleyen palmiye saksılarıyla gizlemişti. Buranın saygın görünüşünün korunmasındaki önemi bakımından, eninde sonunda otele yeni bir halı tahsis edilmesi beklenebilirdi. Nas-yonal Sosyalizmin işbaşına gelişinden beri, geçici müşterilerin uğradığı geçici bir uğrak yeri olmaktan çok, bu otel yönetimin yarı resmi bir şubesi, ülkenin geriye kalan kısmından uzak, konforlu bir adacığı halindeydi. Burada, Hitler rejiminin kaymak tabakası kalıyordu: Haftayı Berlin'de geçiren ve yakın zamanda edindikleri servetleriyle aldıkları eski arazilerdeki ailelerini arada sırada görmeye giden yüksek görevliler; bombardımanın malikhânelerinden çıkardığı sanayiciler, otomobil ve taksi yokluğundan evlerine ulaşım olanağını yitiren, ama otelin son derece yüksek ücretini ödeyebilen ayrıcalıklılar. Üçüncü Reich'ın seçkinleri, yabancı firmalardan ziyaretçileriyle burada görüşebiliyor, dümenler çevriyor ve pazarlıkta bulunuyordu. Burası bütün Quisling'lerin ve işbirlikçilerinin, kalantor bankacıların, önemli sanayicilerin, az veya çok karanlık yabancı ajanların genel kurmay karargâhıydı. Söylentiler burada doğuyor, bastırılıyor; tehdit edilen, dehşete düşürülen uydulara, Üçüncü Reich'la iş yapmak durumunda kalan tarfsızlara sözler veriliyor, sonra da cayı-
*Nazilerle işbirliği yapan Norveçli devlet adamı.

lıyordu. Bu eski ve güzel otel, Nazi'lerin yeni Almanya'larını sergiledikleri bir vitrin görevi üstleniyordu. Onların propagandalarını kusursuzca destekliyordu. Bu nedenle de, bütün ülke besin değeri olmayan bir bira tayınından yoksunken, otelin kavrılarında en az bulunur şaraplar diziliydi. Mutfağında av hayvanlarından, kümes hayvanlarından ve balıklardan yapılan bolca yemek çeşidi bulunurken, az beslenmenin yıllardır kırdığı halka bir dilenci gibi çöplükleri karıştırma, yiyeceğe benzer birşeyleri bulup çıkarma, çalma gibi zorunlu beceriler kalıyordu. Evet, halılardaki delikler ve kentin üzerinde esen tehditkâr rüzgârın sızması dışında, otel eski yıllanmış hizmetkâr kuşağıyla milli gururu hâlâ bir parça koruyordu.

- Son saldırıdan sonra ne oldu biliyor musunuz? diye Schmidt taburesinden inerken sordu. Evler o kadar sallanmış ki, her yerde saatler boyunca pencerelerden Führer portlerinin uçtuğu görülmüş.

- Heil Hitler!

Schmidt, Ahlsen'in bakışının, döner kapının yanında mermer sütunların birinin dibinde oturan, çok dar mavi bir takım elbise giymiş tıknaz birine dönüşünü izledi. Adam gazete okuyor, özenle az alkollü birasını yudumlarken başka bir şey düşünüyordu. Bu adam otelin holündeki mobilyalardan biri, Gestapo adındaki bin başlı canavarın henüz pek kaygılandırmayan bir görüntüsüydü.

- O mu? dedi Schmidt. Ama, bana son söylentilerden gizlice hep o söz ediyor. Prosit, Heinrich!

Tabureyi taşıyan Schmidt, adamla özel birkaç kelime konuşmak üzere durdu.

- Söyleyin bana Heinrich. Burada neler oluyor?

- Neden, bir şeyler olması mı gerek?

- Ne demek istediğimi biliyorsunuz. Polis ekibi otelde araştırma yapıyor. Kazan dairesindeki kömürü bile aktardılar.

- Ha, evet! Sanırım, Richter'i anyorlar. Onun bu bina-
nın bir bölümünde saklandığını söylemişlerdi.

- Ulu Tanrım! Bunun gerçekliğine inanıyor musunuz?
Gestapo'nun adamı gazeteyi elinden bıraktı, ağzını sildi
ve bilgiç bir tavır takındı.

- Ben söylenilere değil, olgulara bakarım. Benim ve
adamlarımın gözetimindeki bu oteldeki oyuysa, bir sineğin bi-
le burada gizlenemeyeceğidir.

- İşte, benim de söylediğim bu, Heinrich. Zindandan ka-
çan biri, burada nasıl saklanacak bir yer bulabilir?

- Öte yandan, diye Gestapo'nun adamı güvenle onayla-
dı. Bu tesis, şüpheli kişilerle dolu gerçek bir avlak. Sabahtan ak-
şama kadar gelip geçen bütün bu yabancıları kontrol etmek için
gözleri dört açmak gerekiyor. Örneğin, şu Romen Askeri
Heyeti'nin ele alınız. Subay bile olsalar, bu kişilerden kuşkula-
nıyorum. Veya şu, Macar Çardaş orkestrası. Neye yarar bu
Allah'ın belâları? Yalnız bizim işimizi güçleştirmeye, hepsi bu
kadar!

- Hakkınız var, sizin gibi birinin burada bulunması bü-
yük talihimiz. Ancak Richter, bu otelde saklanmaya kalkışacak
olursa, tek bir şansı bile kalmaz.

- Hiç şüpheniz olmasın. Yerin dibine bile girse onu bu-
lup çıkartınız. Onun türünden hainler ortadan kaldırılmalı.

- Kesinlikle. Artık benim gitmem gerek. Heil Hitler! de-
di Schmidt isteksizce.

Sonra sehpayı, bodrumdaki gereç dolabına bırakmak
üzere sıvıştı.

- Haberi duyduunuz mu? Gestapo her yerde kol geziyor.
Reichter'in burada bir yere saklandığını düşünüyorlar, diye ser-
vis asansörünün telleri kopuk tablosunu onarmaya çalışan yaşlı
teknisyene seslendi.

- Umarım, onu yakalayamazlar, dedi ötekisi sakın bir

şekilde.

- Reichter'in de Stalingrad'da savaştığı söyleniyor. Artık kendi askerlerini de idam etmeye başladılar. Ne ayıp! .

- Yakalayamadıkları sürece idam edemezler, dedi elektirikçi.

Reichter, duvarlara yazılan bir isimdi, yalnızca. Bir fısıltı, bir söylenti, bir tehdit ve uykusuz geceleri dolduran bir korkuydu; bu bir tutku, bir umut, bir efsaneydi. Evlerin duvarlarında görülüyordu: "Richter'i öldürebilirsiniz, ama onun ruhunu asla öldüremezsiniz!" Bu, duvarlarda, otomobillerde, metronun kalabalık vagonlarında, halka açık parklarda, otobüslerde ve anıtların kaidelerinde yazılmış bulunuyordu. Polis devriyeleri bu yazıları silmek için dolaşıyor, görüldükleri yerlerde bütün gece boyunca nöbet tutuyordu. Ertesi gün aynı duvar yazısını buluyorlardı: "Richter'i öldüreceksiniz, ama onun ruhunu öldüremeye ceksiniz!"

İnsanlar, bu cümleyi durmayı göze almaksızın, korkulu gözlerle yandan ve acele bir bakışla okuyorlardı. Reichter'in hakkında, onunla ilgili bütün haberler sansüre uğradığından, pek bilgileri yoktu. Baskı altındaki ülkede, yine de gizli bir örgüt eliyle, eski ve saygın Leipzig Üniversitelerindeki isyandan herkes haberdardı. Başkaldırının elebaşılarının tutuklandığı ve Alman öğrencilerin, kaynayan öğrenci huzursuzluğu ve gizli kuruluşları hakkında bilgi toplamak için işkenceden geçirildikleri, konuşmayı reddedince de baltayla idama hüküm giydikleri biliniyordu.

Hepsi idam edilmişti, ama bir ayrıcalıkla. Şefleri Martin Richter, bir cezaevinden diğerine götürülürken kaçmayı başarmıştı. Şimdi de onu bu otelde boş yere arıyorlardı.

Bodrumdan dönen Schmidt, holün bir köşesinde hastalarını kabul ettiği küçük masasının başında oturan otel doktoruna yöneldi. Yanındaki bir iskemlenin üzerinde doktorun ilkyar-

dım çantası açık duruyordu: Uyarıcılar, morfin, alarm verildiğinde kriz geçirecek bir kadına yapılacak iğneler. Bazen hiç beklenmedik kötü şeyler de olabiliyordu.

- Haberi biliyor musunuz? diye doktorun yanında duran Schmidt sordu. Richter'in bu bölgedeki evlerde saklandığına inanan polis otelde araştırma yapıyor.

- Bunu yaparsa aptaldır, dedi doktor ilgisizlikle.

Schmidt bacağına sürüyerek birkaç adım attı. İçini çekti.

- Ne vardı? diye doktor iskambilleri karıştırırken sordu.

- Sağlık kontrolüm söz konusu doktor. Yarın sabah saat sekiz'de sağlık kontrolünden geçeceğim de, dedi Schmidt.

- Tebrikler, dedi doktor. Ben de her an için çağınılım sanıyorum.

Gösterişsiz ceketinin iliğinde Birinci Savaş'ın Demir Haç kurdelasını taşıyordu. Bükülmeyen bir bacağı, hafif topallaması vardı. Bu kez onu malül gaziler arasında kabul eden orduya karşı içinde kırgınlık besliyordu. Başka bir deyişle, doktor savaşa katılmayı isteyen bir barış adamıydı.

- Kutlamaya gerek yok, diye Schmidt yeniden söze girdi. Ben geçen savaşta bulundum. Hâlâ boğazıma kadar doluyum. Savaşın ne olduğunu biliyorum ve et ezmesi olmak için Rusya'ya gitmek istemiyorum. Dinleyin, doktor. Ben oraya gidemem. Sol yanımda devamlı sancılarım var. bu spora göre çok yaşlıyım, ama bunun nasıl olduğunu bilirsiniz. Ağrılarımla askeri doktora anlattığım zaman hiçbir şeyim kalmayacak.

- Gerçekten mi?

- Bana bir şey verebileceğinizi düşünüyordum. Artık asker olmak istemiyorum, yorgun düştüm. Bazen kendimi ağlayacak kadar tükenmiş hissediyorum.

Schmidt umutsuz görünüyordu.

"Bunlar sinir hastası, yalnızca sinir hastası, tanrıların katından düşmüş kutsal kişiler sanki," diye doktor aklından ge

çirdi.

- Hayır dostum, dedi. Ne ilâçlar, ne de kafein iğneleri kalbinizin iyi atmasını sağlar. Bu sizin savaşınız ve gidip onu yapacaksınız. Şu "Heil Hitler" diye on yıldır, hatta daha uzun bir süredir bağıranlardan değil misiniz? "Yakıcı güc"ünüzle o denli doluydunuz ki, nerdeyse patlayacaktınız. Bavyera dağlarındaki, bana sözünü ettiğiniz, şu güzel gezintinizi hatırlayınız. Artık bu yolculuğunuzun bedelini ödemeniz gerekiyor.

- Aynı şey değil bu.

- İş başa gelince, nedense değişir.

Doktor, döner kapıdan içeriye girmekte olan garip bir görüntüyü izlerken, iskambilleri elinde çeviriyordu. Bu, ayağında eskimiş erkek ayakkabıları, üzerinde eski buruşuk bir üniforma ile Sivil Savunmacıların giydiğinin benzeri bir miğfer bulunan yaşlı bir kadındı. Kadının yıllarca toprağın altında kalmış, şu anda da mezarından çıkmış gibi bir hali vardı. Bir robot hareketleriyle büroya ayaklarını sürüyerek giden kadın bir telgraf tomanı bıraktı ve Herr Kliebert'in imzalaması için bir defter uzattı.

- Ne haberler var? diye Schmidt ona sordu.

- Uçankalelerin, Lunebourg toprakları üzerinde gerisin geri dönmeye zorlandığı, bunlardan yirmi veya otuzunun düşürüldüğü söyleniyor. New York'ta ayaklanma var. Ruslar dün seksen bin adam kaybetmişler, Reichter'i yakalayamamışlar, diye kadın tam bir umursamazlıkla sıraladı.

İyi haberler birikimini iç karartıcı tavrıyla sıraladıktan sonra, kadın kocaman ayakkabılarını harekete geçirdi ve ortadan kayboldu. Doktor ayağa kalktı, bükülmeyen bacağını ileriye uzattı. Sığınağın yolunu işaretleyen büyük kırmızı okları izledi, çevreyi dolaşarak büroya ulaştı.

- Bana telgraf var mı? diye sordu.

- Şimdilik yok, doktor, dedi Ahlsen.

- Resmi bir yazı beklediğimi biliyorsunuz değil mi?

- Pek tabii. Bana önceden söylemiştiniz, diye Ahlsen

biraz kirlice bir mendile sümkürürken, yanıt verdi.

- Askere çağrılmayı bekliyorum, dedi doktor açıklayarak. Resmi yazı her an gelebilir.

- Gerçekten mi?

- Celp yazısı gelir gelmez beni haberdar edin, dedi doktor masasına dönerken.

Maça kızı onu aptalca bir bakışla izliyordu...

"Bu telgrafla ilgili bunca sorun neden oluyor? dedi kendi kendine. Sonra yanıt olarak omuz sikti. Geçen savaşta bulundum. Orada neler döndüğünü bilirim. Tanrı bilir, savaşı pek sevmem. Ama, yine de gitmek istiyorum, Tanrım. Böyle ücra bir otelde çakılıp kalmaktansa, sonunda, tedavi yaparken bir bombanın burayı yerle bir etmesini beklemektense, kim ne derse desin, savaşa gitmek çok daha onurlu olur." Yalnızlık içinde hayallere kapılmıştı; ön hatlardaki bir ambülansın iç bulandıran havasını soluyor, bu felaket dolu yaşamın ateşini paylaşıyor, ameliyat sırasında yüzünden terlerin süzüldüğünü duyumsuyor, obüs mermilerinin ısıklıklarını duyuyor, çevresinde genç arkadaşlarını görüyordu. Bacağı daha iyidi, artık sakat değildi.

"Evet, burada yapılacak ne var?" diye kendine sorarken, gözlerini kapıya çevirdi.

Her an alarm durumunda bulunuluyordu. Issız sokaktan bir müşterinin gelişi şaşırtıcıydı. Ama acelesi varmış gibi döner kapıdan içeriye dalan genç havacının, alarm durumundan sanki haberi yoktu. Büroya doğru çizmelerinin hafif madeni tıkırtıları arasında yürüdü. Biraz içmiş gibi, çok gergin görünüyordu.

- Banyolu bir oda, Sakın bana burada sıcak su bulunmadığını söylemeyin, diye Ahlsen'e seslendi.

Havacı çok gençti. Oldukça ufak tefekti. Genç bir kızın ince yapısına sahipti. Yüzü doktorun dikkatini çekti. Kaş ve kir-

piklerinin kavruk, sol yanağının ve çenesinin beyazımsı bir kremle kaplı olmasının dışında, yeni şekillendirilmiş bir çocuk yüzü gibi, güzel bir yüzü vardı. Bu yüzde âdeta açık seçik bir çıplaklık yer alıyordu; son derece parlayan gözleri, yine de boş ve beyaza yakın bir renkteydi, cam bilyalara benziyorlardı. Genç pilot, sol elinde tuttuğu eldivenleriyle sabırsızca çizmesine vuruyordu. Sağ elindeyse gelişigüzel yapılmış bir sargı vardı.

- Son derece üzgünüm teğmenim, dedi Ahlsen. Ama bütün odalarımız tutulmuştur. Ruhr'dan gelen bunca mülteciden sonra tüm Berlin'de tek bir boş oda bile kalmadı...

- Beni dinleyin, diye havacı yanık çenesini masanın üzerinden, Ahlsen'in kül rengi ve tüysüz yüzüne bir hayli yaklaştırdı. Banyolu bir oda istiyorum, anlıyor musunuz? Belki hatırlamıyorsunuz, ama ben teğmen Otto Kauders'im. Bunu unutmayın.

Teğmen Kauders'in adı birçok düşman uçağının düşürülmesiyle ilgili olarak gazetelere geçmişti. Demir Haç nişanıyla ödüllendirilmişti.

- Evet, teğmenim, sizin için ne yapabiliriz, derhal bakaçağım, diye Ahlsen yanıt verirken, Kliebert "Hoşgeldiniz" söcükleriyle cam kutusundan dışarıya çıktı.

-Teğmen Kauders geçen defa beşinci katta, 46 numaradaydı, diye Schmidt hiç yanılmayan bir belleğe sığınarak konuştu. Şimdi orayı bay Roigier tutuyor, ama onu beşinci katın maymun kafesine alabiliriz...

Her katta, bir yanında asansör, diğer yanında baylar tuvaleti bulunan bir oda yer alıyordu. Otelde bu odalara maymun kafesi deniyordu. Bay Rougier'e gelince, Balkanlar, Paris, Berlin arasında mekik dokuyan, ilişkili olduğu kişiler veya yüklü bir komisyon verenler hesabına işler çeviren, milliyeti belirsiz ufak tefek biriydi. Onun için tedbirli davranmaya gerek yoktu.

- Hah! işte gerçekçi bir çözüm, diye Kauders sakinleşir-

ken, Ahlsen ona anahtarı uzatıyor, Schmidt de küçük valizini alıyordu. (Teğmen mavi sırça gibi gözleriyle çevresine bakındı ve alçak sesle konuştu:) Söyleyin neler oluyor burada? Tutankamon'un mezarı gibi hüzünlü.

- Alarm durumu yüzünden dedi Ahlsen.

- Neden?

- Hava saldırısı yüzünden, efendim.

Kauders ağzını bir karış açtı, kendini masanın üzerine bıraktı, katılırcasına güldü. Doktor köşesinden ayrılarak, genç havacının durumunu gözden geçirmek üzere büronun önüne geldi. "Bu bir şok, diye düşünüyordu. Sinirleri son derece gergin, ama kendi farkında değil. Asla bunun bilincine varamayacak. Kahramanlar hiçbir şeyin farkına varamıyor."

- Bir hava saldırısı! diye Kauders gülmekten kınılırken bağırdı. Berlin buna hava saldırısı mı diyor? Neden bu hava saldırınızı, geldiğim yere geri dönerken götürmem için, pembe ipek kâğıda sarmıyorsunuz?

- Nereden geliyorsunuz, teğmenim? diye Kliebert saygılı bir tarzda sordu.

- Bu sizi ilgilendirmez, babalık diye gülmesini kesen havacı kabaca yanıt verdi. Sizi temin ederim ki, benim geldiğim yerlerde hava saldırıları önem taşıyor.

- Bu bir saldırı değil, yalnızca bir alarm durumu, dedi Ahlsen. Onları geri çevirdik

- Siz mi? İşte bu iyi , dedi Kauders sertçe. Bar açık mı? diye de geçen savaşı çavuşu kimliğine bilinçsizce dalmış olan Schmidt'e sordu. Bu barda kadınlar da var mı? Kimden söz ettiğimi anlıyorsunuz... adını unuttum. İspinoz kuşu gibi şen, sarışın ve... , derken koluyla havada dairesel çizgiler yaptı.

-Bu, Fraulein Tilli, teğmenim, diye Schmidt kendisine kimlik kartı gösteriliyormuşcasına yanıt verdi. Sığınaktan çıkar çıkmaz buraya gelecektir, teğmenim.

-Tilli, tamam bu işte. Şahane kız. Son iznimde onunla ne güzel vakit geçirmiştik!

Kauders, eliyle koluyla hareketler yaparken, sargılı elini masanın kenarına çarptı.

- Allah kahretsin! diye küfrederek acıyan eline, sanki orada bulunmasına şaşırılmış gibi baktı.

Doktor yeniden büroya doğru gelmişti.

- Bırakın da size yardımcı olayım, teğmen, dedi. Pansumanınız bozulmuş. Ben otelin doktoruyum, ama her an için askere çağılmayı bekliyorum. Geçen savaşta bulundum. Canınız acıyor mu?

- Oh, pek önemli değil, dedi teğmen. Doktor yanıkların üzerindeki sargıyı açarken, güneş yanığı yüzü sararmıştı.

- Sakinleştirici bir ilaç vereyim mi? Sizi yatıştırmak için, örneğin bir uyku ilacı?

- Uyku ilaçlarınızın canı cehenneme! Benim uyuyacak zamanım yok. Üç gün izin çok kısa bir süre, doktor. Allah büyüktür, derken teğmenin yüzünde birden acıkmış bir çocuğun ifadesi belirdi. Bu üç gün içinde uyumak değil, yaşamak istiyordum.

- Yorulmadınız mı? dedi doktor. Bir taraftan da, teğmenin nabzını ölçüyordu. Nabız düzensiz darbelerle atıyordu: Tak, tak, tak, tak tak tak.

- Tabii ki, yorulдум. Hepimiz en azından benim tanıdıklarım, yorgunuz. Bakın doktor, benim uyku ilacına değil, 'pervitin' veya başka bir uyarıcıya gereksinim var. Yanımda hiç kalmadı.

- İyi... dedi, doktor kısa keserek.

Bütün bu gençleri uyanık ve atılgan tutmak için, savaş zamanında onlara 'pervitin', 'benzedrin' veya başka uyarıcılar veriliyordu. Ardından büyük tedirginlikler, karabasanlar ve önüne geçilmez yorgunluklar geliyordu.

"Bu üç günlük tatilini gerçekten zehirlemeye hakkım var mı?" diye kendine sorarken, havacının avucuna birkaç hap koydu.

Birdenbire Kauders ani bir davranışla yerinde dikleşti, sol eli pantolonun yan dikişinde, sargılı sağ elini beceriksizce kaldırdı, topuklarını çarparak, gözlerini dimdik önüne çevirdi. Kharkov galibi General Armin von Dahnwitz merdivenlerden inerek, büroya doğru yaklaşıyordu.

Generalde iyi antreman yapmış bir atlet rahatlığı vardı. Bu da onu gerçekten olmasa bile daha uzun boylu gösteriyordu. Çok kısa kırpılmış saçlı kafası, üniforma ceketinin parlak kırmızı yakasına yaslanıyordu. Yüzü çizgili ama iyi korunmuştu. Boynunda Almanya'nın en önemli iki nişanını taşıyordu: Geçen savaşın "Üstün Başarı" nişanı ve üçüncü Reich'in defne yapraklarıyla süslü "Şövalye Haçı" nişanı. Her iki nişanın hafif tıngırtıları, onun en ufak hareketine eşlik ediyordu. Sağ gözünün çukuruna yerleştirilmiş tek gözlüğü kişiliğinin bir parçası gibiydi. Kauders onu imrenerek izliyordu.

Genç havacı da, gizlice bir monokl taşımak istemiş ama başının avam görüntüsü buna asla izin vermemiş, sonuç fiyasko olmuştu. Bununla beraber, tek gözlük general için de küçük bir sorun çıkarıyordu. Ellisinden sonra görme duygusu azalmaya başlamıştı. Camlı olan gözü iyi görürken, diğeri eşyaları karma-karışık ve bulanık seçiyordu. Bu da onun bazen başının ağrımasına ve cisimlerin şekil bozukluğuna uğramasına neden oluyordu. Gerçek gözlüklerin rahatlığına ancak odasında yalnızken ve emirleri yanında olmadığında kavuşuyordu. Nasıl ki, üniformasıyla terlik giyemezse, halkın arasında da gözlük takamazdı. Gözlük takmama onda, hiç vazgeçilmemesi gereken günlük bir savaşımdı. Çekilmemeli, kendine karşı bile olgun ve yorgun bir kişi olduğunu kabullenmemeliydi.

- Fraulein Doom, tiyatrodan henüz dönmedi mi? diye

general, hayret verici yumuşaklıkta ki bir sesle sordu.

Herr Kliebert, telaşla ve Ahlsen'i bir kenara iterek, onun halen dönmediğini, olasıdır ki alarm yüzünden geciktiğini öne sürdü. Fraulein Doom döndüğünde Ekselansları haberdar edilecekti.

- Teşekkürler, çok nazıksınız, diye general çevresindekilere gülümseyerek karşılık verdi. Ama benim burada olduğumu ona söylemeyin. Bu bir süprizdir, anlıyor musunuz?

Çevresindekileri ve kendisini yorgun ve bitkin düşüren kısa süreli öfke krizlerinin dışındaki zamanlarda generalin sevecenliği efsaneleşmişti.

"Bu onun tatar kanındandır" demeyi adet haline getirmişti, annesi: Joachim von Dahnwitz adındaki biri 1765'ten 1772'ye kadar Rusya sarayında büyükelçi olarak bulunmuştu. Dönüşünde de, Hannover yakınlarında Elgede'de bulunan Dahnwitz malikhânesine bir Rus kadını getirmişti. Generalin başının yuvarlaklığı, çekik gözleri, nefsine düşkünlüğü, saçlarının dikliği ve sarsıcı sinirsel patlamalar, onun moğol kanının belirtileriydi. Ama bütün bunlar bastırılmış ve Kuzey Almanya'dan atalarının veraseti, sınıfının kanunları ve aldığı eğitimin bükülmez sertliğiyle kontrol altına alınmıştı.

Geriye döndüğünde, general hâlâ esas duruşta olan genç havacıyı gördü.

- Rahat, Teğmen, dedi. Elinin iki parmağını kasketinin kenarına doğru gevşekçe kaldırdı. Kauders rahat durumuna geçerken, ona adını görevini ve saygılarını açıkladı.

- Lutzow'daki avcı filosu mu? Oğlum Yüzbaşı Dahnwitz'e orada rastladınız mı? diye general ona sordu.

Kauders nerdeyse kendini güçlkle toparlayarak, yüzbaşmayı orada tanıdığını, hatta onunla birlikte filonun başında birkaç uçuş yaptığını söyleyerek yanıt verdi. Generalin sorusuna hafifçe hayret etmişti. Ölmüş havacıların adlarından hiç söz

edilmezdi. Bu bir tabuydu. Teğmen, generalin bu kurala karşı gelmesine şaşıyordu.

- Evet, Amim iyi bir çocuktuk, ama görevinden başka bir şey düşünemezdi, diye general, gerekli tutarlılıkla konuştu. Görevinden başka hiçbir şeyi. Ama görüyorum ki, siz de yaralanmışsınız.

- Önemli bir şey değil. Birkaç su toplaması yalnızca.

- Acaba bu önemsiz birkaç su kabarcığını, nerede aldınız?

- Mülheim üzerlerinde. Uçağım alev aldı, atlamak zorunda kaldım, generalim, dedi Kauders.

Konuşurken, Kauders'in gözlerinin önünden, o korkunç sahne bir film gibi geçiyordu. Uçağıyla, dört motorlu Lancaster'in gerisinde, izli mermilerin arabesk dansı arasında uçuşuyordu. Koca salağın üzerine, güzel bir yayılım ateşi göndermişti. Ama bonbardıman uçağının kuyruk topçusu ona karşılık vermişti. Mermiler uçağın gövdesinde bum, bum, bum, diye sesler çıkartıyordu. Sıcaklık birden yükseliyor ve sağ kanattan, hava akımının hızlandırdığı mavi alevler pilot kabinini sarıyordu. "İşim bitik," dedi korkuyla felce uğrayıp. Alevler yüzünü yalarken, emniyet kemerini çözmesi sonsuza kadar sürdü. Atladı veya atladığını sandı, ama bacakları parasütün kılıfına sarılı kalmıştı. "Elveda", diye düşündü. Kendini, paraşüt kılıfından kurtulmuş ve uçaksavar mermilerinin ışıklarıyla, alevler içinde düşen uçakların homurtularıyla dolu bir cehennemde buluncaya kadar, iğrenç ve iç bulandıran bir sonsuzluk oldu.

- Oralarda neler diyorlar? diye general sanki Batı Almanya bir başka cepheymiş gibi sordu.

Kauders karşılık verdi:

- Şey, herşey yolunda generalim. Bizim 20 mm'lik toplu FW karşısında Tommie'lerin uçakları tutunamıyor. Son olarak ağır kayıplar verdiler. Yalnızca dün, onların oniki Lancaster

Gözleriyle, Lisa Doom'un her an içeriye girebileceği döner kapıyı izliyordu. Onu beklerken duyumsadığı tatlı, yırtıcı ve acı dolu sabırsızlık, çok genç olduğu duygusunu veriyordu.

- Komutan Kant, bizlere yakında birkaç M. 109-G-2'ye sahip olacağımıza söz verdi. Bu, Tommie'lerin sonu demektir. Motorun arasından ateş eden 20 milimetrelilik bir top, ek olarak üsteki 7,9'luk iki top, gereğinde iki kanadın üzerine yerleştirilecek birer 20m?m lik top, generalim. Ah! Elimizde bunlardan yeterince bulunsaydı!

- Bulunacaktır, bulunacaktır, dedi general aklı biraz başka yerlerdi. Hah! İşte alarm durumunun sonu. İyi şanslar teğmen Kauders.

Hol birdenbire canlandı, zarif ve parlak bir yer halini aldı. Işıklar yandı. Sığınaklardan çıkan insanlar gevezelik ederek ve gülüşerek içeriye doldular. Telefonun zili çalmaya başladı. Kullanışsız gökmavisi üniformalarıyla belboylar, şurada burada işbaşı yaparken ve büronun önü vızıldayan bir an kovanına dönerken radyo'da Tannhäuser'den Hacıların Marşı yükseldi. Barın iki kanatlı kapısının üstündeki "Kapalı" yazısı kalkınca, içeriye susamış bir müşteri kalabalığı doluştu. Her cinsten üniforma görülüyordu. Yalnızca Almanların gri-yeşil üniforması değil, Romen Askeri Heyeti'nin tören giysileriyle, yalnız oturan bir Finli general sayılmasa bile, Fransız, İtalyan, İspanyolların üniformaları göze çarpıyordu O akşam şereflerine bir davet verilen Merkezi Avrupa Ticaret Heyeti'nin üyeleri de orada hazır bulunuyordu. Güzel ve zarif giyimli olan kadınlar da vardı. Kadınların çirkin ve hantal olan bir kısmı da "Hausfrau"nun* sürekli rozetini taşıyorlardı. Bunların en hantalı, en göze çarpanı, en gülünç kılıklısı, Gauleiter** Heinrich Plottke'nin karısı Frau Plottke'ydi. Plottke'nin kendisinin de sevimsiz bir yüzü vardı;

* Nazi Almanya'sında resmi kadın kuruluşu.

** Nazi düzeninde bölge amiri

saçları, gözleri, kırmızı çilleri saldırgan bir kızılıktaydı; gevşek ve sarkık bir vücut yapısı kahverengi bir S.A. Üniformasının içine sıkıca sığınmıştı. Amsterdam' daki Vanderstraaten bankasının ticarî şube temsilcisi Mijneer Vanderstraaten'e sıkıca yapışmıştı. Plottke karısını sevmiyordu, üstelik onu seven kimse yoktu; ama kadın Hitler'in hayranları arasında, ilk sırada olanlardan biriydi. Partinin eskileri, bu cins kadınlara 'Varisliler Tugayı' diyorlardı. Kadının hizmetleri, Plottke'ye Führer'in nimetlerini sağlıyordu ve onun kocası olmak yararlıydı.

- Bu gece şehirde mi kalacaksınız?" diye Plottke'nin yanından geçmekte olan Gestapo komiseri Joachim Helm sordu.

Adamın ince dudakları vardı, yapmacıklı konuşuyordu.- başı çıplak ve kocamandı. Yüzü, gözlerini asla aydınlatmayan sürekli bir gülümseme sergiliyordu.

- Karinsee'ye gitmek ve orada birkaç gün geçirmek niyetindeyim. Neden sordunuz?

- Size Berlin'de kalmanızı öneririm. Yarın saat 11'i çeyrek geçe yukarıda, büromda görüşeceğiz.

"Bana emir vermek için kim oluyorsunuz?" diye Plottke canı sıkılarak düşündü. Ama bunu yüksek sesle söyleyecek cesareti bulamadı.

Helm onun yüzündeki öfkeli ifadeyi, gözle görünür bir küçümsemeyle izledi ve Baron von Stetten'e doğru yöneldi.

- Eğer, gizlice bize Dahnwitz işinde yardımcı olursanız, sanırım ki, sizin için Plottke'ye baskı yapabilirim, dedi sakince. Von Stetten boşluğa bakarak yanıt verdi:

- Teşekkürler. Ne yazık ki, general cepheden ayrılmış bulunuyor. Bazı zorlukların önlenmesi böylece zorlaşacak. Neden ben, her zaman başkalarının hesabına ateşle oynamak zorunda kalıyorum?

Baron von Stetten, yeni Dışişleri Bakanı üniforması içinde beyaz apoletleriyle, yakışıklı ve şık, gecenin şeref konu-

ğuydu. Bakanlığın W bölümü adına davetin başarılı olmasından sorumluydu. Ama, davet büyük bir şanssızlık eseri, alarm durumuyla bölünmüştü. Böyle olaylar, bağımsızlar, müttefikler ve uydular üzerinde son derece kötü bir etki yaratıyordu. Bazen Türk Ekonomisti Mazhar Cevdet Onar'la, bazen İsveç'in Bolender madenleri temsilcisi Herr Dahlin'le, bazen de Mijhneer Vanderstraaten'le görüşüyordu. Şimdi de Romen Askeri Heyetinden profesör Philipescu'yla konuşuyor, böylece ilerdeki önemli toplantılarda ortaya çıkabilecek sivri uçları törpülemeye çalışıyordu. Onu üstelik bir de, çok cerbezeli Dahnwitz'in işine bulaştırıyorlardı. Gözleri, Helm'in alaycı bakışıyla karşılaştı.

- Dahnwitz dişinin ağrıdığını öne sürüyor. Sanırım burada kendini, Büyük Genel Karargâh'tan daha güvende hissediyor, dedi komiser.

- Diş ağrısından da ölünebilir, diye von Stetten yanıtladı.

- Evet, hele gözden düşmüş bir general, dedi, Helm. (Duvar aynalarının birinde, Plottke'nin konuşmayı işitmek için habersizce yaklaştığını gördü. Komiser sırtını dönmeksizin, sesini yükselterek ekledi:) Ama, Gauleiter'ler de her türlü sıkıntının konusu oluyorlar.

Ardından ona merdivenlerden işaret eden ve hiç kimse'nin bilmediği bir rapor veren bir S.S.'in yanına gitti.

Von Stetten, gözleriyle generali araştırıyordu. Sonunda onu, gözlerini döner kapıya dikmiş, resepsiyon masasına yaslanırken buldu.

- Ha! İşte, Dahnwitz. Ben de sizi arıyordum. Diş ağrınız nasıl oldu?

- Daha iyi, teşekkürler. Fisher, öğleden sonra apseyi yardı. Anlaşılan, bunu çok önceden yapmak gerekiyordu. Böyle bir nedenle cepheden uzaklaşmak aptalca bir şey, ama dişleri ağrıyan generaller savaş kazanmıyor.

- Yalnız Napolèon, dedi Plottke. O ağızını açtığı her fırsatta, hep dört ayak üstüne düşerdi.

- Davetten sonra sizinle görüşmek zorunda olduğumu unutmayın, dedi von Stetten, Dahnwitz'e. Sonra da davet salonuna dönmek üzere diğerlerinden izin istedi.

Bay Rougier, Gauleiter Plottke'yle göz göze gelmeye çalıştı, ama Plottke'in, bu kaçak çalışmaları ufağın tefek adamıyla herkesin içinde görüşmeye niyeti yoktu. Kalabalık lav gibi yoğun ve ağır bir biçimde merdivene yönelmeye başlıyordu.

- İstatistiklere bakılırsa, milletin sağlığı hiç bu kadar iyi olmamıştı, diye Herr Plottke dikkati çekti.

- Azizim, adamın birini biliyorum, hâlâ yetmişbeş marklık ipek çorap giyiyor, diye Frau Plottke, Frau Helm'e mırıldandı.

- Doğu cephesindeki başarılarımızı unutmayalım, dedi von Stetten, Dahnlin'e.

- Yüzde beş buçukluk Danimarka tahvilleri geçen hafta beş noktalık değer artışı gösterdi, diye Rougier, bunu önceden bilen ve sonucunu hesaplamış bulunan Vanderstraaten'e bilgi verdi.

- Evet. Ve İsviçre'de Reichmark'ın değeri onyedici nokta geriledi, dedi ötekisi.

- Leipzig konuşmanızla bizi güç duruma soktunuz, diye Helm, yeniden Herr Plottke'ye dönerek doğrudan konuştu. Şu anda öğrencilerin başkaldırısına gerçekten gerek yoktu. Sanki yeterince düşmanımız bulunmuyormuş gibi!

- Gestapo biraz daha becerikli olsaydı, isyan olmazdı. Bu bir skandal, hepsi bu kadar. Broşürler, bildiriler ve ayaklanmalar, bu genç serserileri henüz vakit varken, demir yumrukla boyunduruk altına almazsak, sırtımızdan hançerleniriz. Gestapo'yla bir görüşebilseydim...

- Ama, Tanrı'nın ve Führer'imizin lütfuyla bunu hiç ba-

şaramıyacaksınız.

Reich'in üst düzey bu iki yöneticisi arasında, kanlı bıçaklı bir çekişme vardı. İkisinin de bütün sınırları ayaktaydı, kendi yetki ve güvenlik alanlarının sınırları üzerine titriyorlardı.

- Bir gün gelecek, yerinizden olacaksınız. Bu sözlerimi hep hatırlayın! diye Herr Plottke hırladı.

- Mükündür, ama sizden çok daha sonra olacak, Herr Gauleiter! dedi Helm yanıt olarak.

Radyonun hoparlöründe trompetlerin keskin nağmesi duyuldu. Herkes esas duruşa geçerek, sağ kollarını görkemli bir birliktelikle havaya kaldırdı. Spikerin sesi, özel bildiriye dikkat edilmesini dinleyecilerden bir an için rica etti. Davetliler salona giden yolda, hareketsiz kaldılar, konuşmalar ve gevezelikler kesildi. Hizmetkârlar ortadan kayboldu. Yaşlı Fransız garson Gaston, takılan filmdeki bir görüntü gibi olduğu yerde kaldı:

"Dikkat, Lütfen doğu cephesinin özel bildirisine dikkat ediniz," diye radyo uyarısını aceleyle tekrarladı.

"Doğu Cephesi Yüksek komutanlığı, Kiev'e beş gündür yapılan saldırıların sonunda, tümenlerimizin büyük zafer kazandıklarını, 54 uçak ve 25 tank kaybımıza karşılık, düşmanın 1197 uçağının ve 1709 tankının imha veya esir edildiğini bildirir. Düşmanın ölü , yaralı veya esir sayısı çok yüksektir. En azından otuzbeş bin kişiyi bulmaktadır. Bütün Rus tank birliklerinin temizlendiği, hava gücünün savaş dışı bırakıldığı ve karşı saldırının yuvasında bastırıldığı çekinmeden söylenebilir."

Herkes dikkat kesilmişti ve dinliyordu. Vücutlar gergindi, ama yüzler ifadesizdi. Şüphesiz bunun ayrıcalıkları da vardı: Gauleiter Plottke, gözle görülür bir ilgiyle dinliyordu; resepsiyon memuru Ahlsen, çenesini güvenle ileriye uzatmış, gözleri üçüncü Reich'in zaferine güvenle parlıyordu. Birkaç davetli, belki de korku nedeniyle, mutluluklarını göz önüne seriyordu. Bildirinin sonunda yeniden bir trompet nağmesi duyuldu ve

Horst Wessel Lied g md rdedi. Kollar Hitlervari havaya kaldırıldı,    makam halinde, büyük bir bağlılıkla "Seig Heil, Seig Heil, Seig Heil" temposu yükselirken, bağlar Führer'in portresine çevrildi. Ardından radyo, bölüm bölüm Deutschland  ber Alles'i*  aldı. Milli marėın çalındığı her ülkedeki gibi, insanlar durup saygılı ve çekingen dinlediler. Tam o sırada -kalabalık, perde a ılığı sırasında ki bir operet korosu gibi henüz kaskatı dururken- Lisa Doom içeriye girdi.

Lisa Doom çok genç ve hayranlık vericiydi, bütün ülkenin ona açık olmasına  ağmamak gerekirdi. Açık ve zarif kıvrımlı alnında, her zaman bir hayret ifadesi tağır gibi görünen, oldukça aralıklı sarığın kağları vardı. İki  rg  halinde, bağının üstünde bir ta  gibi toplanan saçları, taze kesilmiş  am odununun rengindeydi. Kirpikleri de aynı açık renk tondaydı. Yüzü XI. yüzyılın ilkel Renanya insanların, Meryem Ana tasvirlerindeki kaprisli ve çocuksu masumiyeti tağıyordu. Vücudu o kadar k  k k ve hafifti ki, bir esintiyle her an u uv erecekmiğ gibi duruyordu. Aktris, hem de kusursuz bir aktris olarak, bu konumunun bilincindeydi. Ve bunu, bütün olguları kendi yararına kullanacak şekilde zorluyordu. Şu anda bile k  k k vücudu; beyaz saçlı kocaman aslan kafasıyla ve hacimli gövdesiyle, yanında bulunan insanlara ve onların havadaki kollarına duru mavi gözleriyle alayla bakan kiğinin yanında, daha anlamlı duruyordu. Bu adam, Reich'in büyük  airi Johannes Koenig'ti. Lisa Doom olayı derhal kavradığından, durmuğ, k  c k k ve savunmasız görünen elini havaya kaldırarak, hayranlık dolu bir bakığla gözlerini Führer'in portresine  evirmiğti. Bu birçok filminin sonunda takındığı bir pozdu. Genç kadın, bu pozu doğallıkla takınıyordu. Ama kalabalığın arasında, büyük bir hayretle generalin yüzünü farkedince, ona hemen acele bir gülümseme gönderdi.

- İyi akėamalar, yavrum, iyi akėamalar, sevgilim, diye ge-

*Alman Milli Marėı

neral onu kucaklarken mırıldandı.

- Oh! Arnim, bu ne sürpriz! Kalbimin atışını duyabilseydiniz... San ki büyük bir sirk davulu gibi çarpıyor. Bum, bum, bum. Ne zaman geldiniz? Neden buradasınız?

- Sizi görmek istiyordum. İki aydan uzun bir süredir sizi göremedim. Bir erkek için çok uzun bir süre.

- Ne aptallık, Arnim. Bu arada şavaşıınızla kim ilgilenecek?

- Savaş kendi başının çaresine bakar.

Radyonun yayını, başka bir trompet patlamasıyla noktalandıktan sonra, birden bir valsle değişik bir şekil aldı. Kollar indirildi, ve kuklalar yeniden harekete geçtiler. Yaşlı garson Gaston, tepsisi parmaklarının ucunda dolaşmaya başladı. Herr Kliebert'in halıdaki deliğin üzerine yerleştirdiği palmiye saksısının yanında, bir başka Fransızla karşılaştı: Kilerci Philippe' di bu. Şarap mahzeninin kocaman anahtarı, bir zincirle Philippe'in boynunda asılıydı. Bir sepetin içine yatırılmış bir şişe burgoyın şarabını dipteki masalardan birine götürüyordu. İki Fransız giçerken bir iki kelime konuştu.

- Kavda işler yolunda mı, dostum?

- Yolunda.

- İçeriye sızmak isteyen oldu mu?

- Hayır. Kav şimdiye dek güvenilirliğini korudu.

- İyi, çok iyi, diyen Gaston tepsisiyle uzaklaştı.

- Yıldızı size bırakıyorum, diye Koenig, Lisa'ya mırıldandı. Sonra Philippe'in burgoyın şarabını bıraktığı masaya doğru yöneldi.

Lisa'nın doğuştan tiyatro yeteneği bulunuyordu. Holün ortasındaki Venedik çeşmesine yaslanmış generali kullanarak, sahneyi oynuyordu. Kalabalık onun çevresine toplanıyor, ona gülümsüyor, onu merakla seyrediyordu. Bu ona övgü gibiydi.

- Belleğimde olduğunuzdan çok daha güzelsiniz, diye

general onun elini öptü. Hem de, çok daha güzel.

Kurmaylarına bazı ayrıntıları aktarma zorunluluğu olan mesleği nedeniyle, karşısındakinin aklına sokmak istediğini yineleme alışkanlığı vardı.

- Beni bu tuvaletin içinde seviyor musunuz? Paris'ten satın aldım, diye Lisa danseder gibi bir dönüş yaparak, gümüş rengi eteklerini uçuşturdu. Pastel güzelliğini göz önüne çıkaran, gümüşü ve uçucu renkleri seçerdi.

- Oh! Annim sizi burada görmek ne kadar güzel bir şey, diye sözünü sürdürdü. Sizin için o kadar endişeleniyordum ki, bütün gece gözüme uyku girmiyordu. Söyleyin bana, orada tehlikede misiniz?

Genç kadın yine de pek endişelenmiş gibi durmuyordu. General ona gülümsedi. Lisa yanındayken, boyunun bir iki santim daha uzun görünmesi şımartıcı ve hoş oluyordu. Lisa da, generalin üzerinde bıraktığı etkinin bilincindeydi. Üstelik kendisi de alışıldan iki kat daha küçük ve narin görünüyordu. Nazi kadınlarına kazandırılmak istenen dişi sığır görüntüsünün aksine, herkesin onu bu narin haliyle beğendiğini biliyordu. Halkın gözdesi olma, Lisa için hava ve ışık kadar gerekiyordu. Annim'i tolundan tutarak kalabalığın arasından kurtardı.

- Tehlikede mi? Hayır çocuğum. Herkes generallerin yataklarında öldüklerini bilir.

- Hangi yatakta? diye Lisa telâşlı, sinsi bir çocuk gülümsemesiyle sordu.

Lisa, eski bir orgun bütün müzik kayıtlarına sahipti ve bunu tüm holde bulunanların yararına sunuyordu. Neşesi birden soldu, yüzünde hüznü bir ifade belirdi:

- Oh! Annim, dedi tatlılıkla. Oğlunun başına geleni öğrenince çok üzüldüm. Size bir mektup yazıp gönderebilirdim, ama kelimeler, insanın duygularını oldukça kötü yansıtır, değil mi?

Yaşlar gözlerinden zorlanmadan fıskırmıştı. Alt dudağı titriyordu. General, Lisa'nın ağlamasının kendi üzerinde, kızgın bir sobanın üzerinde bir parça tereyağın erimesi izlenimi bıraktığını dehşetle farketti.

- Artık bundan söz etmeyelim, dedi. Prusya ruhu yeniden canlandı. Yalnızca yapması gerekeni yaptı, Hepsi bu kadar. Yalnızca işini yaptı.

Çevrelerindeki kalabalık onları ezecekmiş gibi, çok daha yakından sıkıştırmaya başladı. Yanlarında gazeteciler, yabancı muhabirler ve fotoğrafçılar vardı. Hepsi de merak içindeydiler.

- Hello, Schnucki! dedi birisi Plottke'ye. O sırada Plottke, uzaklaşmakta olan Helm'in üniformasının siyah sırtına gözlerini dikmişti.

Başını çevirince, ceketinin kolunu çekmekte olan kızı gördü.

Bu, Tilli'ydi. Barrn çevresinde ve holde dolaşan gece kelebeklerinin en güzeli. Güzelliğiye fazla göze çarpıcıydı. Görünmek istediği kadar genç değildi. Bazı ilkel kavimlerin kutsal yontulan gibi, Tilli de cinsellikten ibaretti. Göğüsleri, kalçaları ve beyaz boynu, dizlerine, bacaklarına sarılan eteğinin tatlı gölgeleri her erkeği baştan çıkartırdı.

Tilli isteyenler için çalışan bir zevk makinasından başka bir şey değildi. Şimdi de Heinrich Plottke için çalışmaya başlıyordu.

- Schnucki, diye uçuk bir parfüm kokusuna bürünerek mırıldandı. Küçük kızınızı unutmadınız değil mi?

- Heil Hitler! Nasılsınız?

- Yeni saç biçimimden hoşlanıyor musunuz, Schnucki derken genç kadın kollarını kaldırıp, ellerini başının arkasında bir odalık cariye gibi kavuşturdu.

Bu hareket, genç kadının göğüslerini Gauleiter'in göz-

lerinin hizasına getirdi.

- Gerçekten bunları konuşacak ne yer ne de zaman, diye Plottke yanıt verdi.

Tilli onun san benizli, şişkin ve hastalıklı yüzüne kan hücum ettiğini gördü.

- Bana yeni olan bir şey söz vermişsiniz, diye en tatlı gülümsemesiyle konuştu.

- Ben size hiçbir şey söz vermedim.

- Yok canım! Bana yeni bir çift ayakkabı söz vermişsiniz. Hem de çok acele. Biliyorsunuz, onlara şiddetle gereksinimim var.

- Ha! Şu, demek, dedi Gauleiter. Her neyse kafamda sizin ayakkabılarınızdan çok daha değişik sorunlar bulunuyor.

- Ya, öyle mi? dedi Tilli birden çirkinleşerek. Eğer Bayan Gauleiter'in ayağına giyecek bir şeyi yoksa, bunu hiç unutmazsın. Bakın, diye genç kadın iyice asılarak devam etti. Altı haftadan beri şu ayakkabılarla kafamı kazıyıp durdunuz, artık canım sıkıldı. Bana ayakkabı gerekiyor ve siz de bana ayakkabı bulacaksınız.

Plottke de öfkелendi.

- Ne püsküllü belâ, dedi. Böyle bir fabrikada bütün Alman uyruklular gibi çalıştığınıza göre, sürdürdüğünüz yaşama uygun bir ayakkabıyı nasıl olsa birinden dilenirsiniz.

- Beni iyi dinleyin, diye Tilli yumuşak bir sesle ekledi. Karnızın yanında bazı sorunlar çıkarmamı ister misiniz, Schnucki? Ona bir iki küçük öykü anlatabilirim.

- İstedığınızı yapıp, sorun yaratın, dedi Gauleiter. Ama sarımsı küçük yüzü, güçlükle tuttuğu bir öfkeyle titriyordu. Haydi başımı belaya sokun. Sonra size ne yapacağımı görürsünüz.

Tilli, bu sözleri duyunca yelkenleri suya indirdi. Küçü-lüverdi, bir kelime daha söylemedi. "Ben şimdi nereden ayakka-

bı bulacağım, diye umutsuzca düşünüyordu. Belki de Helm, bunu bana temin edebilir. Küçük bilgilere gereksinimi olduğunda, bu kez ondan para kabul etmeyip, bunun yerine ayakkabı isteyeceğim..." Tilli'nin kaçınılmaz ayakkabı gereksinimi, geride kalan ne varsa hepsini siliyordu.

Bir savaş varmış, Rusya'ya saldırıya geçilmiş, İtalya işgal edilmiş, Ruhr bombardımanlarla yıkılmış, Tilli'nin umurunda değildi.

İşi, yarası, işkencesi; tabanlarını ipliklerle tutturmak zorunda kaldığı eski ayakkabıları, bir başka çifti nereden bulabileceği idi.

- Hurra! Sizi buldum! Kendi kendime bir aylığıma sizi bulacağıma bahse girmiştım. İşte kazandım! diye birisi ona bağırdı.

Tilli geriye dönünce, önünde aç kalmış bir köpek gibi salyaları akan genç havacıyı gördü. En azından Tilli'ye adamın ağzı sulanmış gibi görünüyordu. Yine de şuh bir edayla iki parmağını alnına götürdü. Bütün subayları bu mizah anlayışıyla selamlamak adeti idi.

- Hurra! Schnucki savaştan geriye döndü. Nasılsınız, Schnucki? diye şen şakrak bağırdı.

Bütün erkekleri Schnucki diye çağırması yaşamını kolaylaştırıyor, aynı zamanda üzüleceği karışıklıkları ortadan kaldırıyor.

- Beni anımsıyorsunuz, değil mi? Geçen kez ne kadar güzel eğlenmiştik! Ulu tanrım, ne çok gülmüştük!

- Sizi anımsıyor muyum acaba? Tabii ki anımsıyorum, hatta gece gündüz hiç aklımdan çıkmıyorsunuz, Schnucki, diye bu genci tamamen unutmuş olan Tilli bağırdı. Tanrım, ne çok gülmüştük!

- Bu akşam güleceğimize kıyasla o günkü hiç kalacak. Bütün bunları kâğıda döktüm, size sunacağım havai fişek göster-

risine hayret edeceksiniz.

- Eminizdeyim, teğmenim, dedi Tilli yeniden selam vererek. Önce barda bir şeyler alarak başlayalım, ne dersiniz?

- Öneriyi kabul ediyorum, diye Kauders Prusyalılar gibi sözcükleri birbirinden ayırarak, ama Saksonlar gibi yuvarlayarak yanıt verdi. (Pervitin kendisini tümüyle toplamasına yardımcı olmuş, ama duyarlılığını da artırmıştı, yaraları acı veriyordu.)

- Çevresine bir sürü insan toplayan şu kadın, kim oluyor? diye ortada duran genç bir kadını çevreleyen insan sırtlarından oluşan duvara yaklaşıırken sordu.

- Bu mu? İşte. Lisa Doom, dedi Tilli acıyla.

Lisa'yı kıskanıyordu ve bunun için geçerli nedenleri vardı: Lisa, olmak istediği kadar genç yaşıyordu. Lisa'nın şöhreti, parası, etkili dostları ve ona Üçüncü Reich'in tüm nimetlerini sağlayan ilişkileri vardı. Tilli eski elbiselerini sonsuza kadar tamir edip, şekil değiştirirken, Lisa bir modaevi davetiyesiyle Paris'e gidebilir, istediği en son yenilikleri satın alabilirdi. Lisa her cins sigaraya, istediği her türlü gıdaya, hatta süte bile, cildi ni taze ve saçlarını parlak tutacak portakala bile sahipti. Halbuki Tilli kül rengi, kansız benzini, yağlı ve kalın bir makyajla örtmek, kötü beslenmeden kınılan kuru saçlarıyla uğraşmak zorundaydı. Ama Tilli, Lisa Doom'dan en çok, istediği bütün ayakkabılara sahip olduğu için nefret ediyordu. Tilli, uygun bir çift ayakkabı ele geçirebilmek için, bütün gece karmaşık ve küçük düşürücü plânlar uygulamaktaydı!

- Gerçekten mi? O yıldız mı? Tek ve eşsiz Lisa Doom mu? Olabilir mi? Onunla karşılaşmayı ne kadar istiyordum! diye teğmen genç bir kolejlinin derinden etkilenmiş yüreğiyle konuştu.

- O sizin yüzünüze bile bakmaz, kıymetlim; yaşlılardan hoşlanıyor, görmüyor musunuz? Partinin yüksek kademelerinde ve ona istediği her şeyi verebilecek yaşlı ve zenginlerden. Bana

geline, gençleri yeğlerim...

- Ne diyorsunuz? diye sorarken teğmen onu dinlemeksizin aktрисin etkisine kapılmış gidiyordu.

- Diyordum ki: Ne zaman olursa olsun, bana sizin gibi kibar bir havacı versinler, Schnucki, dedi Tilli teğmene sıkıca sokularak.

Kauders, kendisine yapışan yuvarlak ve yumuşak nesneleri silkeledi ve generalin yanına ulaşmak için yol açtı. Dah-, witz, havacının yalvaran ve donuk bakışını görünce, cömert davranmaya karar verdi.

- Tatlım, sana Teğmen Kauders'i tanıtabilir miyim? Amim'in bir arkadaşıdır, dedi. O sırada Kauders yan beline kadar eğilmiş ve topuklarını çarpmıştı.

- Memnun oldum, teğmen, dedi Lisa. Kamplara ve hastanelere yaptığı gezilerde takındığı gibi, rahatlatıcı bir gülümseme belirdi yüzünde. (Kauders, genç kadının uzattığı elini tuttu; içinde hoş bir ürperti dolaştı. Kendinde bir Don Juan ruhu duyumsayarak eğildi, bu şöhretli, küçük beyaz eli öptü.) İzinde misiniz Teğmen? diye Lisa ona sordu.

- Evet üç gün için. Çok fazla değil, ama hiç yoktan iyidir.

- Ya! Eminim ki bu üç gün içinde bir sürü aptalca şey yaparsınız, dedi genç kadın.

- Gereğini yapmak üzere iki kişi olmalı, Fraulein, diye Kauders içten bir yanıt verdi.

- Şu halde, size zevkli anlar dilerim, Teğmen, derken Lisa yeniden gülümsedi.

"Arkadaşlarıma Lisa Doom'la karşılaştığımı anlatacağım, diye düşünürken Kauders heyecandan çatlayacakmış gibiydi. Kendini gerçek bir Don Juan sayıyordu.

Bunu bazen duyumsuyordu. Özellikle biraz içtiği veya şu küçük, beyaz haplardan kullandığı zaman, hangi kadını ister-

geline, gençleri yeğlerim...

- Ne diyorsunuz? diye sorarken teğmen onu dinlemeksiniz aktrisin etkisine kapılmış gidiyordu.

- Diyordum ki: Ne zaman olursa olsun, bana sizin gibi kibar bir havacı versinler, Schnucki, dedi Tilli teğmene sıkıca sokularak.

Kauders, kendisine yapışan yuvarlak ve yumuşak nesneleri silkeledi ve generalin yanına ulaşmak için yol açtı. Dah-, witz, havacının yalvaran ve donuk bakışını görünce, cömert davranmaya karar verdi.

- Tatlım, sana Teğmen Kauders'i tanıtabilir miyim? Arnim'in bir arkadaşıdır, dedi. O sırada Kauders yarı beline kadar eğilmiş ve topuklarını çarpmıştı.

- Memnun oldum, teğmen, dedi Lisa. Kamplara ve hastanelere yaptığı gezilerde takındığı gibi, rahatlatıcı bir gülümseme belirdi yüzünde. (Kauders, genç kadının uzattığı elini tuttu; içinde hoş bir ürperti dolaştı. Kendinde bir Don Juan ruhu duyumsayarak eğildi, bu şöhretli, küçük beyaz eli öptü.) İzinde misiniz Teğmen? diye Lisa ona sordu.

- Evet üç gün için. Çok fazla değil, ama hiç yoktan iyidir.

- Ya! Eminim ki bu üç gün içinde bir sürü aptalca şey yaparsınız, dedi genç kadın.

- Gereğini yapmak üzere iki kişi olmalı, Fraulein, diye Kauders içten bir yanıt verdi.

- Şu halde, size zevkli anlar dilerim, Teğmen, derken Lisa yeniden gülümsedi.

"Arkadaşlarıma Lisa Doom'la karşılaştığımı anlatacağım, diye düşünürken Kauders heyecandan çatlayacakmış gibiydi. Kendini gerçek bir Don Juan sayıyordu.

Bunu bazen duyumsuyordu. Özellikle biraz içtiği veya şu küçük, beyaz haplardan kullandığı zaman, hangi kadını ister-

se elde edebileceğine inanıyordu.

Von Stetten konukları salona davet ederken, Lisa'nın çevresindeki kalabalık yavaş yavaş yoğunluğunu kaybetmeye başladı.

- Bize katılır mıydınız, Lisel, diye von Stetten nezaket gereği sordu.

Aslında bu resmi bir davetti. Von Stetten güzel aktrislerin ortalıkta görünmesini istemiyordu. Lisa, erkeklerin aklını başından alacak, kadınları da kıskançlığa sürükleyecekti. Lisa'nın yanıtını duyunca içi rahatladı:

- Hayır Baron, teşekkür ederim. sakın bir gece geçirmek istiyorum. Yarın akşamki, Venedik Taciri temsili için rolümü gözden geçirmek zorundayım.

- Buna çok üzüldüm, Lisel. Acaba generali bir iki saatliğine sizden almama izin verir misiniz?

- Beni, beni almak mı? diye generalin tek gözlüğünün üstündeki kaşları çatıldı.

Stetten doğrudan onun yüzüne baktı.

- Evet, Dahnwitz, dedi belirsiz bir yapmacıkla. Davette size gereksinmem var. Daha sonra da konuşmamız gerekiyor.

Lisa, her ikisini de tek tek gözden geçirdikten sonra, kısa bir sessizlik oldu.

- Ne demek oluyor bu, Baron? diye Lisa sordu. Yüzü hafifçe asılmıştı, ama büyük bir hayal kırıklığına uğramamıştı. General bunu sezinledi. Sorduğunda tavrı biraz sertleşmişti:

- Bu bir davet mi, yoksa bir emir mi?

- Nasıl isterseniz öyle kabul ediniz, diye von Stetten sıkıntılı yanıt verdi.

General içini çekti.

- Şu halde, görev zevkten önce gelir. Bu lanet olası davet bittiği zaman, size telefon edebilir miyim tatlım?

General, öpmek için genç kadının eline eğildi. Lisa

ne geçilmez bir kara yas yaşıyordu. Ama otelde, şampanyayla sulanan som yağlı ciğer ezmeleri yeniyor, çardaş orkestrası dans müziği çalıyor, Führer'in portresi izliyordu.

•

*

Ve şarap mahzeninde, demir kapının arkasında çömelmiş, Martin Richter gizleniyordu: Bu idam edileceği sabahdan bir önceki akşam, Gestapo'nun elinden kaçan öğrenciydi.

Mahzende hava soğuktu. Yüksek derecede tutulan serinlik Martin'in üzerine çökerken, ona ürperti veriyordu. Son günlerdeki gerginliği büyük olduğundan, bir zaman uyumuştı. Uykusu arasında, bir süre önce dayanamayacağı kadar ağırlaşan korkulardan çok değişik bir takım karışık, değişkin ve belirsiz korkulu rüyalar görmüştü. Sonra yaralı omuzunun ağrısıyla uyanmış, ardından sirenlerin ulumasını, raflarda takırdayan şişelerin ve uzaktan gelen uçaksavar atışlarının sesini işitmişti.

Bir ara zamanını, dikkatini aklında tutması gereken adreste yoğunlaştırarak geçirdi: Rittergasse 39, Berlin N, dördüncü kat, daire 78. Walter sorulacak. İki yaşlı Fransız'ın hatırlamasını istediği adres buydu. Sabah erkenden orada bulunması gerekiyordu.

- Artık güvenliktesiniz; yarın sabah sizi çöp kamyonuyla çıkartacağız. Gerisiyle Walter ilgileyecek. Yolda her şey ayarlanmıştır. Şimdiye kadar hiçbir zorluğumuz olmadı. Artık sakın olun.

Martin güvenlikte olduğuna inanmıyordu. Bunu da pek önemsemiyordu. Dişlerini takırdatan ve sırtına ürpertiler veren, kendi adına duyduğu kaygı değildi. "Beni yıldırımadılar," diye gururla ve biraz da acıyla düşünüyordu. Beni tüm yaptıklarına karşın yıldırımadılar. Asla başaramayacaklar bunu." Çok susamıştı. Ağzı idam saati gelen bir kişinin ağzı gibi kuruydu. Kurumuş ağzında bir parça tükrük toplamak istedi, ama başarılı ola-

madı. Yutkunmak istedi, ama olanaksızdı.

"Su, su" diye nefesini tutarak aklından geçirdi. Sanki damlayan bir musluğun sevimli sesini duyar gibi oluyordu. Ama, nefesini kestiğinde bu ses de kesiliyordu. Martin birkaç dakikayı bir "No man's land"* bikinlik ve uyku sersemliği arasında geçirdi. Bu dakikalar sırasında, yerinden kalktığını, akıtan musluğu bulduğunu, sonuna kadar açarak, ağzını dayadığını sanıyordu. Su kurumuş ağzından taşıyordu. Sıçrayarak kendine geldiğinde, eskisinden daha fazla susamıştı. Yerinden kalkıp, biraz şaşkın, olmayan bir musluğu aramaya koyuldu. Susuzluğu dayanılmaz bir hal alıyordu. Birden, durumundaki komikliği kavradı. Orada, etrafında binlerce şişe varken kendisi susuzluktan ölüyordu. Etrafını saran raflardaki, düzenle yerleştirilmiş şişelere dikkatlice baktı. Daha ilerde, kenardaki amyant kasalar içinde, kovandaki bal gibi korunan kalite şaraplar bulunuyordu. Martin bu şişelerden birini aldı, Şişeyi elektrik ampulüne doğru kaldırdı, içine baktı. Kulağının yakınında parmağıyla çınlattı ve sıvının sesini dinlemek üzere çalkaladı. Delicesine susamıştı. Demir kapıya kadar giderek, şişenin boynunu tokmakta kopardı. İçti. Şimdi gözlerinin önünde sarı daireler uçuşuyordu. İki günden beri bir lokma yememiş, akşamdan sabaha kadar bir lokma su içmemişti. Bir an nefes nefese kaçışından sonra, yarasını yıkadığı ve bulanık suyunu içtiği göl kenarına yeniden uzandı. Sonra kendini, susuzluktan öldüğü, titrek ellerinde bir şişe tuttuğu otel mahzeninde buldu.

- Ne aptallık! Ne yapıyorsun sen? diye yüksek sesle konuştu. Sarhoş olacaksın. Kendini koyveriyorsun. Bırak şu şişeyi. Bırak şu şişeyi.

... Evet, uyanıklığımı korumalıyım, dedi kendi kendine.

Şişeyi özenle yerine bıraktı. Kendini çok onurlu ve çok zayıf hissediyordu. Kapının yanındaki bir yere yeniden çömeldi.

* Sınırda insandan arındırılmış bölge

ve uyanık kalmaya çalışarak sabahı bekledi.

General öğleden sonra gelir gelmez, holdeki çiçekçiden son gül demetini satın almış ve Lisa'nın odasına göndermişti. Güllerin şimdi biraz bayat ve ağırlaşmış kokusu, kapıyı açtığı anda genç kadının yüzüne çarptı. Lisa çantasını bıraktı, elektriği açtı ve solgun çiçekleri eline aldı.

"Zavallı güllerim! Bu kadar mı uykunuz geldi? Bu kadar mı susadınız?"

Lisa, ateşli bir yaşam, bir yüz, bir kişilik sahibi saydığı cansız varlıklarla konuşma alışkanlığında idi. Gerçek şuydu ki, hâlâ çocukluğunu yaşıyor ve asla büyümüyordu. Aynen, onu yaşamının tatlı büyüme yıllarından çekip kopardıkları haldeydi.

Viyana'nın kasvetli bir semtinde yaşayan beş çocuklu fakir bir eğitmenin, küçük bir beyaz fareye benzeyen kızıydı. Tiyatroya susayan ruhunda, tanıdığı tek kaçamak, kendisinin içinde bulunduğu Avusturya Gençlik Hareketi'ndeki komplocuların gizli ve romantik eylemleri olmuştu. Ardından Anschulss'un zehirlenmesi, uçakların gürlemeleri, bayrakların açılışı, trampetlerin çalınması, tankların uçaklarla birlikte olağanüstü geçitleri, söylevler ve gösteriler. Sonra da, o unutulmaz an, Führer'in arabasının duruşu ve onun eğilerek, nemli ve ıtrek ellerinden bir kucak dolusu çiçeği alışı vardı. Führer'in gülümsemesi, sesi, magnezyum lambalarının şimşekleri, Lisa'nın üzerine yığılıp, ona soran kalabalık:

- Size ne söyledi? Ne kadar talihlisiniz küçük kız!" Fotoğrafı gazetelerde çıkmış, aktüalite filmlerinde güneş ışıkları saçlarında yansırken ve Führer ona gülümserken görünmüş, duvar afişlerinde izlenmiş ve bütün bunlar, onun ilk iş anlaşmasının nedenleri olmuştu. Sonra Johannes Koenig onu keşfetmiş, ona çok kısa sürede yürümesini, konuşmasını, gülmesini, oku-

masını, komedi oynamasını, sevişmesini ve ağlamasını öğretmişti. Führer'in Viyana'ya zaferle girişinin ardından yalnızca üç ay sonra, Lisa kendini Berlin Eyaleti tiyatrosunun saygıdeğer sahnesinde, Koenig'in dramı Cesur Yürekli'de baş rolü oynarken bulmuştu. Locasında oturan Führer onu alkışlamıştı ve ertesi sabah gözlerini kentin gözdeleri arasında açmıştı. Bazen, kendini, bir patlamayla şöhrete atılmış gibi duyumsuyordu. Başına bütün gelenlerin, Johannes Koenig'in; "Devrimin dinamizmi" dediğinden kaynaklanabileceğini düşünüyordu.

Lisa ışığı söndürdü, soğuk suyla ıslattığı gülleri balkona taşıdı. "Bir düzine kırmızı gül, diye düşündü. Her zaman aynı." Ona her zaman aynı şeyi yolluyorlardı: Bir düzine kırmızı gül..Lisa akşamın serin havasında, bir süre balkonda ellerini kavuşturup durdu. Ellerini boş ve doyumsuz buluyordu. Ama bu şamatacı eller ne istiyordu? Değişik çiçekler, diye karar verdi. Her cinsten bir kucak dolusu çiçek. Bir sepet dolusu yabanıl çiçekler, şebnemle ıslanmış ve sarmaşık bağlarıyla bağlanmış. "Zavallı Amim, diye Lisa odaya girip perdeleri çekerek elektriği yakarken, aklından geçirdi. Bir düzine kırmızı gül, ne bir fazla, ne bir eksik. Satın alıyorum ve ödüyorum. Zavallı Amim."

Gece lambasının üzerinde, generalin gümüş bir çerçeve içinde duran fotoğrafı onu soğuk bakışlarla izliyor benziyordu. Hiç şüphe yok ki, onun bu beklenmedik gelişi, Lisa'yı sevindirmişti. Onu çok seviyordu çünkü.

- Evet, sizi çok seviyorum," diye genç kadın, sanki karşısındaki onun bu içten duygusundan şüphe ediyormuş gibi, fotoğrafa tekrarladı. Ama, generali holde ilk gördüğünde tepkisi şu olmuştu: İşte, sakın ve dinlendirici akşamım mahvoldu. Ve ancak kafasından bu düşünceyi attıktan sonra, gülümsemeye ve ışık saçmaya başlamıştı.

Henüz erkendi, saat daha yeni 9 olmuştu. Hava saldırı-

larının artmasıyla, tiyatrolar gündüzleri birkaç gösterim yapıyor, akşamları kapanıyordu. Lisa, bu yeni saat ayarlamasına hâlâ uyum sağlayamamıştı. O, gece kelebekleri gibi, ancak akşamları yaşamaya başlıyordu. Sabah kalkıp, günün sakın saatlerinde izleyicileri memnun etmek zor bir uğraştı. Bazen, otele oyundan mutsuzluk duyarak dönüyordu. Bu akşam, Paris'ten getirdiği bütün yeni tuvaletlerini denemeye kararlıydı. Bu gizli bir randevu gibi heyecanlı olacak, diye hayal ediyordu. Aslında asla gizlice yapılan bir ilişkisi olmamıştı, aksine bütün maceraları açık, gözler önündeydi... "Allah, von Stetten'den razı olsun, diye sevinçle düşündü. Her şeye karşın, beni generalin elinden kurtararak sakın ve dinlendirici bir akşam geçirmeme olanak sağladı." ("Bir kadının yaşamında en büyük lüks nedir? diye Césur Yürekli'de Maria soruyordu. Yalnız yatma hakkıdır!")

Lisa, bütün bir duvarı kaplayan elbise dolabının sürgülü kapaklarını itti. Askılara asılı birçok tuvaletin parlak ve okşayıcı dalgalarına kendini bıraktı. İpekliler, danteller, kadifeler, bürümcükler. Gri ve mavinin bütün tonları, soluk pembeler ve olgunlaşmakta olan elmanın bütün renk çeşitlemeleri.

Tayyörler, öğleden sonra giysileri, sabahlıklar, pijamalar ve gece elbiselerinden oluşan göz kamaştırıcı bir koleksiyon. Lisa sırtındaki gümüş grisi elbiseyi çıkardı. Tuvaletlerin hepsini tek tek denedi. Arkasındaki banyo kapısı aynasında aksi görünen büyük bir aynanın önündeydi. Bütün bunlar, onu mutlu ediyordu. Elindeki sihirli sopayla kendi üzerine altın ve gümüş yağdıran külkedisiydi o. İçini çekiyor, şarkı söylüyor, el kol hareketleri yapıyor, hatta birkaç dans figürü bile yapıyordu. Macar orkestrası basının vum vumlarının ve kemanın inleyen nağmelerinin davet salonunda yükseldiğini işitiyordu. Sonunda ortanca rengi bir sabahlık seçti, büyük karyolanın üzerine attı. Mavi bürümcükten bir gecelik aldı. Geceliği avuçlarının içinde buruşturdu ve sanki yiyecekmiş gibi vahşice dudaklarına götürdü. İpek

rüncükten bir gecelik aldı. Geceliği avuçlarının içinde buruşturdu ve sanki yiyecekmiş gibi dudaklarına götürdü. İpeklileri, bürümcüğü, ince file çorapları, çamaşırları çılgınca seviyordu. Bu güzel maddeleri ellerken duyduğu zevki, başka hiçbir şey vermiyordu.

- Lisel bir fetişisttir, diyordu Johannes Koenig ondan söz ederken. Çeki kadınlar kalpleriyle, akıllarıyla veya gözleriyle yaşarlar, ama Lisel parmaklarının ucuyla yaşar. Yaşamı Braille alfabesiyle okur.

- Benim hakkımda ne biliyorsunuz? diye Lisa ona karşılık vermişti.

Koenig, şüphesiz ki fakirlik içinde yetişmenin, kendisini iteleyen küçük kız kardeşle aynı eski divana gömülerek yatmanın ne demek olduğunu bilmiyordu. Bu kızkardeşle aynı eski, partial ve kirli bir havluyu kullanmayı ve bunu bir hafta boyunca sürdürmeyi. İki büyük kardeşinin eskittikleri elbiselerden annesinin düzelterek yaptığı eski püskü kıyafetleri giymeyi. Kaşındıran pamuklu çoraplardan derisinin zedelendiğini, sevimsiz kurşuni renkli çamaşırları ve her an güzel şeyleri hayal ederek, hayranlık uyandıran saydam iç giysilere sahip olma özlemi. Ne yazık ki, yükselip halkın sevgisini kazandığı sırada, ulaşmak istediği lüks, artık orta halli alman kadının yaşamından çekilmişti. Lisa Doom, yine de herhangi bir kadın değildi. Führer, onu alkışlamayı, ona gülümsemeyi sürdürüyordu ve üçüncü Reich ona üstün ayrıcalıklar sunuyordu.

Lisa, birdenbire o sakın dinlendirici akşamda rolünü ezberlemesi gerektiğini anımsadı.

Bütün yeni giysileri, aceleyle dolaba doldururken, kapakları hiçbir şey görünmeyecek şekilde kapattı. Gözlerinin arasında bir kınışıklık belirdi. Çalışma masasından limon sarısı renkli küçük bir broşür aldı. O ana dek, ona yabancı kalan sayfaların arasına parmağını yerleştirdi:

Gözlerin

Lânetli olsalar da, onlar beni mutlu ediyor,

Ve iki bölüme ayrılıyor, biri sizin,

Diğeri yine sizin -yani bendeki ikimizin.

Eğer bendeyse o, artık sizin oluyor

Ve tümü böylece size ait. Acımasız yazgı

Sahiple, bir set çekiyor

Sahip olunan arasına ve siz benim içimdesiniz.

Size ulaşamıyorum.

Bu satırların canı cehenneme, dolu kutunun içindeki ol-

ta iğneleri gibi, ne kadar da birbirlerine karşıyorlar!

Lisa ayağındaki ayakkabıları odanın ortasına silkeledi

ve bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı.

Biri sizin, diğeri yine sizin -yani bendeki ikimizin...

Bu cümlede çok alçakgönüllülük vardı; tiksindirici ve iç bulandırıcı.

Ama ben her ne isem hesabım kapanmıştır.

Şu kaba sözlerimde, bir öz anlam bulunuyor,

Saf ve deneyimsiz bir genç kız

Öğrenme çağında mutlu oluyor.

Biri sizin, diğeri yine sizin -yani bendeki ikimizin.

"Eğer elimi ağzıma bu şekilde götüreceğim olursam, bu herkesi güldürür. Zavallı aziz izleyicilerim, onları güldürdüğüm zaman ne kadar saygılı oluyorlar. Bu, zafer için savaşa birlikte katılmamızdır. Tiyatroya girmek için saatlerce kuyrukta bekliyorlar, temsilden sonra ise cesaret dolu ve kararlı oluyorlar! Almanlar ne kadar büyükler. Savaşın ortasında tiyatro salonunu dolduran bir başka millet gösterin bana."

Lisa, mutlu ve bilinçsiz derin düşüncelere dalıyordu.

Bir başka sayfada beğendiği bir bölüme geçti:

Yeterli zekâm olduğundan mutluyum

İyice anlama gücümü sağlayan...

Bu sözleri tekrarlariken, Lisa telefonu açarak, oda servisini aradı.

Sonunda gerçekten mutluyum

Uysal aklınızın sesine uyduğumdan

Onu tümüyle kullanabilmeniz için.

- Alo! Oda servisi mi? İyi, lütfen Gaston'a söyler misiniz, akşam yemeğimi artık getirebilir... Ya da her neyin varsa. Bu akşam portakal yok mu? Bunun hiç önemi yok.

Lisa kitabı bıraktı, saçlarını fırçalayıp rolünü tekrarlariken, banyo küvetine su doldurmak üzere, mırıldanarak banyoya geçti. Generalin çocuk saçı diye takılmasına karşın, saçlarının biçimini, en az yeni tuvaletleri kadar seviyordu. Aslında da, sahnede güzel bir etki uyandırmasına en uygun düşeni buydu.

Onu tümüyle kullanabilmeniz için...

İşte, Portia'nın karakterini canlandırmak için hareket edeceği en uygun yer burasıydı: Onun doğası. Erkek kılığına bürünse bile, duygusal bir bağımsızlık aptallığından kaçınılmalı. Shakespeare'nin kadınları uysal ve tatlıydı! Hiç de İngilizler gibi değil. İngilizlerin kocaman ayakları ve tavşan dişleri bulunurdu. Lisa, İngilizlerin Shakespeare'i çok az tanıdıklarını da duymuştu. Oysa, Almanya'da bütün öğrenciler onu ezbere bilirdi. Ama, kısa bir süre önce, Shakespeare'in kan ve köken bakımından Töton* ırkından geldiğini ispatlayan bir kitap okumuştı.

"Sonunda gerçekten mutluyum

Uysal aklınızın sesine uyduğumdan

Onu tümüyle kullanabilmeniz için," diye mutlulukla mırıldanarak banyo küvetinin içine kendini bıraktı.

O akşam su gerçekten sıcaktı. Tuvalet masasının üzerinde kolonya, parfüm şişeleri, banyo sabun tozları diziliydi. Roger ve Gallet'in değerli Fransız sabunu Gardènia bile vardı. Bütün bunlar Paris'te yaptığı alışverişin ürünleriydi. Lisa zevkle

* Antik Alman ırkı

içini çekti. Yaşamaktan her zaman mutluluk duyuyordu, üstelik Almanya'nın şimdiye kadar hiç görmediği şanlı bir çağda yaşamaktan. Ama, dünya şu ana kadar, ona hiç bu kadar kusursuz görünmemiştir. Duvarların ötesinden Macar basınının vum-vum seslerini duyuyordu. Dizlerinin birer buzdağı, kendinin de köpüklerin içinde, onların çevresinde yolculuk yaptığını varsayarak oyun oynadığı sırada, garsonun servis masasını odada sürdüğünü ve bardaklarla porselenlerin sevimli gürültüsünü işitti. Birden korkunç derecede acıktığını duyumsadı.

- Bir dakika bekleyiniz, Gaston! diye kapının arkasından seslendi. Size bir şey vereceğim!

Dışardan hiç ses gelmeyince, Lisa kendi kendine yavaşça güldü. Telaşla bornozuna sarınarak, özenle kurulandı. Üzerine yeni sabahlığını geçirdi.

- Sizin Paris'inizi gördüm, Gaston, dedi mutlulukla. Ve sizi de aklımdan çıkarmadım. Bilin bakalım, size ne getirdim.

Odaya girerken, etajerin üzerinden aldığı küçük bir paketi de garsona uzattı.

- Oh! dedi şaşkınlıkla. Sizi, Gaston sanıyordum.

Lisa, ısıtma tabağının üzerine eğilmiş, alttaki fitili yakmaya çalışan genç garsonu hiç görmemiştir. Sabahlık genç kadının ıslak bedenine yapışmıştı. Kendini inanılmaz derecede çıplak hissediyordu. Ayaklarının çıplaklığı bile onu rahatsız ediyordu. Gaston'la başka türlüydü. Ona her akşam hizmet eden Gaston yaşlı biriydi ve Lisa ona alışıktı. Hayal kırıklığına uğrayarak, içinde Paris görüntülerinden yapılmış bir albüm ve Gaston'un birçok kez bulamamaktan yakındığı özel bir ilâç bulunan paketi elinden bıraktı.

- Gaston nerede? diye garsona sordu.

Genç adam yanıt vermeden önce dudaklarını yaladı:

- Gaston aşağıda servise yardım etmek zorunda. Bir davet var.

- Evet, biliyorum. Burada yeni misiniz? diye Lisa,

üçüncü kibriti de başarısızlıkla yakmaya çalışan adama sordu.

- Evet, bayan. Bu akşam için yer değiştirdim, diye garson

başını kaldırmadan yanıt verdi.

- Siz de Fransız mısınız?

Garson başını salladı. Kısa kesilmiş koyu renk saçları ve kibritle savaştan ellerinden başka hiç bir şey görünmüyordu.

- Bırakın da, ben yakayım, diye Lisa kibriti adamın ellerinden aldı. İşte oldu. Lütfen masayı pencereye doğru yaklaş-tırın.

Işığı maskeleyecek perdeler çekilmişti, ama pencere açıktı. Lisa taze havayı içine doldurdu. Garson elinden bir kaşığı düşürdüğü sırada kapıya ölçülü bir şekilde vuruldu. Bu generaldır, diye düşündü Lisa. (Ama düşüncesinde bile onu adıyla çağırarak kadar içli dışlı hissetmiyordu.) Yanıt verirken, sesi belirli bir rahatsızlığı ortaya koyuyordu:

- Giriniz.

"İşte, güzelim akşamım hapı yuttu," diye aklından geçir-di...

Kapı çekingenlikle açıldı. İki üniformalı kişi belirdi. Lisa ayağa kalktı.

- Eğer bayan bizi hoş görürse, polisiz, dedi biri.

- Polis mi? diye Lisa şaşkınlıkla sordu. Ne istiyorsunuz?

- Sizi rahatsız ettiğimiz için üzgünüz, bayan, dedi uzun boylu olanı. Ama emir. emirdir, bütün odaları gözden geçirmek zorundayız. Sizin kişiliğinizde bu, yalnızca bir formalite olacak, diye öteki ekledi.

- Peki, beyler, kendinizi evinizde sayın, diye Lisa polislerin belirgin tedirginlikleriyle alay etti. Eğer, sizce bir sakıncası yoksa, soğumadan yemeğimi yiyeceğim. Bir sigara alır mıydınız?

- Teşekkür ederim, bayan diyerek uzun boylu olanı altın

sigara tabakasından bir sigara çekti. Kusurumuza bakmayın, dedikten sonra, her iki polis odayı birlikte gözden geçirmeye koyuldu.

Uzattığı fincanına garson, kahveye benzer siyah bir sıvı dökerken, Lisa polisleri izledi. Artık, izleyici olma sırası ona gelmişti. polislerin uzun olanı, sanki her an yüzüne patlayacakmış gibi yatağa yaklaştı. Kısılmış gözleri, alık gülümsemesiyle, jorjet bürümcükten mavi geceliğe bakarken, kendi kontrolünü neredeyse kaybediyordu. Elbise dolabının içindeki tuvaletlerin arasına dalan meslektaşısı ise, bu arada gözününucuyla gülücükler gönderiyordu. Bilinçli bir davranışla balkona göz attıktan sonra, ikisi birden banyoya yöneldi. Bütün bunlar ancak iki dakika sürdü.

- Kusurumuzu hoş görün, diye iki polis yeniden ortaya çıktı. Ufak tefek olanı, bütün cesaretini toplayarak, aklından geçenini söyledi:

- Lisa Doom'la karşılaşma şerefini elde edeceğim hiç aklıma gelmemişti, dedi. Bunu anlattığım zaman karım çok şaşıracak! Ya küçük kızım! Sizden bir imza istesem, acaba kabalık olur mu? Küçük kızım imza biriktiriyor. Teşekkürler, Fraulein Doom, çok nazıksınız.

- Sizi İp Üstünde Aşk'ta izlemiştim, dedi öteki. Sinemaya pek sık gitmem, ama bu filmde çok hoşlandım.

Gözleri yukarıdan aşağıya sabahlığın üzerinde dolaşıyordu. Aniden Lisa'ya her iki adamdan da bıkkınlık geldi.

- İyi geceler baylar, umarım aradığınızı bulursunuz.

- Özür dileriz, diye adamlar kapıya yöneldiler. Biz yalnızca görevimizi yapıyoruz. Rahatsızlık için affedin. Heil Hitler!

Kapı onların arkasından kapandıktan sonra, Lisa'yı hoş olmayan bir düşünce aldı. Hemen banyoya koştu. Tanrı'ya şükürler olsun, değerli Roger ve Gallet sabunu yerinde duruyordu,

ama sabunluktaki gri tevzi sabunu kayıptı.

Gölsün mü, kızsın mı? diye düşünürken odadan gelen boğuk gürültüyü işitti. Kapıyı ardına kadar açtığında, garsonun bayılmış olduğunu gördü.

Lisa önce ne yapacağını bilemedi. Kızıl Haç eğitimlerinde öğrendikleri tümüyle aklından silinmişti. Garsonun yanına diz çökerek, adamın yüzünü ıslattığı peçeteyle sildi. Yanaklarına vurup, bileklerini uğuştururken, sonunda onun yakasını gevşetmesi, gömleğinin önünü açması gerektiğini anımsadı. Bunu yaparken tırnaklarından birini kırdı ve alışık olmadığı bu işi tamamlamaya çalıştı. Gömlek, sonunda ani bir takırdıyla açılarak bağımsızlığını ilan etti. Bu, yalnızca sellüloid bir yakaya bağlı, sert bir göğüslüktü. Lisa, bu komik eşyaya şaşkınlıkla bakıyordu. Böyle şeylerin yalnızca vodvillerin komik sahnelerinde kullanıldığını sanıyordu. Kalbinin atışlarını dinlemek üzere elini çekinerek garsonun çıplak göğsüne koydu. Derisi sıcak ve nemliydi. Çekingen parmakları sol omuzun yakınında, bir kabukla kaplı garip bir yumruya dokundu. Ona dokunduğunda bir kan şeridi sol göğsün küçük ucuna doğru süzölmeye başladı ve buruşuk siyah elbisenin altında kayboldu.

Sahnede ve perdede, dram oyununun değişmez koşulları nedeniyle, bir sürü garip olayın gerçekleşmesine tanık olmuştu. Ama, şimdi paniğe kapıldığını duyumsuyordu. Garsonun başını dizlerinin üzerinden bıraktı. Adamın başı yere çarparken boğuk bir gürültü çıkardı. Lisa, sabahlığın kumaşı içinde zorlukla hareket ederek, yatağın yanına yöneldi, telefonu açtı ve öfkeyle santral görevlisini aradı.

- Şu telefonu yerine bırakın, diye adam parkenin üzerinden şeslendi. Sanki bir ölü konuşuyor gibiydi. Lisa'nın dili tutuldu.

- Şu telefonu bırakın, diye adam yineledi.

Lisa, kalbi korkuyla çarparken ona bakıyordu. Adam

oturmaya başarmıştı, ama olduğu yerde şaşkın bir halde sallanıyordu. Lisa'ya birinci satırını bile bilmediği, hiç duymadığı bir oyunu oynaması gerekiyor, gibi geliyordu. Akli başına gelen adam, odada ilerleyerek telefonun fişini duvardan kopardı. Birden her şey doğal hale geldi. (Nehir İnsanları, İkinci perde, üçüncü sahne, diye düşündü Lisa;) aklını başına topladı ve adama ihtarda bulundu.

- Eğer, biraz daha kımıldayacak olursanız, üzerinize ateş edeceğim, diye kırık dökük, berbat bir sesle konuştu.

- Çok iyi ateş edin, benim için farketmez, diye Martin mırıldandı.

Kendini o derece zayıf ve bitkin hissediyordu ki, artık mücadeleden vazgeçmişti. Gözlerini kapamalı, mücadeleyi bırakmalı ve bu işi bitirmeliydi...

Lisa, ateş etmedi. Öncelikle tabancası yoktu. Olsa bile tetiği çekmeyi bilemeyecekti. Üzerindeki panik havası dağıldı. İçinde bu beklenmeyen konuşma karşı bir acıma duyumsuyordu. Ne kadar zayıf ve mutsuz duruyordu! Güneş yanığı yüzünde sakalları uzamıştı, ama dudakları artık beyaza yakın bir renk almıştı. Ateşli mavi gözleri, kalın siyah kaşlarının altındaki yuvalarında iyice çukura kaçmıştı. Resmi elbisesinin içindeki çıplak göğsüyle oldukça garip bir görüntüsü vardı. yarası da artık kanamıyordu.

- Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Beni korkuttunuz, diye Lisa öfkeyle konuştu.

Martin, gözlerini onun üzerinde sabit tutmaya çalıştı, ama her şey karmakarışık ve bulanık görünüyordu. Sonunda sersemliği kayboldu. Genç kadını duru bir halde görebildi. Yatağın üzerinde oturan Lisa, dizlerini çenesinin altına çekmişti. Ufak tefek, müsrif ve utanmazdı. Parfümlüydü ve onun kişiliğinin her santimetresinden nefret ediyordu.

- Bana bir sigara verin, dedi Martin kabaca.

Lise, ona parmağıyla masanın üzerinde duran altın sigara tabakasını işaret etti. İçinde yalnızca bir tane sigara kalmıştı. Ön hatlardaki bir askerin içgüdüsel hareketiyle Martin sigarayı ikiye böldü. Yarısını ağzına yerleştirirken, diğer yarısını Lisa'ya uzattı.

- Teşekkür ederim, dedi Lisa. Gözleri adamın üzerinde sigarasını içmeye koyuldu.

Acı duman ciğerlerine dolunca, Martin artık, kader anının geçmiş olduğunu anladı.

- Sizi korkuttuğum için üzgünüm bayan, diye doğal görünmeye çalışarak konuştu. Bir karışıklığa neden olduğunu biliyorum, ama sorun çıkarmak istemiyorum. İşimi yitirmek istemiyordum yalnızca, anlıyorsunuz sanırım, diye acınacak bir gülümsemeyle ekledi.

-Hasta mısınız? dedi Lisa.

-Hasta mı? Pek sayılmaz, ama biraz zedelendim, belki de. Göğsüme bir kurşun girdi. Stalingrad'daydı bu, Yaramı diktiler. Ruslar iyi iş görüyor, doğrusu! Almanya'ya döndüğümde bana donmuş ayaklıların madalyasına verdiler. Sonra da uygun bir şekilde emekliye ayırdılar. Ama bu uzun bir öyküdür. (Konuşmaya devam etmek sersemlik olur, diyordu kendi kendine. Zaman kazan. Onun soru sormasını sağla. Onu kendine acındır.)

- Anneniz sizinle büyük gurur duyuyor olmalı, dedi Lisa. Dulce et decorum est pro patria mori.*

- Bu palavrayı nereden buldunuz, Fraulein Doom? Diye Martin aklından geçirdi.

- Annem öldü, dedi yüksek sesle.

Lisa ona hâlâ düşünceli bir halde bakıyordu. Tümüyle, durumdan şikayetçi değildi. Dramatik nitelikler, onu şiddetle çeken bir değişiklikti. Kendini artık güvenlik içinde hissediyordu. Kısa bir süre daha bundan yararlanmaya ve işine gelecek bir

* Vatan için ölmek tatlı ve güzeldir.

anda da bitirmeye karar verdi.

- Polisin sizi araması için ne yaptınız, diye sordu.

- Polis, beni aramıyor. Tanrı bilir, kimin peşindeler, ama herhalde benim değil. İnanın bana Fraulein Doom.

- Sanırım, beni oldukça aptal sanıyorsunuz. Bu kadın garsonu olmadığını ve onların sizin peşinizde olduğu açıkça görülüyor.

- Eğer, izleniminiz böyleyse, neden beni teslim etmiyorsunuz? dedi Martin.

Bu, aptalca bir cesaret gösterisiydi, ama yine de göze almıştı... Balkondan veya damdan kaçabilirim, diye pek inanmaksızın aklından geçiriyordu. Bekledi.

- Ben Gestapo ajanı değilim, dedi Lisa kısa bir sessizlikten sonra.

Ayaklarını yeniden döşemeye indirdi, ellerini dizlerinin üzerine koydu ve Martin'e gülümsedi. Martin, küçük servis masasına yaklaştı. Boş tabakları üstüste sıralamaya koyuldu. Lisa dikkatle onu izliyordu.

- Eğer, bayan yemeğini tamamladıysa, masayı toplayacağım, diye Martin terbiyeli bir şekilde konuştu.

Lisa, Martin'in küçük masayı kapıya kadar itişini, kapıyı ayağıyla açık tutarken, koridoru baştan sona doğru gözden geçişi izledi. Bir S.S. holdeki masanın yanında geziniyordu. İki polis görevlisiyse ortalıkta görünmüyordu. Martin, telaşla yeniden odaya daldı... "Kısıldım, kısıldım kaldım; her şeyin sonu geldi diye umutsuzca düşünüyordu... Sonunda beni ele geçirdiler. Nöbetçinin önünden bu masayı geçeceğim, ya sonra? Nereye gideceğim?" Kaçışından beri her seferinde tuzağa sıkışmıştı, yolda sazlıkların arasında, pazardaki tezgahların arkasında, kazan dairesinde ve şarap mahzeninde hep tuzağa sıkışmıştı. Gaston onu aceleyle mahzenden çıkardığında da sıkıştığını duyumsamış, panik içinde bu komik kıyafete bürünmüş. Gestapo-

nun adamları merdiveni tırmanırken, parfüm kokulu bu odaya dalmıştı. Şimdi de, dışarda her koridora, her merdivene, giriş çıkışların önlerine nöbetçiler yerleştirilmişti. Gestapo işini korkunç bir şekilde biliyordu. Kademeleri arasında henüz en ufak bir gevşeme yoktu. Martin aklından bütün kaçış çarelerini sıraladı. Sonra bir karara vararak kacmaktan vazgeçti. Ne olursa olsun, bu odada kalacaktı! Gaston onu buradan çıkaracak bir yol bulurdu. 39 Ritttergasse, Walter sorulacak. Şimdi bu Mars gezegeni gibi uzaklardaydı.

- Beni ele verecek olursanız sizi öldürürüm, diye Martin umutsuzca mırıldandı.

Ağzı yeniden kurudu. Güçlkle konuşuyordu. Bu, Lisa'nın sahnede sıkça gördüğü bir durumdu. Genç kadın, bu nedenle artık korku duymuyordu. Aksine sevecen davranmaktan, gülümsemekten kendini alamadı:

- Benden neden bu kadar korkuyorsunuz? Bir fare kadar sakinim.

Martin'i sıkıntıya sokan gerilim bir anda boşaldı. kolu kanadı kırıldı.

- Hakkınız vardı, dedi Martin Beni arıyorlar. Kısıldım kaldım. Beni ele verecek olursanız, kafam yarın baltanın altında olacak.

Lisa, şüphesiz bu sözlerin tüm anlamına anlamıyordu. O gerçeğe uymayan, tumturaklı sahte tutkulara, yapmacık tehlikelerin dünyasına alışıkı. Rolünü iyi oynamış gibi gülümsemesine devam etti... Lisa, ne söyleyeceğini tartarmış gibi dururken, Martin; "En iyisi onu bağlayıp, ağzını tıkayayım," diye düşünüyordu. Macar basınının vum-vum sesleri sessizliği tokmaklıyordu.

Lisa'nın yaşamında yürek sızısına hiç yer olmamıştı. Meslek yaşamı çabucak ve tasasız gelişmişti. Meslektaşları ona değer veriyor, halk ondan son derece hoşlanıyordu. Sokaktaki

basit insanlar, kamyon şöförleri ve askerler onu; "Bizim lisel" diye adlandırıyordu. En iyi oyunların, en iyi rollerini Almanya'nın en iyi sahnelerinde oynuyordu. Bunun dışında hiçbir şeyin önemi yoktu. Mutlu olduğu ve şöhrete ulaştığı andan bu yana, her şey ona, en iyi dünyanın en iyisi gibi görünüyordu. Acaba Lisa hiç aşık olmadığından mı, yürek sızıntısı tanımıyordu? Ülkeyi yönetenler onun dostlarıydı. Lisa bundan gurur duyuyordu. Bunlardan birkaçının özel şekilde yaşamına girmesi ona pek bir şeye malolmamıştı. Onların herbirine bağlanmış, onlara hayranlık beslemiş, şimdi generale gösterdiği saygının benzerini göstermişti. Yaşamlarına girmek, Lisa'nın içinde bir karmaşa yaratıyordu. Bunlar general gibi yaşlı, yorgun ve her zaman tasalı kişilerdi. Güçlü olsalar da, herkes onların karşısında titrese de, genç bir kadına aşık olduklarında alınganlığa ve tekil bir alçalma duygusuna düşüyorlardı. General gibi bir yaşlıya karşı iyilik ve cömertlik gösterisinde bulunmak büyük bir doyumdu. Bu nedenle aşkla görev arasında ki sürtüşmeden doğan acı, Lisa'nın yanından bile asla geçmemişti.

Dünyanın derinliklerine kadar ulaşan sarsıntılar, onun aklını pek az kurcalıyordu. Yurdunu seviyor ve onun üstünlüğünden hiç şüphe etmiyordu. İyi ve soylu ne varsa Almanya'ya ait olduğuna inanıyordu. Müzik, şiir, ilim, felsefe, tiyatro, sinema, yollar ve manzaralar, onu bağlayan bütün bu derin ve içten olgular hep Almandı. Eksiksiz ve saf dinsel inançsızlığın içindeki Lisa, Üçüncü Reich'in bu çocuğu, hiç düşünmeden ve kayıtsız Yeni Düzen'in kutsal kitabına inanıyordu. Ona hiç durmaksızın, Almanya'nın kutsal görevinin, Yeni Düzen'i dünyanın dört bir yanına yaymak olduğunu tekrarlatmışlardı. Bütün bir dünyanın bu güzel nimeti paylaşacak olması düşüncesiyle bile, içi bazen mutluluk doluyordu. Almanya'nın dışında, kaos ve karışıklıktan, bencilce çıkarlar ve barbarca zülümlerden başka bir şey hayal edemiyordu. Reich'in düşmanlarına gelince,

bütün Bolşevikler, Amerikalılar, Yahudiler ve demokratlar, propaganda afişlerinde gördüğü gibi, gözünde canlanıyordu. Hepsi sakat ve şekilsizdiler, şaşı bakıyorlardı, burunları kancaya benziyordu. İğrenç ve alçaktılar, yalnızca ortadan kaldırılmaya lâ-yıktılar.

"Düşman çoğaldıkça, şeref daha artar", diyordu eski bir Alman atasözü. Pek tabii ki, savaş vardı. Önüne geçilmez kayıplar oluyordu. Lisa'nın dostlarından bazıları savaş alanında onurlu bir ölümle karşılaşmışlardı. Ama bu ölümler onu pek etkilememişti. Savaşarak ölmek, sahnede ölmek gibi, kahramanca, görkemli ve nerdeyse gerçek ötesiydi. Gösterinin sonunda ölümler ayağa kalkıyor ve Kranzlar'de yemeğe gidiyordu. Lisa'nın gözünde savaşta ölmek, kesinkes ölmek değildi.

Yaşamında hiçbir çatışma görmemişti, bu saatten sonra da görmezdi. Ne yapacağı konusunda hiç kararsız davranmadı. temsillerde bir kaçağı, zalimleri teslim eden kadın rolünü hiç oynamamıştı. Böyle bir piyes herhalde çok kötü, böyle bir rol de berbat bir şey olurdu. Lisa'nın aklı Nazi doktriniyle çarpık bir şekil almışsa da, kalbi sağlam kalmıştı.

- Korkmayın, diye acımayla alaycılık arasında değişen bir sesle tekrarladı. İşler bu duruma geldiyse bir süre için burada kalabilirsiniz.

- Teşekkür ederim, derken Martin onun yakıcı ve parlak gözlerine bakıyordu. (Genç kadına güvenmekte kararsızdı.)

- Banyoya gidin, yıkanın ve şu komik kıyafetinizi çıkarın, dedi Lisa gırtlaktan gelen bir gülücükle.

Lisa, bütün bunları şarkılı bir tiyatro maskaralığı gibi görüyordu. Martin bir an kararsız kaldı. Sonra banyoya yöneldi, ama aynadan genç kadını gözleyecek şekilde kapıyı açık bıraktı. Telefonun fişini takarsa ve nöbetçileri çağırırsa diye... ama, Lisa böyle bir şey yapmadı. Yatağın üzerine uzanıp, elleri başının arkasında kavuşturup, küçük bir nağme mırıldanmaya koyuldu.

Martin rahat bir nefes aldı. Birden kendini banyonun aynasında gördü. Traşsız yüzü, soğuk ter yüzünden başına yapışmış saçlarıyla ne kadar korkunç ve yabani olduğunu farkederek şok geçirdi. Üstelik Gaston'un uşak giysisinin açık önünden gözüken, üzerinde kanı kurumuş çıplak göğsüyle komik! Aceleyle elbiseyi çıkartıp, suyla doldurduğu lavabonun içine başını soktu. Kuru sıcak bir günden sonra bir dağ gölünde serinlemek kadar harikaydı. Susuzluktan yanmış bir insandan çok, bir hayvan gibi, Lavabonun suyunun yarısını içti. Tekrar doldurarak göğsünü ıslattı ve kollarını parlatıncaya kadar ovuşturdu. sonra omuzuna çoraplarıyla yaptığı kanlı tamponu çekti. Yarayı gözden geçirdi. Yara dantel gibi kenarlarıyla ve açıklığıyla kötü görünüyordu. Martin, onun kaygı verici bir şekilde zonkladığını duyuyordu.

Bir an için Lisa'yı unutmuştu, ama yeniden aynaya baktığında, genç kadın yatağının üzerinde hâlâ uzanıyor, sanki onu saklamanın tehlikesini bilmiyormuş gibi tavana bakıp gülümsüyordu. Martin lavabonun üzerindeki küçük dolaptan bir şişe tendirdiyot buldu. Nefesini tutarak yarasının üzerine boca etti. Omuzunun yanması arttı. Tendirdiyot şişesini yerine koyarken, gözüne küçük bir tıraş makinası ilişti. Kadınların bunu nerede kullandıklarını düşünerek, makinayı parmaklarının arasında çevirdi. Sonsuz bir özenle uzamış sakallarını sabunlamaya, sonra da tıraş etmeye koyuldu. Artık, kendini iyi, çok daha iyi hissediyordu. Omuzlarını ıslak bir havluyla örterek odaya döndü. Lisa, şekil değiştiren bu yaratığı telâş ve ilgiyle inceledi.

- Oturunuz, dedi genç kadın. Yorgun görünüyorsunuz. Omuzunuza ne oldu?

-Bir kayaya çarparak yuvarlandım. Hapishane arabası atladığımda saatte seksen kilometre yapıyordu. Ellerim de bağlıydı. Bu durum, insanı beceriksiz kılıyor.

Lisa bu bilgi demetini yutmuş göründü.

- Şimdi anlatın, bakalım, neden peşinize düştüler? diye sordu. Suçlu bir kişiye benzemiyorsunuz.

- Gestapo'nun peşinize düşmesi için suçlu olmanız gerekmez. Bunu bilmiyor musunuz, Fraulein Doom? Üstelik bunun tam tersi söz konusu. Suçlular Gestapo'nun yandaşıdır, dedi Martin kabaca.

Lisa, generalin de bir kızgınlık anında böyle bir şey söylediğini anımsadı. Ama, o sırada pek üzerinde durmamıştı.

- Ama, kimliğinizi bilmeden, size nasıl yardımcı olmamı beklersiniz? diye Lisa biraz çekinerek sordu.

Martin bütün olasılıkları aklında tarttı. Sonunda en doğrusunun gerçeği söylemek olduğunda karar kıldı.

- Ben, Martin Richter'im, dedi.

- Evet, ama bu Martin Richter kim oluyor? diye genç kadın heyecansız sordu. Bu adı hiç işitmedim.

- Hayır, ne benden, ne ötekilerden, ne dostlarımdan, ne da kız kardeşimden söz edildiğini duyamazdınız. Özellikle siz, dedi Martin acıyla.

Bu da, Lisa'yı canevinden vurdu. Ona yardım etmek-teydi, ama o, ne bir minnet, ne de alçakgönüllülük gösteriyordu.

- Belki bilgisiz olabilirim, ama öğrenmek istiyorum, dedi kızgınlıkla. Yeterli zekâm olduğundan mutluyum, iyice anlama gücünü sağlayan... (portia'nın sözleri anında aklına geldi.)

- Neye yarar? Size gerçeği söyleyecek olsam, inanmayacaksınız. Olsun, yine de söyleyeceğim. Partinin kodamanlarından biri kız kardeşime fahişeymiş gibi davrandı. Ben de onu korudum. İşte öykü. İşte, benim ağır suçum.

- Onu öldürdünüz mü? diye Lisa, Schillar dramlarından esinlenerek sordu.

- Öldürmek mi? hayır, ama bunu yapmadığıma pişmanım. Küçük tıp öğrencilerinin aklına, bir Gauleiter'i öldürmek gelmiyor. Bütün yaptığımız biraz söylenmek oldu. Bu da ara-

mızdan ondördünün kafasına maloldu. Benimki de onlarınkinden fazla değer taşıyor. Devrimcileri oynadığımızı şimdi anlıyorum. Küçük bir basımevi, küçük bir bildiri, küçük bir gösteri ve küçük bir başkaldırı. Sonuç: Aramızdan ondört kişi öldü. Öldürülmeyi düşünmüyorduk, ama çabucak öğreneceğiz. Bu serüvenden canlı çıkarsam, artık ne yapacağımı iyice biliyorum.

Lisa, bu coşkulu genci sessizci dinliyordu. Ondan şimdi biraz korkuyordu, ama çok değil. Büyük tiyatro sahneleri dışında, hiçbir şey olmamış gibi, kendini canlı ve coşkulu hissediyordu... "Canımı çok sıkarsa, imdat çağırabilirim," diye aklından geçiriyordu.

Martin, çevreye uyum sağlamak üzere, odanın içinde sesiz adımlarla dolaşmaya başlamıştı. Bu alışkanlık ona Rusya seferinden kalmıştı. Aklından bütün saldırı ve karşı saldırı olasılıklarını geçiriyordu.

- Bu balkon nereye bakıyor?
- Sokak tarafına, giriş kapısının üstünde.
- Banyodaki pencere nereye açılıyor?
- Avluya.
- Banyodan sonra ne geliyor?
- Hiç. Erkekler tuvaleti, hoşunuza gitmese de.

Martin banyoyu gözden geçirdi. İkinci bir çıkış yoktu... Yazık, diye düşündü. Elektriği söndürdü. Küçük pencerenin üstündeki siyah perdeyi kaldırdı.

Avlu karanlıktı, ama bir demet ay ışığı, siyah bir eğim halinde uzanan bir camedânı görmesini sağladı. Martin, bunun holün üzerini kapladığını anladı. Dâvet salonunun müziği şimdi daha güçlü duyuluyordu. Duvar boyunca, birkaç arabesk çakıntı daha seçti: Bunlar herhalde mutfak balkonları veya yangın durumunda kullanılacak imdat çıkışlarıydı. İşler çok kötüleşecek olursa, belki de tutunulacak bir yer bulunur, diye düşünerek, karanlığa uzattığı eliyle pencerenin kenarını yokladı. Pencereyi

açık bırakarak, banyodan çıktı. Odaya girdi.

- Erkekler tuvaletinden sonra neresi geliyor?

- Bilmiyorum. Oteli inşa eden ben değilim, ama orada hasta İngiliz yazarı Goeffroy Nichols'ün oturduğunu sanıyorum. Bir cins savaş esiri anlarsın ya.

Martin elbise dolabının sürgülü kapılarını açtı, elbise kalabalığını eliyle kenara itti ve duvarı parmaklarıyla yokladı. Buradan çıkış olasılığı yoktu, ama dolabın arkasındaki boşluk gerektiğinde saklanmak için kullanılabilirdi. Dört duvar panosundan biri sürgülüymüş gibi duruyordu.

- Burada ne var?

- Bir kapı, ama kapalıdır.

- Yandaki odada kim kalıyor?

- Orada oda yok. Kapı, servis asansörünün küçük sahanlığına açılıyor.

- Anahtarı nerede?

- Bilmiyorum. Bu kapıyı hiç açmam. Anahtar oda hizmetçisindedir.

Martin, Lisa'nın çantasıyla birlikte anahtarlarını bıraktığı masaya yöneldi. Tahtadan büyük bir yuvarlağa bağlı irice bir anahtarı aldı. 69 numara. İkinci kapının üzerinde denedi. Biraz çabaladıktan sonra, açmayı başardı. Lisa onu ısıldayan ve meraklı gözlerle izliyordu.

- Neden bu kapıyı açmak istiyorsunuz?

- Gereğinde dışarı çıkmak için.

- Siz çıkabildiğinize göre kim olsa içeriye girebilir, diye akla uygun bir karşılık verdi.

Martin aceleyle ona bir göz attı. Yüzündeki ifade değişmişti. Bu gecenin karanlığında bir şimşegin bir anda manzarayı aydınlatıp, sonra da silinmesi gibidi.

- Bu konuda aynı fikirdeyiz, Fraulein Doom, diye her iki kapıyı da kilitledi. Anahtarları avucunda sakladı.

- Güvenlikte olmak istiyorsanız, kapıları sürgülemelisiniz, dedi genç kadın gülerek.

Lisa, generalin de bir anahtarı olduğunu ve her an bu sohbeti bozabileceğini birden hatırlamıştı. Ama şimdi, banyo penceresi açık olduğundan daha kuvvetli duyulan müzik, davetin sürdüğünü gösteriyordu. Martin, her iki kapıyı da sürgüledi. sırtını duvara yasadıktan sonra, aktrise hayret ve merak dolu gözlerle baktı.

- Benden korkmuyor musunuz?

- Kendimden korktuğumdan ancak yarısı kadar, diye Lisa hınzırca yanıtladı. Artık, kafese kapatılmış bir kaplan gibi dolaşmayı bırakın da oturun ve sinirlerinize hakim olun. Derin bir nefes alın. Korkuya kapıldığım zaman ben de böyle yaparım. Şimdi de, bana bütün öyküyü anlatın. Bana anlatmış olduklarınızın hiçbir anlamı yok. Her şeyi başından başlayarak yeniden anlatın bana.

"Gaston neden hâlâ gelmiyor," diye Martin umutsuzca kendine soruyordu. Burada daha ne kadar saklanacağım? Bu kaprisli kadın, bıkıp beni kapının önüne koyar mı? Ona bir zavallı sersem öyküsü anlat, ama ilgi çekici olsun. Garip bir Şehrazad öyküsü oynamaktasın, oğlum."

Çöktüğü yerde ellerini dizlerinin altında kavuşturup, daha iyi uyum sağlamak üzere, öne eğildi.

- Öykünün ne zaman ve nasıl başladığını anımsamıyorum. Sanırım, bu Stalingrad'da oldu. Başımıza nelerin geldiğini anımsamaya çalışsam, aklıma Stalingrad'da Kurt'un öldüğü gece gelir. Kurt benim arkadaşımdı. Başımızdan geçmedik şey kalmamıştı. Ölmesi tam beş saat sürdü. Karnına bir obüs parçası isabet etmişti. Deliği kapamak ister gibi, dışarıya dökülen kanlı bağırsaklarının üzerine iki büklüm olmuştu. Savaşta kopan kol ve bacaklarını, sanki onları kendine yeniden geri vereceklermiş gibi, bırakmak istemeyen kişiler sıkça görülür. Böyle yapmaları

ne garip. Kurt beş saat boyunca boğazlanan bir domuz gibi bağırdı. Size yaralıların bağırmadıklarını anlatmışlardır, Fraulein Doom. Ama, nasıl bağırlar bir bilseniz! Gece yarısından sonra gücü tükendi, böylece öldü. Onu toprağın altına girdiğimiz mahzende göremiyorduk, çünkü içerisi bir fırın gibi karanlıktı, ama öldüğünü biliyorduk. Üzerinden aldığımız üniformasının parçalarına sarındık. O kadar soğuk vardı ki, bu bizi bazen, ateş gibi yakıyordu. Toprak donduğu için Kurt'u görmemedik. bütün ölülerimizi dondurulmuş etler gibi duvar boyunca yanyana koymuştuk. Kurt'un ölümü ne anlamsızdı! İyi bir gençti ve yaşamak istiyordu. Savaşacak yaradılıştan olmadığından çok üzülüyordu. Yaşamdan söz ettiği sıralarda, treni kaçırmış gibi korku içindeydi. memlekette bir sevgilisi vardı. Mimar olmak istiyordu. Bu bir ateş yükselmesi gibiydi. Bazı anlarda hepimiz bunu duyumsuyorduk.

Bu mahzene sığındığımızda oniki kişi kadardık, ama kurt'un bağırsıkları kesildiğinde yalnız dört kişi kalmıştık. İşin en cehennemi yanı, Bolşeviklerin de aynı evin üst katında mevzilenmiş olmalarıydı. Dam bizim gelişimizden önce uçup gitmişti. Ah! Şu patlamaların ve yanan şeylerin pis kokusu! Sanırım, bunu burun deliklerimizde hep duyacağız. Her şeyimiz tükenmişti. Yiyecek yoktu, sigara yoktu, kibrit yoktu; sonunda cephanede kalmadığından, süngüyle savaşmak zorundaydık. Projektörlerimizin bataryaları boşalmış, donmuştu. Arada sırada, içimizden biri ortalığı araştırmaya gidiyordu. Bir keresinde, sokakta donmuş bir at leşi bulduk, onunla bir hafta idare etmez gerekti. Bolşeviklerle aramızda her gün çatışma oluyordu. Onların elinde el bombaları, bizdeyse süngüler vardı. Ve alayın yardımı gelmesini bekliyorduk, Bolşevikler de takviye bekliyorlardı. Bu arada birbirimizi öldürmeyi sürdürüyorduk. İyiye düşünülecek olursa bunun hiçbir anlamı yoktu. Bolşevikler ister düşmanımız olsun, ister olmasın. Bu savaşa Almanya zorlanmış

olsun veya Almanya başkalarını zorlamış olsun. 2 Eylül 1939'da, Polonya savaşı başladığında Führer'in sözlerini hatırlıyor musunuz? Bundan böyle, Almanya ile Rusya savaş alanında karşı karşıya gelmeyecekti. Ve biz, binlerce kişi Stalingrad meydanında geberiyorduk. Bu bizi düşünmeye itti. Aramızda konuşuyorduk. Bu, bir kısır döngüydü. İpin ucunu bir kez söktünüz mü, çorap söküğü gibi gidiyordu. Evet, her şey bu şekilde başlamıştı. Stalingrad'ın ne olduğunu bilmiyorsunuz. Orada bulunmayanlar bunu asla bilemez. Bu, bir cehennem değil, ateşten, buzdan çığlıklardan kurulu on cehennemdi. Orada açlıktan ölüyor, diziler halinde üstüste sıralanılıyordu. Başlangıçta kenti ele geçireceğimizden emindik, ama daha sonra kuşkulandır olduk. Sonunda bu cehennemden kurtulabilmemiz için yardım gelmesi gerektiğini düşünür olduk. Emirlerle uyuyor, radyonun uydurma haberlerine inanıyorduk. Sonradan, uçakların bir daha bize yardım malzemesi attığını işitmez olduk ve bundan vazgeçtiklerini hemen anladık. Ülkede kalan sizler, belki de bunların hiçbirini bilmiyorsunuz. Bütün işittiğiniz, siperlerin içinde, bizim düşmanın hareketini geciktirdiğimizdi. Generaller kaçıp, kıymetli derilerini kurtarmak için, bizleri kurdun ağzına atarken, küçük cehennemimizin içinde ölüp duruyorduk. Evet, sanırım ki, öykünün başlangıcı böyle oldu. Düşünmeye başlayınca, bütün bunların yalan ve hilekârlıktan ibaret olduğu anlaşılıyor.

Martin sustu. Sesinde, eski kederlerden ve soğumuş öfkeden kaynaklanan bir ağırlık vardı.

- Devam edin, diye Lisa mırıldandı.

- Düşünecek çok vaktim oldu, dedi Martin. (Gözlerini, generalin çerçevelediği resmine dikmişti, ama aklı geçmişin buzlu steplerinde başıboş geziniyordu.) Akciğerlerime bir kurşun yediğim gün, mahzende iki kişi kalmıştık. Kendimden geçerken, Bolşevikler beni esir almış. Kolayca öldürebilecekleri halde esir almakla yetindiler. Doktor yeterli uyuşturucu kullanma-

duğundan, bunu ameliyat sırasında, aklım başıma geldiğinde öğrendim. Yine de iyi bir iş gördüler. Kendimi biraz iyi hissettiğimde, Almanca kitaplar bile verdiler. Bunlar tabii ki, propaganda kitaplarıydı, ama bende hiçbir değişiklik yapmadı. Bana yükledikleri bu propagandanın içimde, ne kadar kök saldığıнын farkında değildim. Hâlâ iyi bir Alman askeriydim. Almanya'yi yeniden görmeyi o derece arzu ediyordum ki, buna yardımcı olacağını bilsem, iki elimi birden keserdim. Almanya'dan başka bir şey düşünmüyordum. Almanya ve yine Almanya! Yaşamımda hiçbir kadına çılgınca aşık olmadım, ama bu böyle bir şeydi. Gerilen bütün sinirlerim tek bir amaca bağlıydı: Almanya.

- Ama geriye döndünüz, dedi Lisa, ışıldayan gözlerle.

- Evet, geriye döndüm. Nasıl olduğunu hiç sormayın,

çünkü bunu nasıl başarabildiğimizi ben de bilmiyorum. Üç kişiydik, ilkbahardaydık ve birliklerimiz ilerlemeyi sürdürüyordu. Bizim hastaneden kaçamayacak kadar güçsüz olduğumuzu düşünmüşlerdi. Ama, kaçtık. Bunu size ayrıntılarıyla anlatamayacağım, çünkü, kaçışımız sırasında aklım başımda değildi. Belleğimde yalnızca bazı anı kırıntıları bulunuyor. Örneğin, yaşlı bir Rus çiftini bir külübede öldürüp, oraya saklanmamız veya onların devriyelerinin obüs çukurlarıyla dolu bir korudan geldiklerini görünce yaprakların ve yosunların altına gizlenmemiz. Savaş bittiği zaman orayı bir kez daha görmeye gideceğim. Sonunda motorize bir devriye birliği tarafından kurtarılmıştık. Başımızdan geçenlerin farkına varamayacak kadar güçsüzdüm, kurtulmamıza sevinemedim bile. Beni bir yaralı kafilesiyle birlikte Romanya'ya gönderdiler. Galatz yakınlarında ki bir hastanede tedavi ettiler. Ancak, gözle görülebilecek kadar iyileşinceye kadar, gitmemize izin vermediler. Hasta bir askeri annesinin yanına göndermek, ülkenin maneviyatı açısından sakıncalıydı. Köv-tü durumunda bulunan binlerce asker, evlerine dönecek olursa, orada gördüklerini anlatmaya başarlarsa ve Führer'in bizi içine

diğından, bunu ameliyat sırasında, aklım başıma geldiğinde öğrendim. Yine de iyi bir iş gördüler. Kendimi biraz iyi hissettiğimde, Almanca kitaplar bile verdiler. Bunlar tabii ki, propaganda kitaplarıydı, ama bende hiçbir değişiklik yapmadı. Bana yükledikleri bu propagandanın içimde, ne kadar kök saldığıнын farkında değildim. Hâlâ iyi bir Alman askeriydim. Almanya'yi yeniden görmeyi o derece arzu ediyordum ki, buna yardımcı olacağını bilsem, iki elimi birden keserdim. Almanya'dan başka bir şey düşünmüyordum. Almanya ve yine Almanya! Yaşamımda hiçbir kadına çılgınca aşık olmadım, ama bu böyle bir şeydi. Gerilen bütün sinirlerim tek bir amaca bağlıydı: Almanya.

- Ama geriye döndünüz, dedi Lisa, ışıldayan gözlerle.

- Evet, geriye döndüm. Nasıl olduğunu hiç sormayın, çünkü bunu nasıl başarabildiğimizi ben de bilmiyorum. Üç kişiydik, ilkbahardaydık ve birliklerimiz ilerlemeyi sürdürüyordu. Bizim hastaneden kaçamayacak kadar güçsüz olduğumuzu düşünmüşlerdi. Ama, kaçtık. Bunu size ayrıntılarıyla anlatamayacağım, çünkü, kaçışımız sırasında aklım başımda değildi. Belleğimde yalnızca bazı anı kırıntıları bulunuyor. Örneğin, yaşlı bir Rus çiftini bir kulübede öldürüp, oraya saklanmamız veya onların devriyelerinin obüs çukurlarıyla dolu bir korudan geldiklerini görünce yaprakların ve yosunların altına gizlenmemiz. Savaş bittiği zaman orayı bir kez daha görmeye gideceğim. Sonunda motorize bir devriye birliği tarafından kurtarılmıştık. Başımızdan geçenlerin farkına varamayacak kadar güçsüzdüm, kurtulmamıza sevinemedim bile. Beni bir yaralı kafilesiyle birlikte Romanya'ya gönderdiler. Galatz yakınlarında ki bir hastanede tedavi ettiler. Ancak, gözle görülebilecek kadar iyileşinceye kadar, gitmemize izin vermediler. Hasta bir askeri annesinin yanına göndermek, ülkenin maneviyatı açısından sakıncalıydı. Kövtil durumunda bulunan binlerce asker, evlerine dönecek olursa, orada gördüklerini anlatmaya başarlarsa ve Führer'in bizi içine

birbirine yapışık iki ayrı uç. Okul, sporlar, Hitler gençliği, uzun gezintiler, yüzme, çalışmalar, saçmalıklar ve yetişme. Dönüşimde bana soru sormayan tek kişi Anne-Marie oldu. O biliyor, duyumsuyor ve anlıyordu.

“- Şimdi ne yapacaksın,” diye terhis edildiğimde bana sordu. Bunu Romanya’daki hastanedeyken ciddi bir şekilde düşünmüştüm.”

“- Tıp öğrenimi yapmak istiyorum,” dedim ona. Bunu size nasıl açıklayacağım, bilemiyorum, ama savaştan önce, her zaman hukuk öğrenimi yapmayı veya belki de siyasete atılmayı düşünmüştümdür. Ama bu da ötekiler gibi şekil değiştirmişti. Öyle bir an geliyor ki, bunca öldürdükten ve kusma isteği veren bunca vahşeti gördükten sonra; bu duyguyu bastırmak için, ruhunuzu bile kusarsınız. Tedavi etmek, iyileştirmek, tamir etmek ve başarmak, belki de doğum doktoru olarak, dünyaya birçok çocuğun gelmesine yardımcı olmak istiyordum.

“-Çok doğal, dedi Anne-Marie. Ben de, tıp öğrenimi yapmak istiyorum.” 1941’de Libya’da bir bacağını yitirmiş bir gence aşık: Wilhelm Schott. O da üniversitedeydi. Doktorasını almadan evlenmeyi düşünmeyen ciddi kişilerden biriydi. Sınavların düzeyi düşmüştü, birlikte sınıf geçtik ve yaz sömestrine yazıldık. Çok geçmeden, öteki öğrencilerde de bizdeki hayal kırıklığının ve mutsuzluğun aynısının olduğunu anladık. Hâlâ eskimiş, soluk üniformalarımızı giyiyor, bazılarımız Demir Haç nişanları taşıyor, en azından bir organımızdan yoksun, peşimizde aynı deneyimi bulunduruyorduk. Savaş öncesinin gururlu coşkunun bu yana bir hayli yol almıştı. Ulu Tanrım! 1934’de Nuremberg’teki Parti kongresini düşünüyorum! Trampetçilerden biri de bendim. Führer, yol boyunca o uzun zafer geçidini tamamlayıp, önümüzde söylev vermek için durduğunda, rüzgânın başımızda dalgalandırdığı bayraklar altındaki duygumu hiç unutmayacağım. O derece çakırkef olmuştuk ki,

ayılmamız için Stalingrad gerekti. size neden söz ettiğimi anlıyor musunuz, Fraulein Doom, yoksa hâlâ o çılgınca aşırılığın içinde misiniz?

Lisa yanıt vermedi. Çocukluğunun, Florisdorf'daki sefil mahallelerine dönmüştü. Burası demir yolunun alt tarafında bulunan kenar bir semtti. Fabrikalarda, sokakta, okulda işçilerin bakımsız çocukları ürüyordu: Şamatacı ve yağızlaşmış yabancılar, polonyalılar, Çekler ve Yahudiler hepsi hor görülüyorlardı. Sonra sıra, Avusturya gençlik kuruluşuna şan ve şerefle girme rahatlığına geldi. Gruplarının şefi birkaç kez tutuklanmıştı. Bir gün, onu yanmış bir değirmene gizlemişler ve bütün gece ona yiyecek taşımışlardı. Sonra da, Tuna'nın çıkmaz kollarından birinde bulunan bir fener gemisine taşımışlardı onu. Orada ağlayan salkım söğütlere tünemiş kırmızı gözlü baykuşlar bulunuyordu.

Martin, Lisa'nın düşünceli gülümsemesine bir anlam veremezken, genç kadın ben hiç islah olmam, hâlâ polisten adam saklıyorum, diye düşünüyordu.

- Anna-Marie, size benziyor mu? diye Lisa tatlılıkla sordu.

- Evet sağlığında benzerdi dedi Martin.

Bu yanıt bir giyotin bıçağı gibi indi. Lisa hafifçe sarardı.

Bu da güzel olmayan başka bir öyküdür, dedi Martin sertçe, çünkü keder ve dehşet belleğinden henüz silinmemiştii.

- Nasıl olduğunu size anlatacağım. Aramızdan birkaç kişi, gerçeği gördüğümüz şekilde insanlara anlatma görevini yüklendiğimizi anladı. Gizli radyo istasyonlarını dinliyor, öğrenciler arasında yayınlanan küçük bildiriler basıyorduk. Babalarımızın kitaplıklarını karıştırıyor, oradan yasaklanmış kitaplar buluyor, gizli bir kitaplık servisi kuruyorduk. Sonuçta hepimiz öğrenciydik. Aklimız uyanış halindeydi, öğrenmek ve kendi

kendimize düşünmek istiyorduk. Goebbels'in bize sakız halinde sunduğu besinleri gevelemekten yorgun düşmüştük. Bütün bunlar birden, yalnızca bizimkinde değil tüm üniversitelerde ortaya çıktı. Eski askerlerde, bizim gördüklerimizi gördüğünden onlara artık toy çocuklar gibi davranamıyorlardı. Beylerin aklına bize bir konferans vermesi için Gauleiter Plottke'yi göndermek gibi talihsiz bir fikir takılınca, o da, kız öğrencilere söverek, söze başlayınca, gerçek bir şamata koptu. Gauleiter, kızları sokak sürtüğü olmakla suçluyor, onları miskin ve bir işe yaramaz diye niteliyor ve askerlerle yatmalarının, dünyaya yeni çocuklar getirmelerinin daha yerinde olacağını söylüyordu. Ne genc kızlar ne de biz bu sözlere bir anlam verebilmiştik. Yine söylenmeye başladığımızda, Gauleiter, isteri krizine tutuldu, hepimizi tutuklattıracağını söyleyerek tehdit etti. Haber bütün öğrenciler arasında yayıldı. O gün üniversitenin önünde toplandık. Böyle bir toplantı önceden hazırlanmamıştı, herşey bir patlama gibi birden ortaya çıktı. Polis geldiğinde, önce kızları tutuklamaya çalıştı. Biz ötekiler, erkekler onları korumak için çevrelerine bir çember oluşturduk. Aramızdakilerin çoğu savaşa katılmıştı ve polislerle yumruklaşmak aptalca bir şey gibi geliyordu, sanırım olayı kimse ciddiye almadı. Wilhelm Schott ve ben, Anna-Marie'nin önünde duruyor ve onu polislerin sürüklemesine engel oluyorduk. Kısacası, sizin nitelediğiniz gibi, küçük bir başkaldırı oldu ve sonunda geriye çekildik. Aramızdan onsekizini polis merkezine götürdüler. Onları birkaç saat orada tutacaklarını, sonra da aramızda göreceğimizi umuyorduk. Ama Reich'te adalet böyle işlemiyor."

Martin sesinin boğuklaştığını hissedince, konuşmasına ara verdi. yatağın kenarında başını ellerinin arasına alarak oturan Lisa, onun yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu.

- Bize üç gün, üç gece işkence yaptılar.

Kuruluşumuzun üyelerinin adlarını ve işleyiş şeklini

öğrenmek istiyorlardı. Ama hiçbirimiz konuşmadık, Fraulein Doom. Böyle bir süreyi konuşmaksızın atlatmak kolay bir şey değildir, ama kimse boyun eğmedi. bundan gurur duyuyordum. Dördüncü gün bizi Berlin'e doğru yola çıkarıp, halk mahkemesinin önüne getirdiler. Orada, gamalı haçlar, bayraklar, yargıçlar ve kapının üstünü süsleyen bir adalet heykeli vardı. Güzel bir gösteriydi. Otoromatik bir kıyma makinası gibi, basit ve çabuk işliyordu. Devlet düşmanları olarak, başımız baltayla kesilerek idama hüküm giydik. Bizi, Ploensee'ye götürdüler. Her sabah cezaevinin avlusunda sıralanıyorduk. Bir yanda oniki genç erkek, diğer yanda altı genç kız bulunuyordu. Aramızda bir S.S. takımı yer alıyordu. Darağacı avlunun ortasında kuruluydu. O kadar yeniydi ki, sanki bizim için hazırlanmıştı. Taze biçilmiş kereste kokusu duyuluyordu. Hergün aramızdan biri idam edilecekti. Ertesi gün avluya çıkartılırken sıranın kimde olduğunu bilmiyorduk, sanırım ki, aklımızı oynatacağımızı, aramızda kavgaya tutuşacağımızı ve postumuzu kurtarmak için sonunda konuşacağımızı düşünüyorlardı. Ama bunu yapmadık. O hafta boyunca bir askerin sert talimlerinden yararlanacağım düşüncesine kapıldım. Ama bunun genç kızlara nasıl bir yardımı olabilirdi?

Wilhelm Schott'u üçüncü gün idam ettiler. Onun başı, baltanın altında düştüğü zaman, Anne-Marie'nin neler duyumsadığını biliyorum. Birinin ölümünü izlemektense, ölmek çok daha kolaydır. Anne-Marie yüzünü ellerinin arasına saklamaya çalıştı, ama gardiyanlardan biri hemen onun yanına gelerek, onun kollarını arkaya kıvrırdı. Sıradan çıkarak ona doğru koştum ve ellerimle gözlerini kapattım. Anne-Marie yere yıkıldı ve kendinden geçti. Beni tepeden tırnağa kan içinde bırakıncaya kadar dövdüler ve bütün gece ayakta durmaya zorladılar

Anne-Marie'yi dokuzuncu gün öldürdüler. pek kendinde olduğunu sanmıyorum. Olasıdır ki, cezaevi doktoru acıdığını

dan ona 'Scopilamine' veya başka bir iğne yapmıştı. Cezaevinin avlusu, asitfenik, bulaşık suyu, kesik ağaç ve korkunun garip iğrenç kokusu karışımı bir kokuyla doluydu. Dağağacına götürürlerken Anne-Marie gülümsemiyor, gülüyordu, sanki sarhoşmuş gibi yüksek sesle gülüyordu. her şey bittikten sonra bize Hitler selamı verdirdiler ve zorla Horst Wessel Lied'i söylediler

- Susunuz! Artık dinlemek istemiyorum. Hiçbirine inanmıyorum! Bir kelimesine bile inanmıyorum! diye Lisa bağırdı.

Sonra yatağın kenarından sıçrayıp, Richter'in omuzlarına, bütün söylediklerini geri aldirmek istemiş gibi asıldı. Martin yarasında ince ve buruk bir acıyla birlikte, içinde korkunç bir hoşnutluk duygusu hissetti. "Sonunda sizi uyardım mı, Fraulein Doom? diye düşünüyordu. Genç kadının ellerini çelik gibi avuçlarının içine alarak, üzerinden ayırdı. Lisa, gözlerini ondan çevirmeden, sol yumruğu ağzına bir çığlığı bastırmak istercésine dayalı, çıplak küçük ayaklarıyla odayı arşınlamaya koyuldu.

- Şuna bir bakın, diye Martin sırtındaki havluyu düşürdü.

- Gidin, gidin! diye Lisa mırıldandı. Bir kelime bile işitmek istemiyorum artık. Sizi görmek istemiyorum. böyle şeyleri bana anlatıp, izlettiremezsiniz.

Martin ayağa kalktı ve genç kadının önüne dikildi.

- Şuna bakınız, diyerek ezik, kesik yara izleri, berelerle dolu sırtını gösterdi.

Bu zavallı işkence kurbanının sırtı karşısında, Lisa hastalandığını duyumsadı. Cezaevinin ve işkencenin izleri, ciğeri delip geçen kurşunun izini örtüyordu. zavallı sırt, genç ve zayıf, kaslı ve kavisli bu zavallı sırt, cesaretle hayatta kalmıştı. rahatsızlık duygusu, Lisa'nın boğazını sıkı bir kramp halini aldı, sonunda hıçkırıklar içinde acı ve sıcak gözyaşları boşandı.

Genç kadın başını bu parçalanmış sırta bıraktı, siyah pantolonu tutan kemere asılarak ağladı. Martin hareketsiz kaldı. O da ağlıyordu. "Ona büyük bir şok yaptım. Belki de onun Stalingrad'ı bu olacaktır. Belki o da, artık düşünmeye başlayacaktır." diye aklından geçiriyordu. Tuzlu gözyaşları yaralarını yakıyordu, ama Martin'in umurunda değildi. Lisa'nın ağlamasının kesilmesini bekledi. "Şu arada bir sigara için neler vermezdim," diye düşünüyordu. Lisa sonunda onu itti, ama gözyaşları yaraların üzerinde bir şey bırakmıştı: Her ikisi de çok uzaklardan gelmiş de, bir anda birbirlerine çok yakınlaşmış gibi garip bir içtenlik.

- Böyle davrandığım için üzgünüm, diye Lisa önceki tavrını takınmaya çalıştı. Aptallık bu. Sanırım ki, artık gitmelisiniz. Sizi sonsuza kadar burada saklayamam, çünkü birisini bekliyorum.

- Oh! Şüphesiz, dedi Martin, Lisa'nın generalin asık suratlı resmine korkulu bakışını yakalayınca. Bir an için Fraulein Doom'un bu nasyonal-sosyalist süprüntülerle flört ettiğini unutmuşum. Size, madalyonun diğer yüzünü gösterebilmeyi ummak ne büyük bir çılgınlık!

- Acınızı ayıplamıyorum, dedi Lisa, derinden yaralanmıştı. Ama bu yanlış. Bütün söyledikleriniz yanlış. Almanya'nın Führer tarafından ayağa kaldırılmadan ve bugünkü haline getirilmeden önce ne olduğunu unuttunuz mu? Fakir ve mutsuz sürünüp duruyorduk. Artık güçlüyüz, yeniyoruz ve kudretliyiz. Tüm Avrupa'yı sonsuza dek fethettik. General gibi kişiler, bizi bulduğumuz bu doruğa ulaştırdı. Dostluğuyla bana şeref verirse, neden gurur duymayayım?

-Güzel sözler, küçük papağan, dedi Martin. Ben de böyle düşünüyordum. Ancak ayılmam için bir iki sert darbe yemem gerekti. Siz de aylacaksınız. Oh! Tanrım, diye sanki dünyada bu küçük kapris paketine gerçeği söylemekten önemli bir şey yokmuş gibi güç topladı. Kuvvet, zafer, kudret mi? Savaşı şim-

diden kaybettiğimizi bilmiyor musunuz? Kendilerini nelerin beklediklerini bilmediklerinden, güçlü kişilerin ayaklarının altındaki toprağın sarsıldığını duyumsamıyor musunuz? Ben de bir zamanlar Führer'e bir mesih gibi inanmışım. Ötekiler gibi onunda yalan söylediğini ve bize ihanet ettiğini anladığımda , yaşam bana olanaksız gelmişti. Führer bizi terketti, yalan söyledi, hepimizi bir uçuruma sürükledi, ama hâlâ gülebiliyorum ve hâlâ hayattayım. Bizi bekleyen savaşta yer almak için yaşamak istiyorum. Alman halkı hesap sorunca, ortaya çıkacak durum yanında, savaş meydanında olanlar hiç kalır. Zafer! Bütün zaferlerimiz işte böyle bitiyor. Almanlar birbirlerinin üzerine yürüyor ve aralarında kıyasıya dövüşüyor.

Çoşkunluğu sırasında, Markin sesini yükseltmişti. Kapıya vurulunca dondu kaldı. Ensesindeki saçlar dikleşti. Vücündaki bütün salgı bezleri harekete geçti: Tehlike! Tehlike! Tehlike!

- Kimdir o, diye Lisa güçlü oyunculuğunun etkisiyle sesine hakim olarak sordu.

- Oda hizmetçisi. Temiz havlular, Fraulein Doorn, diye koridordan yanıt geldi.

- Bir saniye, dedi Lisa.

Martin perdenin kıvrımlarının arasına gizlendi ve Lisa kapıyı araladı. Kapının aralığında havlular ve oda hizmetçisinin meraklı ve tombul yüzü belirdi.

- Teşekkürler, Katrine, dedi Lisa, Başka bir şeye gereksinimim yok. İyi geceler.

Havluları koltuğunun altına kısıtıran Lisa, geri döndü. Ani bir zayıflığa kapılarak, yatağın üzerine uzanan Martin'in yanına geldi. Martin'in yüzünü ve göğsünü soğuk bir ter kaplıyordu. Dişlerinin takırdısına engel olmak istiyor, ama bir türlü başaramıyordu.

- Korkmuş olmayasınız? diye Lisa, eski alaycılığıyla

sordu.

- Hem de çok korktum, dedi Martin.

- Sizin gibi bir kahraman! Büyük sözler söylüyorsunuz, sonra da bir oda hizmetçisinden korkuyorsunuz, dedi Lisa.

Martin'i biraz yaralamak ve küçük düşürmek istiyordu. Onu habersizce örümcek ağına düşürmüş ve halat kadar güçlü bir duyguya karşı safaşıyordu.

- Yalnızca aptallar korku duymazlar, dedi Martin.

Lisa bir an için Martin'in üzerine eğildi. Parmaklarını kendi haline terkederek, genç adamın canlılık ve elektrik saçan, sert koyu renk saçları arasında dolaştırdı. Martin'in dişlerinin takırdaması kesildi, gözleri kapandı. O anda, ellerinin içinde generalin kısa kırpılmış başının garip ve salt fiziksel anısı canlandı. Onun başımın çizimi ve ensesindeki çizgiler yeniden gözünün önüne geldi. Genç kadın Martin'in saçlarını okşamaya başladı.

- Yaşamaya bu kadar mı önem veriyorsunuz? diye tatlılıkla ona sordu. Bu sizin için gerçekten vazgeçilmez bir şey mi?

Martin yanıt vermeden önce bir süre derin düşünceye daldı.

- Yaşamamın bir önemi olup olmadığını bilmiyorum. Aslında buna kendim de inanmıyorum. Ama mücadeleyi sürdürmek için, birinin yaşaması önem taşıyor. Henüz çok az sayıdayız. Son derece acınacak küçük bir grup... Eğer hepimizi öldürcek olurlarsa, Almanya'nın hali ne olur?

- Biz derken kimleri kastediyorsunuz? Hangi amaca ulaşmak istiyorsunuz?

- Anlatması bu kadar basit değil. Kuramsal bir kuruluş değiliz; ama Almanya'yı şimdiye kadar hiç kimsenin sevmediği kadar seven bir avuç genciz. Onu deryeyip toparlamak istiyoruz, ama bu amaç için hayatta kalmamız gerekiyor.

-Örneğin?

Martin konuşurken Lisa'nın ellerini avuçlarının içinde tuttu:

- Siz aktrissiniz. Goethe'nin Egmont'unda halkın ne istediğini anımsıyor musunuz? Barış, güvenlik, düzen ve özgürlük. ama özgürlüğün ne demek olduğunu nasıl bileceksiniz? Ona sokakta rastlasanız tanımayacaksınız, odanızda saklanırken bulsanız, onu ne yapacağınızı bilemeyeceksiniz.

Lisa, daha bir saat öncesine kadar hiç tanımadığı bu yüzün çizgilerini incelemeyi sürdürdü: Bu kadar kısa bir zamanda, bu derece alışılmış olması ne hayret vericiydi. Kıvrımlarıyla sırtı, yarası, yara izleri ve bir başkaldırı, bir azap kaynağı olan fikirleri Lisa'nın gözlerine kazınmıştı..."Özgürlük mü?" diye düşündü Lisa. "Özgürlüğün mavi gözleri, büyük bukleler halinde uzayan siyah saçları, kıvrımlı ince uzun bir vücudu, kanayan bir omuzu, göğsünde bir kurşunu ve her yerinde yara izleri vardı. Özgürlük zahmetli ve acılıydı. O çok acı çekmiş, korkmuştu, saklanmak zorunda ve her an tehlike içindeydi. Bu özgürlük müydü? Onu artık tanıyor muyum? Özgürlük klasik piyeslerde kulağa hoş gelen, alkışlandığı galerilerde yükselen bir sözcüktü. 'Bize düşünme özgürlüğü verin efendim,' diyordu Posa Markisi Schiller'in Don Carlos'unda. Galerilerdeki izleyiciler tepinerek alkışlıyordu; böylece piyes oyun listesinden sessiz sedasız çekilmiş oluyordu. Aktör Max Wilderman, onların Polonya'ya sürgün edilmesini görmektense, Yahudi karısını ve çocuklarını öldürmüş, sonra da kendi yaşamına son vermişti. Böylece "Özgürlük sözcüğünden ne anladığını göstermek mi istemişti acaba? Rahat yaşamını bulandıracağı için görmek veya tanımak istemediği şuuraltının demliklerine gömdüğü , unuttuğu şeyler, bir anılar demeti aniden Lisa'nın belleğine üşüştü. Çok azdılar nerdeyse bir avuç dolusu, ama özgürlüğü tanıyorlardı. Almanya'da daima özgürlüğü tanıyan ve onun için savaşan birkaç kişi bulunurdu:

Luther, Hutten ve daha sonra Napolèon'a karşı mücadele veren genç subaylar, sonunda da 1848 devrimcileri. Sayıları çok azdı. ancak bir avuç dolusu...

- Buraya gelmek zorunda mıydınız? diye Lisa Martin'e umutsuzca sordu. Neden beni seçtiniz? Neden bir başka odaya saklanmadınız? Ben mutluydum. Neden bana bu korkunç öyküler anlatıyorsunuz ve neden yaralarınızı gösterdiniz? Size karşı, şimdi nasıl davranabilirim? Bütün geceyi burada geçiremezsiniz, ama sizi kovamam da. Başınıza bir şey gelecek olursa, bir daha hiç mutlu olmam. Sizden ne kadar nefret ediyorum. Sizden ve sizin özgürlüğünüzden... Bana ateşten oklar saplar gibi neden öyle bakıyorsunuz?.

Martin, Lisa'ya tam o sırada onun bir kadın, kendinin de bir erkek olduğunu kavradığı için, dimdik bakıyordu. Acıların ateşinin ve korkusunun arasında, tatlı-acı bir bulguydu bu, Boş bir midede, güçlü bir şarap gibiydi. Genç kadının üzerine dikili, ateş saçan gözlerini başka yöne çevirdi.

- Kamım aç, dedi. İki günden beri hiç bir şey yemedim.

- Ya! diye başka bir yanıt bekleyen Lisa karşılık verdi. Neden daha önce söylemediniz? Gelin de, bir lokma bir şey yiyin. Biraz kahve ve bir iki sardalyalı ekmek kalmış olmalı. Lisa Martin'in oturduğu yatağın yanına kadar seyyar masayı itti. küçük ısıtma ocağını yaktı. Martin kahve fincanının üzerinden onu inceliyordu. Kahve ılık ve acıydı, ama onu kendine getirdi. "Şimdi de bir sigara olsa ne harika olurdu," diye düşünüyordu. Ama genç kadına başka bir şey sordu:

- Üçüncü Reich'in bir düşmanına yardım ettiğinizin ve desteklediğinizin farkında mısınız?

- Saçmalamayı bırakın da yemeğinizi yiyin, dedi Lisa.

- Şu andan başlayarak, sizin de tehlike içinde bulunduğunuzdan haberiniz var mı?

Lisa, ona izleyicilerin, Penceresiz Evin üçüncü perdesi-

nin her inişinde hayranlığını uyandıran, belirsiz ve uçuk, beklenmeyen gülümsemesiyle baktı.

- Gerçekten mi? derken aklı yıldırımlar ve gökgürleleriyle inleyen gökyüzündeydi.

*

Merkezi Avrupa Ticaret Heyeti onuruna verilen davet, Fransız şampanyalarıyla ıslatılan karşılıklı iyiniyet havası içinde sona erdi. Soğuk büfe Merkezi Avrupa'nın az beslenmiş temsilcileri tarafından tümüyle yağmalanmıştı. Her küçük kanepeyi bir söylev izlemiş, olası bütün dostluk belirtileri ortaya dökülmüş, doğu cephesiyle ilgili bütün özel bildiriler ve Lunebourg toprakları üzerinde düşürülen bombardıman uçakları üzerine en üst düzey propagandalar yapılmıştı.

- Tanrıya, şükür, bu da bitti, diye Baron von Stetten, son eli sıkıp, son sırtı sıvazladıktan sonra içini çekti. Frau Plottke'nin bakımsız tombul eli de bu uğurlamadan nasibini almıştı.

- Hiç bitmeyecek sanmışım. Volkanların üzerinde dans etmek gibi yorucu bir eylem bu, azizim Dahnwitz.

- Her neyse. İyi geceler, Stetten. Size yararlı olmaktan memnunum, derken general davet salonunun kapısında bir çekirge bulutunun tehdidi altındaymış gibi duruyordu.

- Bekleyin gidip, paltomu alayım, dedi von Stetten. Sizinle başbaşa görüşmem gerekiyor.

- Yana kalamaz mı, bu?

- Hayır kalamaz, diye von Stetten Dahnwitz'i kızdıran bir ses tonuyla yanıtladı.

- Şu halde, benim odama gidelim, biraz konyağım kalmıştır sanırım, dedi general.

Generalin odası birinci kattaydı. Dördüncü katta, Lisanın odasının yakınında bir oda tutmak ona görgüsüzlük gibi gelmişti. General, her türlü gösterişe tiksinti duyuyordu. Emireri,

odadaki her şeyi askeri düzenin değişmez intizamıyla sıralamıştı. Duvara, Zhitomir kesiminin ayrıntılı haritasının yanına bir Avrupa haritası iğnelenmişti. Taze deri, naneruhu ve losyon kokuları havayı dolduruyordu. Generalin yedi yıl önce ölen eşinin resmi, masanın üzerinde duruyordu. Aslında general buna hiç bakmamasına, sağlığında da karısıyla pek fazla ilgilenmemesine karşın, her gittiği yere remi de birlikte götürürdü.

- Kusuruma bakmazsınız değil mi, Stetten? Sizinle *in medias res* haline girmeden önce bir yere telefon etmem gerekiyor, diyerek general su bardaklarına konyak doldurdu.

Von Stetten, Dahnwitz'in Lisa Doom'la rahatlıkla konuşması için, sessizce banyoya geçti. Yatağın üzerine oturan general telefonu açtı. Öncelikle gülümseyerek konuştu:

- Bana 69 numarayı bağlar mısınız?

Santral görevlisi, numaranın yanıt vermediğini bildirdi:

- Fraulein Doom yanıt vermiyor, sözüyle general biraz da hayal kırıklığına uğrayarak telefonu kapattı.

"Şüphesiz uyumuştur, diye düşünüyordu. Her neyse, onu yarın sabah gidip görürüm." Bu düşünce onu rahatlatmıştı. Ordunun hizmetinde geçen bütün bir yaşam, onun saat beşten sonra uymasına engel oluyordu. Çöp toplayanlarla temizlikçilerin dışında, herkesin uykuda bulunduğu bir otelde ve kentte şafaktan önce uyanmak hiç de hoş olmuyordu. Uyandığında Lisa güzelliğinin doruğunda oluyordu. Uykudan henüz uyanan, baş yastığına gömülerek gözlerini oğusturup gülümseyen genç kadınlar, tannların ender armağanlarıydı. "Ama, Allah giyinip süslenmemiş yaşlı kadınlardan beni korusun," diye general aklından geçirdi.

Von Stetten, general telefonu yerine sonra banyodan odaya döndü.

- Prosit! dedi.

- Prosit! diye general onunla küçük parmaklarını, kal-

dırdıkları bardakların üzerinde adet olduğu gibi birbirine dokundururken karşılık verdi.

- Her neyse bana anlatmak istediğiniz neydi? diye Dahnwitz, söze nereden başlayacağını bilemez görünen von Stetten'e sordu.

- Oğlunuzun başına gelen ne üzücü ve... dedi von Stetten rahatsızca.

- Evet, her ikisi de gitti, diye general onun sözünü kesti. Yeğenim Jurgen ile birlikte. Biliyorsunuz, onu evlât edinmiştim. Artık elimizde Elgede'ye sahip olacak kimse kalmıyor. Ama bu genç adamlar, yalnızca görevlerini yerine getiriyor.

Bu generalin kutsanmış yanıtıydı. Kendinden küçük iki kardeşini savaşta yitiren von Stetten onu iyi anlıyordu. Subay alilelelerinin tüm genç bireylerini yitirmedikleri hiçbir savaş yaşanmamıştı. Von Stetten yerinden kalkıp telefonunun fişini çekti çıkardı. Lambanın düğmesini de kontrol ettikten sonradır ki, üzerine rahat güvenli bir hava çöktü.

- Bu Romenlerle anlaşmak gittikçe güçleşiyor, dedi yeniden yerine otururken.

- Elbette. Rusya'ya göndermek üzere üç tümenimizi çekince, daha ne bekleyebilirdik?

- Büyük Genel Karargâhta neler oluyor?

General omuz silkerek, yeniden bardakları doldurdu.

- 1918 Nisanında ne olduğunu anımsayınız. İlkbahar saldırımızdaki bu farklılıkla önceden olduğu gibi bu kez de başarı sağlarız.

- Kurg Tümeniyle ilgili zorluklar yok mu?

- Benim haberim yok, diye general kısa kesti.

Von Stetten, onunla aynı sınıftandı. ve aynı alayda görev yapmışlardı, ama şimdi Pieffkes'lerle sıkı fıkı olmuştu. General onunla askeri konuları konuşmayı doğru bulmuyordu. Generalin katı onur anlayışına göre, von Stetten Pieffkes'lerle iliş-

kiye girince, sınıfının düzeyinden aşağıya düşmüştü. General asker olmayan herkese; bütün sivillere, bütün bürokratlara, nazi sözlüğünde; "Kutsal Alman Milleti", veya "Üstün Irk" diye yer alan bütün bir işe yaramazlar listesine Pieffkes diyordu. Tüm bunlar Pieffkes'lerdi. Ama hepsinin üstünde Pieffkes'ler nazi şefleriydi. Alt sınıfın disiplinsiz, erdemsiz ve kuramsız ayak takımı. Generalin aklından bile geçirmedeği "onbaşı Schickelgruber"den başlamak üzere bunlar Pieffkes'lerden başka bir şey değillerdi.

- Duyduğuma göre birkaç bölük savaşmayı reddetmiş, dedi von Stetten.

Telefonun fişinin çekilmiş olmasına karşın, o tarafa doğru endişeli bir bakış atmaktan kendini alamamıştı. Bu, üçüncü Reich'in kendine özel kaçamak bakışıydı.

- Hıh! Onlar çok iyi savaşıyor, diye general ilgisizce yanıt verdi. Belki de pek candan değil. Ama olduğu yerde, sonuna kadar direnmeyen bir Alman askeri gösterin bana.

Von Stetten'in söze nasıl gireceğini düşündüğü kısa bir sessizlik oldu.

- Yakında Keith'i gördünüz mü? diye sordu sonunda.

- Hayır, çok yakında değil, dedi general yanıt olarak. Yakında değil.

- Friendorf'un savaş divanına verildiğini biliyor musunuz?

- Hayır, gerçekten mi?

- Evet. Keith'e gelince başına bir kaza geldi.

General birden dimdik kesildi, Fisher'in dış apsesini yardığı yerdeki zonklamanın arttığını duyuyordu. Sert ve parlak kırmızı yakasını çözdü. Von Stetten onun yutkundüğünü görebiliyordu. İki madalyası, odanın ölümcül sessizliğinde hafifçe tıkırdıyordu.

"Başına nasıl bir kaza geldi?

- Şu av kazalarından biri... Bu sabah olmuş, ayrıntıları

bilmiyoruz.

- Çok yazık. En azından iyi bir strateji uzmanıydı.

- Von Meyring onun uçağını aldı ve geçen gece düştü, dedi von Stetten.

Bundan sonra bir sessizlik oldu. Berlin garip bir şekilde karartmanın içinde boğulmuştu. Işık yok, klakson sesi yok, gazete satıcılarının bağırışları yok, herhangi bir ses yok, bir gürültü yok. Nefes tıkayıcı bir şeydi bu. General pencereye giderek perdeyi açtı. Solgun bir ay, bombardımana uğramış birkaç binanın siyah iskeletleriyle birlikte damları aydınlatıyordu. Sokağın alt tarafındaki bir bomba krateri, mürekkep gibi karanlık lekelerle doluydu.

- Bu bir salgın hastalığa benziyor, diye sonunda general sırtını baron von Stetten'e dönerek konuştu.

-- Evet, tehlikeli bir salgın hastalık, dedi von Stetten yanıt olarak.

General dışarıya bakmayı sürdürüyordu, ama hiçbir şey görmüyordu...

- Böylece kaybettik, diye düşünüyordu. Şansımızı zorladık; kaybettik ve şimdi de sonuçlarına katlanmamız gerekiyor..." Ne şaşırmış, ne de korkmuştu. Anımsayacağından çok daha eski bir tarihten beri, her problemin iki çözüm şekli olduğunu biliyordu. Lichterfelde'deki askeri lisede. Königsuhlenen'deki harp okulunda genç bir teğmenken, manevralar sırasında kurmayken ve Onbirinci Askeri Kısım'ın komutanıyken ona bir şey öğretmişlerdi: Şavaşı kazanır veya kaybedersiniz; bundan başka bir seçim yoktu. Her yer değiştirmede, her eylemde, her savaşta aynı şey vardı: Kazanç veya kayıp. Bütün yollar bunlara çıkıyordu. Oyunun kurallarını bilirdiniz, şansınızı ölçerdiniz, tehlikeleri hesaplardınız, planları gözden geçirirdiniz ve stratejinize, bildiklerinize, yeteneğinize göre uygulardınız. Bundan

sonra, oyun artık sizin elinizden çıkardı. Kazanır veya kaybederdiniz. Üst düzeyde küçük bir kurmay grubuyla Hitler'e karşı hazırlanan komploya katıldığında, her şey iyice düşünülmüştü ve kullandıkları yöntemde hata bulamıyordu. Ama buna karşın kaybetmişlerdi. Keith ve Friendorf bunun sonuçlarına katlanmışlardı; şimdi sıra kendisine gelmişti. Dili dişetlerinin hassas yerlerinde dolaştı. Bu küçük acıyı, âdeta tadıyordu. Perdeyi yeniden çekti, masanın başına döndü ve konyağın geriye kalanını bardağına boşalttı. Ellerinin titremediğini görünce içi rahatladı. Von Stetten'in benzi solmuş, yüzünü ter kaplamıştı. Dahnwitz hiç ilgisi olmadığı halde, birden Elgede'de iki oğlunun doğumuna yardımcı olan ebeyi anımsadı. Kadın terlemiş, telaşlanmış, karısından daha fazla acı çekmişti. Şişman ve hareketli dadı Frau Kettel'in anısına gülümsemekten kendini alamadı. Von Stetten onun gülümsemesini görünce, generalin görüşmenin kapsamını anladığından şüpheye düştü.

- Teşekkürler Stetten, dedi general kibarca. Beni uyarmanız büyük kibarlık. Evet, gerçekten büyük kibarlık. Bütün bunları nasıl öğrendiler?

- Mattoni'ye gereğinden fazla güvendiniz . Mattoni oraya Gestapo tarafından yerleştirildi.

Mattoni, eylemci generallerin Balkanlardaki bazı gruplarla iletişimi sağlamakta kullandıkları araçlardan biriydi. Dahnwitz, onu uzun yıllardan beri tanıyordu. Mattoni, soylu bir Trollü aileden geliyordu. Geçen savaş sırasında onun kurmay heyetinde irtibat subaylığı görevinde bulunmuştu. Dahnwitz'in büyükbabası her zaman şöyle derdi: Bir meleze veya bir Avusturyalıya asla güvenmeyeceksin. Büyükbabası Prusya-Avusturya savaşına subay adayı olarak katılmıştı.

- Beni bu bakımdan da uyarmanız büyük kibarlık, diye general sözünü yineledi. kendinizi de büyük tehlikeye attığınızı anlıyorum.

Baron von Stetten bu düşünceyi bir kenara itti.

- Bulunduğumuz yerde kim tehlikede, kim değil? Hepimiz aynı ocağın içine atladık, anladığıma göre daha vakit varken siz dışarıya çıkmayı yeğlediniz.

- Canını kuitaran, kaptandır, diye mi? Hayır, darbeyi başarıya ulaştırmaya çalıştığımızda, kendimizi düşündüğümüzü sanmıyorum. Bu, vatanımızı kurtarmanın en iyi yolu, şerefli ve basit hesabıydı. Savaş 1941'den beri kaybedildi. Düşmanı tümenlerimizle beslemek çılgınlıktır. Yalnızca çılgınlık! Elimizde kalan tek koz sağlam bir ordudur -ve bunu daha ne kadar süre sağlam tutabileceğiz?- Ordu ortadan kaldırıldıktan sonra, Banş Konferansındaki teraziye koyacak hangi dara kalacak? Bir asker olduğum kadar soylu bir kişi olarak da, ne zaman sayılarını hesaplamam, oyunu bırakmam ve eve dönmem gerektiğini bilirim. Bu oyunu yalnız bizim küçük onbaşı gibi bir hevesli amatör gömleğini, pantolonunu ve sonunda da vatanını yitirinceye kadar sürdürebilir. Beni bencilce bir nedenin harekete geçirmedikçe söylemeye gerek görmüyorum. Almanya'dan başka bir şey düşünmedik. Ellerimiz ve vicdanlarımız lekesizdir. Bana böyle bir savaş yapılması öğretilmedi. Hoş bir savaş değil bu, Stetten. Ukrayna'da ve Polonya'da bütün yükümlülüğümüz görmek, kurallara uymak ve adlarımızı korumak oldu! Hayır, bu hoş bir savaş değil! Yalnızca vatana hizmet etmeyi düşündük. Evet, vatana hizmet etmeyi, Stetten. Himmler'in bize kurduğu tuzağa düşmekle büyük aptallık ettik, ama bize askeri okulda onun gibi kalleşlerle mücadele öğretilmemiştir ki.

General alışılmış sakinliğinin dışına çıkmıştı. Konuşurken öfkesinin kabardığını ve kanının şakakların patlatacak gibi tokmakladığını duyumsuyordu. Kulaklarında sağır edici bir uğuldama vardı. Kendi sözlerini duymak istercesine sesini gitgide yükselterek bağırıyordu. Von Stetten, sabırla ve soğukkanlılıkla dinliyordu. Ulu tanrım! Üçüncü Reich'teki meslek yaşamı

süresince böyle isterik patlamalara, sinirsel sarsıntılara ne kadar alışmıştı. İyi bir strateji uzmanı, ama aynı zamanda da aptal ve düşüncesiz biri olan Dahnwitz için üzüntü duyuyordu. Genç subaylar olarak aynı alayda görev yapmışlar ve ilk savaşta yaralandıktan sonra, iyileşme devresini birlikte Baden Baden'deki aynı hastanede geçirmişlerdi. Geçmişte Dahnwitz'in onun bir kumar borcunu ödeyerek, adının lekelenmesini önlediğini de hayal meyal hatırlıyordu. Şimdi de kendisi ona bir iyilikte bulunacaktı. Zavallı Dahnwitz!

- Tarih, belki de sizi doğrulayacaktır, dedi terbiyeli bir şekilde. Bununla beraber, işyerinizi yoluna koyma zamanının geldiğini bilmek istersiniz diye düşündüm.

General sakinleşerek ona dostça gülümsedi.

- Tarih başarıya ulaşmamış askeri darbelerle uğraşmaz. Bu, patlamasız bir yenilgiydi. Bitti. İşlerimi yoluna koymam için ne kadar zamanım kalıyor?

- Korkarım ki çok fazla değil, Dahnwitz. En fazla yirmi dört saat. Gestapo'nun işe karışmasını istemediğiniz takdirde.

- Başka bir seçenek yok, ha?

- Hayır, gerçekten yok. Şüphesiz ne yapmanız gerektiğini biliyorsunuzdur.

General yüzünü buruşturdu.

- Başka bir deyimle, göreviniz bana bir tabanca, bir kurşun, bir sigara verip, yalnız başıma bırakmak oluyor.

- Hayır, bu derece dramatik ve modası geçmiş tarzda değil. Ama kurala uymak zorunda olduğunuzu bildirirken üzgünüm.

General ellerini masasının üzerinde kavuşturdu. Bütün dikkatini parmaklarının üzerinde topladı... "Yorulдум, diye düşünüyordum, korkunç derecede yorulдум. Bütün bunlar olmadan önce neden Elgede'ye çekilip, çavdar ekimi yapmadım?" Eski arazisinin özlemi, büyük bir sıcak dalgası gibi içini sanyordu.

Büyük çini sobada çatırdıyarak yanan odunları, mağrur aile armasının üzerinde asılı saman doldurulmuş geyik başlarını, silah odasındaki bölmelerde duran iyi yağlanmış tüfekleri, ahırları ve tarlaları, hasat zamanı açık havada yakılan ateşlerde pişen patateslerin güzel kokusunu, harmandan yükselen neşeli sesleri düşünüyordu. Ayrıca atlar da vardı: Yel değirmeni, Velihat Prens ve Saldırı. Lisa'ya binicilik dersleri vermeyi isterdi. Annesinden kalan eski kitapları okumayı, gezinti yolu boyunca kavaklar dikmeyi, doğu yakasının dışında tuğla duvar ördürmeyi de isterdi. Von Stetten, kendi yüzünün aksini generalin monoklünün küçük yuvarlağı içinde gördü. Böyle anlarda kendinden hiç hoşlanmıyordu.

- Hayır, hayır, Dahnwitz. Bunu yeterli bulacaklarını sanmıyorum, dedi.

- Anlıyorum. Yalnızca yirmidört saat, değil mi? Şu halde sizi burada daha fazla tutamayacağım. İşlerimle ilgilenmem gerekiyor. Yine de, bana ilgi göstermeniz çok büyük nezaket. Evet, çok büyük nezaket. Görüşmek üzere.

- İyi geceler, Dahnwitz, dedi Baron von Stetten. Parde-süsünü giyerken tam zamanında kendini tutmuş ve "Heil Hitler" dememişti.

- İşlerin bu duruma gelmesi çok yazık; ama aramızdan çoğunu nasıl bir yazgı bekliyor, Tanrı bilir, diye sözünü tamamladı.

- Evet, çok doğru, dedi general.

Belirli bir gerginlikle selamlaştılar. Misafirine kapıya kadar eşlik eden Dahnwitz, onun zarif görüntüsü koridorun dönemesinde kayboluncaya kadar kapamadı. kapıyı özenle kapattıktan sonra monoklünü çıkardı gözlüğünü taktı. Duvardaki haritalara ve takvime bir göz attı. Sabahın saat onunda dışçisiyle randevusu vardı. Fisher için ne beklenmedik şaka! General ceketinin önünü açtı. Gece masasına yaklaştı. Emirleri her zamanki

gibi emektar Lueger'ini küçük çekmeceye yerleştirmişti. Onu oradan çıkardı, masanın üzerine koydu. Otururken gözlüğünü çıkardı. ve karmakarışık düşüncelerini sıraya koydu.

Saat 12'yi, 12 geçiyordu. Oteldekiler yatağa girmek üzereydiler. Schmidt vestiyerde yorgun ayaklarını bir kova soğuk suyun içinde dinlendirmiş, sonra da sağlık kontrolüne gitmeden önce, birkaç saat uyumak üzere odasına geçmişti. Heinrich'in yerine bir başka gestapo ajanı, döner kapının yanında göreve başlamıştı. Gözleri uykulu polisler, sivil memurlar ve korumalar, çıkışı, katları ve koridorları kontrol altında tutuyordu. Bilinen şekilde bazı tutuklamalar yapılmıştı. Garson Gaston, kilerci Phlippe, Macar orkestrasından iki müzisyen, beşinci katın danimarkalı kadın hizmetçisi ve iki seyyar satıcı, sanık olarak Alexander Platz'a gönderilmişti. Telgrafları getiren kadın, bacağına sürüyerek içeriye girmiş, paketi masanın üzerine koyarken, bazı söylentileri açıklamıştı:

- Tegel'deki Brunner fabrikası alevler içinde. Savaşta dul kalan bir kadınla, iki çocuğunun cesetleri Landwehr kanalında boğulmuş olarak bulundu. İtalya'da garip bir şeyler oluyor... ve Richter hâlâ yakalanmadı." Dedikten sonra da kadın ortadan kayboldu.

Çağdaş Cassandre'ın üzerine buruşuk bir üniforma vardı... Karanlık gecenin kalın perdesi arasında Berlin duvarlarında yeni graffitiler belirliyordu. "Richter'i öldürebilirsiniz, ama onun ruhunu asla öldüremezsiniz." Kayıt masasına giden otel doktoru, gelen telgraflara bir göz attıktan sonra, Johannes Koenig ile Nichols'ün satranç partisini bitirmekte oldukları sigara masasının başına geldi.

- Richter'i yakalayamamışlar, dedikten sonra kendini sandalyesine bıraktı.

Sağlık yetkilileri adına İngiliz tutsağın sıhhatinden sorumluydu, gözünü, güçsüz hastasının üzerinden hiç ayırmıyor-

du. Nichols'ün oteldeki dört yıllık zorunlu barınması sırasında hep yanında bulunmuştu.

- Richter de kim? diye Nichols ilgisizce sordu.

- Richter, şu aptal Don Kişot'un, devrimci sloganlardan çok daha güçlü bir kurşunu karnına yememiş, ölümsüzlerden biri, dedi Koenig.

Koenig yaşlıydı. Mavi gözleri, güçlü çenesi ve geniş alnına düşen beyaz saç perçemiyle etkileyiciydi. Alıcı gözle incelendiğinde, Goethe'nin yapay mermerden yontulmuş heykelini andırıyordu. Biraz camsı görüntülü gözlerinin çevresi kızarıktı ve alkol aklında derin boşluklar yaratmıştı. Gençliğinde büyük bir yazardı ve hâlâ yazıyordu. Aslında Üçüncü Reich'in yazarıydı. Diğerleri kendiliğinden kaçarken veya zorunlu olarak sürgüne gönderilirken, Avrupa sınıfından tek yazar olarak kalmıştı. Askeri amaçlarla kullanılan tumturaklı, abartılı öyküleri ve savaş ilahilerini sipariş üzerine üretiyordu. Yine de, gariptir ki, Almanya'nın Büyük Yazarı 1933'ten bu yana, tek bir satır bile yazmış değildi. İmparatorluk Kırmızısının Çağı adlı belgesel esirinin yazımı edebi vicdanında bir kaşıntı, bir sigil ve bir yara gibi duruyordu.

- Onu kıskanmamız için geçerli bir neden, değil mi, Koenig?

Aralarında geçen konuşmaların çoğu, çevik adımlarla ve zarif saldırılarla yapılan eskrim düellolarını çağırıyordu.- Hasta ve 1939'dan beri savaş esiri olan Geoffrey Nichols, Alman meslektaşının Berlinde geçireceği birkaç haftayı, her zaman sabırsızlıkla bekliyordu. Bunlar gönüllü dinlenceler ve güzel profesyonel yarışmalardı. Koenig bu acı uyarmayı farketmemiş gibi davrandı.

- Richter'in bu otelde saklandığını öne sürüyorlar, dedi düşünceli bir şekilde. Sonunda beklenmedik bir olguya dönüşecek bir dram için, gerçek bir başlangıç noktası.

- Sorunun psikolojik yanı şöyle: Siz veya bir başkası raslantı eseri kaçakla karşılaşır, nasıl hareket edecektir? Ona yardım mı edecek, yoksa onu ele mi verecek?

- Teorik olarak, her birimiz gerçek bir kahraman gibi davranacaktır. Aslında, Gestapo'nun bizden daha şanslı olacağından hiç şüphem bulunmuyor, dedi Nichols.

- Bu oteli seviyorum. Çünkü burada ilgi çekici şeyler oluyor. Küçük romanlar için bir alay dolgu maddesi.

- Bunları neden yazmıyorsunuz, Koenig?

- Siz bu oteli sevmiyor musunuz, Nichols? Ben çok seviyorum.

- Farkımız sizin geçici olmamızdan kaynaklanıyor. Oysa benim sürekli konukluğum sıkıcı oluyor.

- Bu, yalnız savaş boyunca sürecek, Nichols. yalnızca savaş süresince.

- Bu sefer savaş halinin savaştan daha uzun süreceği gibi bir his var içimde.

Johannes Koenig küçük şakanın tadını çıkardı.

- Hiç de fena değil, dedi. Neden gelecek yayın programımıza siz de katılmıyorsunuz? Eminim ki, vatandaşlarınız söylediklerinize kulak vereceklerdir.

Bunun üzerine sıkıntılı bir sessizliğe büründü.

- Hepimiz tutsak değil miyiz? diye Johannes Koenig tumturaklı bir şekilde sordu. Sevimli hapishanemizin şerefine içelim. Her kişi kendinin tutsağıdır, ha?

Koenig'in kafası hafif tütsülüydü, ama tümüyle sarhoş olmadan yatmaya gidemedi.

Nichols de uykusuzluk çekiyordu. Odasından ve yatağından korkuyordu. Başyastıklarına dayanarak, kalbi bir tapınak gongu gibi çarpar ve korku boğazını sıkarken, yatağın içinde saatler boyunca, yalnız başına oturmak dehşet verici bir şeydi. Gece vakti, odasında yalnız ölme korkusu onda bir saplantı hali-

ne gelmişti. Yetkililerden, yalvararak yanına bir hastabakıcı vermelerini istemişti, ama onlar propagandalarını güçlendirdiği için kendisine saygı göstermelerine karşın, savaş ortasında emrine bir hastabakıcı veremeyeceklerini söyleyerek özür dilemişlerdi.

- Son yayın programınızdan ne kadar hoşlandığımı size birçok kez söylemiştim, dedi Koenig. Bir başyapıttı o. Sizin yerinizde olsaydım, haftada iki kez vatandaşlarıma düşman tarafında her şeyin harika olduğunu anlatamayı başaramazdım. Ama azizim, siz bunu çok kolayca yapıyor ve fazlasıyla inançlı görünüyorsunuz! Bu şimşek gibi bir etki bırakıyor olmalı.

- Aziz dostum, inançlı görünmüyorum, ancak İngiltere'nin durumu bütün açıklığıyla görmesi gerektiğine inanıyorum. Onun, Almanya'nın gücünün ve moralinin çökeceği gibi aldatıcı bir umuda bağlanması uygun olmayabilir. Vatanıma gerçeği açıklayarak hizmet ettiğimi sanıyorum. Yani kendi algıladığım gerçeği.

- Almanlar hakkındaki gerçeği mi? Bunu bulacak kadar yetenekliyseniz sizi kutlarım. Beşyüz yıldan bu yana Almanya uzmanları bu çabayı göstermişler ve başarısızlığa uğramışlardır. Almanya çok karışık bir kadındır. Doğasının her çizgisi, bir diğerine ters düşer. Ama, size bu yayınları yaptıran soylu nedenleri ve hatta uygulamalı koşulları öğrenmekten mutluyum. Size karşı haksızlık ediliyor. Bakınız, buradaki doktorumuz bile yayın programlarınızın; odanızın, bakımınızın ve bu seçkin otelde elde ettiğiniz tıbbi özenin karşılığı olduğunu sanıyor. Söyleyin Nichols, tümüyle ikimizin arasında, bir kampa gönderilmekten korktuğunu itiraf etmeniz daha onurlu olmaz mı? İbsen Gynt'ini anımsayınız. İbsen ona, "Büyük Kaçık" diyordu. Çevir, der Büyük Kaçık. Çevir, dolambaçlı yollara başvuru!

- Hepimiz böyle yapmaz mıyız, Koenig, yoksa siz ayrıcalıklı mısınız? Yani hiçbir seçim hakkım olmadığını söylemek

istiyorum. Tutsak ve hastayım. Kahramanlar sınıfına da ait değilim. Yetkililer önüme; sefalet içinde bakımsız ölmekle, gerekli bakım ve koruma karşılığında radyo programları hazırlama seçimini koyunca, tabii ki boyun eğdim. Ama, siz aziz dostum, yazıları kahramanca konulara değinen siz, burada kendi iradenizle bulunuyorsunuz değil mi? Buradan hoşlanır gibi durmuyorsunuz. Her gece o kadar homurdanıyor ve inliyorsunuz ki, kendi kendime ertesi gün valizinizi alacağınızı ve "hoşça kal" demeksizin İsviçre'ye gideceğinizi düşünüyorum. Oysa, yeni bir resmi ağıt veya Avrupa Kalesi'yle ilgili yeni bir öykü oluşturarak beni şaşırtıyorsunuz. Ben sizin gibi hür biri olsaydım...

- Ama, ben hür bir kişi değilim, lânet olsun! diye Koenig masaya yumruğu indirince, satrancın tüm taşları yere saçıldı. Pasaportsuz bir adamım ve üstelik de, bir Almanım. Almanca konuşabildiğim tek dil. Bu ülke benim. Mutsuz, hasta ve şizofrenik de olsa benim yurdum. Sözümü dinleyin, derken konuşması ve görüşü karıyor, sarhoşluğun ilk belirtileri göz kapaklarını ağırlaştırıyordu. Karısını seven bir adamı ele alalım; onu iyi ve kötü günler için seçmiştir. O, kendi karısıdır. Eğer hastalanırsa, kansere yakalanırsa, delirirse veya bir cinayet işlerse, onu bu yüzden uzaklaştıracak mıdır? Onu sefalet içinde terkedip, ben hür bir kişiyim, İsviçre'ye, İsveç'e veya Birleşik Devletler'e gidiyorum, diyebilir mi?

- Çok doğru bir kıyaslama bu, ama çözüm getirmiyor, dedi Nichdols yineleyerek.

Doktor, onu mesleğine uygun ve kaygılı bir yüzle inceledi. "Böylesine tartışmalara girmektense, her gece bir şişe zehir içmeyi yeğleyebilirim, diye düşünüyordu.

- Diğerleri kaçtılar, Nichols sözüne devam etti. Onların da pasaportları bulunmuyordu, ama cesaretleri vardı. Her şeylerini geride bırakarak gittiler. Oysa siz, onların kitapları yakılır, yokluklarında paralarına el konulurken burada kaldınız. Durun,

bakın, size ne diyeceğim. Bir Alman yazarı olan Goethe'nin ne dediğini anımsıyor musunuz? O Almanları lânetli bir ulus olarak niteledi. Yahudiler gibi, dünya yüzüne dağıldıkları zaman kurtulabileceklerini söyledi. Goethe dedi ki...

-Goethe züppenin tekiydi, Helene'den, Roma'dan, İtalya'dan ve bütün şeytani güzelliklerden esinlenirken, Almanya'dan hiçbir şey anlamıyordu, diye bağırırken Koenig tümüyle sarhoştı. O, Beethoven'i sevmiyor, Kleist'i hor görüyordu. Gotik sanatının büyük ustaları Goethe'yi tiksindiriyordu. Ama, Alman ruhu gotiktir. Bu ruh soyuttur, karanlıklarla doludur ve bir oluğun görüntüsüne sahiptir. Çarpıktır, işkenceye uğramıştır ve acı çekmeyi sever. Onun sınırlı kapsamını ve yakıcı acı çekme isteğini Ruslardan başkası anlayamaz. Bu ruh, acı çekmeye ve çektirmeye bayılır. Sizlerden hiçbiriniz Almanya'yı anlayamaz. Toplumculuk, militarizm, disiplin diye nitelendirdikleriniz; Prusya'nın körü körüne emir verme ve emre uyma kanunudur. Kendi duygusal ve ölçüsüz derin hırsından korktuğu içindir ki, Alman ulusu sürekli bir zincire vurulma ve kırbaçlanma duyumsaması içindedir. Alman hür olmayı istemez. Çünkü bu, onun özbenliğinin parçalanması demektir. Sizler, Anglo-saksonlar insancıl ve yüzeysel ülkülerinizle, çocuksu iyimserliklerinizle, insanın içinde bir şeytanla yaşamasının ne demek olduğunu asla anlamazsınız. Gidin, bütün bunları radyoda yurttaşlarınıza anlatın.

- Şimdi odama dönsem, daha iyi olacak. Çünkü bu akşam kendimi tartışmaya girecek durumda hissetmiyorum, derken mavimsi bir renk alan dudakları, doktorun hiç hoşuna gitmiyordu. Sanırım ki, uyumaya çalışmalıyım. Hey doktor! Aca ba yukarıya çıkmama yardımda bulunmak sizi rahatsız eder mi? Şu mübarek asansör yine bozulmuş da.

Doktor hastayı merdivenleri doğru götürürken bir kılıç şakırtısı işitildi: Bu bardan çıkan Romen Askeri Heyetinin üye-

leriydi. Hafifçe yorgun, yeni eğlence arayışları içinde geceye başlıyorlardı. Kapılar kapandı. Yorgun barmen "Kapalı" tabelasını astı.

- Bir dakika, Schnucki, dedikten sonra Tilli, ayakları üzerinde duramıyan bir mankene benzeyen havacıyı havuz çeşmesine yasladı.

Aceleyle hızlı geçen genç kadın, Nichols ile doktor merdiven başına varmadan yetişti.

- İyi akşamlar, Bay Nichols, dedi

Yüzü bir anda değişti. Daha yumuşak, nerdeyse huzurlu bir görünüm aldı.

- İyi akşamlar, dedi Nichols ilgisizce.

- Bu akşam kendinizi iyi hissetmiyor musunuz?

- Aksine her şey çok iyi gidiyor.

- Hava uyarısı sizi korkutmadı mı? Böyle bir şok kalbinize kötü etki yapar, dedi genç kadın beceriksizce.

- Bana kötü etki yapmadı, dedi Nichols.

Tilli gözleriyle boş yere doktora yalvarır gibi baktı. Bu bakışın anlamı: Gidin ve beni onunla baş başa bırakın demektir. Ama doktor, hastasından ayrılmadı.

- Her neyse, iyi geceler Tilli, diyerek Nichols konuşmasına devam etti.

- Yarın pazartesi değil mi? dedi Tilli.

- Ha! Evet, çok doğru, diye Nichols gözlerini yeniden genç kadına çevirdi.

- İstiyordum ki... Yani... Yarın her zamanki gibi yayından sonra beni kabul eder misiniz? derken sert ve hatlı yüzünde, çekingenlik kaba bir maske gibi belirdi.

- Eğer, bu bir emirse, size engel olamam, diyerek sırtını dönüp yoluna devam etti.

Tilli, onu omuzlarından tutarak gözlerinin içine baktı.

"Bazen sizi tokatlamak istiyorum, dedi alçak sesle.

Nichols genç kadının ellerinden kurtuldu.

- Ben de öyle, diyerek merdivene doğru yöneldi.

Tilli ise, sorhoş küçük kahramanının yanına dönüyordu.

Kauders yüzünde boş ve aptalca bir gülümsemeyle çeşmeye asılmış duruyordu.

- Ne bekliyorsun, haydi odama gidelim, diye Tilli onun yüzüne bağırarak, kolundan çekti.

Nichols, bu arada kalbi güçlü darbelerle çarpar, göğsü kısa ve yakıcı nefeslerle dolarken, dört katı gayretle adım adım tırmanıyordu.

- Bu kadar acımasız olabileceğinizden haberim yoktu, diye doktor ikinci katta durduklarında konuştu. Nichols, dik açılı omuzlarını silkti.

- Propaganda Bakanlığı, bana karşı çok gönül okşayıcı davranıyor. Ama ben küçük bir sürtükle, uslu olursam ve radyoda güzel konuşursam her pazartesi ağzıma koyacağı bir parça şekerle ödüllendirilen bir Gestapo muhbiriyle heyecan duyacak değilim.

- Ama, Nichols, Tilli zararsızdır. Büyük bir deniz içinde küçücük balıktır o.

- Her neyse, bazı hayvanlar esir hayatı yaşadıklarında kalıtsal içgüdülerini yitiriyorlar diyelim, diye sözü kısa kesti. Bir kat daha çıkalım mı?

Elinde başka bir Burgoyne şarabı şişesi tutan Koenig de merdiveni peşlerinden tırmanıyordu. Basamakları çıkarken homurdanıp, şikayet ediyordu. Ama sonunda onlara ulaştı.

Doktor, her ikisini de yatağa sokmak için bir süre uğraştı. Cephedeki ilk hat hastaneleri doktor sıkıntısı çekerken o burada, gecenin ortasında hiçbir şey yapmaksızın duruyordu. Karn yaraları ve kırık bacaklar üzerinde geniş bir deneyimi bulunuyordu. Yaralı askerlerden kesilmiş kanlı giysi kollan ve pantolonlarla dolu bir çukur. Eğer telgraf elime geçmezse sa-

vaş, onlar beni çağırmadan sona erecek", diye mırıldanarak doktor sevimsiz ve çaresizce boş odasının yolunu tuttu. Şimdi birinci derecede yanık havacıyla ilgilenen Tilli'nin maymun kafesinden boğuk bir gramofon sesi geliyordu.

Otto Kauders, genç kadına yatak görevi yapan koca divanın üzerinde bulunuyordu. Ceketini çıkarmış, gömleğinin önünü açmıştı. Yatağının öte yanında sanatsal bir düzenlemeyle duvara bir çok fotoğraf tutturulmuştu: Tüm fotoğraflar nerdeyse cırtl çıplak bir kızın çeşitli pozlarını görüntülüyordu.

- Bu fotoğraflar ne anlam taşıyor? diye Otto, gözleri yarı kapalı ve ağzı aralık sordu.

- Aptalca sorular sormayın, Schnucki. Odamda benim değil de, kimin fotoğrafları olacak?

- Bunlar sizin mi?

- Tabii ki, evet, aptal çocuk.

- Güzeller, dedi Otto. Ne zaman çektiymiştiniz?

- Ne bekliyordunuz yani? Ne zaman mı çektim. Altı hafta kadar oluyor.

Otto fotoğrafların artık Tilli'ye benzemediğini düşündü. Genç kadın belki de yıllarca önce böyle olabilirdi. Otto konuyu değiştirdi.

- Şu aktris, holde rastladığım yıldız. Şu Lisa Doom.

- Evet, ne olmuş?

- Korkunç bir güzelliği var.

- Ondan daha güzel olan ve onun kadar para kazanamayan birçok kadın tanıyorum ben. Giysisini gördünüz mü? Parasını kim ödüyor, merak ediyorum.

- Çok da genç kadın, diye Otto kafasından geçenleri ekledi. Sahnede görüldüğünden çok daha genç duruyor.

- Bunları düşünmeyi bırakın artık! Bakın, size yasak plaklardan çalmamı ister misiniz?

- Neden olmasın? dedi Otto.

“Bu aktris bana göz etti. Sanırım ki, saf birisi değil, diye düşünüyordu, Otto. Bunlar, bizim gibi havacılara bayılırlar. Kadınlardan her zaman korunmamız gerekiyor. Sıkıntı, üç günlük bir zamanda onun sınıfından bir sanatçıyla giderilebilecek gibi değil. Bahse girerim ki, bu daha uzun bir zaman ister ve insanın başını derde sokar. Tilli yürekli bir kız. Onunla dert çıkmaz. İnsanın üç günü olunca, verilenle yetinmeli ve kelebek avcılığıyla zaman kaybetmemeli.”

- Bunu dinleyin, diye Tilli gelişigüzel bir şekilde plâğı çevirdi.

Kalın bir ses, kendiyle dalga geçer gibi, deneyimli bir şehvetle küçük odayı doldurdu.

- Söyleyin bana, bu nedir? diye Otto bütün sinirleri ayağa kalkarak sordu.

- Marlène.

- Hayır, bu Marlène değil, diye bütün ülkenin dudaklarında dolaşan sokak şarkısından birkaç nağmeyi ıslıkla çaldı:

Gün battığında kışlanın önü

Ansızın yanan eski sokak lambasıyla aydınlanır.

Akşam o kıyıda ümit dolu beklenir,

Ben ve sen Lily Marlène, ikimiz birlikte Lily Marlène.

Söz konusu olan o Marlène değil, Marlène Dietrich, aptal. Bu yasak bir plâk. Uzun zamandan beri elimde; biraz iç gıcıklıyor, ama güzel. Hoşunuza gitti mi?

- Marlène Dietrich de kim oluyor, diye sordu Otto.

- Onu tanımadığınızı söyleyecek değilsiniz, herhalde!

- Hiç anımsamıyorum onu, dedi Otto.

Tilli gramofonu durdurdu, sırtı dönük, omuzları düşmüş bir an olduğu yerde kaldı. Bütün bu zevke susamış çocuklar, telaşla kente üşüşürler, yeniden geriye dönmeden önce, yarı sarhoş bir halde onun divanının üzerine düşerlerdi. Ama, hepsi ondan daha gençti! Bunun da Marlène Dietrich'i tanımaması gibi!

Bir zamanlar ona bu plâğı Sim vermişti. Plâğı ilk kez birlikte oldukları akşam çalmışlardı. Bu artık, cızırtılı eski bir plâktı, ama eskidikçe yumuşaklık ve çok doldurulmuş bir kaşık bal gibi, yapışkan bir tatlılık kazanmıştı. Sim Baruch onun ilk aşkı olmuştu. Zavallı Sim! Tilli tavana hızla vurulduğunu ve bir sesin gürlediğini işitti: Susun! Yoksa polis çağıracağım.

- Yine şu, Munster amca. Hava saldırılarından ötürü bir haftadır uyuyamadığını söylüyor, dedi genç kadın.

Plâğı gramofondan aldı ve genç adamın yanına gitti. Gerçek ipekliden bir Japon kimonosu, murabat kuşu tüyleriyle süslü terlikler giymişti. Şimdi Tilli kendini daha çekici buluyordu.

- Duvardan gelen bu ses nedir? diye Otto, genç kadının üzerine eğilirken sordu.

- Bu mu? Kapısı yanda bulunan tuvaletlerden geliyor. Görüyorsunuz çok kullanışlı. Yani gecenin ortasında çiş yapma gereksinimi duyduğunuzda.

- Böyle beylik basitliklere girmeyin, dedi Otto.

- Hadi canım. Yalnızca şaka yapıyordum. Ona romantik olmak için kafamı yorarken, Bay teğmen şikayette bulunuyor.

Otto ona kollarını açtı, sakın bir şekilde seslendi:

- Gelin, buraya da sevişelim. Çok hoşuma gidiyorsunuz Tilli. Siz de beni seviyor musunuz?

- Hoşuma gitmemiş olsaydınız, sizi odama getirmezdim ki, Schnucki.

• Hayır, söylemenizi istiyorum. Hadi söyleyin şunu.

- Çok iyi. Bir de yazmamı ister misiniz? Hoşuma gidiyorsunuz! Böylesi daha mı iyi oldu.

- Hayır, dedi genç adam.

Bir şey istiyordu, ama ne istediğini bilmiyordu. Tilli'nin öpüşleri altında doyumsuz ve sinirli duruyordu.

- Sizi seviyorum, deyin, diye Otto genç kadının kolla-

nından sıyrılıp, saçlarını düzeltirken üsteledi. Haydi, seni seviyorum, deyin. Neden söylemiyorsunuz?

- Böyle şeyler söylenmez. Aptalca bir şey bu. Canımı kurtarmak için bile bunu söyleyemem.

Yüzü hırçın ve inatçı bir görünüm aldı. Otto, onu yanına çekerek, sağ koluyla sarıldı. Sargılı sağ eli divanın yanından sarkıyordu.

- Sizden bir çocuk yapmamı ister misiniz diye genç kadının kulağına fısıldadı.

Tilli başını salladı.

- Beni seviyorsanız, benden çocuk sahibi olmayı istersiniz, dedi Otto. Benden bir çocuğunuz olsun isterdim. Görüyorsunuz ya, sizden çocuk sahibi olmayı isteyecek kadar hoşlanıyorum. İzinli çıkınca evde küçük bir oğlan çocuğu bulmak ne güzel olur. Komutanımız bize, izine giden her askerin, dönüşünde geride hamile bir kadın bırakmadığı takdirde, görevinin yapmamış sayılacağını söyler. Ben kendimi iyi bir asker olarak hissediyorum! Üstelik maaşımın bir kısmını da alacaksınız.

- Bu bir öneri mi? Gerçekten mi? diye Tilli ona sıkıca yumularak sordu.

Genç kadın, delikanlının bir şeye tutunmak için harcadığı acemice çabanın bir an için etkisinde kalmıştı. Bunların hepsi çoluk çocuk sahibi olmayı isterdi. "Çünkü yaşamak istiyorlar," diye Tilli aklından geçiriyordu. "Haberleri yok, ama gittiklerinde geride bir şey bırakma gereğini duyuyorlar. Hepsi çantasında ölümü yaşıyorlar, bu yüzden de çocuk sahibi olmak için gözyaşı döküyor..." Bu genç bedenlerden birini kollarında tuttuğunda, Tilli onun ölümün damgasını taşıdığını düşünmekten kendini alamıyordu. Ama bu genç adamlar, kendileri için yarının bulunmadığını, yalnız yaşadıkları ana sahip olduklarını akıllarından hiç geçirmiyorlardı. Her neyse, böylesi onlar için daha iyiydi. Otto gözlerini bir an için yumdu, mermi demetinin

izlerini yeniden gördü. Sonra darbe, mavi alevler ve onları uçak gövdesine oturtan hava akımı geldi. Alevlerin pilot yerine ulaştıklarını dayanılmaz bir sıcaklık saçtıklarını izledi. İşinin bittiğini hissetmiş olduğu ve aşağıya yuvarlandığı, ayağının o korkunç sıkışma anını yeniden yaşadı.

- Üzerimde böyle uyuyamazsınız, diyen Tilli'nin sesini işitti. Otto, onu karabasandan kurtaran bu sese büyük minnet duydu.

Sürekli böyle oluyordu: Patlama, sıçramalar, mavi alevler ve ayağının sıkışması. Kendini bıraktığı sürece hiç durmak bilmeyen ve durdurmayı başaramadığı bir film di bu. Pervitinin etkisi dağılıyor, korkular yineleniyordu.

- Haydi, bir şeyler için, diye Tilli diplomalı bir hastabakıcı gibi konuştu. Bu benim karışımımdır. kesinlikle güç verir.

Otto kötü bir tadı olan yapay içkiyi yudumladı. Kendini daha iyi hissediyordu. Belki de o kadar korkunç değildi, dedi derin düşüncelerin arasında. O an için bana çok korkunç gelmiş olabilir. Bu nedenle oldukça sıkıntı çektim. Ama belki de bana şu yeni ME.109lardan bir tane verirler. Bu da birşey demektir! Linz'den gelen birisi, bize büyük bir sürpriz, ama gerçek bir sürpriz hazırladığını söyleydi. Sözünü etmeye dilim varmıyor, ama, ne olduğunu tahmin edebiliyorum. Gizli silahlar, görülmemiş olağanüstü yollar ve mucizevi araçlar üzerine kurgular, bütün hava üslerinin günlük ilgi alanında bulunuyordu. Büyük sihirbazın şapkasından çıkardığı tavşandan sonra, geriye gelip başkalarını da çıkarmasını bekleyen çocuklar gibi duruyorlar, görkemli ve duyulmamış bir düzenleme sayesinde savaşı kazanmayı umuyorlardı. Müttefik saldırılarının gücünü artırdığını görüyorlardı. İçlerindeki gerilimin gitgide arttığını duyumsuyorlardı. Bir uçağa pilotluk etmek, artık, bir iki kez Londra üzerinde uçan ve dönüşlerinde değerli yanışçılar gibi, iki uçuş arasında uzun zaman dinlendirilen ilk kahramanların eskiden gördükleri

gibi değildi. Geceler boyunca uçmak, bitmek tükenmek bilmeyen düşman bomba uçaklarıyla savaşmak gerekiyordu. Sayıları sürekli yetersizdi, Tommie'ler ve Yankiiler her zaman onları aşmayı başarıyorlardı. Bu izlenim, gençlerin moralini bozsa bile, onlara güçlerinin üzerinde bir görev yaptıkları duygusu verse bile, savaşı kazanacaklarından ve bütün sıkıntıların geçici olduğundan bir an için bile şüpheye düşmüyorlardı. Şu sıralar kendi bölgelerinde işler iyi gitmiyordu, ama uzaktaki bütün yerlerde zaferler kazanılıyordu. Führer ne yaptığını iyi biliyordu. Kafasında yeni bir düşünce vardı. Bu nedenle de, şimdilik onlara uçak vermiyordu.

- Savaş ne kadar sürer dersiniz? diye Tilli onu düşüncelerinden uzaklaştırdı.

- Sizin gibi, bütün sivillerin de sorduğu bu, zaten, diye Otto karşılık verdi.

- Ötekileri un ufak hale getirinceye kadar sürecek. İşte süre bu. Bana soruyorsanız, umarım ki çabuk bitmez. Savaşı seviyorum, diye masumane ekledi. Sonunun geleceğini düşünemiyorum bile. Savaş iyidir. Bir erkeğin gerçek yaşamıdır ve ben buna değer veriyorum. Barış durgun su gibidir: Çürür ve pis kokar, dedi. (Birden sesi kararsız bir hal almaya başladı:) Benim gibi birinin savaştan sonra ne yapacağını bilmiyorum. Okula dönmek mi? Pis bir şaka olur bu. Peki ama ne? Taksi soförlüğü mü? Barışta, birçok havacının başına gelen budur. Hayır teşekkürler! Bu bana göre değil.

- Çok doğru, sizin gibi gençler ayrıcalıklısiniz.

Tilli, konuşmayı kendine ilgilendiren konuya çevirmeye gayret ediyordu.

- Güzel üniformalar, iyi besinler, çokça et, tereyağı, kahve ve her şey. Size gerçek kahve verdikleri doğru mu?

- Evet, doğru, ama buna gereksinimimiz var. Gökyüzünden indiğinizde, hele benim gibi indiğiniz zaman, kahveye

ne çok gereksiniminiz olur bilemezsiniz.

- Bana da bulabilir misiniz?

- Neyi bulabilir miyim? Kahve mi? Çıldırmışsınız siz.

Size elli mark vereceğim yeterli mi?

- Kahveye gereksinimim var, diye Tilli amacında inatla direndi. Ne elli marka, ne de bin marka ele geçiremeyeceğim bir çift ayakkabıya gereksinimim var. Paranızı istemiyorum. Hoşuma gidiyorsunuz. Sizin için çıldırıyorum, Schnucki. Paranız kalsın. Sizin gibi kibar bir çocuktan para almak istemezdim, ama yarım libre kahveye, bir çift ayakkabı alabilirim. Adolph bana babasının, yarım libre kahveyle bir çift ayakkabı değiştirecek birisini tanıdığını söyledi. Adolph, aşağıdaki komilerden biridir. Babasının bir kunduracı dükkânı var. Genel seferberlik nedeniyle kapatmak zorunda kaldı. Şimdi tüm ailenin geçimini küçük Adolph yükleniyor. Kendisine bu adamlar için on mark ve yarım libre kahve veririm, kesinlikle bana ayakkabı bulacağını söyledi. Bakın, Schnucki, bana onbir düşman uçağını düşürmüş olduğunuzu, bu nedenle de size Şövalye Haçı Nişanı verebileceklerini kendiniz anlattınız. Yani size Şövalye Haçı verebiliyorlarsa, neden yarım libre gerçek kahve de vermesinler? Belki de doktor, yanıklarınız için böyle bir öneride bulunabilir.

Otto onu pek dinlememişti, düşüncelerine dalıp gitmişti.

- Bahse girerim ki, şu Lisa Doorn için bir piyes yazacak olursam, bana uzun zaman dayanamaz, diye gözlerini hayasızca Tilli'nin duvardaki fotoğraflarında gezdirdi.

- Evet, ben de sersem bir olmasaydım, akşamımı partinin üst düzeyinde bulunan dostlarımdan biriyle geçirirdim. Bir Gauleiter, aynı anda bana bir çift ayakkabı temin ederdi, diye Tilli irkilerek bağırdı.

Havacı gülmeye koyuldu. Genç kadını artık arzuluyordu. Tilli öfkelenmişti. Onu bu haliyle seviyordu. Onu hareketsiz bırakmak, onunla savaşmak, kendini güçlü ve hakim hissederek,

ona tüm istediklerini yapmak istiyordu.

- Haydi, haydi, bakalım. Bu bir şakaydı. Tabii ki hoşuma gidiyorsunuz. Size kahve de bulacağım, ayakkabı da. Hatta bütün istediklerinizi. Bunun üzerinde durmayalım artık. Işığı söndürün. Üzerinizdeki şu can sıkıcı kimonoyu da çıkartın. Neden bu kadar zaman kaybediyoruz?

Otto kollarını açtı, gözlerini kapadı ve daracık yatağın bir kenarında genç kadına yer açmak için çekildi. Kahrolası, işte yine başlıyordu. Mermi izleri, patlama, darbe ve mavi alevler; Otto yanıyordu, atlamak istiyor, ama başaramıyordu. Ağlamak istiyordu, ama olanaksızdı: Hem ölmek istiyor, hem de istemiyordu. Tilli'nin yanında kıınıldığını ve gramofonun yasak eski plâğı çalmaya başladığını duydu. Ama ne pervitin, ne de cinsel çekim, uzun süreli ölümcül yorgunluğu yenebiliyordu. Otto uçaktan atladı ve düşmeye başladı, düşmeye, düşmeye...

"Kahramanlarımıza bakın, diye havacının yaralı ve ifadesiz yüzünü inceleyen Tilli suratını ekşiterek düşündü. Henüz sevişmeden tükendi gitti."

Otto'nun ağzı açıktı. Şiddetle soluyordu.

*

69 numaralı odada bitkin uyuyan biri daha bulunuyordu. Martin Richter, ölüm kadar derin bir uyku üzerine çöktüğü ana dek, Lisa'yla konuşmuştu. Uyuyunca pencerenin yanındaki sezlongun üzerinde hafifçe kaymıştı. Bacakları iki yana açılmıştı. Gevşek elleri, rüya gören bir köpeğin ayakları gibi çırpınıyordu. Artık, omuzuna yeni bir sargı yapılmıştı. Zaman zaman titrediğinden, Lisa onun üzerine bir battaniya örtmüştü. Ama, Martin battaniyeyle boğuşmuş, uykusunun arasında üzerinden atmıştı. Rüyasında kendini dikenli tellerin arasına sıkışmış, Anne-Marie'yi kurtarmak için kaçmaya çalışırken görüyordu.

Lisa, onun yanına bir sandalye çekti. Dirsekleri dizleri-

nin üstünde, çenesi ellerine dayalı, düşünceler içinde genç adamı uykusunda izledi. İlk defa yalnız ve kendiliğinden düşündüğü içindir ki, bu ona zor geliyordu. Akıllı hiç eğitim görmediğinden, yalanla doğruyu, iyiyle kötüyü ayırmakta güçlük çekiyordu. Bu ateşli ve dikbaşı yabancı odasına gireli, ancak beş saat olmuştu, ama bu süre ona sonsuzluk, geçen gün bir yüzyıl gibi geliyordu.

Saat 2'ye 10 kala koridorda ilerleyen tanıdık adımların kapısının önünde durduğunu duydu. Lisa'nın duyguları o denli duyarlılık kazanmıştı ki, kapıya anahtarı sokan generalin güçlü nefes alışını bile duyabiliyordu. Kapı sürgülenmişti. Martin'le yakalanmak tehlikesine karşın, bu küçük sürgünden başka koruyucu bir şey bulunmuyordu.

Tehlike Lisa'nın tüm içgüdülerini uyardı. Onu tuzağa yakalanmış bir hayvan kadar canlandırdı. Bağırmasına fırsat vermeden elini genç adamın ağzına bastırdı. Martin anahtarın sesiyle sıçrayarak uyandı. Gözleri, gergin duruşu ve sıkı yumruklarıyla bir katili andırıyordu. Her ikisi de nefeslerini tutmuştu. Anahtar geriye çekildi. Kapıya çekingen bir darbemin vurulduğu duyuldu.

- Kim o? Siz misiniz, Arnim? diye odasının anahtarı sanki generalden başkasındavarmış gibi sordu.

- Biraz içeriye girebilir miyim? diye Kharkov fatihi mırlıdandı.

Sesi o kadar derinden geliyordu ki, Lisa kendini yeniden topladı.

- Çok geç oldu, sevgilim. Öylesine yorgunum ki, diye kapının arkasından seslendi.

Generalin gırtlığını temizlediği, derin bir nefes aldığı duyuldu.

- Açın, rica ederim. Sizinle hemen konuşmam gerekiyor, dedi general.

Bu sevgi dolu bir rica değil, askeri bir emirdi. Lisa hızla yerinden kalktı. Martin gürültüsüzce ortadan kaybolmuştu. Lisa, onun nerede olduğunu bilmiyordu. Nefesine düzen vererek, kapıya yaklaştı ve yanı araladı. Ama general, kapıyı iterek içeriye girdi.

- Uyumuyordunuz. Kapının altından ışık sızdığını gördüm, dedi.

Lisa'nın ilk tepkisi korku yerine, öfke oldu. Birdenbire generalin onun odasının anahtarını taşıması ve canı istediği zaman gece veya gündüz içeriye girebilmesi anlamsız geldi... San-ki ben, onun isteği üzerine eski bir sandıkta gizlenip, çıkartılan bir eşyaymışım gibi. Beni kendine ait mi sanıyor? Kendimden başka kimseye ait değilim. Bu akıl almaz gecede kafasına dolu-şan yeni düşüncelerdi, bunlar.

- Portia rolümü ezberliyordum, diye çenesiyle suçunu gizlemek için kullandığı küçük kitapçığı işaret etti.

General duymamış gibi, biraz önce Martin'in üzerinden kalktığı koltuğa kendini bıraktı ve bir sigar çıkarttı.

- İziñ veriyorsunuz değil mi? diye sigarını yakarken umursamazca sordu.

Bu davranış da, genç kadına yeni bir anlamsız sahip çıkma gösterisi gibi geldi. Hayır, diye bütün benliğiyle isyan ederek düşündü. Büyük üzüntüler sırasında, sigarın generalin sarıldığı bir can yeleği işlevi yaptığını Lisa bilmiyordu. Generalin sigarını bitirdikten sonra, onu okşamaya girişeceği ve Martin'in de buna tanık olacağı düşüncesiyle soğuk bir ter bastı. Birden, bunun karşılaşabileceği en büyük tehlike olduğu fikrine kapıldı. Kalbi sertleşirken, Martin'in nereye saklanmış olabileceğini aklından geçirdi. Küçük bir ışık yuvarlağı tavanda dolaştı. İyice keskinleşmiş duyarlılığıyla, bunun banyo lambasının aralık kapıdan aynaya yansıyan ışığı olduğunu anladı. Kapıya doğru gidip, sırtını yasladı.

- Sizi bu kadar geç beklemiyordum, dedi Lisa. Tam şu sırada yatağa girmek üzereydim. O kadar yorgunum ki!

- Üzgünüm, ama sizi şimdi görmem gerekiyordu. Buna zorunluydum.

- Neden, şimdi? Ziyaret için uygunsuz bir saat, bu.

- Telefonla aradım, ama yanıt alamadım. Çok acil bir durum, yoksa yanınıza böyle gelmezdim, çocuğum.

Lisa, generalle birlikte fişi çekilmiş telefona çabucak bir göz attı.

- Bu bir alışkanlık, diye hafifçe güldü. Rolüme çalıştığım zaman hep böyle yaparım. Neler oluyor? Hemen cepheye dönmeniz mi gerekiyor? diye ekledi.

General sigarından uzun bir nefes çekti. Sigarın ucunda sönükleşen külü gözden geçirdi. Zaman kazanmaya çalışıyordu. Çünkü zaman kısıtlı ve değerliydi.

- Hayır, cepheye dönmüyorum. Aslında artık, cepheye bana gereksinimleri yok! dedi sonunda.

- Anlamıyorum.

- Tasfiye edildim. Ben bir persona non grata'yım.

- Aman Tanrım! diye Lisa gerçekten afallayarak konuştu. Neden? Ne oldu?

- Askeri düzen bakımından Başkomutanla aramızda bazı görüş ayrılıkları çıktı.

- Ya! dedi Lisa.

Bu korkuya kapılmış küçük bir kuşun ötüşü gibiydi. Bu gece Lisa'nın dünya görüşü bir hayli değişmişti, ama Führer onun gözünde hâlâ kutsaldı. Onunla aynı görüşü paylaşmamak bir küfür gibiydi.

- Ama onun bir dâhi olduğunu söylüyordunuz bana. Çok çekici olduğunu söylüyordunuz, diye gecenin içinde bir şeylere tutunaya çalıştı.

- Onbaşı Schickelgrüber hakkında gerçekten neler dü-

şündüğümü sizinle tartışacak değilim. Keyfim hiç yerinde değil. İsveç'e gitmek üzere bu gece uçağa bineceğiz. Giyinmeniz gerekiyor.

- İsveç'e gitmek mi? Ama Arnim...

- Evet, bu gece, şimdi, dedi general.

Sigaranın külü dizlerine düştü, ama o bunu farketmedi.

- Ama Arnim, bütün bunlar ne demek oluyor? Nasıl sizinle birlikte gelebilirim? Yarın saat 10'da, akşam da suarede iki gösterim var.

- Çocukluk yapmayınız, Lisa, dedi general zoraki bir gülümsemeyle. Uygunluk ne demek, bir fikriniz yok mu? Başka biri rolünüzü üstlenecektir. Ne önemi var ki?

Bu söz Lisa'yı yerinden sıçrattı.

- Önemi yok mu? Portia rolünü başka biri üstlenirse, izleyicilerim ne der?

- Bilmiyorum, ama bana göre farketmez! Şimdi giyinin. Bizi Tempelhof'a götürecek bir araba bulmaya çalışacağım. Uçağı hazır tutması için pilotuma telefon ettim.

General genç kadının yüzündeki ifadeyi görmüş, onu kandırmaya uğraşıyordu.

- Her şey yolunda giderse, sabah kahvaltımızı Stockholm 'de yaparız. İsveç'i seveceksiniz. Harika bir ülkedir, harika.

Lisa başını sallamaya devam ediyordu. Banyoya saklanmış genç adamı unutmuş görünüyordu.

- Sanki içkiliymişsiniz gibi konuşuyorsunuz, Arnim. Sabah kahvaltınızı Stockholm 'de yapacaksınız diye anlaşılmamı bozmamı isteyemezsiniz, yoksa bu pis bir şaka mı? Disiplinin ne olduğunu biliyor musunuz? Bunu yalnızca generaller mi bilir sanıyorsunuz? Biz artistler de disipline önem veririz. Nasıl önemsiz olur? Esas olan roldür, bunu bir yedek sanatçı oynayamaz. Binlerce kez özür dilerim, ama artık gitmeniz gerek. Biraz

dinlenmeliyim, yoksa yarın benim için cehennem olacaktır.

Von Stetten'in ayrılışından sonra geçen iki saattan bu yana, general atalarının uzun geçmişlerinden edindiği bütün örf ve adetleri tümüyle terketmişti. Bu insanlar, savaşa hazırlanmanın dışında tamamen hayal gücünden yoksun, gururlu, onurlu, dik başlı, kendilerinden öncekilerin izinden yürüyen kişilerdi. Armin von Dahnwitz de o akşama kadar onlar gibi gururlu, onurlu, dik başlı olmuş ve onların izlediği yolu izlemişti. Benliğine bağlı, sınıfının kanunlarına uymaya, ebedi Prusya soyluluğunun emirlerini yerine getirerek yaşamaya veya ölmeye hazır-
dı. Irkının hayat bulduğu, kumlu tarlaların, yeşil çayırların, ıslık çalan kuzey-doğu rüzgârının, gri ve bulutlu gökyüzünün, hiçbir ayrıcalığı bulunmayan bu manzaranın, bu fakir toprağın ender bulunan gözüpek bir ürünüydü. Generalin isyan etmesi için, bu son ve kesin darbenin indirilmesi gerekmişti. "Ben şu lânet Japonlardan biri değilim ve şu kutsal hara-kriyi yapmayacağım. Kendimi öldürmek mi neden? Çeteyi memnun etmek için mi? Hitler'in küçük yordakçılarına meydanı bırakmak için mi? Onur için mi? Bu canilerle benim aramda ne gibi bir ilişki var? Kendimi öldürmek istemiyorum. Yaşamak istiyorum. Utançlı, onursuz ve alnı karalanmış olarak mı? Hayır, yalnızca akla uygun olarak. Genel anlamıyla. Bütün Pieffkie'lerin hüküm giydiği, öcümün alındığı günü görmek için yaşamak istiyorum."

Terleyerek, acı çekerek ve adım adım geri çekilerek savaşmaya uğraşarak, general bu olağanüstü kararı almıştı. Böylece tepeden inme Lisa'nın odasına düşmüştü. Çünkü İsveç'e kaçmak istiyorlarsa, yitirilecek bir saniye bile yoktu. Ama bu ölüm-cül uğraş sırasında, general Lisa'nın sorun çıkaracağını bir an bile düşünmemişti. Bu onu savunmasız bırakıyordu. Soğuk bir ter dalgası, gözeneklerinde yeniden boncuklanmaya başladı. Yerinden kalktı, banyo kapısına doğru yöneldi.

- Ne istiyorsunuz? diye Lisa kapıya iyice yaslanarak

sordu.

Genç kadın bir an için kendini çok güçlü hissetti. Artık korku bile duymuyordu.

- Bir bardak su. Kendimi pek iyi hissetmiyorum. Şu dış-
çi ve onun lânet Novakaini... diye kendini güçlkle tutarak ko-
nuştı.

- Bekleyiniz, ben getiririm, diyen Lisa banyo bölümüne
girdi.

Kapıyı arkasından kapattıktan sonra, sessiz nefes alma-
ya çalıştı. İçerisi karanlıktı. Lisa, Martin'i göremiyordu, ama si-
nirlerinin her titreşimi onun varlığını gösteriyordu. General ye-
niden içeriye girse, her şey yitirilmiş olacaktı, loşlukta el yor-
damıyla musluğu aradı. Suyu kollarının üzerine akıttı. Karanlı-
ğın içinden uzanan huzur verici, rahatlatıcı, çok sevgili ve bildik
bir el, onun elini sıktı. Lisa bir an, ebem kuşağının altındaymış
gibi durdu. O sırada banyonun kapısı açıldı ve içeriye ışık de-
meti döküldü.

- Bu kadar uzun süre ne yapıyorsunuz,? diye general
sordu.

Su bardağı elinde olduğu halde, generali yavaşça odaya
doğru itti.

- Teşekkür ederim, dedi general bardağı boşalttıktan
sonra.

Lisa telâşla oturdu. Bacakları artık ona pamuktan yapılmış
gibi geliyordu.

- Dinleyin çocuğum, dedi general.

Kol saatinin tiktaklarını işitiyor, zamanın kum gibi akıp
gittiğini duyumsayarak, sabrını yitirmemeye çalışıyordu.

- Açıkça anlatamadığımı sanırım. Acıklı bir sahne ya-
ratmak istemiyorum. Zaten buranın havası buna uygun değil.
Gestapo, öyle sabırsız bir toplumdur ki, bundan daha sabırsız
olunamaz. Olayların aldığı şekle göre, geriye bana yapılacak tek

bir şey kalıyor. Bu da, bu gece İsveç'e uçmaktır. Kırsal bölgelerde sevimli bir yerde yaşayabilir ve zamanımızı hoşça geçirebiliriz. Yüzmek, balık avlamak için güzel göller vardır. Size ata binmeyi de öğretebilirim. Üstelik orada güzel av da yapılır.

- Turistik reklâm yapar gibisiniz, diye Lisa kuru bir yanıt verdi. Ama bütün bunların beni ilgilendireceğini sanmıyorum. Eğer savaş sırasında tatile çıkmak istiyorsanız, bu size kalmış bir şey. Bana gelince sizinle gelmeye hayal bile etmiyorum. Sizin özel mülkünüz değilim, derken genç kadının sesi gitgide hırçınlaşıyordu. Ben keyfinize göre taşıyacağınız bir paket değilim. Ben bir aktrisim; sahnelerimi ve rolümü oynamak istiyorum. Benim yaşamım budur. Neden İsveç'e gideyim? Söylenenlerden bile bir kelime anlamayacağım ve bir hiç olacağım. Başıma nelerin geleceğini biliyorum. Balık gözlü İsveç'li dostlarınızla birlikte oturup, ava gittiğinizde onların bana tepeden bakmalarına katlanacağım. Sizinle birlikte sürgüne gitmem için; dünyada hiçbir neden olmadığını sanıyorum.

- Ama size gereksinmem var! Böyle düşmüş durumdayken beni yüzüstü bırakamazsınız! Sizi seviyorum!"

İşte generalin, bütün duyumsadığı buydu. Buna benzer duygularını açıklamak asla elinden gelmezdi. Yerinde dikleşerek kuru bir sesle konuştu:

- Beni tamamiyle yalnış anlıyorsunuz, Lisa. Gezginci bir serseri gibi yola çıkmanızı istemiyorum. Benimle bir hafta sonu tatili geçirmenizi de istemiyorum. Karım olmanızı istiyorum.

Bu kozu ortaya attıktan sonra, general elleri pantolonunun yan dikişlerinde, sert ve dik durdu. Lisa gülsün mü, ağlasın mı bilemiyordu. Bütün bunlar, modası geçmiş ve çok eski, çok değersiz ve korkunç bir piyesin en kötü sahnesine benziyordu... Zavallı Amim! Kharkov'un sersem fatihi artık zamanın değişmiş olduğunu anlamıyor muydu?

- Teşekkürler, Amim. Bana karşı çok nazıksınız. Size minnettarım, ama gerçekten evlenmeyi düşünmüyorum, diye Lisa bütün kibarlığını takınarak yanıt verdi. (Kendini; ihtiyar, romatizmalı, emekli ve bastonuna dayanarak yürüyen Dahn-witz'le birlikte ağaçlıklı bir yoldan inerken görüyordu. O hâlâ çok gençti, ama üzerinde alpagadan korkunç bir giysi, başında sarı verici bir şapka vardı: Giysi ve şapka, generalin eşinin Amim'i her yerde izleyen resimde giydiklerinin aynısıydı... ve ağaçlıklı yol sonbaharın sarı yaprakları altında sisler arasında kaybolup gidiyordu.) Hayır, evlenmek istemiyorum, diye yineledi. Gözüm çok yükseklerde benim.

Birdenbire generalin sabrı tükendi, benliğindeki Prusya kanı, Moğol atılğanlığının kontrolüne geçti.

- Hoşunuza gitsin veya gitmesin, benimle birlikte geleceksiniz. Siz bir çocuksunuz, ne oyun döndüğünü anlamıyorsunuz. Gelmeyecek olursanız, ben de gitmeyeceğim. Bu olanaksız. Sizi ardımda bırakamam. Olanaksız (Genç kadını omuzlarından tutup sarsmaya başladı). Bana kızmayın, sabrımı da sınamayın, dedi yukarıdan bakarak. Bu kararı aldım. Kolay bir karar değildi bu, evet, kolay bir karar değildi. Her şeyi terketmeye hazırım, ama sizi değil. Sizinle birlikte yaşamak istiyorum, anlıyor musunuz?

General, Lisa'nın omuzlarını bıraktı Onu kollarının arasına aldı, ama bu sevgi dolu bir kucaklama değildi. Sağ eliyle sol kolunu tutarken, genç kadını kendine öyle soğuk bir çılgınlıkla bastırdı ki, kolunun kanı çekildi, gücün etkisiyle kasları titremeye başladı. Lisa, kendini bir piton yılanının sarmalındaymış gibi hissetti.

- Gitmek ve sizi burada bırakmak istemiyorum, diye dişleri sıkılı konuşurken, birden baskısını artırıp, bağırma, haykırmaya koyuldu: Size neler olacağını bilmiyorsunuz. Almanya'yı neyin beklediğini bilmiyorsunuz. Savaş kaybedildi.

Şimdi yaşananndan çok daha korkunç şeyler olacak. Öyle bir kan banyosu ki, bunun yanında Fransız Devrimi çocuk oyuncağı kalacak. Her şey birbirine karşı dikilecek. Parti, halka karşı, ordu S.S.lere karşı, Gestapo orduya karşı, işçiler askerlere karşı, Güney Kuzey'e karşı. Ah, Tanrım! Kardeş kardeşe karşı ve herkes Almanya'ya karşı. Sokaklarda barikatlar kurulacak. Bunları cesetlerle yükseltecekler. Siz bilmezsiniz, ama ben bir katliamın ne olduğunu bilirim. Katliamın yüzünü gördüm ben. Neler olacağını biliyorum. Şehirlerde taş üstünde taş kalmayacak, saklanacak güvenli bir köşe bile bulamayacaksınız. Sizden istediğimi yapacaksınız. Bu akşam benimle birlikte geleceksiniz. Sizi almadan gidemem. Anlamıyor musunuz? Bunun hayatım pahasına olduğunu göremeyecek kadar sersem misiniz? Hem de kendi hayatınız pahasına? Bunu kafanıza sokmak için sizi dövmek mi gerekiyor?

Lisa'yı sertçe bıraktığında, generalin göğsü, dökümcü körüğü gibi kabanyor, alnından ter süzülüyordu. Odayı baştan sona kadar adımladı, sonra yeniden genç kadının önüne geldi. Lisa'nın omuzlarına sıkılı yumruklarıyla darbeler indirmeye başladı.

Lisa incinmiş, hatta biraz da tiksinimişti. İsterili bir general görmekle hayal kınklığına uğramış, ürkmüş ve bedenlen incinmişti. Kapının arkasındaki genç adam, bunların hepsini işitmiş olmalı, diye çabucak aklından geçirdi. Generalden bir bakıma utanıyordu. Bu patlamayla generale karşı beslediği bütün saygıyı yitirmiş, yalnızca içinde ona karşı belirsiz bir acıma duygusu kalmıştı.

- Sanırım, biraz ateşiniz var, sizi rahatsız eden de bu, dedi.

Bu Dahnowitz'in korkunç tahminlerinden sonra, çok sili kalıyordu.

- Hırçınlaşmanıza ve maceraya atılmanıza gerek yok;

şüphesiz ki, çok yorgunsunuz. Aslına bakılırsa, şu İsveç'e gitme düşüncesi bana anlamsız geldi. Neden izin alıp, birkaç hafta dinlenmek üzere Elgede'ye gitmiyorsunuz? Değişiklik için, Yüksek Komutanlığı, sizin savaşınızla ilgilenmesinde özgün bırakın.

Bu patlamadan sonra, general dengesini bulmak için oldukça yoğun bir çaba harcadı. Buna benzer öfkeler yatışınca, damağında garip bir tad ve üzerine dayak yemiş duygusu yerleşiyordu.

- Gelin, şuraya oturun, dedi kibarca. Aklıbaşında konuşalım. Geç oluyor.

Monoklünün içinden acımasız tik-takları işitilen kol saatine, kaygılı bir bakış attı. Lisa'yı yerden gerçekten bir çocukmuş gibi kaldırarak, dizlerinin üzerine oturttu. Genç kadın karşı gelmek istedi, ama general çok güçlüydü. Lisa boyun eğmek zorunda kaldı.

- York von Wartenberg'i anımsıyor musunuz? O da benim gibi Prusyalı bir subaydı. Ailelerimizin arasında kan bağı vardır. Bir gün size Elgede'de küçük bir altın alet kutusu göstereceğim. Ona aittir ve hâlâ saklıyoruz (hayır, o gün asla gelmeyecek, diye kederle düşünüyordu). Her neyse York prensiplerinden asla dönmeyen bir kişilikteydi. Prusya kralı ve Almanya'daki diğer küçük hükümdarlar Napoléon'un yanında yer alınca, York geleceği gören tek kişi oldu ve ona göre davrandı. Herkes ten önce gidip, Ruslara katıldı. Görüyorsunuz çocuğum, York bir karara vardı. Evet, bir karara vardı, diye Dahnwitz yineledi. Bir zaman için onu bir haydut, bir kaçak ve bir hain yerine koydular, ama Kurtuluş savaşı başlayıp, Almanya, Napoléon'a karşı çıkınca, York geriye döndü ve bir kahraman olarak kabul edildi. Evet, geriye döndü ve büyük onur kazandı. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

Ben de York'un yaptığı gibi, yurduma hizmet etmek is-

tiyorum. Ama bu çılgın onbaşının, bu Pieffke'nin ve adamlarının, bu maceraperestin, bu hevesli amatörün pahalıya patlayan beceriksizliklerini yadsıyorum. Yetti artık. Şurama geldi. Ben bir askerim, kasap çırağı değil. Şimdi onurum lekелendi, ama günün birinde benim gibi kişilere gerek duyulacağını, adımın Dahnwitz oluşu gibi biliyorum. Bu nedenle de İsveç'e gitmek istiyorum. Aracılıklarıyla oyuna katılabileceğim ve yurdumun beni geriye çağıracağı güne hazırlanabileceğim dostlarım bulunuyor. Kaosu ve devrimi önleyebilecek, demir bir el gerekecek, demir bir el. Orduyu yeniden kurmak ve partinin kodamanlarını kovmak gerekecek. Ülkede eski disiplin ve itaati yeniden sağlamak gerekecek. İşte Almanya, o zaman yeniden bana göre bir yer olacak

General söylenmesi gerekenlerin tümünü söylediğini düşünüyordu. Lisa sessizliğini koruyor, dakikalar sesiz ve acımasızca akıp gidiyordu. Lisa, altüst olmuş düşünceler karmaşasında kendine bir yol aradı. Yaşamakta olduğu dünya üzerine yıkılmıştı. Yıkıntılan arasında düzeni kurmaya çalıştı. Garipti ama general ve Martin Richter, savaşın yitirildiğine, devletin çürüdüğüne ve Almanya'nın batmasına emindiler. Her ikisi de vatana hizmet için orada olmak istiyordu. Her ikisi de Führer'e ve yaratıklarına karşı savaşmaya and içtiğinden zulme uğramıştı. Aradaki fark, Martin ve dostları çok az sayıdaydılar ve özgürlük istiyorlardı, ama general ve yandaşları, sonuçta felaket geldiğinde, tüm orduyu da yanlarında götürmek isteğindeydiler. Onlara göre, yalnızca tek bir çözüm vardı, eski olanı: Güç, demirden bir disiplin ve körü körüne itaat. Gelecek savaş için orduyu sapasağlam korumak gerekiyordu.

- Savaştan hiç bıkmaz mısınız? diye Lisa düşüncelerinin sonuna gelince sordu.

Bu beklenmedik bir soruydu. General, boş yere bir yanıt aradı.

- Evet, çok bıkkınım. Anlatılamaz derecede bıkkın, çocuğum. Ama insan savaştan bir hayvandır. İnsanlar oldukça, daha çok uzun bir zaman savaşlar da olacaktır. Bütün yapabileceğimiz, dünyanın en iyi askerlerini yetiştirmek, güçlü bir orduyu korumak ve Tanrı'ya güvenmektir!

Lisa, onun kollarının arasında güçlkle hareket ediyordu. O ana kadar sevdiği erkeksi koku, generalin nefesindeki sigar kokusu, genç kadını huzursuz ediyordu. Lisa artık kendine geliyor, kadınca davranıyordu.

- Artık bütün söyleyeceklerimi, size söylemiş bulunuyorum; her şeyi öğrendiğimize göre, yanıtınız ne olacak? diye Dahnwitz nerdeyse alçakgönüllülükle sordu.

- Bunu sormadan da biliyorsunuz. Siz kaçamazsınız. Almanya savaştayken, İsveç'te sabah kahvaltısı yapacak yaradılıştan değilsiniz. Führer, görüş ayrılığı nedeniyle sizin gibi birisini bırakmaz. Bir hafta içinde sizi yeniden cepheye gönderecektir.

- Ne kadar da bilgiçmişsiniz siz! diye general yüzünü ekşitti. Bunun sizin tiyatronuza mı benzediğini düşünüyorsunuz? Önce bir aşk küskünlüğü sahnesi ve acı gelişmeler, sonra da el sıkışıyorsunuz ve her şey unutuluyor.

- Görevden alınan, sonra yeniden çağınlan generallerin olduğunu siz de biliyorsunuz.

- Bunu bildiğinizden hiç haberim yoktu, dedi Dahnwitz. O kaybetmişti ve bu son savaşıydı. Artık daha mantıklı düşünüyordu, çok yorgun, ama sakin ve akli başında... Amim von Dahnwitz için Stockholm'de sabah kahvaltısı olmayacaktı. Hayır, Prusyalı bir subay için, bu yönde bir hareket düşünülemezdi. Bizler bunun için yaratılmamışız. Böyle davranışları Yahudilere ve Amerikalılara bırakmalıyız, diye düşünüyordu, Dahnwitz.

- Artık gitmeniz gerek, dedi Lisa. Nerdeyse gözlerim

kapanacak.

Lisa, hâlâ generalin dizlerinin üzerindeydi. Ilıklığı generalin ceketinden geçip, göğsüne kadar yayılıyordu.

- Çok kısa bir süre daha sizinle birlikte olamaz mıyım? diye general onun kulağına fısıldadı.

Yine eskisi gibi gösterişsiz, yaşlı bir kişiydi, bu. Bir kez daha genç kadından bazı şeyler istiyordu. Son bir kez...

- Hayır, hayır, diye Lisa panik içinde yanıtladı. Şimdi olmaz, bu akşam değil. Yorgunum. Ya sizin diş ağrılarınız? Pek romantik duygular içinde değilsiniz, sanırım.

- Emriniz olur, diye general ciddiyetle karşılık verdi. Kollarını, son derece hafif küçük bedene sardı, onu kendine doğru sıkıca, son bir umutsuz sevgi sarılışıyla çekti.

- İyi geceler sevgilim, iyi uykular.

Lisa'yı yeniden yere bıraktı. Ceketini düzeltti.

- Aptalca şeyler yapmayacaksınız değil mi Arnim?

- Hayır, bu oyunda uzmanım ben. Bunun için canınızı sıkmayın.

- Ne karar verdiniz? İsveç'e gitmeyecek misiniz?

- Hayır, düşünmüyorum. Bana fikir değiştirttiniz. Siz olmadan oraya gitmek anlamsız bir şey. Lütfen benim için bir iyilikte bulunun; bütün bunları unutun. Bu yalnızca duygusal bir davranıştı. Belki de, novakainden sonra fazla şampanya içmiş olmalıyım. İyi geceler, iyi geceler sevgilim.

General kapıya doğru öyle bir sertlikle yürüdü ki, Lisa içinde ona karşı bir acıma duydu.

- Yarın beni öğle yemeğine davet eder misiniz? diye ona karşı kötü davranışını onarmaya çalıştı.

- Yarın mı? Öğle yemeği mi?

- Evet, saat 1'e doğru. Gösteriden sonra.

- Evet, anlaştık. Çok güzel olur.

- İyi geceler, benim küçük kurşun askerim, dedi Lisa.

Bu, generale ilişkilerinin başında taktığı, ama sonradan unuttuğu bir addı. Generalin elinden kurtulmak Lisa'yı fazlasıyla mutlu etti. General kapıya vardığında tuhaf bir şey oldu.

General monoklünü çıkardı. Lisa onu hiç böyle görmemişti. Böylesi onu daha çok yaşlandırıyor ve bütün kibirliliğini siliyordu. General monoklünü bir şey görüşünü kararttığı için çıkartmıştı. Tek gözlüğün camını, onu göz çukuruna yeniden yerleştirmeden önce özenle kuruladı. Lisa, Kharkov fatihinin ağladığını önceden gördüğünü hiç anımsamıyordu.

-Allahaismarladık, dedi general, odasındaki masasının üzerinde kendisini bekleyen tabancaya doğru uzaklaşırken.

Lisa, onu merdivenin alt başında gözden kayboluncaya tadar izledi. Koruma görevlisi hâlâ oradaydı. Bu merdivenin yanındaki masada uyuklayan oda hizmetçisiyle, biraz kırıştırmışa benzeyen genç bir adamdı. Lisa, kapıyı yavaşça itti ve sürgüledi. Martin banyodan çıkmış, perdeleri açmıştı. Şafağın ilk ışıkları kentin üzerinde yükseliyordu. Sokağın uçundaki kasvetli yapıların ötesinde, limon rengi cılız bir aydınlık gökyüzünü sarmaya başlıyordu. Martin şafakta ininden çıkan bir hayvan gibi, ihtiyatla balkona süzüldü ve durumu inceledi. Yüzünü Lisa'ya çevirdiğinde, genç kadın gördüğü ifadeden, Gestapo'un binanın ana girişine de nöbetçiler yerleştirmiş olduğunu okuyabildi.

- Sizin için bir sıkıntı kaynağı oldum, dedi Martin.
- Bunu biliyorum, diye Lisa yanıtladı.
- Beni ele verebilirdiniz, ama bunu yapmadınız.
- Evet, yapmadım.

Lisa kapının yanında duruyor, Martin'de karşısında, pencerenin yakınında bulunuyordu. Lisa'ya sanki onu, bir yüzyıldan beri tanıyormuş gibi geliyordu. Genç kadın, sanki o ana kadar hiç kimseyi tanımamıştı.

Genç kadın, makyaj masasının aynası karşısında saçlarını örerken, yüzünü meraklı bir özenle gözden geçiriyordu.

Gözlerini, ağzını inceliyor, kollarını kaldırıyor, kendini seyrediyordu. Hatta omuzlarının sırtından görünüşünü bile gözlemlemeye uğraşıyordu. Hayır, hiçbir şey değişmemişti, ama o değiştiğini biliyordu.

- Sanki hâlâ aynı kişiyim! diye aynayı suçlayarak konuştu.

Martin perdelerin arkasına gizlenerek, pencerenin önünde duruyordu.

Lisa, her biri saldırıya veya savunmaya olanak tanıyan güvenli hareketlerini izledikçe, genç adama hayranlıkla baktıktan kendini alamıyordu. Dışandaki sarı ışık demetleri arasında, ısıncı soğuk bir sabah yaşıyordu.

- Tam düşündüğüm gibi, diye Martin sonunda pencereden çekilirken mırıldandı. Her tarafta onlardan var.

- Abracadabra turlututu deyip, sizi görünmez yapmayı ne kadar da isterdim,

- Gaston beni buradan çıkartacaktır. Ona güvenin.

Lisa odanın yatak bölmesine gitti, telefonun fişini bağladı, almaçı kaldırdı:

- Oda hizmetçisi mi? Lütfen, Gaston'a sabah kahvaltımı getirmesini söyler misiniz? Hayır, teşekkür ederim. Şu halde ben de aşağıda kahvaltı ederim. Teşekkürler.

Telefonu kapatırken Lisa'nın yüzü biraz solgunlaştı. Telefonun fişini yeniden çekti.

- Gaston tutuklanmış, dedi Martin genç kadının arkasından. Ama bu bir sorun oluşturmaz.

- Bugün onun burada bulunamayacağını söylüyorlar. Ellerin de garson kalmamış.

- Bundan korkuyordum. Zavallı Gaston! Zavallı İhtiyar! Şimdi, onu konuşturmaya çalışacaklardır.

- Kafanızı takmayın, başka bir yol buluruz. Ne olursa olsun, sizi buradan çıkartacağım. Rica ederim, canınızı sıkma-

yın.

- Canımı sıkılmıyorum, dedi Martin. Kendim için bir şeye aldırış ettiğim yok, siz de benim gibi yapın. Hiçbir şeyin önemi yok. Eğlenceli oluyor. Çok başka yerlerde de bulundum, ben. Tannm, hem de ne yerlerde! Ve de canlı çıktım. Canım, Gaston ve diğerleri için sıkılıyor. Geriye idam edilecek üç kişi daha kalıyor. Peder Antonius hapiste; beni Gaston ile Philippe'e o göndermişti. Ya kamyonadaki koruma görevlisi? Eğer, başını başka yöne doğru çevirmeseydi, şimdi kaçmış olmayacaktım. Onlar, benim yüzümden cehennem azabı çekiyor. Ben başkalarına yardımcı olacağıma, onların amacını daha zorlaştırıyorum (Dudakların ısırın Martin düşüncelere daldı.) Ya siz, diye sonunda ekledi. Sizi de bu öykünün içine soktum. Savunmasız küçük bir kız için uygun bir oyun değil, bu.

- Savunmasız değilim, üstelik bu geçici bir durum, diye Lisa dalgın bir şekilde karşılık verdi.

Genç kadın içinde güç sellerinin kaynaştığını duyuyordu. Eğilerek telefonun fişini bir kez daha taktı ve beşinci kattaki 86 numarayı aradı.

- Aradığım, Johannes Koenig'tir, diye omuzunun üzerinden geriye neşeyle seslendi. Bize yardım edecektir. Her zaman birçok düşünceye sahiptir ve hayal gücü çok geniştir. '-Günaydın Majesteleri, dedi telefona... Evet, biliyorum sizi böyle erken saatte uyandırmak gönül açıcı bir şey değil, ama görüşmemiz gerekiyor. Evet, evet, bu çok önemli; yazdığınız piyes hakkında.' Burada bekleyin, dedi Martin'e aceleyle. Kapıyı sürgüleyin ve benim yokluğumda en ufak bir gürültü yapmayın. Kuşatmayı kaldırmak üzere size bir ordu bulacağım. Burada, Stalingrad'da bulunmuyoruz. Şimdi, sakın olun, artık.

Johannes Koenig, bir sabah güzeli değildi; eski moda gömleğin üzerine, omuzlarına pis ve delik deşik bir manderin cüppesi atmıştı. Gözkapakları yeni doğmuş bir kedi yavrusu-

nunki gibi henüz açılmamıştı. Perdeler kapalıydı. Loş odanın içinde şarap buharı ve uyku kokusu duyuluyordu. Yarı boşalmış bir şarap şişesi masanın üzerine konulmuştu.

- Mutsuzlara biraz hava, diye Lisa, Faust'tan bir sözle perdeleri ve pencereyi açtı.

- Saçlarının arasında bir şafak fırtınasından hoşlanmam, diye Johannes Koenig homurdandı.

Lisa, onu bir sandalyenin üzerine itti, sonra karşısına oturdu. Adamın ellerini avuçlarının arasına aldı, zaman geçirmeksizin konuşmaya başladı.

- Dinleyin beni, bu çok önemli. Yazdığınız piyes hakkında. Bitirmeniz için epey zamanınız var. Aklıma üçüncü sahne için dün akşam iyi bir fikir geldi. İkinci sahnede, Napolèon'un askerlerinden bir birlik Adlersruh şatosuna yerleşiyor. İrène odasına çekilmiştir. Şimdi üçüncü sahne sizin tasarladığınız gibi köydeki handa değil, onun odasında oynanacak. İrène orada bitkin, umutsuz ve yaralı genç bir yabancı bulur. Öncelikle çok ürker, ama onunla konuşmaya başlar ve genç adamın da Alman olduğunu öğrenir. Napolèon'a karşı, başkaldırmaya hazırlanan birkaç bozgunçudan biridir bu. Başına ödül koyulmuş bir kaçaktır. İrène şen, şımarık, hafif, Napolèon'un zaferleriyle gözleri kamaşmış ve onun yakışıklı subaylarıyla ilişki kurmaktan mutludur. Ama, artık ilk kez gözleri açılmaktadır. İlk kez gerçeği öğrenir ve yiğit askerlerin zorbayı alaşağı etmek için yaşamlarını feda etmeye hazır olduklarından söz edildiğini işitir. Siz bir ozansınız, Johannes Koenig, onun ruhunda olanları benden çok daha iyi açıklayabilirsiniz. Bu bir yeniden doğuştur. İrène, kaçığa yardım eder, gece boyunca onu saklar ve sabah olduğunda, kendisinin de yurdunun kurtuluşuna yararlı olacaksa, yaşamını feda etmeye hazır olduğunu duyumsar.

- İrène, genç adama aşık olmuştur, diye Koenig, Lisa'nın sözünü kesti.

Başlangıçta Koenig öyküyü az ilgiyle, sonra belirli bir dikkatle ve en sonunda da zorunlu bir bağımlılıkla dinlemişti. Gür beyaz kaşlarının altında mavi gözleri artık oyuklarından çıkacak gibi açılmıştı.

- Evet. ona aşık olmuştur. Bu belki biraz melodramsı oluyor, ama önüne geçilemez. Bunun böyle olduğuna inanıyor musunuz, Johannes? diye garip bir şekilde sordu.

Genç kadın bir an için düşüncelere dalmıştı. Sonra;

- Evet, sanırım hakkınız var. Ona aşık olmamasının olanaksızlığına inanıyorum. O geceyi canlandırabilir misiniz? Ölüm, tüm kapıların ardında bekliyor. Napolèon'un subayları alt katta içki içiyorlar. Hatta bir ikisi İrène'in odasına girmeye çalışıyor.

- Evet, anlıyorum. Aşk ve ölüm, ebedi erkek ve kız kardeşler. Onların bu acı ve tatlı geceden başka zamanları yok. Kendileri için yarınnın olmadığını ikisi de biliyor. Ölümün yakınlığı, aşkı daha da alevlendiriyor. Perde, onların ilk sevgi kucaklaşmasıyla iniyor, diye Koenig sözü tımturaklı bağladı.

Johannes Koenig birden sakinleşti. Lisa'ya sorgulayan bir bakış attı.

- Fena değil, dedi. Biraz melodramsı, ama hiç de fena değil. Peki buradan neye ulaşacağız? Genç adamımız tuzağa, kadın kahramanımız da çılgınca aşka düşmüş. Perde açılıyor, ardından neler oluyor?

- Genç adamı Adlersruh şatosundan çıkarmamız ve Almanya'nın kurtuluşu için savaşa sokmamız gerekiyor.

- Ya! Gerçekten mi, ama nasıl başaracağız?

- Bunu bilmiyorum. Bu nedenledir ki sizi görmeye geldim. Büyük bir yatarsınız Johannes; bir çare bulmalısınız. Tüm çıkışlar göz altında tutuluyor ve Napolèon hâlâ güçlü. Benimkinden çok güçlü bir akılla, genç adamı koruma görevlilerinin eline düşmeden geçirecek bir kaçamak bulmak gerekecektir.

- Bir dakika durun; İlk sahnedeki ihtiyar çobanı kullanamaz mıyız, acaba? O, çocukluğundan beri İrene'in yakın dostu olmuştur. Ömrünün sonunu bekleyen bir ihtiyardır: "Hayata ancak bir pamuk ipliğiyle bağlıyım, der. Bu gözüpek delikanlıyı kurtarmak için, benim bitkin gövdeyi ve yaşlı enkazımı kullanın."

- Evet, Johannes, ihtiyar çobanın bunu söyleyeceğinden emindim. O İrene'in hayattaki tek gerçek dostuydu ve ona yardım etmesi gerekiyordu, derken Lisa tiyatrodaki en önemli sahnelerde takındığı tutkulu halini anımsatıyordu.

Koenig, uzun bir zaman sessizce gözlerini genç kadından ayırmadı. Birden ellerini genç kadının avuçlarından çekti. Sandalyesini geriye itti. Cüppesi ve şarap lekeli gömleği göğsünde açıldı. Lisa bir tiksinti ürpertisiyle İhtiyar adamın göğsündeki gür, beyaz kıl kümesini gördü. Koenig, iki defa dağınık odanın ortasında bir aşağı bir yukarı yürüdü, sonra çevreleri kırmış gözlerini, sessiz bir sorgulayışla Lisa'ya dikerek, önünde durdu. Lisa, ona başıyla onaylayarak ve yüzünden yavaşça silinen bir suçlu bir gülümsemeyle karşılık verdi. Genç kadının saç köklerinden öfke ve utanç kabarmaya başlıyordu. Koenig'in yüzünü önceden hiç görmediği gibi gördü. Çıplak, maskesiz, bozulmuş çizgileriyle, perişan yüzünü gördü.

- Aramızda bir benzetme gerekmez, azizem. Biz yalnızca piyesimi tartışmaktayız. Yalnız, İmparatorluk Kırmızısının Çağı'nın üçüncü sahnesini konuşuyorduk, başka bir şey değil. Şunu ilk ve son kez bilmenizi istiyorum. Başka bir şeyden söz edildiğini dinlemek istiyorum. Hiçbir şey bilmek istemiyorum. Reddediyorum, beni anlıyor musunuz? Yine de biraz daha iyi düşününce, fikrinizden hoşlanmadım. Bu melodramı bir şey. Hatta çok köhne. Değeri düşük bir dram. Eğer İrene küçük bir karpisine kapılıp, genç bir kor parçasıyla bir geceliğine eğlenirse, iyi! Kafasında bir parçacık aklı varsa, ertesi sabah ellerini yı-

kayacaktır. Genç sersemi canını kurtarması ve tuzaktan çıkması için yalnız başına bırakacaktır. Evet, bütün söyleyeceğim bu, Lisel. Artık hiçbir şey işitmek istemiyorum. Artık, İrène'in bu özgürlük şampiyonuna destek olmasını istemiyorum.

- Gerçekten son sözünüz bu mu?

- Evet, ilk ve son sözüm bu, dedi Koenig.

Lisa umutsuzca ellerini dizlerinin üzerine koydu.

- Demek böyle. Ben de size güvenilebileceğimi sanıyordum, dedi çökmüş bir halde.

Yorgunluk ve bıkkınlık yeniden yaşlı yazarın üzerine çöktü.

- Bunca tanıdığınız kişi varken, güvenmek için neden beni seçtiniz? Gücsüz kişiliğime güvenmenizi sağlamak için ne yaptım ben? Benim gibi delik deşik eski bir rüzgâr torbasından ne bekleyebilirdiniz? Yazdığım bütün o güzel cümleleri, kale-mimden dökülen boru nağmelerini mi? Edebiyat ile eylem arasındaki farktan haberiniz yok mu? Ben bir yazarım, ama daha fazla bir şey değilim. ben ne bir kahraman, ne bir savaşçı, ne de bir iş bitiriciyim. Belki bir er kişi bile sayılmam. Uğraşım bir müzik ortaya çıkartacak kelimelerin uyumunu sağlamaktır. Size genç kümeleri savaşa götürecek, onları zafere veya ölüme ulaştıracak bir zafer şarkısı yazabilirim. Ama kendim bir el bile tüfek atamam. Bezenmiş bir dille, özgürlükten, insanın erdeminden ve özverinin güzelliğinden dem vurabilirim. Bundan sonra kendimi bitkin hisseder, bir şişe burgoyın şarabı ismarlayacak gücü bulamam. Ulu Tanrım! Sanıyor musunuz ki Lisel, başka bir yaradılıştta olsaydım, bu otelde, bu toprağı kokuşmuş, damı her an çökecek bu kentte kalırdım? Buna inanıyor musunuz? Durun, size bir şey daha söyleyeceğim. Olgular hiç de basit değildir: onların üç hatta bazen çok boyutu vardır. Ben nazilere katılmadım, çünkü bu yapması çok daha kolay olan bir şeydi. Onlara inanıyordum. Führer'e uzun zaman inandım. Onun bu

mutsuz ve trajik ülkenin kurtarıcısı olduğuna inanıyordum: Bizim ülkemizin. Aklım başımda değildi, hepimizin başı dönüyordu. Ama soğukkanlılığımı topladığımda ve felâketin en büyüğü ülkenin üzerine çöktüğünde, geri çekilmeye savaşmak için artık çok geçti. Artık, ben cevherimi yitirdim. Ben yazı bile yazmayan bir yazarım artık. Bir alçağım, bir hadımım. Sizi buraya gelmekten ve kulaklarımda boru öttürmekten men ediyorum. Siz ve genç adamınız cehennemine dibine gidin. Defolun ve beni rahat bırakın. Çıkın. Bana söylediğinizi unutmam için hemen sarhoş olmam gerek. Dün akşamdan biraz şarap kalmış olmalı.

Lisa, dördüncü kata kadar basamakları ağır ağır çıktı. Kendini her hangi bir müşteri gibi gösterme çabası içinde nöbet tutan S.S.in önünden geçti. Odasının kapısına vurmaya göze alamadığı için, geldiğini küçük bir öksürükle belli etti. İçeride bir hareket olmayınca, tokmağı çevirdi ve kilitlenmemiş olduğunu gördü. Bir an Martin'i göremedi, ama sonra kumaş hışırtıları arasında onun elbise dolabından çıkışını izledi. Genç adam, garip bir şekilde sırtıyor, eğlenmişe benziyordu.

- Görüyor musunuz, abrakadabra turlututu dedim ve göze görünmez oldum, diye neşeyle konuştu. Ne oldu? diye genç kadının rengi kaçmış ve gergin yüzünü farkedince sordu.

- Size birkaç sigara ve bir gömlek getirdim, dedi Lisa. Gömlek biraz büyük gelecek, ama hiç yoktan iyidir.

- Anlıyorum. Hepsi bu kadar mı?

- Evet, hepsi bu.

- İhtiyarın bir şey yapmayacağını biliyordum, dedi Martin.

Birkaç dakika süreyle hiç konuşmadan sigara içtiler.

- Şimdi ne yapacağız? diye Lisa sonunda sordu.

- Şimdi siz hiçbir şey olmamış gibi gösterinize gideceksiniz ve beni kendi başımın çaresine bakmaya bırakacaksınız.

- Sizi artık bırakamam, ölürüm daha iyi.

- Ne demek oluyor, bu? Büyük bir dram mı yoksa? diye sordu Martin. Soyluluk göstermenin sırası değil. En uygun şekilde davranmak zorundayız. Gösteriden kaçınırsanız, olay ortaya çıkar ve ben de yakalanırım. Oysa çıkarsanız, her şey yolunda gider, bana da bir şans kalır. Yakayı ele vermemi istemiyorsanız itaat etmeniz gerekiyor.

- Evet, anlıyorum, emrinizdiryim, onbaşı Richter.

- İlk olarak yanaklarınıza biraz alılık sürün, çünkü beyaz peynire benziyorsunuz. Sonra aşağıya inecek ve gösteriye gitmeden önce güzel bir kahvaltı yapacaksınız. Rolünüzü unutmayaya da dikkat edeceksiniz. Bütün bunlardan sonra, eğer iyi hatırlıyorsam, Kharkov fatihiyle bir randevunuz bulunuyor. Şu ihtiyar şeytana karşı sevimli davranacaksınız. Bu akşam da harika bir gösteri yapacaksınız. Sonunda bir gece önce dinlenemediğinizden yorgun düşecek ve bir güzel uyku uyuyacaksınız. Yarı mı? Yarın her zamanki gibi kendi başının çaresine bakacaktır.

- Ben, bu sevimli işleri yaparken, siz nerede olacaksınız? Size ne olacak? Sizi yakalayacak olurlarsa... Görüyor musunuz, Martin, bu olanaksız ve istediklerinizi yapamam.

- Ne küçük, beceriksiz bir oyuncusunuz! dedi Martin içinden genç kadına acıyarak. Yürekliliğinizi göstermenizin tek şekli budur! Bana ancak böyle yardım edebilirsiniz!

- Pekala, anlaşıldı, deneyeceğim.

Martin'in gülümsemesi yüzünde daha belirginleşti. Gülümsediği zaman yanaklarında iki çizgi oluşuyordu.

- Aptal, diye yineledi. Küçük sevgili aptal!

- Bir daha nı asla" diye düşünüyordu, Lisa. Ama genç adama söylemedi.

- Bir daha mı, asla," dedi Martin içinden.

- Yakında, dedi. İşler yolunda gitmeyecek olursa, dönüşünüzde yeniden beni elbise dolabınızda bulmanız olasıdır.

- Ama işler yolunda giderse, sizi nereden bulabilirim?

Bana bir adres verebilir misiniz? Şu sıralarda size yardım edebilecek dostlarınızın bulunduğunu söylemişsiniz.

“39 Rittergrase. Walter sorulacak, ” diye düşündü Martin.

- Yazık ki, size bir şey söyleyemem, dedi kuru bir sesle.

- Gerçekten söyleyemez misiniz?

- Hayır, onların sizi konuşturmak için oldukça tehlikeli usulleri vardır. Hiç bir şey bilmemeniz çok daha yerinde olur.

Lisa'nın dudakları kurudu ve solgunlaştı.

- Kendimi, çok önemli biri yerine koyuyordum, dedi. Kuru ve donmuş dudaklarıyla, belli belirsiz gülümsüyordu.

- Şimdi gidip kahvaltınızı yapın, dedi Martin.

- Anlaşıldı, hazırım.

Lisa, gri giysisini, ajurlu bir bluzun üzerine giydi, Paris'ten aldığı küçük sevimli şapkayı taktı, çantasını ve eldivenlerini aldı.

- Tamamım, dedi. Nefes almaksızın. Tamamım.

- Bana karşı çok iyiydiniz, bunu hiç unutmayacağım, derken Martin odanın öteki ucunda duruyordu.

Lisa, ona doğru döndü, yüzüne ciddiyetle ve güven dolu olarak baktı.

- Lütfen, bana bir kez daha söyleyin, diye üsteledi. Dün gece bana ne söylediğinizi biliyor musunuz, sonu nasıl olacak?

- Uzun ve ağır bir hastalıktan sonra, sağlığa kavuşmak gibi olacak, bu. diye Martin çok kısık bir sesle konuşurken, Lisa'nın ellerini tutarak, kendine çekti ve yavaşça kalbinin üzerine bastırdı. Bir gün gelecek, hepsi kötü bir rüyaya bir ateş nöbetine benzeyecek. Evet, aynen böyle. Barış olacak, ceza evleri boşalacak, hepimiz günlük yaşamın sadeliğine döneceğiz. Çiftçiler tarlalarda, işçiler fabrikalarda, öğrenciler üniversitelerde, kimyagerler laboratuvarlarda, çocuklar, kadınlar, yaşlılar yalnız yaşam için çalışacaklar. Kimse korkmayacak, kimse işkenceye

uğramayacak, kimse kendini öldürtmek ve kimse utanç duymak zorunda kalmayacak. Savaş öncesinden söz etmiyorum. Ben bu savaştan sonra gelecek günleri anlatıyorum. Her şeyin yeniden iyi olacağı günleri anlatıyorum.

- Çok ihtiyatlı olun, söz verin bana. Sıra size geldiğinde orada olmanızı istiyorum. Orada hazır bulunacağınıza söz verin.

- Elimden geleni yapacağım. Hayatta kalmak söz konusuysa, ben şimdi de biraz ordayım. Bunu göreceksiniz.

- Ama, ben o zamana kadar ne yapmalıyım?

- Şimdiye dek yaptıklarınızı: Ülkenin en iyi oyuncusu olmalısınız. Belki günün birinde tiyatroya süzülüp, sizi seyreder ve alkışlarım.

- Salona geldiğinizi bilecek miyim?

- Hayır, sanmıyorum. Bu bir bakıma bir piyango gibi olacak. Rolünüzü her oynayışınızda, sizi izlemek için orada bulunduğumu aklınızdan geçirin.

Martin, Lisa'nın elini kalbinin üzerinden çekti.

- Tekrar görüşmek üzere, artık gitmen gerek, diye heyecan ve acıdan sertleşmiş bir sesle konuştu.

- Görüşmek üzere, diye Lisa yanıtladı.

Lisa ağlamadı, ama Shakespeare'in küçük broşürünü aldığı gibi, dosdoğru kapıya yöneldi. Genç kadın son bir kez baktığında, sanki dünyada daha önemli bir işi yokmuşcasına onun sigara yakmakta olduğunu gördü. Martin'in göğsü ve diri derisinin altında incelikle şekillenmiş bedeni hâlâ açıktaydı. Sargılı omuzu, güçlülüğü belirgin çocuksu kolları, koyu renk saç buklelerinin başkaldırıyla alınına dökülüşü, Lisa'ya onu bir daha hiç göremeyeceğini duyumsatıyordu. Genç kadın, kapıyı arkasından çekerken hıçkırıklarını güçlülle bastırdı. Koruma görevlisi yerinde değildi, ama bu daha iyi kurulmuş bir tuzağın belirtisi de olabilirdi. Rolünden bazı bölümler aklına geldi. Bunlar, şimdi daha başka ve geniş bir anlam taşıyordu.

Yeterli zekâm olduğundan mutluyum
İyice anlama gücümü sağlayan...
Sonunda gerçekten mutluyum
Uysal aklınızın sesine uyumumdan
Onu tümüyle kullanabilmeniz için.

*

Sabahın saat 10'unda Alman Radyo'sundan Herr Wiedemann, alışıldığı üzere Geoffrey Nichols'ün odasına ateşli ve telâşlı bir halde girdi. Nichols'e akşam yayınındaki metni uzattı. Bir önceki geceyi kalp sıkıntısız geçiren Nichols, metni aldı ve çabucak gözden geçirdi:

"Buradan bir İngiliz, kendi yönetimlerinin yalan ve propagandasından korunmaları için, diğer İngilizlere bir kez daha sesleniyor. Almanya eskisinden çok daha güçlü, bu savaşı tam ve kesin olarak zafere ulaştırma kararlılığı içinde çok daha güçlüdür. Geçen hafta içinde bu galip gelme kararlılığını yenme gayreti içinde, açık şehirlere karşı hava saldırıları yaptınız. Bunu büyük sayıda uçak ve can kaybıyla ödediniz. Bu saldırılar, Alman maneviyatını düşürmek şöyle dursun, Alman halkının mücadelecî ruhuna canlılık vermeye yaramıştır. Böylesine bir furor teutonicus*, sert bir karşılığa bulunacağı için, sizi uarmak zorunda olduğuma inanıyorum. Kalbim kan ağlıyor. Yalnızca çok az zarar gören askeri hedeflere karşın, Cenevre anlaşmasında yasaklanan, kadın ve çocukların acımasızca ortadan kaldırılmalarına neden olan saldırılar için değil... Bu, İngilizlerin on hatta yüz kat fazlasıyla bu saldırıların bedelini ödeyeceği içindir...

Nichols, metni elinden bırakarak Wiedemann'la tartışmaya girişti.

- Gerçekten azizim, bunu biraz yumuşatmak isterdim.

* Alman ırkı korkusu

Duruma pek uygun düşmüyor. Biraz daha doğal olmasına izin verir misiniz? Eğer tüm bu tumturaklı sözcükleri kullanmamı istiyorsanız, suyun öte yakasındaki dostların bunları benim söylediğime inanmayacaktır.

- Çok üzgünüm, Nichols, ama metin sansürden geçirildiği gibidir. Kapsamı hiçbir şekilde değiştirilemez.

- Ama azizim, kapsamına bir şey dediğim yok, ben üslubundan söz ediyorum. Sonuçta, belirli bir üne sahip bir yazarım. Böylesine saçmalıklara uymak bana aptalca geliyor.

- Metnin üslubunda uyumsuz olan ne var anlamıyorum, diye Wiedermann kuru bir sesle yanıtladı. Bu, en iyi uzmanlarımız tarafından kaleme alındı.

- Çok doğru, bunun benim tarafımdan yazılmadığı apaçık görülüyor. Şu, 'Furor teutonicus sert bir karşılıkta buluncak!' çok tiksindirici ve karışık. Ya, 'kalbim kan ağlıyor' Gerçekten inanmalısınız ki, Bay Wiedermann, bir İngiliz'in kalbinin kan ağladığını dünyaya yayınlamaktansa dilini yutacağına hiç şüphe yoktur. Birkaç değişiklik yapmama izin vermenizi gönülden diliyorum...

Her çarşamba ve cumartesi aynı itirazlarla karşılaşan Wiedermann, yerini kaybetmekten korkan bir görevli gibi inatçı ve uzlaşmaz, Nichols ise olayların mizahı içinde, böyle kötü yazılmış metinlerin altına adını koymaktan utanç duyar görünüyordu. Nichols tutsaklığı sırasında gerçekten bağlarını öylesine koparmıştı ki, yayınların onu hor görülen bir parya haline getirmesine ve hiç kimsenin stilinden en ufak bir kuşkusu olmamasına karşın, Londra'daki yazın çevrelerinin kendini eleştirmelerinden çekiniyordu. Her zamanki gibi heyecanın etkisi altında, kalbi çırpınmaya başladı, üst dudağı terden ıslandı, nefesleri sıklaştı; her zamanki gibi boyun eğdi. Wiedermann da yüzü kızarmış, nefes nefese dışarıya çıktı.

"Ne kansız bir kalleş! Ne pislik!" diye koridoru geçer-

ken düşünüyordu. İngiliz'i propagandada kullanan Almanlardan daha hor görecek birileri bulunamazdı.

Nichols, yalnız kalınca kalbinin normal atışlarını bulmasını bekledi. Doktorun kendisine böyle kötü durumlar için yazdığı ilâktan oniki damla aldı. Odanın sokağa bakan penceresi yoktu, ama kapıyla holün üzerini kaplayan kare şeklindeki camekâna bakan aydınlığa açılıyordu. Kuş kafesindeki bir banyo benzeri dışarıya taşan bu küçük cumbada bir transatlantik şezlongu ve çiçekler bulunuyordu: İki eğrelti otu saksısı, iki ıtırçiçeği ve tomurcukları çiçek açamadan kuruyacakmış gibi görünen bir küpe çiçeği. Bu beş çiçek saksısı, Tilli'nin içini bulandıran ve onu azap içinde bırakan düzenli konukluğunun dışında, yaşayabileceği tüm sevinci temsil ediyordu.

Nichols cumbaya çıktı. Çiçek saksılarını, bahçesinden yoksun bir İngiliz'in tüm sevecenliği ile suladı. Birkaç solmuş yaprağı kopardı. Boynu bükük küpe çiçeğince vitamin verdi. Hafif bir buğu tabakası yükselmişti. Aydınlığın üzerindeki küçük gökyüzü parçası kapanmaya başlıyordu. Nichols, o anda bulunmaktan mutluluk duyacağı çeşitli yerleri aklından geçirdi. İslip yakınlarında bir gemide veye denize girenleri boyunca kaldıran yeşil dalgaları izleyebileceği Sainte-Marguerite kayalıklarında oturuyor olabilirdi. Ya da yalnızca, Hapmstead yakınındaki küçük bir evin önünde. Lady Hamilton'un gülleri artık tam bir çiçek açma aşamasında olmalıydı.

Düşünceleri hoşla gitmeyen bir hal alıyordu. Onları hemen kafasından sildi. Transatlantik şezlonguna yerleşti. Birçok hasta kişi gibi, kırk yaşamının uzun ve duygusallıktan uzak saatlerini geçirmek üzere, koltuğa fazlasıyla bağlanmıştı. İyimsiz zamanlarında, yaşamının büyük bir kısmını geçirmek zorunda kalmış olduğu sanatoryumlarda, durumun çok daha değişik bulunmadığına kendini inandırmayı başarırdı. Yastığı başının altına rahat bir şekilde yerleştirdi, sivri dizlerinin üzerine bir

battanaya çekti ve şeytani metni incelemeye koyuldu. Sayfaların üzerinde bir gölgenin dolaştığını hissedinceye kadar, kendini o can sıkıcı budalalıklara kaptırdı. Gözlerini kaldırıncı cumbada birinin olduğunu gördü. Onun geldiğini ne görmüş, ne de işitmişti.

- Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? diye Nichols yerinden sıçrayarak sordu.

Adam yanıt vermedi, ama onun önünden süzülerek odaya daldı.

- Sesinizi kesin, diye iki nefes arasında ısıklık çalar gibi konuştu.

Nichols'un kalbi düzensiz çarpıntılarla atmaya başladı. Yazılı metin elinden düştü. Şezlongundan kalkarak, adamın arkasından odaya girdi.

- Siz, İngilizsiniz, değil mi? Siz, Geoffrey Nichols'sünüz. Bana yardım etmelisiniz, diye Martin soludu.

- Ya, siz kimsiniz? Buraya hangi cehennemden geldiniz? dedi Nichols yanıt olarak.

-Şuradan, derken Martin aydınlığı işaret ediyordu, ama Nichols, orada duvarlardan başka bir şey göremedi. Kitaplarınızdan bazılarını okudum; ama en çok Güneş'in Batışı'nı beğeniyorum, diye ekledi Martin nefes nefese.

Gariptir, ama bu övgü, Nichols'ün yardım istemesine engel oldu. Konuşunu dikkatle gözden geçirdi. Soluyan göğsünü, yırtık ve lekeli gömleğini, parlamış siyah pantolonunu, dağınık saçlarını, gergin yüzünü ve göz çukurlarının derinliğinden fışkıran mavi ışığı aklına yerleştirdi. Bir an için, onun başı belaya girmiş bir İngiliz gizli servis ajanı olduğunu ve kendisinden yardım beklediği düşüncesine kapıldı. Bir doyum kıvılcımı parladı, sonra icinde ıslak bir kibrit gibi söndü.

-Ne istiyosunuz? Sizin için ne yapabilirim? diye bir anda sıkıntılarını aklından silerek ingilizce sordu.

Martin ona pek de düzgün olmayan okul İngilizcesiyle yanıt verdi.

- Benden söz edildiğini isittiniz mi, bilmiyorum. Adım Martin Richter. Beni tuzağa düşürdüler. Yardım etmelisiniz.

Nichols, onu alaycı bir gülüşle yanıtladı.

- Evet, raslantı eseri sizden söz edildiğini duydum. Güveniniz gerçekten çok şımartıcı, çocuğum. Ama boşuna geldiniz. Elinden hiç bir şey gelmeyen, hasta ve tutsak biriyim.

- Bu nedenle kimse sizden şüphelenmeyecektir. Üstelik pek fazla da zamanım kalmadı. Sizde öyledir sanırım.

- Sanırım ki öyle, dedi Nichols.

Kendini mutlu, coşkulu ve güçlü hissediyordu. Zulme uğramış bir kişinin gelip ondan koruma istemesi, kendine karşı saygısını ve yitirilmiş kişiliğini bir parça geri getirmişti. Nichols'un yaptığı iş, seslerinin duyulmaması için radyonun düğmesini açmak oldu. Bunu yaparken, akılcılığına kendi de şaşırmıştı.

- Oturun ve rahatınıza bakın, dedi. Başınızdan geçenlerin hepsini anlatın, ne yapabiliriz bir bakalım. Serbestçe konuşabilirsiniz. Bu odada telefon olmadığı için kimse bizi dinleyemez. Durun biraz, karnınız aç mı?

- Evet, ama önemi yok.

- Durun, diye Nichols yineledi.

Küçük bir dolabı karıştırarak, sonunda birkaç kuru bisküi ve buruşuk bir elma çıkardı.

- Kızkardeşim bunları Kızıl Haç aracılığıyla gönderdi. Ben de dinlence için sakladım. İşte, bu da bir dinlence! dedi içtenlikle. Yiyin onu. Bir İngiliz elmasıdır. Kızkardeşimin bahçesindeki ağaçtan geliyor. Belki pek gösterişli değil, ama iyi bir elmadır.

Bu iyiliksever davranış, Martin'in üzerine beklenmedik bir darbe gibi indi. Bir buz tabakasını kırmak gibi bir şeydi bu.

Martin gözyaşlarının süzülmesini güçlükle önledi. Oturdu, elmayı ısırdı ve onun küflü tadının kasılmış boğazından süzüldüğünü duyumsadı. Nichols'de dört yıldan beri ilk kez, kehdisine hapislane görevi yapan bu otelin dışında, özgür dünyada neler olduğunu öğreniyordu.

*

Annesinin Nasyonal Sosyalizme körükörüne bağlılığı nedeniyle Adolph adını verdiği, 6 numaralı komi sıska ve çelimsiz, yeni yetme görüntülü, onbeş yaşında bir oğlandı. Kuzey Berlin'in kalabalık işçi mahallelerinde büyüyen bütün oğlan çocuklarındaki gibi kansız ve kül benizliydi. yüzünde inatçı kırmızı sivilceler vardı. Burmu yassıydı. Schmidt, tımaklarını temiz tutmasını öğretmek için onunla bir hayli zahmet çekiyordu. Oğlanın emekçi sınıfına has yüzü, yine de sevimli bir ifade taşıyordu. Adolph'un iri çakır gözleri ve zeki bir alnı vardı. Daha yakından incelendiğinde, sol kulağının biraz şekil bozukluğuna uğramakla beraber, kulaklarının da güzel sayılabileceği ve düzgün durduğu söylenebilirdi.

Eğer o gün sağlık kontrolü için ayrılmamış bulunsaydı, 6 numaranın hizmetini keyfine göre yaptığını şüphesiz farkedecekti. Ahlsen ve Kliebert'in komilerin psikolojisiyle yakın ilgileri yoktu. Schmidt'in evrensel yardımı olmaksızın dönen olayları anlayabilmeleri için büyük çaba göstermeleri gerekiyordu. 6 numara şöyle veya böyle, dördüncü kata kadar çıktı. Oraya buraya dolaşarak, sağına soluna bakarak, sonunda Geoffrey Nichols'ün kaldığı 67 numaralı odanın önüne geldi. Kasketini başından çıkardı. Saçlarını arkaya doğru düzeltti. Kapıya vurup, yanıt beklemeksizin içeriye girdi. Nichols'ün tutsak yaşamının en zor yanlarından biri gece ve gündüz kapısını sürgüleme yasağıydı. Ama buna karşın, onu kimse rahatsız etmediğinden, bu olgu ona tutsak olmadığı duygusunu veriyordu.

- Heil Hitler, Bay Nichols, dedi Adolph. Bu sabah nasılsınız? diye Nichols'den öğrendiği birkaç İngilizce sözcüğü ağzında geveleyerek sordu.

- Günaydın, dedi Nichols yavaşça. Radyo alabildiğine bağırıyor, Pek tabiidir ki, Martin de içeride bulunuyordu. Bir konunun varlığından hiçbir anlam çıkmıyordu: 6 numara sorgulayıcı mavi gözlerini Martin'e dikti. Tasa verici kısa bir an, Nichols oğlanın sessizliğini para karşılığında korumayı düşündü, ama bu tehlikeli düşünceden hemen vazgeçti. Her zaman, içinde 6 numaranın, Gestapo tarafından onu gözlemek üzere yerleştirilmiş olduğu hissini duyumsamıştı.

- Ne var, Adolph? diye sordu.

- Yalnızca sabah gazetelerini getirdim, Bay Nichols.

- Teşekkür ederim. Ne haberler var?

- İyi, dedi oğlan sanki soruya yanıt vermeye değmezmiş gibi.

Nichols, Martin'in anlaşılmasız varlığının açıklamasını yapmaya çalıştı.

- Doktor çiçeklerimle ilgilenmesi için bana bir bahçevan gönderdi, dedi yumuşak bir sesle.

- Ya! dedi Adolph.

Nichols gazeteleri açtı. Sansürcü, bir İngiliz esirinin okumasını uygun görmediği içindir ki, bazı yazılar kesilmişti. Gazeteler, yönetimin izni olmadan, hangi nedenle olursa olsun, hiçbir şey yayınlamadıklarından, bu gülünç bir uygulamaydı. Adolph bir süre daha gözlerini Martin'in üzerinden ayırmadı. Martin ise, çocuğu bayıltmayı, sonra da tuvaletlere bırakmayı aklından geçiriyordu. Ama bu düşünceden vazgeçti.

- İşte, şu sizin. Kız arkadaşınıza saygılarımı iletin, diye Nichols oğlanın eline birkaç bozuk para sıkıştırdı. Şimdi, gidin artık, Adolph.

Nichols'ün kalbi çok kötü tekliyordu. Ekspres trenlerin

tünellerden geçtiğini, çekiçlerin düzensiz bir şekilde örsün üzerine indiğini, Tibet gonglarının patlayacakmış gibi çaldığını duyumsuyordu. "Umarım burada kalp krizine yakalanıp bir sahne yaratmam," diye aklından geçirdi. Bu düşünce onu biraz sakinleştirdi.

- Tuvaletlerin kapısını ittiğimde pencereden çıkmamalıydınız: aptalca bir şeydi bu. Boynunuzu kırabilirdiniz, dedi Adolph, Martin'e. Siz, Martin Richter'siniz, değil mi? diye de Martin daha soluk almaya fırsat bulamadan ekledi. Bütün sabah boyunca sizi aradım ve tam lavabolarda saklandığınızı anladığımda, pencereden çıktınız. Belki de saklanbaç oynadığınızı sanıyordunuz, kim bilir. Gaston götürülmeden önce, bana size verilecek bir şey bıraktı. İşte.

Adolph, kasketinin astarını kaldırdı ve ince bir sigara kâğıdı çıkardı. Martin kâğıdı aldı, kararsızlıkla açarak okudu: 6 numaraya güvenin. Sizi nereye götüreceğini biliyor. Walter'le ilişki kurmayın. Elveda."

Martin kâğıdı yırttı. Ayağının altında ezdi.

- Bunu kasketinizin çinde taşımanız aptalca bir şey yavrum, dedi.

Yoğun ve hızlı bir şekilde düşünüyordu. Bu bir tuzak olabilirdi, ama bir şaşırtmaca da olabilirdi. Belki de Gaston, 6 numaranın basit görünümü altında ona bir kurtarıcı yollamıştı.

- Ne düşündüğünüzü biliyorum. Artık bunu aklınızdan silin, Richter, dedi Adolph derin bir içgüdüyle. Ben tamamıyla sizin yanınızdayım. Neyin söz konusu olduğunu biliyorum. Ben de, ondört ay boyunca Sonnenburg'da kaldım. İşaretimi görmek ister misiniz?

Adolph başını çevirdi ve bu başın üstüne acemice konulmuş bir lahanaya benzeyen kulağını gösterdi. Üst dudaklarını kaldırınca, dişetinde kötü bir şekilde kapanmış yara ve dişlerden birinin eksik olduğu görünüyordu.

- Bunu size Sonnenburg'da mı yaptılar? diye Martin şüphelenerek sordu.

- Evet, Kulağımın zarını da patlattılar üstelik. Bu taraftan pek iyi duyamıyorum.

- Sonnenburg'un çok iyi bir cezaevi olduğunu sanıyordum, dedi Martin.

- Evet, Sonnenburg çok kötü değildir. Oradaki inekler-bana iyi davrandılar, ama bütün bunlar oraya gönderilmeden önce, beni dövdükleri ve işkence uyguladıkları sırada oldu. Sanırım ki, beni boşuna Sonnenburg'a sürgün gönderdiler; çünkü henüz ergin değildim. Ploentzen-see'de durum nasıldı?

- Ploentzen-see'dekiler çok sabırsızdılar, işi fazla uzatmıyorlardı: Ya konuşuyordunuz, ya da mahkemeye gönderiliyordunuz, derken Martin eliyle giyotin bıçağının düşüşünü işaret etti.

Nichols iki uzmanın konuşmasını ürpermiş, saygıyla dinliyordu. Bundan da, Dachau'nun iyi, ama Sachsenhausen'in kötü olduğunu çıkarttı Martin 6 numaraya güvenebileceğine inanmıştı, ama yine de soruşturdu.

- Sonnenburg'a neden götürüldünüz?

-Neden mi? Çünkü 21 Mart 1941'de birçok kişi oraşa götürüldü. Bizlerden söz edildiğini işitmediniz mi? Yeni Alman Gençlik Hareketi'nin çocuklarıydık. Bunu duymuş olmalısınız.

- Hayır, o sırada cephedeydim.

- Ya! Anlatacak ne var bakayım. Hepimiz Hitler gençliğine bağlıydık ve uzun bir zaman da, bu bağlılıktan hoşnuttuk, ama sonradan bu iş boyumuzu aştı. Her gün jimnastik yapmak, ayaklarımız kanlı haşlama haline gelip pis kokuncaya kadar yürümek, her dakika o ineklerin verdiği emirleri dinlemek, gece eğitimlerine çıkmak, soğukta uyumak ve diğerlerine ayak uyduramadığınız zaman da 'terfi çubuklarını takmak. (Diğerlerinin önünde kamçılanmaya biz böyle diyorduk.) Ne oldu bilmiyo-

rum, ama sanırım ki sonunda hepimizin canına yetti. Artık kendi istediğimiz gibi davranmayı arzuluyorduk. Canımız istediğinde bir kaçamak yapmak veya Wannsee'ye yüzmeye gitmek, ya da bütün bir öğleden sonra hiçbir şey yapmadan oturmak gibi. Zaman zaman devamsızlığa ve okulu asmaya başladık. Sonra birlikte yüzebileceğimiz ve iyi vakit geçirebileceğimiz kendi yaşımızdan arkadaşlar edindik. Böylece Hitler Gençliği'ne sıkıca bağlı kalan iyi küçük çocuklarla dövüşmeye giriştik. Topluluklar oluşturduk, onlar da topluluklar oluşturdular' ve birkaç görkemli savaş yaptık. Sonunda canına yetenlerin yalnızca bizler olmadığını anladık. Kentin başka yerlerinden gelen bazı kişilere rastlamıştık. Onlar da bize şu kutsal Hitler Gençliği'nden canı sıkılanların yalnızca onlar olmadığını söylediler. Hareketten kopmuş olanlar da vardı. Bizden daha yaşlı birkaç çocuk, belli sayıdaki öğretmenimiz işe el koydular ve bir bakıma bizleri örgütlediler. Siz buna bir hareket diyorsunuz. Öte yandan Hitler gençliği'nden pek farkımız bulunmuyordu, yalnızca bağimsızdık. Emir almıyor, hırpalanmıyor, sert muamele görmüyor ve sürekli itilip kakılmıyorduk; toplantılarımız ve ne yapacağımızı, gelişmemizi ve bunu nasıl yapacağımızı tartışıyorduk. Kötü bir şey yapmıyorduk. Kimseye dil de uzatmıyorduk. Yalnızca gönlümüzce davranmak istiyorduk; hepsi bu kadar. İlkbahara girerken, Warden'de Berlin ve çevresinin yeni Alman gençlik hareketini tümüyle toplayacak bir kongre kararlaştırdık. Kirazlar çiçek açmıştı. Güzel bir gün yaşıyorduk ve tarih 21 Mart 1941'di. O sırada bizi kıstırdılar. Hepimizi tutukladılar. Ama bundan şikayetçi değilim, Richter, çünkü asla unutamayacağım birçok şey öğrendim. Şimdi, sizi buradan nasıl çıkartacağımıza bakalım. Bu bölge Gestapo'nun adamlarıyla çöplük haline gelmiş ve çok pis kokuyor. Müttefikler geçen gece, Breme'i mezarlığa çevirmiş olmalı ki, hepsi korkudan donlarına pislemişler. korkunç derecede pis bir koku var ortalıkta.

6 numara, özgürlüğün evrensel gereksinimine pek uygun olmasa da kendi görüş açısını açıkladıktan sonra, kirpiklerini kırıştırdı, tımaklarını kemirerek, derin düşüncelere daldı.

- Ona güvenebilir misiniz? diye bir süre sonra, İngiliz olmasının sağır ve dilsiz kıldığı Nichols'ü çenesiyle göstererek sordu.

- Sanırım ki evet, diye Martin çabucak gülümsedi. Tabii ki, bir noktaya kadar.

- Anlaşıldı, dostum, dedi Nichols şaşkınlıkla.

Martin'e yardım edemeyeceği bir saniye bile aklından geçmemişti...

"Kendi hayatı pahasına ona yardım etmeli mi? diye içinden soruyordu. Aptal olma. Tabii ki, ne pahasına olursa olsun, yardım edeceksin. Bunu acıklı bir olay haline getirmen için bir neden yok," şeklinde de yanıtlıyordu.

Adolph derin düşüncelerinden bir fikirle uyandı:

- Keman çalmasını bilir misiniz?

- Hayır, neden sordunuz?

- Keman çalsaydınız, sizi Macar orkestrasının müzisyenleriyle çıkartabilirdim.. Onlar mert insanlardır. Bin mark karşılığında, Sandor size kendi elbisesini verir, bana da dışarıya çıkmanızda yardım ederdi.

- Keman çalmıyorum ve bin markım yok. Bir Macar'a da benzemiyorum.

- Ya! dedi Adolph. Kalorifer dairesi, şarap mahzeni, çamaşırhane, buralarla ilgili yapılacak bir şey yok. Hermine tutuklandı. Elektrikçiler de bütün bodruma yayılmış durumdalar.

- Belki de bir elektrikçi gibi görünebilirim

- Hayır, sizinle bahse girerim ki, içlerinden yansı Gestapo hesabına çalışıyordur. Göz altında tutulmayan bir sıçan deliği bile yok. Ortaya çıkmakla, kendinizi tehlikeye atmış olacaksınız.

- Pek uzağa gidemem, değil mi? Üstelik tabancam da yok.

- Evet, bırakın da, bir dakika düşüneyim, diye Adolph tınaklarını kemirmeyi sürdürdü. Sizin için bir şeyler bulacağım.

Hayatta cesaretsizliğe düşmemiştir. Gözleri hırsız polis oyunu oynayan küçük bir çocuğun gözleri gibi parıldıyordu.

- Onu burada ne kadar süre saklayabilirsiniz, efendim? diye Nichols'e sordu.

- Korkarım, çok uzun süre değil. Çünkü bugün yayın günüm. Radyodan görevliler bütün gün boyu içeriye girer ve çıkarlar.

- Ya! Damlara tırmanmayı bilir misiniz, Richter?

- Evet, oldukça iyi bilirim. Stalingrad'da buna epeyce çalıştım. İşin en güç tarafı, üzerinize ateş edilirken damların üzerinde dengeyi koruyabilmektir.

- İşte bu doğru, diye Adolph, Martin'in deneyimine saygı duyarak onayladı.

O anda aklına başka fikir gelmiyordu.

- Varsayalım ki, buradan çıktıktan sonra nereye gideceğimi bildirdiniz. Ben kendi başımın çaresine bakacağım, diye Martin akıl verdi. Bütün bunlar size göre garip şeyler, ama söz konusu olan benim yaşamım.

- Geceyi Reinickendorfstrasse 84'deki, üçüncü avlu bodrum katında, babamın evinde geçireceksiniz. Seestrasse'den metroya bineceksiniz. Oraya benden önce varırsanız, ihtiyara sizi benim gönderdiğimi söyleyeceksiniz. Ona, Gaston'un eski bir dostu olduğunuzu da söyleyin. Sorunun ne olduğunu anlayacak ve ona göre önlem alacaktır. Babam, kumazın biridir.

- Beni barındırmakla atıldığı tehlikenin farkında mı?

-Pek tabii, ama tepesi attığında, polisleri tongaya bastırmak için elinden ne geliyorsa yapar. Dükkânını kapatukların-

dan, beni hapse attıklarından ve kardeşim Afrika'da öldüğünden beri, Nazilerden usanç getirdi. Ama, diğerleri bunu bilmezler. Kızıl cephenin eski bir savaşıdır. Sonradan partiye kaydını yaptırmıştır. Halen gizli hareketin içinde bulunuyor. Bunlara onu gördüğünüzde inanamazsınız. Partinin işaretlerini, S.A. üniformasını taşır, Heil Hitler diye bağırır Ve de başka şeyler. Benim ihtiyar babam, bir tilki kadar kurnazdır.

- Orada saklanmama mahalle muhtar ne der?

- Muhtar da odur. İyi bir evdir, göreceksiniz. Her türlü insan oradadır: İtalyanlar, Hollandalılar ve Tanrı bilir, daha başka kimler. Bunlar Alman fabrikasında çalışmaya gönderilmişlerdi. Eve ulaşınca güvenlikte olacaksınız.

- İyi. Ya sonra?

- Yarı, profesör sizi götürecekt. Sizinle ilgilenecek. Birçok kişiyle de o ilgilenir.

- Kimdir, bu profesör?

- Bilmiyorum. Bu oyunda hiç soru sorulmaz, değil mi?

Ona bir profesöre benzediği için profesör diyoruz. Frau Blanke, onu bir piyano veya buna benzer bir çalgıyı çalarken gösteren bir afiş görmüş. Bunlarla neden ilgileniyorsunuz? Nasıl olsa tanışacaksınız.

- Eğer, eğer buradan çıkacak olursam, onunla tanışacağım. Gerçekten görkeli bir düzenleme bu. Ama buradan nasıl çıkılacak, lanet olası?

Nichols, radyonun sesiyle perdelenen ikili konuşmayı izlemek için büyük çaba harcamıştı. Haftalarca süren kıtlıktan sonra, sonunda kente birkaç kamyon erzak geldiğinden, birisi-radyoda, konserve lahanada bulunan vitaminlerle ilgili bir konuşma yapıyordu. İki rejim tarştı, bir kaçış yolu bulmayı araştırırken, Nichols'ün varlığını unutmışa benziyorlardı.

- Size bir soru sorabilir miyim? diye Nichols çekinerek sordu. Ben aslında bir uzman değil, bir yazarım. Bu nedenle so-

runu bir başka görüş açısından gözlemliyorum.

- Nasıl, yani? diye Adolph, İngiliz'i oyuna katmayı hiç istemeksizin sordu.

- Biraz psikoloji, akıl ve hayal gücüne sahip olarak.

- Ha! Siz konuşabilirsiniz. Bu kadar becerikliydiniz de, nasıl oluyor hâlâ burada bulunuyorsunuz? diye Adolph kabaca sordu.

- Bu başka bir soru. Varsayalım ki, buradan hoşlanıyorum. Ama bir kaçış plânı yapmak istersem, önce kendimi kamufle ederdim, dedi Nichols.

- Nasıl olacak bu, diye gözlerinde bir ilgi parıltısıyla sordu.

- Bir kamuflej, dostum. Kestane rengi bir kovukta, kestane rengi bir tavşan olun. Yeşil bir kırdaki, yeşil bir çekirge. Arktik Okyanusta, bir kutup ayısı. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz.

- Hayır, pek değil.

- Son derece basit, bu. Eğer bu otelde göze çarpmak istemiyorsanız, bir üniforma giyin.

- Benimkini Ploentzensee'de elimden aldılar, diye Martin acı bir yanıt verdi.

- Ya! gerçekten mi? Benim söylemek istediğim öyle bir üniforma değil. Seninkinin renginin solduğuna, lekeli ve eskimiş olduğuna eminim. Üniformanız, anlarsınız ya, savaştan çıkmış. Bu otelde böyle üniformalara rastlanmıyor. Sözünü ettiğim, bir subay üniforması, parlıtlı ve üst rütbelerin işaretleleriyle donanmış bir üniforma.

- Akılda işe yarar şeyler var, Richter. Tanrı lâıyığını versin! Holü bir general kılığında geçmek çok hoş bir şaka, değil mi? diye Adolph bu düşünceye ısınarak sordu.

- Bulduğunuz durumda, bir kaçağın başı öne eğik tavıyla, asla kaçamazsınız. Hayır, azizim bu böyle yürümez. Raki-

binizin zayıf noktalarından yararlanmalısınız. Bunu, size cep-
hede öğretmediler mi? İlahlaştırma, Almanların üniformaya kar-
şı tapınmaları, işte zayıf noktalar. Ölümsüz yüzbaşı von Koe-
penick'i anımsıyor musunuz? O akıllı biriydi. Sırtınıza bir üni-
forma geçirin, gururlu olun, şişinin ve topuklarınızı birbirine
çarpm. Sizinle bahse girerim ki, tutuklanmaksızın Gestapo'nun
önünden geçersiniz.

Adolph, dikkatle ağzı açık; İngiliz'in önerisini, gözle-
riyle ağzı ve titreşen burun delikleriyle içer, nefes alır gibi doy-
mazcasına dinliyordu. Ama Martin, sakın ve kaygılı görünüyor-
du.

- İngiliz mizahı diye buna mı diyorlar? diye biraz iğne-
leyerek sordu.

O bir asiydi, ama aynı zamanda Almandı. Birçok nesil-
den beri üniforma saygısı içine yerleştirilmişti. Acılı bir geriye
dönüşle, Stalingrad'daki mahzende sonuna kadar onlarla birlik-
te savaşan ve bir kahraman gibi ölen Teğmen Granne'yi anım-
sadı... Alman subayı olmak, bir eğlence konusu değildir" diye
düşünüyordu, acıyla. Nichols'le aralarında büyük bir uçurum
belirdi. Anglosaksonlarla Töton kuzenlerini birbirinden ayıran
ebedi uçurum.

- Olasıdır, dedi Nichols. İnsanın, hamur teknesindey-
ken, biraz mizah sahibi olması iyidir. Bu savaştan sonra söyle-
necek bir şeyim kalırsa, dünyadaki bütün öğrencilere mizah
duygusu aşılmasını önerirdim. Bu, bizim halen içinde bulun-
duğumuz gibi bir karmaşaya bir daha düşmemeyi sağlayacaktır.

- Kuramlar üzerinde tartışacak durumda değilim, diye
Martin içinde bir isteksizlik duyarak kısa kesti. Olay, giyecek
bir üniformaya sahip olmamamdır. Düşünceniz garip, akıllıca,
görkemlidir ve ne dersiniz deyin, ama benim üniformam yok.
Hepsi bu kadar, işte.

- Ben size bir tane bulabilirim, diye 6 numara heyecanla

atıldı. Size böyle bir şey bulabilirim! Schmidt bugün burada yok. Bu bir şans. İdareden onun izin kartını alıp, hangi odaya olsa girer ve istediğiniz üniformayı seçerim. Size şaşırtıcı bir general üniforması bulacağım. Size öyle bir rütbe vereceğim ki, aynada kendinizi gördüğünüzde tanıyamayacaksınız. Ben...

- Yüzbaşı rütbesinden yukarı bir şey olmasın Adolph. Nazi generalleri bile bu kadar genç olamaz, diye küçük bir cin gibi sıçrayan, tepinen ve parmaklarını şıkırdatan çocuğa hatırlattı.

- Ya ben, siz bu üniformayı buluncaya kadar nerede duracağım. Göze görünmemek için lavabodan aşağıya mı süzüleceğim? diye sınırları gerilen Martin sordu. Omuzu acıyor, üstelik, Nichols'ün plânına hiç inanmıyordu.

- Sizinle ben ilgileneceğim. Sizinle benim ilgileneceğimi daha önce söylememiş miydim? diye Adolph yapmacıklık sordu. Size göre bir yerim var. Belki çok rahat bir yer değil, ama güvenli olduğu kesin. Üstelik uzun sürmeyecek de.

- Bir keresinde lağımaya saklanmıştım, ama bu hiç hoşuma gitmemişti. Eğer, düşündüğünüz buysa.

- Ancak, yarısı kadar kötü, Richter. Katlar arasındaki servis asansörünün anahtarını vereceğim. Bozuktur. Kısa bir süre için kafeste saklanabilirsiniz. Kafesinin üzerindeki tele tutunarak, sakince otursunuz. Eğlence olsun, diye bunu ben de dedim. Kimse bu kafese bakmaz. Bu sırada ben bir üniforma bulur bulmaz, gelmeniz için ışıklı işaret vereceğim. Onu dün geceyi geçirdiğiniz odada, yani 69 numaralı odada giyebileceğinizi düşünmüyor musunuz, yani? diye Adolph tam Lisa'nın adını söyleyeceği sırada durarak sordu.

Bu davranış inceliği ve efendilik, beklenmedik bir şeydi. Martin yüzü kızarmış ve ateş kesilmiş bir halde, çocuğa karşı minnet duydu.

- Oh çok şey biliyorsunuz, değil mi? diye çocuğun arka-

ya doğru taranmış saçların okşadı. Hizmetçi ve temizlikçi kadınlardan kurulu bir işçi takımı beni baylar tuvaletinden kaçmaya zorlamasaydı, gerçekten de orada kalabilirdim.

- İşte, yol açılıncaya kadar asansörde kalacaksınız. Sonra size ıslık çalacağım. Kollarınız güçlü değil mi? Kendinizi sağlambir yere alıp telin üzerinde dengenizi sağlayabilir misiniz? diye 6 numara hafif kaygılı sordu.

Martin acı veren omuzunu oynattı.

- Sanırım ki, evet, gerekirse, dedi.

- Şimdi sizi asansöre kadar götüreceğim. Ama, önce bir keşif yapacağım. ıslık çaldığımda, gelirsiniz. Anlaştık mı?

- Anlaştık.

Adolph sağ kolunu havaya kaldırdı.

- Heil und sieg,* dedi.

Martin'de kolunu kaldırdı.

- Teşekkürler yoldaş, diye yanıt verdi.

Adolph topuklarını üzerinde çabucak döndü ve uzaklaştı. Nichols bu küçük töreni hayretle izliyordu... "Hayır, asla bizim gibi olamayacaklar," diye cesareti kınılarak düşünüyordu. Adolph'ün ıslığını duymak üzere radyoyu kapattı.

- Artık her şey yolunda gidecek, Richter, dedi genç adamın yüzünün gerildiğini görünce.

Martin kendine hakim oldu.

- Teşekkür ederim, bana karşı çok iyisiniz, dedi. Benim için yaptıklarınıza sonsuz minnet duyduğumu söylemeliyim. (Boğazını temizledi ve tumturaklı bir şekilde ekledi:) Her zaman İngilizlere hayranlık duymuşumdur. Biz hepimiz onlara hayranlık duyarız.

Bu Alman ciddiyeti o denli anlamsız bir şeydi ki, Nichols gülmemek için kendini zor tuttu.

- Ben de ülkem adına size teşekkür ederim, diye o da

* Nasyonal Sosyalist selamı

tumturaklı bir yanıt verdi.

Ama Martin'in alaydan anlayacak bir durumu yoktu. Artık büyük oyunun içinde bulunuyordu.

- Büyük bir tehlikeye atıldınız, bunu gözardı ettiğimi sanmayın,. Sizi rahatsız ettiğim için üzgünüm, diye ekledi.

Sessizce kapıyı açtı, atlamaya hazır bir halde orada çömelerek durdu.

- Artık, bundan söz etmeyelim, dedi Nichols.

İşaret işitildi, kapı biraz açıldı ve Martin Richter'in pusuya yatmış olduğu yerde hiçbir şey olmadı. Nichols, kulaklarında uğuldayan sesizliği dinleyerek birkaç saniye bekledi. Koridordan hiç tıkırtı gelmeyince ayaklarının ucuna kadar basarak kapıya kadar gitti. Kanadı özenle ve sakince kapadı. Bütün bunlardan sonra büyük bir güçsüzlük hissetti. Kalbi beşyüz davulluk bir çarpmayla Afrika şöleni halini aldı. Kendini bir sandalyenin üzerine attığında, battaniyeyi üzerine çekecek gücü yoktu.

- Heyecan yok diyordu, doktorlar ona. En ufak bir heyecan bile yok, diye otelin doktoru her gün yineliyordu.

- Bu, benim için çok kötü, diye düşündü. Ama yine de ölmedim işte ... (Nichols yüzünü buruşturdu.) Bir kalp krizi bile geçirmedi. Gerçekten kendimi çok iyi hissediyorum. Mutluluk duyuyorum. Yine de eğer telefonum olsaydı, şu an doktoru çağırabilirdim.

*

Eski erkek ayakkabıları giyen telgrafçı kadın hole girip, idare bölümüne doğru yöneldi.

- Telgraflar, diye imza defterini Herr Kliebert'e uzattı. Gün ışığında bütün geceyi bir tabut içinde geçirmiş gibi duruyor, üstelik yolda bir ekspres trenin altında sürüklenmiş benziyordu.

- Ne haberler var, diye Kliebert sordu.

- Dün gece Breme'in bombardıman edildiği, ayakta ancak bir evin kaldığı söyleniyor. Altmış bin ölü var. Trenler yaralılarla dolu. Yankee'ler Roma'yı aldılar. Askerlerimiz Rusya'da silahlarını teslim ettiler ve komünist olmak istediler, ama Stalin hepsini kurşuna dizdirdi.

- Hepsi bu mu?

- Richter'i hâlâ yakalayamadılar, diye ihtiyar kadın uzaklaşırken ölümcül sesiyle sözünü tamamladı.

- Ne dedi, bu kadın? diye kan ter içinde masasına dönen Ahlsen sordu.

Schmidt yoktu, asansör çalışmıyordu, kendisi de müşterilerin valizlerini taşımakla tiksindirici bir şekilde aşağılanmıştı.

- Sapıtmış herhalde, diye Ahlsen eliyle alının önünde dairesel bir hareket yaptı. Ama o da Kliebert gibi, eski bir plâktan yükselen seslermişcesine bu kadından gelen sözlerin, abartılı ve anlamsız da olsalar, genellikle doğru çıktığını biliyordu. Başka bir deyişle, dün iyi gibi görünen, bugün kötü oluyordu. Bu açık havalı ve güneşli sabahta her şey çok daha kötüye gidiyorsa benziyordu. Çılgınlık içindeki bu otelin işinin altından kalkması olanaksızdı; sanki bütün müşteriler aynı güç tarafından itilmiş, aynı anda idare masasına yığılmışlardı: Ne pahasına olursa olsun kaçmalıydılar. Onlara tren, uçak seferlerinin hareket saatları, haberleşme gerekiyordu. İki savunmasız adamın üzerine sorularıyla çullanıyorlar, iptal edilen trenler, yer ayırtmalar, uzak mesafelerin görüşmelerinin bekleme süreleri, Stockholm'e, Zürich'e, Amsterdam'a, Rucarest'e gönderilecek telgraflarla onları bezdiriyorlardı. Otelin doktoru bir köşede oturmuş, belirtilerin teşhisini yapıyor ve bunları aklından geçirerek özetliyordu: Son esenlik duygusu da geçmişti; artık bu sonuçu. Yerinden kalktı, idare masasına doğru yöneldi.

"Benim için telgraf var mı? diye sordu.

- Hayır, size telgraf gelecek olursa, haber vereceğimi söylemiştim, diye terbiyesini yitirmeden bağırdı.

Doktor sinirlerinin durumunu kontrol etti.

- Korku krizine mi kapıldınız? diye iyiniyetle sordu.

- Hayır. diye Ahlsen hırladı. Ama bu lânet hücrenin içinde her şeyle başa çıkmam olanaksız. Bugün, bütün bu komilere ne oldu?

- Sakinleşin biraz, dedi doktor. Gevşeyin. Bu savaşın ilk paniği değil, sonuncusu da olmayacak.

- Neden söz ettiğinizi anlamıyorum. Panik filan yok. Neden olsun ki? diye Ahlsen, eski parti disipliniyi takınarak sordu.

- Size bir iki olay anlatabilirim, diye yanıtladı doktor. Holün üzerine bir dolu sağanağı gibi çöken genel karamsarlıktan bir hayli rahatsız olmuş bir hali vardı. "Sanırım ki, bugün birkaç sinir krizi kaydedeceğiz," diye doktor masasına dönerken aklından geçirdi. Bu çok hoş bir görünüm değildi.

Schmidt saat 10.30'da ortaya çıktı. Öfkeli ve saldırgan bir hali vardı. Kasketini abartılı bir tavırla başına geçirdikten sonra, anahtarlarını, kalemını, defterini aldı ve masanın çevresinde zehirli bir öfkeyle kümelenen karmaşanın içine daldı.

- Hizmete uygun mu? Sizi aldılar mı? diye bir komşusunun üzüntüsü karşısında Almanvari bir neşeyle şişinerek sordu.

- Evet, beni aldılar ve yakında da sizi, partinizi, rütbenizi, geriye kalan her şeyi alacaklar. 1918'de yaptıkları gibi, pek yakında anavatanın tüm artıklarını ve tüm döküntülerini, şaşı bakan tüm insanları, sakatları, yaşlıları alacaklar, sonra da hepsini aceleyle cepheye gönderecekler. İnsanlara, aileleriyle ilgilemeyecek kadar bile zaman vermiyorlar. Bu benim oteldeki son günüm. Yarın asker olacağım. İstedığınız kadar sevinebilirsiniz, ama siz de alınacaksınız.

-Yaşıma ve romatizmamı karşı, beni alacak olurlarsa, gurur duyacağım, Ahlsen, tumturaklı konuştu.

-Romatizmanız mı? Size romatizmanın ne olduğunu göstereceklerdir! dedi Schmidt öfkeyle.

Kendini o kadar mutsuz hissediyordu ki, masanın üzerine kapanıp ağlamak istiyordu. Birden komileri sorgulama isteği arttı, ama bu onu pek az yatıştırdı.

- Burada neler oluyor? Bütün bu serseriler nerede? Buradan bir ayrılmayayım, hepsi başıboş gezmeye başlıyor. Teftiş için sıraların bakayım. Dikkat: 6 numara nerede? 4 numara nerede?

Kollarından biri yılan gibi uzandı ve Adolph'u yakaladı

- Durmadan nerelere saklanıyorsun, sümüklü yaratık? Kasketini başına giy. 63 numaralı odadaki posta gönderilerini çıkarmanı istiyor. Sanki elimizde hâlâ oda uşağı varmış gibi! Ha! Bay Rougier sigara salonunda, Herr Gauletier Plottke kendisini ararsa, haber vermenizi istiyor. Haydi bakalım! Harekete geçin yoksa size en iyi şekilde öğretilirim.

6 numaralı komi usulca ortadan kayboldu. Schmidt yüzündeki teri kuruladı, derinliğine girilemez bir maskeyi andıran, terbiyeli gülümser bir tavır takındı.

- Heil Hitler! Bay Baron. Ne kadar güzel bir sabah, değil mi? Bay Baron için ne yapabilirim?

- Eğer sayın komiser beni soracak olursa, Herr Dahlin'le birlikte konferans salonunda olacağım. Asansörler hâlâ devre dışı mı? Her neyse zararı yok, diye von Stetten basamakları tırmandı.

O sabah, kimse Baron von Stetten kadar bir sinir krizinin eşiğinden dönmekte haklı olamaz ve kimse bu sorunların kesin çözümünü sırasında, yüzüne böyle bir iyimserlik, tasasızlık,

tam bir güven ifadesi yerleştiremezdi. Böyle günlerde, tüm bir evrenin çöküşü önüne geçilmez olur ve herkes isteri içine düşer. Tüm Plottke'ler aklını oynatır, kulaktan kulağa Führer'in çılgınlık krizlerine yakalandığı fısıldanırken Baron von Stetten atalarına ve ona güçlü bir sinir sistemi aşıl原因, daima başını dik tutmayı öğreten askeri eğitimine saygılıydı. General von Dahnwitz, Herr Schmidt ve milyonlarca Alman gibi, Baron üç değişik bayrak altında görev yapmıştı: Alman İmparatorluğu'nun siyah, beyaz ve kırmızı; geçici Cumhuriyet'in siyah ve altın rengi; üçüncü Reich'in gamalı haçlı bayrakları altında. Üçüne de bağlılık yemini etmiş, ama hiçbirine inanmamıştı. Kayıtsız yüz-süzlüğünün altında bir inanç bulunuyorsa, o da; değişken, geçici siyasal değişikliklerin altında, ülkesinin sürekliliği idi. Yandaşlıktan çok, izleyici rolü oynamasına karşın, kendisine verilen görevleri en iyi şekilde yerine getiriyordu. Elleri ve vicdanı tümüyle temizdi. Almanya'ya olan görevini her zaman yapmıştı, savaştan sonra da hangi yönetim gelirse gelsin yapmaya devam edecekti. Gelecek yönetimin ne olacağı hakkında en küçük bir fikri bile yoktu. Yapacağı, yapabileceği ve isteyeceği, boyunu aştığından olaylara ilgisiz kalıyor ve yalnızca alışkanlıkla görevini yapıyordu.

Von Stetten Dış İşleri Bakanlığına sabahın 7'sinde geldiğinde, masanın üzerinde, haberleri düzenli izlemeye zaman bulamayan yüksek dereceli görevliler için yayınlanan bir özet bülten buldu. Gece boyunca, kendi dairelerinin topladığı haberlerle karşılaştınlınca, olayların tüm görüntüsü ortaya çıkıyordu. Öyle ki, geçen gece Berlin üzerine yapılan hava saldırısı başarıyla savuşturulurken, Breme üzerinde yıkıcı bir saldırıya dönüşmüş görünüyordu. Ayrıntılar tümüyle aydınlık değildi, ama açıkca bilinenler yeterliydi. Hambourg ve Köln öyküleri yineleniyordu: Yıkılan ve hasar gören fabrikalar, panik içinde kaçan halk, hastanelerin trenlerin demiryollarının kurtarılan insanlarla

dolup taşması, Danimarkalı işçilerin sürüler halinde, kaygı verici haberleri yaymak üzere yurtlarına dönüşleri, tüm ikmal sistemlerinin, endüstriyel üretimin, ulaşımın, deniz taşımacılığının ve konutlandırmanın, düzenin bozuluşu. En kötüsü de Üçüncü Reich'in artık açıktan konuşan veya çalanlara razı olamayacağıydı. Bu da bir kaostu. Kaos ise Almanlar için dayanılmazdı. Avrupa'ya düzeni getirdiğini öne süren Almanya, ancak karışıklığa neden olmuştu. Bu karışıklık git gide büyüyordu. Von Stetten kendi dairelerini, Kuzeydoğu'daki bozgunu frenlemekte görevlendirmedigi için mutluluk duyuyordu. Savaş Bakanlığı'nın görevlilerini Rusya'daki kapana kısılmayla tasalanmaya, Gestapo'yu büyük kentlerde artan karışıklıklarla ilgilenmeye, partinin yaşlı maymunlarını, kendi sağlıklarının da pek parlak olduğunu unutmaksızın, Goebbels ve Goering'i, Hitler'in sağlığıyla ilgilenmeye bırakmak gerekiyordu. En acele çözülmesi gereken sorun, onun ve Dış İşleri Bakanlığı' için İtalya'dan esen fırtına belirtileriydi. Bir müttefik olarak İtalya mahvolmuştu, bitmişti ve yalnızca bir iskelet kalmıştı geriye. Öğleden sonrası için acil bir toplantı daveti yapılmıştı. Ama bu sevimsi sabahla, fırtınalı bir öğleden sonra arasına, birkaç Merkezi Avrupa Ticaret Heyeti temsilcileriyle olmak üzere, bazıları oldukça sıkıcı başka toplantılar da sıkıştırılmıştı. Şerefe kadeh kaldırma çağrıları ve şölen davetleri bir anlam taşıyordu, ama von Stetten gerçekçi olarak, Türkiye'nin, İsveç'in Romanya'nın ve Hollanda'nın başa çıkılmaz temsilcileriyle pazarlığın çok daha başka bir şey olduğunu biliyordu. Ama yine de, bilerek Dahlin'i beklettiği konferans salonuna girdiğinde, kimse onun yüzünde kendine güven ve iyimserlikten başka bir şey göremedi.

- Günaydın, Dahlin, günaydın, baylar, diye değirmi masanın çevresinde toplanan kalabalığın sayımını yaparak çarçabuk söze girdi. Birkaç dakika geciktiğim için üzgünüm. Son anda size birkaç yeni çıkar sağlamak amacıyla şefimle tartış-

tım, Dahlin derken gizlice adama bir göz attı.

Dahlin elli yaşlarında güçlü ve iri biriydi. Bir iki saç demetinin haricinde çıplak başlı, kararlı ve uzun yüzlü, çakır ve sert bakışlıydı. Beraberinde iki hukuk adamıyla bir sekreter getirmişti. Hukukçuların biri İsveç'li diğeri ise Almandı. Von Stetten'in ise yardımcı olarak, Dahlin'in akademik Almancası'nın, hukuki dil karşısında yetersiz kalması halinde kullanacağı bir tercüman ve oturum kayıtlarını tutacak bir sekreteri bulunuyordu.

Duisbourg Çelik İşletmelerinin yöneticilerinden biri olan doktor Kremer onu atlatmış ve toplantıda bulunamayacağını bildiren bir telgraf göndermekle yetinmişti.

Bu, kötü bir işaretti. Führer'in duvarda asılı portresi, ki birle salona bakıyordu.

- Söze giriyorum, diye von Stetten hızla konuştu. Madenlerinizden, fabrikalarımıza maden taşımacılığında kaygı verici bir kesinti var. Ben burada İsveç ile Almanya arasındaki trafiği engelleyebilecek tüm nedenleri, önlemeye yönelik çareyi bulmak üzere bulunuyorum. Bizler, eski dostuz, Dahlin. Sizden madeninize ne denli gereksinmemiz olduğunu saklayacak değilim. Belki bu denli açık konuşmam, kendi açımdan, pek akıllıca bir şey değil, ama siz de dünkü çocuk değilsiniz, aziz Dahlin. Size yalan söylemenin yararsız olduğuna inanıyorum. İşte durum budur; Madenlerinize gereksinmemiz var ve bu yılın... durun bakayım kaçıydı... 17 Nisan'na kadar şimdi de düzenli teslim alabilmemiz için neler yapmanız gerektiğini söylemenizi istiyorum.

- Sevgili dostum, diye Dahlin karşılık verdi. Olayları benim kadar iyi biliyorsunuz. İşimiz basit bir değiş tokuştur. Şu anda, iki hükümetin bu pazarı bankalar aracılığıyla yapılan dönüşümlü yürütmesini bir kenara bırakalım. Size maden veriyoruz ve bize kömür veriyorsunuz. Sizin maden cevherine, bizim

de kömüre gereksinimimiz var. Çok basit. Bize kömür dolu trenler gönderiyorsunuz, biz de maden cevheri yükleyerek geri yolluyoruz. Burada son altı ay içinde yitirdiğimiz lokomotiflerin sayısı bulunuyor. Korkunç bir şey bu, ama zararı yok. Biz sizin dostunuzuz ve anlayışla karşılıyoruz. Madenleri gemilere yükleyip, Rotterdam'a doğru yola çıkarıyoruz. Ama, bum! Rotterdam limanı haritadan silindi. Yine de sabırlıyız ve bekliyoruz. Hükümetimiz, bankalarımız ve maden ocaklarımız bekliyor. Madenlerimizi gemilere yükleyip, Emden'e gönderiyoruz. Ama Emden Limanı da bomdardıman altında yıkıldı. Ruhr kanalları da kesildi. Bütün bölge bir yıkıntı alanından başka bir şey değil. Hambourg ve Breme bombalandı. Halkınızın üzerine çöken mutsuzluktan üzgünüz. Ama, efendim, bu şekilde iş yapılmaz. Bize borçlu olduğunuzun yarısından azını gönderseniz bile, sabırlıyız ve maden teslimatını yapıyoruz. Gücümüzün sonuna kadar size kredi açıyoruz. Artık durum şu: Bankalar size kredi açmayı istemiyorlar. Maden cevherlerini emrinize açık olarak elimizde tutuyoruz. Bize borçlu olduğumuz kömürü gönderdiğiniz gün çok mutlu olacağız. Bizler basit kişileriz. Kömür yoksa, maden de yok!

- Ama, azizim Dahlin, işte kısır döngü içine girmiş bulunuyoruz. Kömür gönderemiyoruz, çünkü sizin de gördüğünüz gibi, savaş sırasında kaçınılamayacak şekilde, demiryolu araçlarımızda büyük kayıplar bulunuyor. Yeni Lokomotifler üretebilmek için madene ihtiyacımız var. Bunu göndermediğiniz takdirde, size kömür taşıyabilmek için yeni lokomotifler üretemeyeceğiz.

- Bir şeye gereksinmesi olan sizsiniz, biz değil, diye Dahlin mırıldandı.

Konuştugu kişi, iş dünyasında en acımasız ve en hinoğluhin kişi bile olsa, Dahlin'in ona tepeden bakma ve kaba davranma alışkanlığı vardı.

Von Stetten, onu en sevimli gülümsemesiyle ödüllendirdi.

- Bir sigara? diye zarif yassı sigara tabakasını açarak, Dahlin'e uzattı.

- Hayır, teşekkür ederim. Ben bir sigar içeciğim, diye Dahlin' sigarının ucunu kesti. Avukatının yakmasına izin verdi.

Von Stetten için, işin olumsuz sonuçlanmasını kabul etmek zor görünüyordu. Dahlin'le avukatının taş gibi yüzlerine bakarkan tükürüğünü güçlkle yuttu: Çöküntü her ikisinin de yüzünde açıkça görülüyordu. İki veya üç yıl önce, bu şahıslar Üçüncü Reich'le yüklü iş anlaşmaları yapabilmek için neredeyse dilenmişlerdi. Almanya tüm kozları elinde bulundurduğundan korku ve gereksinim nedeniyle ülkeleriyle Almanya arasında mekik dokumuşlardı. Şimdi ise, yüzlerinden büyük bir tasfiyeye nazırlandıkları okunabiliyordu. Artık Almanya'nın savaşı kaybettiğini ve belirtilerin her tarafta birden ortaya çıktığını biliyorlardı. Alman başkenti ve sanayi bile, Nasyonal sosyalizmi yitirilmiş bir amaç olarak niteliyordu. Şimdi Hitler'i başka bir tahta oturtmuşlar, onu, adamlarını ve ideolojisini kurdun ağzına atmaya hazır duruyorlardı. Von Stetten, Alman sanayiinin, Milletler Topluluğundaki eski dost ve yandaşlarına deneme balonları uçurduğunu biliyordu. Herkes büyük bir telâşla kendini sıyırmaya uğraşıyordu. Alman sermayesinin, tarafsız ülkelerdeki uluslararası bankalara kaçıışı gündemdeydi. Bütün belirtiler tek bir şeyi işaret ediyordu: Savaş kaybedilmişti. "Kazanılabileceğine artık kim inanır? Askerler neden cepheelerde aslanlar gibi savaşmayı sürdürüyor? diye von Stetten içinden sordu. Çünkü onlar halkın kendisidir, diye yine kendi yanıtladı. Halk, ayakta-kımı ve toplum. Hepsi yoksul, dilsiz, aşağılanmış, ezilmiş, bilinçsiz ama dürüst davranıyor. Almanya budur."

Von Stetten dikleşti.

- Hükümetinizin geçici zorluğu, sürekli kılmak gibi bir

tutum içinde olduğu kanısına vardım. Hükümetimin bu tutumu, bir kötü niyet ve iki ülke arasındaki dostlukla uyuşmaz sayacağı konusunda sizi uyarmalıyım. Hükümetimin, İsveç maden cevherinin teslimini sağlamak için bazı özel önlemler almaya zorlanması çok daha üzüntü verici olacaktır.

Dahlin kuvvetle ve içtenlikle gülmeye başladı. Sigarını bıraktı. Cebinden mendilini çıkararak gözlerini sildi. Sigarını yeniden ağzına tutturdu ve yeniden ciddileşti.

- Eski bir atasözümüzü hatırladım, şu anda, dedi: ‘Bir köpek dövmek istiyorsanız, sopaya sahip olmanız gerekir.’ Veya Çinlilerin dediğı gibi: Kaplanın sırtına binmek isteyen bir kişi, önce koşumu takmalıdır.’ Önlemler! Önlemler, dostum. Hükümetiniz, Romanya benzin fiyatına yüzde 50 zam yaptığında hangi önlemi aldı? Türkiye’yi geçmişteki gibi krom vermeye zorlamak için hangi önlemleri aldı? Siz hükümetinizin sözcüsüsünüz, ama ben yalnızca bir madenci, bir iş adamıyım. Sizin hükümetiniz önlemler alacak olursa bizimki de alacaktır.

Von Stetten bu acı ilâcı yuttu, gülümsemesini sürdürdü.

- Gevezelik etmeyelim, aziz Dahlin, dedi. Konumuzun dışına çıkmayalım. Romen benzinindeki fiyat yükselişini söylediniz. Laf aramızda, aynı zeminde buna benzer bir anlaşmaya varabiliriz. madeninizin karşılığını, kömürle ödediğimizin yüzde 20 fazlasıyla, nakitle ödemeye hazırız. Hollanda limanlarındaki küçük tamirat bitinceye kadar ve yeniden eski deniz yollarını kullanıncaya kadar, bu geçici devreyi atlatmış oluruz.

- Nakitle ödeme? dedi Dahlin.

- Evet, sorunun bankalarınızın bize kredi vermeyi reddetmesinden çıktığını anlıyorum Ama, ya fiyatı yükseltecek ve teslimatta ödeme yapacak olursak?

- Hangi parayla? Alman parasıyla mı? diye Dahlin sordu. Bu kokuşmuş bir para!

Evet, bu tam dediğı gibiydi: Alman parası kokuşmuştu.

Von Stetten duymamış gibi yaptı.

- Şu anda size kapsamlı bir öneride bulunacak yetkiye sahip değilim, ama bankerleriniz, daha fazla güvencede ısrarlı oldukları takdirde, sanırım ki, onları memnun edecek bir yol buluruz, dedi. Aslında, bu konuyu aydınlatacak bir konferansa saat 11.30'da katılacağım. Şu anda, size önerebileceğimiz budur.

Von Stetten, her zamanki gibi, bakana ulaştırmak üzere kestaneleri ateşten çektiği sırada, Gestapo komiseri Helm'de buna benzer bir telaş içindeydi. Aradaki tek fark, birincisinin karmaşık olan İsveç işindeki rolünden belirli bir zevk alışıydı. Helm Gestapo'ya ayrılan ikinci kattaki küçük çalışma odasında, Führer'in bir portresinin altında oturmuştu. Odada bir çalışma masası, dosyalarla dolu bir dolap, bir lavabo ve bir sedir vardı. Bu oda kaçak çalışan bir doktorun ameliyat odasına benziyor ve belirli koşullar altında sedir, felaketlere sahne oluyordu. Gaul-leiter Plottke, Helm'in karşısındaki bir sandalyeye oturmuştu. Yüzü o kadar sarıydı ki, kızıl çilleri eski bir saksının üzerindeki pas lekelerini andırıyordu. Helm, Plottke'nin terinin küçük de-recikler halinde süzülerek, gömleğinin yumuşamış yakasında kayboluşunu doyumla izliyordu.

- Eğer, size değer vermemiş olsaydım, önceden uyar-mazdım, dedi Helm.

Elinde küçük bir cetvel tutuyor, her sözcüğü masanın kenarına indirdiği küçük bir darbeye işaretiliyordu.

- Führer'imizin tam anlamıyla canı sıkılmış. Sizin sesiz-ce öldürülmüş olmanızı görmekten hoşlanacaktır. Bir çözüm önermekle başımı tehlikeye atıyorum. Reddedebilirsiniz, ama sonradan ne olacağını bilirsiniz. Kazada ölecek olan ilk kişi siz değilsiniz.

- Ama ben ne yaptım ki? diye Plottke inledi. Başkaları-nın yaptığından değişik bir şey yapmadım, ben. Yabancı ban-kalarda benden daha fazla parası bulunan bir düzine adam saya-

bilirim.

- Bu doğrudur. Ben de sizinle aynı karakterde olan yüzlerce kişi sayabilirim.

- Başlangıçta Führer ceplerimizi doldurmamız için bize cesaret verdi. 'Zahmetli yıllarda benimle birlikte savaşan eski arkadaşlarımla geniş çapta ödüllensinler.' İşte, sözleri aynen böyleydi. Şimdi bize karşı çıkamaz.

- Roehm'e karşı çıktı. O da eski bir savaşçıydı. İşte dosyanız ve işte olaylar. Yoksa okuyayım mı?

- Siz de hayale kapılmayın, Helm. Sizin dosyanız da benim elimde bulunuyor. Siz de bir melek gibi saf değilsiniz. Mercereau'dan aldığınız rüşveti Führer'e duyuracak olursam, hangimiz kazaya uğrar merak ediyorum? diye Plotke bağırdı.

Onu her kenara sıkıştırdıklarında, zulme uğramış bir fil gibi bağınıyordu. Yüzünde, ellerindeki kızıl çiller, sarı derisinin üzerinde daha belirginleşiyordu.

- Eğer, bu kadar biliyorsanız, Mercereau'dan para almanın yalnız ben olmadığımı da biliyorsunuzdur. Bunu şefimin bilgisi dahilinde ve izniyle yaptım. Benim başımın gideceğince değil, kendinizinkine tasalanın. İşte yaptıklarınız: 1942 Mayıs'ında Yahudi banker Jacques Brancourt'dan Lyon Kimye Anonim Şirketi'nin yüklü hisse senetlerini satın aldınız. Bu şüpheli alışverişi sağlayan kişilere çeşitli komisyonlar ödedikten sonra, tahvillerinizi Bâle'deki Uluslararası Nizam Bankasındaki bir kasaya yerleştirdiniz. Bütün bu aşamalardan sonra, bu menkul değerler iki milyon dolar tutacaktı. Size dolardan söz ediyorum, çünkü geçen marttan beri aracılar yardımıyla ve yasaklanan yollarla menkul değerlerinizi Amerikan dolarına çevirmeye çalıştınız. Siz yalnız bir kalles, bir hırsız değil, aynı zamanda da bir hainsiniz. Sanki Birleşik Devletleriyle savaşta olduğumuzdan haberiniz yokmuş gibi davranıyorsunuz. Eğer bu odada her şeyin altüst olacağından çekinmesem, tabancamı alır, sizi bura-

da gebertirdim.

- Benim de tabancam var, diye Plottke ağzında geveledi. Benimle facia yaratmaya kalkışmanızın bir yararı yok. Bana şantaj yapmak istiyorsanız, çenenizi kısmanız için hisselerimden ne vermem gerektiğini söylemeniz yeterlidir.

- Plottke! Plottke! Amma da kötü psikologmuşunuz. Beni ne kadar az tanıyorsunuz. Caniyane tutumunuzu düzeltbilmenizin çaresini göstermeye çalışıyorum, evet caniyane. Hisselerinizi satmak ister misiniz? Çok iyi, şu halde onları hükümetimize satar, hem de Reich'e yardımda bulunmuş olursunuz. Sizi temize çıkartmak için, Führer'le ben durumu ayarlarım.

- Ya! Küçük Adolph'umuz demek hisseleri kendine isitiyor? Neden söylemedi bunu? diye bütün koşumları bilen yaşlı bir dolap beygirinin tüm kumazlığıyla sordu.

Birden ışığı gördü, yüzünü, boynunu kuruladı, yakasını açtı ve terlemeyi kesti. Helm, korkunç saldırıya yanıt vermenin yararsızlığına karar verdi. Kendisi de partinin saflarından çıkmıştı.

- Yine yanıyorsunuz. Maliye Bakanlığının İsveç madenlerinin bedelini ödemek için dövize gereksinimi var. İsveç bankalarıyla başımız azıcık dertte. Savaş Bakanlığındaki görevliler sıkıntıyı gidermek için, bütün yabancı paralara el koyuyorlar. Size bundan söz edecekler ve Fransız hisse senetlerine karşı elinize ne kadar mark geçeceğini bildirecekler. Ben bunda bir sakınca görmüyorum. Bütün istediğim, Reich'e karşı görevinizi yerine getireceğinizden emin olmak ve gerekirse sizi buna zorlamaktır. Beni iyi anlıyorsunuz değil mi?

- Evet, kesinlikle çok iyi anlaşıyoruz, Helm. İyi ve güçlü hisse senetlerini Alman parası ve düşük bir fiyat karşılığında zorla elimden alıyorsunuz. Ah! Ne kötü bir iş yapıyorum, ben.

- Cömertliğinizi göstermenize yardımcı olduğum için

bana minnet duymalısınız.

- İşler gerçekten garip bir hal alıyor. Artık, biz Yahudilerden para sızdıramıyoruz, ama parti kendi üyelerinin kanını emiyor. Kötü bir belirti bu, Helm. Çok kötü bir belirti.

- Sizin yerinizde olsaydım devlete ödünç verdiğim için bu kadar sızlanmazdım, çünkü bu gerçekten ödünç. Savaş kazanıldığı zaman, hisse senetlerinizi değerleri katlanmış olarak ve yüksek bir kârla geri alacaksınız.

- Savaş kazanıldığı zaman, diye kolu kanadı kırık bir halde odayı kerkederken Plottke acıyla söylendi. Yaşlılık günlerim için hazırladığım azıcık güvenlik de uçup gitti.! Savaş kazanıldığı zaman...

Plottke uyuşmuş, boşalmıştı. Alacağı darbeyi duyumsayamayacak kadar felce uğramıştı. Şu anda en korktuğu şey, bir anda iki milyon dolar yitirdiğini karsına söyleme zorunluluğuydu. Geriye, çeşitli yabancı bankalarda bulunan tahvillerde yatan üçyüz bin doları kalıyordu, ama bu tutar, yitirdiğine oranla ona vönemsiz ve yetersiz geliyordu.

Bu arada komiser Helm'de, Plottke'nin adını daha birçok adın yer aldığı bir listeye ekliyor, konuşmanın başarılı geçtiğini belirlemek üzere özenle çevresinde küçük bir daire çiziyordu.

Üzerindeki uyuşukluk dağılınca, Gauleiter plottke'yi panik aldı. kendini yer çekimi kuralının korkunç gücüne bırakarak gitgide sendeledi. Onu bütün sabah boyunca holde beklemiş olan ufak tefek Bay Rougier'yi, koluna girdiği gibi sarı pavyonun arka tarafında bulunan seraya soktu. İçerisi boştu. Konuşmalarını kimse dinleyemeyecekti. Plottke, susamış palmiyeler, kurumuş eğrelti otları arasında, bu dinginlik adasında, Rougier'ye Quatre-Cantos gölünün batı yakasında küçük bir köşk edinmek üzere derhal harekete geçmesini söyledi. Bağlantısız bir ülkede mülk edinmek için gerekli, kanunsuz bir takım

karışık ve karmaşık mali işlemleri göğüslemek kaydıyla, böyle bir köşk seksenbin franka maloluyordu. Plottke kendini dikenli tellerin arasından geçmiş gibi hissetti, seradan dışarıya çıktı.

- Kanımı. iliğimi emiyorsunuz, Rougier, diye inledi.

Roigier katı ve bükülmez duruyordu. Gauleiter'in bu yağız tenli, karanlık adama karşı elinden bir şey gelmiyordu. Onu ne bir kampa atabiliyor, ne tehdit, ne işkence altında tutabiliyordu. Kendini güçsüz ve çaresiz hissediyordu. Balkanların hangi loş köşesinde gün ışığı görmüş olursa olsun, Bay Rougier artık İsviçre vatandaşı, bağlantısız ve özgür bir kişiydi. Plottke, umutsuzluk içinde, gözlerini Rougier'nin mavimsi yanaklarına dikti.

- Günde kaç kez sakal tıraşı oluyorsunuz? diye sordu.

Bu sorunun, bilmek istediğiyle çok uzak bir ilişkisi vardı. Çünkü asıl düşündüğü şöyleydi: Yağız tenli, kıllı ve yabancısınız, bana güven vermiyorsunuz. Hatta yahudi bile olmanız olasıdır, çünkü para söz konusu olunca alçakça kurnazsınız.

- Günde iki kez, Herr Gauleiter. Bunu neden sordunuz? diye şaşkınlıkla yanıt verdi.

- Size büyük güvenim var da, dedi Plottke.

- Ve sizin için kendimi tehlikeye atıyorum, diye Rougier hemen yapıştırdı.

Plottke'in bu hareketli ve felaket günde bir başka angaryası da İsviçre'ye gidecek ilk trende veya uçakta ayırtılacak yerler oldu. Bir süreden beri pasaportlar, yolculuk izinleri gibi gerekli kâğıtlar zaten hazırды. Çünkü aynı şekildeki yolculuklar hiç durmaksızın yineleniyordu. Ailenizin dinlenmeye veya tedaviye gereksinimi olduğunu belgeleyen tıbbi bir rapor gösteriyor, aile fertlerinizi tarafsız bir ülkeye gönderiyordunuz. Sevimli bir gölün kıyısında bir ev veya bir köşk satın alarak onları güvenceye kavuşturuyordunuz. İşler sizin hesabınıza kötüye gidecek olursa, yalnızca ailenizi görmeye gidiyor ve milli patlamaların

uzağında kendinizi güvenlik içinde buluyordunuz.

Ama Gauleiter, otelin idare bürosuna gidip, bir ulaşım tarifi istediğinde, birçok kişinin kendisi gibi uzaklaşmak gereksinimi duyduğunu gördü. Trenler, uçaklar tıklım, tıklım dolmuş, bütün yerler tutulmuştu. Herr Schmidt çevresini saran, onu iteleyeni, dert anlatan yolcu adaylarının arasında Piza kulesi gibi duruyordu. Plottke'de diğerleri gibi insanları kuvvetle itebilirdi, ama buna hiç alışık değildi. Gerek mevkii, gerekse yetkisi yüzünden bir yere gittiğinde herkesin saygıyla ona yer açmasına alıştığı için, dirseklerini kullanmaya gereksinim duyduğu günleri neredeyse unutmuştu. Birkaç ayak parmağı ezdikten, insanların kaburgalarına dirseklerini yarıya kadar gömdükten sonra, Schmidt'ten bir başkasının Zürih'e gidecek sabah trenine ayırttığı yerleri iptal edip, kendisine ayırmasını istedi.

- Yola mı çıkıyorsunuz, Herr Gauleiter? diye yanından Mazhar Cevdet Onar sordu.

Yaşlı Türk ekonomistinin konuşurken bıyıklarını hızla oynatmak gibi bir alışkanlığı vardı. Karşısındaki, onun bu haliyle, kendisiyle alay ettiğini aklından geçirebilirdi.

- Ayırttığım yerler ailem için. Kızların bademciklerini aldırarak. Doktor bana, dağ havasının onlara her şeyden daha yararlı olacağını söyledi.

- Evet, çok haklısınız, Herr Gauleiter. Barbar düşmanlarınız bu kentleri hedef yaptığınızdan beri, herkes çocuklarını dışarıya çıkarmak zorunda kalıyor, diye Onar anlaşılabilir bir kibarlıkla konuştuğundan sonra, başıyla hafifçe selam vererek uzaklaştı. Plottke uzaklaşan bu sırta doğru bir küfür mırıldandı. Telefon kabinine ulaştığında, Vanderstraaten'le birlikte konferans salonundan gelen von Stetten'e rastladı. Zor bir pazarlıkla geçen saatlerden sonra, von Stetten biraz huzursuz görünüyordu. Vanderstraaten'in parlak sarışın yüzü de Gobi çölü gibi kederliydi.

- Burada size rastladığım için mutluyum, Plottke, dedi vo Stetten. Şefim saat 4'de, bazı ayrıntıları görüşmek üzere sizi bürosunda bekleyecek. Biliyorsunuz, bu sabah Helm'in sizinle görüştüğü konuyla ilgili. Gerekli belgeler hazır olacak.

- Öğle yemeğinden sonra ailemi ikametgâhımıza götürmek istiyordum, diye Plottke kekeledi. Yarın İsviçre'ye gidecekler. Son anda yapılacak bir sürü işimiz bulunuyor.

- Ya! Demek İsviçre'ye gidiyorlar? Bu kadar ani mi?

- Hayır, pek ani sayılmaz. Birkaç hata önce, doktor onları götürmemi önerdi, ama karım evden ayrılmak istemedi. Karinsee'ye çok bağlı.

- Yine de saat 4'de, dedi von Stetten kısaca.

Bu, bir emirle eşdeğerdi.

- Vanderstraaten, Mynheer Vanderstraaten'e bir telgraf var, diye kalabalık holde zigzaglar çizen komi seslendi,

Nerdeyse öğle yemeği saati geliyordu. Otelin vesikaya bağlı olmayan üstün kaliteli öğünlerinden yararlanma hakkına sahip üst tabaka, yürüyor, birkaç dakika için bir içki almak üzere küçük mermer masaların başında oyalanıyor, gevezelik ediyor, olayları tartışıyor ve sanra da yemek salonuna yöneliyordu.

- Mynheer Vanderstraaten, Vanderstraaten için bir telgraf.

- Burada, diye banker iki parmağını havaya kaldırdı.

Komi telgrafı verdi ve imzayla bahşişini alıncaya kadar bekleyip, uzaklaştı.

- Özür dilerim, dedi Vanderstraaten, von Stetten'e. Kelebek gözlüğünü çıkardıktan sonra, zarfı yırttı ve okumaya başladı. İki defa aceleyle okudu, çevresinde oturacak bir yer aradı, telgrafı önündeki mermer masanın üzerine bıraktı. Sonra yeniden açarak, bir kez daha okudu.

Bir anda yaşlanmış ve bembeyaz olmuştu. Vanderstraaten çok işkilli biriydi. Bankası gibi, birçok tasadan kurtulmak

içindir ki, 1940 ilkbaharında Rotterdam'ın yıkılmasından sonra kendini derhal Nazilerin eline teslim etmişti. Ailesi, hayatı, parası, durumu ve yuvası adına korku duyuyordu. Tutsaklıktan, öldürülmekten, yaşam şeklinde zorunlu ve köklü değişiklik yapmaktan korkuyordu. Daha önce başına böyle şeyler gelmemiş olanlarda sıkça görüldüğü gibi, darbeye aşırı değer biçiyor, kendi dayanma gücünü ise küçümsüyordu. Bir süre için doğru tarafı seçtiğine inanmıştı. Tüm Quisling'ler, işbirlikçiler ve barışseverler gibi, her şeyi vatanının iyiliği için yaptığına inanmıştı. Çağlar boyunca savaş çılgılığı, "Ölmektense esir olmalı," esir olanlar sınıfına aitti. Ama bu her şeyden korkan adam, aylardan beri Hollandalı olan görünmez kişiler tarafından tehdit ediliyordu. "Mihver'in son günü gelecek," diye sabah kahvaltıda açtığı gazetenin üstü karalanmıştı. Masadaki kurutma kâğıdında "Mihver'in son günü gelecek" yazısı okunuyordu. Taksiden indiğinde arkasından, Mihver'in son günü gelecek," diye fısıldıyorlardı. Bu sözler temizlikçiden gelen gömlek yakalarında, çiçekçiden satın aldığı çiçeklerin saksılarında yazılı oluyordu. Gecenin ortasında çalan telefonda, ona; "Mihver'in son günü gelecek," diyorlardı. Aynı cümleyi memurların asık yüzlerinde okuyor, çocuklarının seslerinde duyuyordu. Sokakta rastladığı eski dostları ona sırt çeviriyor, karısı bile onunla pek az konuşuyordu. Çağırdığı zaman, köpeği kuyruğunu bacaklarının arasına kısıtıyordu. Çünkü köpek bir korkunun kokusunu alıyordu. "Mihver'in son günü gelecek..."

- Kötü haberler mi aldınız, diye von Stetten umursamazlıkla sordu.

Bankerin çenesi titredi, ancak ikinci hamlede yanıt verebildi.

- Evet, dedi. Telgraf Anvers'teki temsilcimizden. Aramızda bir çeşit şifre bulunuyor. Laval hakkında suikast söylentileri dolaştığını haber veriyor. Bu son demektir. Önce Musollini,

şimdi de Laval. Ard arda, Herr von Stetten.

- Ya! Demek buydu, dedi von Stetten sakince. Hiç önemi yok, Vanderstraaten! Bu geçen haftaki, bir söylenti. Mussolini'nin ölümü aslına bakılırsa, yalnızca basit bir ölüm. Laval için de aynı. Yerinizde olsaydım, hiç korkmazdım. Şimdi bana izin verir misiniz? Bir dostumu görmem gerekiyor.

*

- Fraulein Tilli! Fraulien Tilli'yi anyorlar, diye 6 numaralı komi seslendi.

Çocuk, holde sağa sola koştu, başını bann kapısından soktu ve sonunda idare bölümüne döndü.

- Üzgünüm, onu bulamıyorum, dedi.

Orada bulunan yaşlı bir kadın, onun araştırmasının sonucunu bekliyordu. Kadının beyaz saçları ve solgun yüzünde iri mavi gözleri vardı, teni eski bir parşömen kâğıdına benziyordu. Siyah bir elbise giymiş, başına aynı renkte modası geçmiş bir şapka takmıştı. Soyluluğunun kanıtı gibi, lekesiz beyaz eldivenleri vardı. İyi gün görmüş binlerce yaşlı kadından biriydi.

- Üzgünüm, bayan, dedi Herr Schmidt yorgunluktan bitkin bir sesle. Fraulein Tilli'yi bulamıyoruz.

- Ya! Gerçekten mi? derken yaşlı kadının sol yanağı bir tikle seğiriyordu. Sesi kırık döküktü. Dışarıya mı çıkmıştır, dersiniz?

- Anahtarı burada, dedi Schmidt sabırsızca.

Yaşlı kadın gerçek bir hanımefendi olmasaydı, onunla bu kadar uzun süre ilgilenmeyecekti. Kadın orada dikiliyor, çok gergin bir durumda eldivenli elinin biriyle diğerini tutuyordu. Sanki bir şere tutunmak ister gibiydi. Yüzü kasıldı, artık kendini denetleyemiyordu. Ama, bu otele gelişinin bedelini kimse tahmin edemezdi. 6 numaralı komi, onu derinden ve hesap bilen gözlerle inceliyordu. Zengine benzemiyordu; öte yandan zengin

olmayan kişiler, çoğunlukla en büyük bahşışı verirlerdi. O da en büyük bahşışı verecek yaşlı kadınlardan birine benziyordu.

- Tekrar telefon etmemi ister misiniz? diye komi üsteledi.

- Evet, mümkünse.

- Kim diyeceğim?

- Frau Mueller, Frau Mueller. Belki ismimim hatırlayamayabilir, ama biz eski dostuz. Hayır, en iyisi ona Sim'in annesi deyin.

- Frau Mueller, Sim'in annesi, diye tekrarlayan Adolph, otelin telefonlarından birini açtı.

- Yanıt yok, dedi. Belki de uyuyordur. (Şu çok içenlerden biri, diye aklından geçirdi, ama tedbiri elden bırakmaksızın, bu düşüncesini kendine sakladı.)

- 6 numara, bu paketi 88'e çıkartın, diye Herr Kliebert soğuk bir tarzda buyurdu.

- Evet, derken Adolph bahşişini bekliyordu.

Bunu anlayınca, yaşlı kadının yanağı gerildi, yüzünü yakıcı ve utanç dolu bir kızartı kapladı. "Üzerimde bir metelik bile yok," diye umutsuzca düşündü. Bu tehlikeli seferin her hareketini, her kelimesini hazırlamış ve yinelemişti, ama otel komilerinin bahşiş almaya beklediklerini unutmuştu.

- Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim, dedi hüznle.

Paketle birlikte merdivene yönelen 6 numara "Azıcık kaçık bu," diye akından geçirdi. Herr Kliebert, bu gün görmüş kadına karşı bir incelik gösterme gereği duyarak, ona sevecen gözükmek için her zamanki resmiyetinden sıyrıldı.

- Fraulein Tilli için bir mesajınız var mı? diye not almak üzere kulağının arkasında duran kurşun kalemı kavradı.

- Hayır, hayır, hiç sanmam. Daha sonra tekrar gelirim.

Tam o sırada, general von Dahnwitz içeriye girdi, Frau Mueller'in önünde kibarca eğildi. Kadın da bu davranışa aynı

şekilde terbiyeli bir baş eğişle karşılık verdi. Beyaz eldivenli eli ceketinin içindeydi. Üst tabakanın, Yahudilere yasaklanan dünyasına gelirken, yakasından çıkardığı sarı yıldızı parmaklarının arasında yoğuruyordu.

- Fraulein Doorn tiyatrodan döndü mü? diye general sordu.

- Hayır, henüz dönmedi, Eksalans.

- Günaydın, Dahnwitz, diye von Stetten idare odasına girdi.

- Günaydın, Stetten. ne güzel bir gün değil mi?

- Evet, çok güzel, ama biraz sıcak.

Von Stetten'in sormak istediğini sormadığı, arada da generalin, von Stetten'in varlığını unuttuğu birkaç dakika geçti.

- Öğle yemeğini Lisa'yla yıyorum, dedi general eski arkadaşını aklına getirince. Bir itirazınız var mı? diye de Prusya sertliğiyle sordu.

Ama, azizim Dahnwitz...

- Evet, biliyorum. Zevk, görevden sonra gelir... İşlerimle yemekten sonra ilgileneceğim.

General, von Stetten'i selamladı ve kendine çok pis oldukları duygusunu veren ellerini yıkamak üzere tuvaletlere yöneldi. Cebinde sarı yıldız bulunan yaşlı kadın, orada nöbet tutan iki S.S. in önünden titreyerek geçti.

- Tilli'yi görmem gerek" diyordu içinden, sokağın göz kamaştırıcı güneşine çıktığında. Onu bugün görmem gerek, başka seçeneğim yok. Onu görmeliyim."

Çok geç saatte uyuyan ve şölen gecesinin içki mahmurluğuyla hâlâ savaştan Tilli, o sırada, 69 numaralı odanın açık kapısının önünde bulunuyordu.

- Sizi temin ederim ki, Fraulein Tilli, böyle bir şeyi asla görmemişinizdir, dedi oda hizmetçisi Katrine. İki veya üç yeni giysi değil, düzinelerce var bunlardan! Hem de ne giysiler! San-

ki bir prenses için. Fransızların Hâlâ böyle kumaşlara sahip olduklarını bilmiyordum. Ağzınızın suyu akar.

- Ya yeni ayakkabılar? diye kafasındaki bütün düşünceler tek noktada toplanan Tilli sordu.

- Yeni ayakkabılar mı? Hem de nasıl! Gümüş rengi ayakkabılar bile var. Sanırım lame elbiseyle giymek için. Ben de bir göz atmak isterdim, dedi Tilli. Uzun süre süslenmekten yoksun kalmış bir genç kız gibi, içinde dayanılmaz bir arzu duyuyordu.

- Şey! dedi Katrine tereddütle.

Kadın elinde bir süpürge tutuyordu. Kovası kapının eşiğinde duruyordu. Koridora yukarıdan aşağıya doğru bir göz attı, ama kat amiri kadın görünürlerde yoktu.

- Yönetmeliğe aykırı, ama sanırım ki, moda sergisi izlemenize izin vermemin kötü bir yanı yok, diye Katrine omuzuyla büyük elbise dolabını işaret etti.

Tilli havayı içine doldurdu, çevresine merakla göz gezdirirken, odanın kokusunu inceledi. Parfüm, iyi cins sabun, solgun güller ve daha bilmem neler kokuyordu. Tilli generalin fotoğrafının karşısında suratını ekşitti.

- Bütün bunların parasını o mu ödüyor? diye sordu. Sanırım ki, bunca Paris eşyasının parasını ödemek için bir kapitalist sendika gerekir, diye Katrine fikrini açıkladı.

Bürümcükten geceliği yatağın üstünden alarak, Tilli'ye uzattı.

- Şuna bakın! Ne kadar yakışıklı, hepsi bu, dedi.

Tilli geceliği aldı, önünde tuttu, banyonun aynasında kendini seyretti.

- Kaç beden acaba? 40 olabilir mi? diye onaltı yaşında bir kızın özlemiyle sordu.

Katrine, elbise dolabının kapaklarını kaydırarak açtı.

- İşte bütün takım, taklavat dedi. Dikkat edin de üzerle-

rinde parmak izi kalmasın.

Tilli birbiri ardından tüm giysileri yavaşça yerlerinden aldı, elden geçirdi ve önünde tuttu. Bütün bu lüks onu rahatlatıcağı yerde daha kötü yaptı ve ağzında bir türlü silemediği kötü bir tad bıraktı. Katrine onu eleştiren gözlerle bakıyordu.

- Bunlar sizin renklerinize değil, diye uzman gibi konuştu. bu tuvaletleri giymek için değişik bir tane sahip olmak gerekir. Sizin daha göze çarpıcı bir tipiniz var, Fraulein Tilli. Siyah saten size daha iyi gider.

Katrine kovayı yerden alarak banyoya girerek gözden kayboldu.

Giysileri elbise dolabına yerleştiren, sonra da raftaki ayakkabıları incelemeye başlayan Tilli'nin, "Ne domuz ağılı" diye söylendiğini işitti. Dizilerle ayakkabılar; işte bazı kadınlar bunlara sahatti. Sıra sıra ayakkabılar!

- Bir hanım, bir beyin ziyaretini kabul edince ne olduğunu bilirim, ben! diye Katrine başını banyodan dışarıya uzattı. Beyler ortalığı daha çok pislerler. Onlar zevklerini yapar, temizlemek de bana kalır. Yaşam bu!

Katrine yine, banyoda kayboldu. Tilli raftan bir çift ayakkabı aldı. Yüksek topuklu, cilâlı deriden yapılmış ayakkabılardı bunlar. Onları incelerken genç kadının elleri ve dizleri titriyordu. Rüyaların ayakkabılarıydı, uğurlarında Tilli'nin ruhunu satabileceği cinsten şeyler. Aceleyle bir sandalyeye oturarak, Tilli sırtını banyoya döndü. Kendi eski salapuryalarını uzağa fırlatarak, ayaklarını parlak ayakkabılara sokmaya uğraştı.

- Orada ne yapıyorsunuz, diye Katrine banyodan sordu. Kadın yerdeki kare fayansları ovalıyor, bir taraftan da yarı aralık kapıdan odayı gözlemeye çalışıyordu.

- Biraz eğleniyorum, diye Tilli boğuk bir sesle karşılık verdi.

Ne şekilde olursa olsun, ayakkabıları ayaklarına uydur-

maya çabalıyordu. Büyük bir umutsuzluk dalgası üzerine çöktü. Vazgeçmek zorunda kaldı. Ayakkabılar ona çok ufaktı... Zaten bunlar onun ayakkabıları benimkiler değil ki diye düşündü. Bana uysalardı, acaba bunları çalar mıydım? Ama yanıtı biliyordu: Gerçekten çalardı. Bu heyecan dolu andan sonra kendini bıkkın ve ruhen bitkin hissederek kalktı. Bütün o parlak şeyleri yerlerine yerleştirdi. Aralarında ceketlerle eteklerin düzenli sıralandığı, takım elbiselerin asılı olduğu aynı tarafta, biraz daha oyalandı. Bu kadar çok elbise tek bir kadın için çok fazlaydı. Birden bir şey dikkatini çekti. Bu ısmarlama terzi elinden çıktığı belli olan, çok ciddi, siyah bir takımdı. Bir erkek giysisi olduğunu anladığı zaman, Tilli'nin yüzünde bir şaşkınlık belirdi. Artistler rol yaparken ne garip kıyafetlere bürünüyorlar, diye düşündü, ama ceketin Lisa'ya göre çok büyük olduğunu çok geçmeden anladı. Tilli'nin kafası, bir düğmeye basılmış gibi, hızla ve kıvrıklıkla çalışmaya koyuldu... "Bunun komiser Helm'e yararlı olup olmadığını bilmiyorum, diye düşündü. Belki evet, belki de hayır. Yine de yeni ayakkabılara sahip olabilirim. Komiserin, ulaştırdığı bilgi kırıntılarını nasıl değerlendireceğini, önceden hiç bilmezdi. Bilginin önemine göre, odasında ona 5 ile 100 mark arasında ödül verirdi. "Görünüşe bakılırsa bizim Lisel, generali bir siville aldatıyor" diye aklından geçirdi. Kuyruklu bir ceket. Tarafsız bir ülkenin büyük elçisinden başka böyle bir ceket kim giyebilirdi? Eğer Lisa, yabancı elçileri gizlice kabul ediyorsa bu, Gestapo'nun ilgisini çekebilirdi. Tilli ceket, yakasındaki bir tüy yumağını özenle aldıktan sonra, yeniden dikkatle elbise dolabına yerleştirdi.

- Teşekkürler, Katrine, diye banyo kapısının ötesinden seslendi. Artık gitmem gerekiyor.

General Arnim von Dahnwitz, adeti olduğu üzere sabahın saat 5'inde uyanmıştı. Her zamanki gibi gözlerini açtığında belleği tümüyle aydınlık ve canlıydı. Yaptığı ilk iş gece masası-

nın üzerinde duran monoklüne uzanmak oldu. Siyah perdelerin kapalı oluşu odanın koyu bir karanlıkta kalmasına neden oluyordu, ama derhal nerede bulunduğunu kavradı. Geçen gece Lisa'yla biraz tartışmıştı, ama sonradan kendine gelmişti. Geceyi hatırladığında, von Stetten'le yaptığı görüşme aklına geldi. Sabahın dinginliğinde, bütün bunlar ona akıl almaz geliyordu. Bu görüşme tabancasıyla yaptığı bu sessiz ikili konuşma, Lisa'yla kaçma plânı, bütün bunlar ona çılgınca görünüyordu. Gestapo, onu olasılıkla, Lisa'yla birlikte Tempelhof'ta tutuklayacaktı. "Lisa'yı da sürükleyecektim. Bu da bir fiyasko olacaktı, diye düşündü. Ellerini kavuşturarak, "Şükürler olsun, Tanrım, beni bundan korudun," dedi yüksek sesle.

Kendi sınıfının bir çok üyesi gibi, general de, katı inançlara bağlı bir dindardı. Biliyordu ki Tanrı, dengeli bir stratejik plânı, iyi subayları, çesur askerleri, disiplini, savaşçı ruhu, kusursuz donanımı ve sayıca üstünlüğü bulunmayan bir ordu adına savaşı kazanamazdı. Öte yandan, işe Tanrı karışmadığı takdirde, bütün bu üstünlüklerin kesin sonucu getirmeyeceğine kesinlikle inanmıştı. Belâlı devrelerde, sürekli Tanrı katıyla bağlantılı kalıyor ve duanın kudretine güveniyordu. Bu nedenle, Nazilerin din karşıtlığıyla hiç uyuşamamıştı. Prusyalıların gizemciliği üstüne çöktüğünde; Führer'in hatalarının, Rusya'daki son kış felâketinin tek nedeni olmadığı sonucuna varırdı: Tanrının tiksintisi, ona inanmayan bir baş komutana eklenince bu sonuç kaçınılmazdı.

Alıştığı gibi on dakikayı yatağında düşüncelere dalarak ve belleğindeki fikirleri aydınlığa kavuşturarak geçiren general ayağa kalktı, perdeleri açtı, dayanıklı ve kaslı bedeniyle açık pencerenin önünde gerindi. Şafağın ilk solgun ışıkları sakin kentin üzerinde yükseliyor, kenar semtlerin fabrika sirenleri gece vardiyasının işçilerini peşi peşine çağırıyordu. Bugün başına bir kurşun sıkacağına dair vermiş olduğu sözün tedirgin rahat-

sızlığının dışında bilincinde bir başka sıkıntı daha vardı. Bu da, Fisher'in diş etindeki apseyi yardığı hassas yerdı. General küçük pamuk tampon düşünceye kadar dilini orada gezdirdi. sonra acımasına karşın dişlerini kuvvetle fırçaladı. Daha sonra da yıllardan beri hiç yanından ayırmadığı bir çift eski halterle bir dizi çalışma yaptı. Bacaklarının çelik kaslarına, eski bir suvari subayının gurur duyduğu kaslara, gevşemeleri için izin veremezdi. Bir deyimde 'Kadınların ve atların sıkı bir kucaklamadan hoşlandığı söylenirdi. Soğuk suyla duş alıp, saçları kırpılmış başını kolonyayla ovaladığı sırada saat 6 oldu. Emireri değiştireceğı üniforma ve ayna gibi cilâlanmış çizmelerle ortaya çıktı. Genç adam generaline küçük ispiro ocağında katışıksız kahve hazırlamaya koyuldu. Kahvenin acı tadı, generalin bu keyifsiz günde duyduğu ilk rahatlık oldu. Bunu askeri öğrenciyken, daha sonra harp akademisindeki imtihan sabahlarında, genç bir subay olarak denetlemelerde, süvari saldırı manevraları sırasında ve dünya savaşında ilk çarpışmadan önce, hep duyumsamıştı. İçinin derinliklerinde, bu dondurucu kurşun duygusunu her hissettiğinde aynı soruyu sormuştu: Başaracak mıyım? İyi bir asker olacak mıydı? Bir kişinin gerçek değerini ölümü karşılama şekline göre doğruysa, hayatta olan biri, hiç bir şekilde kendinden emin olamazdı. Arım de, bütün hayatının en güç sınavını geçirmek zorundaydı. Ölümden değil, yalnızca bir Dahnwitz'in ölmesi gerektiğı gibi ölememekten korkuyordu. Geçen gece çok zayıf anlar yaşamıştı. Bu onu kötü etkilemişti. Ordu argosunda bunun çok iyi bir anlatımı vardı: İnsan görüntüsünde uyuklayan bir domuz. İnsan kılığında bir köpoğlusı. Kafasına sokulan bütün Prusya eğitim ve disiplinini ve onun başkalarına öğretmiş oldukları, esasında insanın bu hayvanca yanını düzeltmesine dayanıyordu.

Emireri odayı sessizce topladıktan, şafak, bombalanmış evlerin iskeletleri ve damların üzerinde yükseldikten sonra, ko-

yu kaynar kahvesini içmiş olan general kendini daha iyi hissetti. Kaçınılmazı bir insan gibi karşılamaya karar verdi. Ama bu onu tiksindirdiği için, kuramsal olarak daha basit olmasına karşın engelin üzerinden atlamıyor, çevresinden dolaşıyordu.

Otelin berberi, önceden kararlaştırıldığı gibi, saat 7.30'da görüldü. Bu, generalle Berlin'de bulunduğu zaman sürekli ilgilenen, eski bir eskrim hocası olan yaşlı bir İtalyandı. Dahnowitz gözlerini kapayarak, başını ihtiyar Giannini'nin hoş bakımına emanet etti. Usturanın kayışın üzerinde sürülüşünü, sonra da keskin ağzın kırpılmış başında hışırtısını dinledi. Generalin sabah hazırlığının sayısız ve usanç verici aşamaları, onun için vazgeçilmez bir uyarıcı oluyordu. Yorgun, olgun çağda, buruşuk bir gece gömleği giymiş bir sivilden, yavaş yavaş ortaya göz kamaştırıcı, örnek bir ilâh, Alman milletinin güçlü, canlı ve mutlak hakimi bir subay çıkıyordu.

Tüm Berlin'de herkes, henüz sivil yaşamın uyku derinliklerindeyken, general gözlüğünü taktı ve okumaya başladı. Geçen gece, Schlieffen'in Cannes Savaşları adlı eserinin bazı sayfalarını okumaya niyetlenmişti, ama beklenmedik olaylar ona engel olmuştu. Küçük bir etajerin üzerindeki kitabı aldı, dikkatini üzerinde toplamaya çalıştı. Ama bu sabah böyle bir konu ona yavan gibi geldi. Kitabı elinden bırakarak bir başkasına uzandı. Bu yıpranmış eski bir Luther İncili'ydi. Son derece ince bir kâğıda basılmıştı. Kendiliğinden açıldı. General gözlüğünü düzeltip kitabın yırtık sayfalarını sakın bir rahatlık içinde okumaya başladı.

"Kötü olanı bütün güçlülüğüyle gördüm; yeşeren bir ağaç gibi dal budak salıyordu. Geçti ve işte artık o yok, onu arıyorum ve o artık bulunmuyor. Bütün olanı gözle ve haklı olana bak. Zira barış içinde olanda bir sonsuzluk vardır. O bu dünyadan gitmeden ve bir hiç olmadan önce bana gücümü toplamam için yardım et."

General, David'in Zebur sürelerini okudu. Bu sırada, artık Berlin'deki yalnız bir otel odasında, yaşamında çok trajik bir rol oynamak üzere seçilmiş olan odasında bulunmuyordu. Kendi köyü Elgede'deki çirkin ve samimi kilisede olduğunu akıldan geçiriyordu. Babası general Joachim von Dahnwitz'in cenaze töreninde bulunmak üzere, ailesinin yanına dönmüş olan, biraz azametli ve ağırbaşlı genç bir askeri okul öğrencisiydi. Kızıla çalan patates tarlalarının üzerindeki pusla, otlaklardaki yaş koyun gübreleriyle, çiftçilerin yağ sürülmüş ayakkabılarıyla, defne dallarından çelenkler, çiçekler ve balmumundan büyük mumlarla, hava sonbahar kokuyordu. Emekli generalin toprağa verilışı sırasında küçük kiliseye ısıltılı bir kalabalık toplanmıştı. Büyük mumların ışığında, şurada burada parıldayan, kılıçlar ve meçler, madalyalarla bezenmiş göğüsler vardı. Üzerine büyükbabanın kasketinin ve kılıcının konulduğu büyük bir bayrak, tabutu örtüyordu. Kırmızı kadifeden bir yastık, onun bütün nişanlarını taşıyordu. Altı mızraklı askerin kaba yüzleri, görevlerini gereğince yerine getirme çabası içinde gerilmişti. Tabutu dışarıya taşıdılar. Aileden olanlar cenaze arabasının arkasına, ölüyü yürüyerek köyün öteki ucuna, oradan da Dahnwitz'lerin aile mezarlığının bulunduğu eski kabristana götürmek üzere sıralandılar. Arnim, ebeveyniyle, güçsüz ve dayanıksız çok yaşlı birinin arasında yürüyordu: Bu kişi büyük babasının 1870-1871 yılları arasında emir altında savaşa girdiği merasıldı. Ama kendileriyle, ağır ilerleyen cenaze arabasının arasında, ekürinin en yaşlı seyisinin denetiminde, büyükbabasının çok sevgili atı Odin gidiyordu. At cenaze yürüyüşü ritmindeki trompetlerin sesiyle rahvan ilerliyor, sırtına atılmış siyah örtü, iki yanından sarkıyordu. Bu görüntü küçük asker Arnim'e öyle hüznü ve yürek paralayıcı gelmişti ki, koca bir hıçkırık boğazına tıkanmış, onbir yaşın kederiyle bunu yutmaya çalışınca da, ihtiyar merasalin önünde yerin dibine girmişti. Bunun üzerine ba-

bası, yarbay von Dahnwitz, onu soğuk ve kınayan bir bakışla aşağılamış ve mırıldanmıştı: "Esas duruş! Kendinize hakim olun, asker!" Ama, annesi eldivenli eline tutunca, ona dayanma gücünü büsbütün kaybettirmişti.

General İncil'i kapadı, gözlüğünü çıkardı. Bir karara varmıştı, Çünkü bir Dahnwitz için iki ölüm şekli vardı; savaşta veya Elgede'de.

Tam saat 9'da general, baron von Stetten'e telefon etti.

- Günaydın, Stetten. Sizi rahatsız etmiyorum ya?

- Pek sayılmaz. Nasılsınız?

- İyiyim, teşekkür ederim.

- Bugün diş ağrınız nasıl?

- Çok daha iyi. Teşekkür ederim. Dinleyin Stetten, geçen geceki konuşmanızı düşündüm.

- Gerçekten mi?

- İşlerimle ilgilenmek üzere, Elgede'ye, evime gitmemi sanırım ki, daha uygun göreceksiniz. Böylesi çok daha zevkli. Bu kervansaraydakinden daha az uygunsuz ve daha az kabaca.

- Şüphesiz, bir bakıma...

- Sizi iyice anladıysam, Gestapo bir skandalı önlemekten memnun kalacaktır. Yani demek istiyorum ki, cesedi nereye saklayabilirler? Elgede'de göller ve benim av külübem bulunuyor. Orada avlanmaya çıkabilirim. Beni dinliyor musunuz?

- Tabii ki, sizi dinliyorum.

- Üstelik Elgede'de yoluna koymak istediğim bazı sorunlar daha var. İki oğlumun ölümü ve yeğenimin de ölümüyle, bildiğim kadıyla, ailemde erkek varis, doğrudan hısımlık kalmıyor. Veraset işi çok kaşık bir halde. Ailemizin noteri, Hanovre'deki ihtiyar Dr. Bricker'e danışmalıyım.

- Evet, anlıyorum.

- Vasiyetle miras bırakılacaklar ve gerisi de var, yaşlı hizmetçiler, ormancılar, atlarım ve köpeklerim. Gerimde bir do-

muz ağılı bırakamam. Gariptir ama, şimdiye kadar hiç vasiyet-name hazırlamadım. Hiç aklıma gelmedi. Nasıl?

- İyi, dedi von Stetten.

Gizli ve ustaca bir düzenleme konuşmayı iki kez kaydederken, telefonda bir sessizlik oldu. Kayıt bir kez otelin telefon santralinde, bir kez de Dış İşleri Bakanlığı'nda yapılmıştı.

- Bana bu konuyu bir... bir başka daireyle konuşmam için izin vermelisiniz. Konu benim yetki alanıma girmiyor.

- Sizden izin istediğim yok. Öğleden sonra uçakla Elgede'ya gideceğim. Yer değiştirdiğim için kaygılanmayın diye bildirdim.

- Korkarım ki, durum bu kadar basit değil. Sizi yeniden aramadan önce hiçbir girişimde bulunmamanızı rica ederim.

- Uçakla gideceksem, pilotuma emir vermek zorundayım.

- Pek tabii, Dahnwitz. Az sonra sizi arayacağım.

General telefonu şiddetle kapatırken, öfkesinin burnundan çıktığını duyumsadı, ama büyük bir güçle kendini tuttu. Sakinleşmek için, haritaların bulunduğu duvara yaklaştı, gözlüğünü taktı ve kendini iki dakika sonra, Kiev'in inceden inceye çizilmiş batı bölümünün önünde buldu. Telefon, onu melânkolik birikimlerden ayırdı. Von Stetten bir kez daha telefondaydı.

- Üzgünüm, Dahnwitz, sanırım ki Elgede yolculuğunuz yapılamayacak. Doğrusunu söylemek gerekirse, otelden ayrılmamanız bana doğru gibi geliyor.

- Yani bu tutsak mıyım demek oluyor? Hayır, bunu kabul etmeyeceğim! Bir savaş divanı istiyorum. Savaş divanının önüne çıkmak ve kendi rütbemdekiler tarafından yargılanmak istiyorum. Bu S.S. piçlerinin emirlerini almayı reddediyorum, diye general uzun süredir tuttuğu bütün öfkesiyle patladı.

Telefondaki ses, soğuk bir tarzda terbiyeli ve sessiz kaldı.

- Azizim Dahnwitz, biraz ölçülü olun! Görüşmemiz karşılıklı bir güven sorunuydu. Ama, sabahın saat 2'sinde pilotunuza telefon ederek, uçağı hazırlamasını ve acil bir uçuş için motorları ısıtmasını söylediniz. İlgili daire, tabii ki bu girişiminizi bir kaçış işareti olarak niteledi. Onların bu nedenle şimdi şüphe içinde olduklarını ve zincirin halkalarını sıktıkların anlamalısınız.

- Ama dün akşam uçakla gitmedim, değil mi?

- Hayır, belki de sıkı bir denetim altında olduğunuzu büyük bir olasılıkla hesaba katmamışsınızdır.

- Cepheye dönmek istemiştım, dedi general büyük bir hüznle. Yalan söylemek zorunda bırakılmaktan hiç hoşlanmazdı. Subay ayrıcalığımdan yaraalanıp, savaşıarak ölmeyi arzulu-yordum.

- Evet. Ve de Lisel'i de birlikte götürerek. Bu konuda onunla tartıştığınızı duydular, aziz Arım!

- Umarım ki, yapabileceğim veya yapmayı tasarladığım işte, Fraulein Doorn'un bir katkısı olduğuna inanmıyorsunuzdur, diye general ilk kez ölümcül bir korkuyla bağırdı. Sizi şerefimle temin ederim ki, içinde bulunduğum bu durumdan kesinlikle onun haberi bulunmuyor. Bundan başka, eğer Gestapo'nun adamlarından biri, onu rahatsız etmeye kalkışırsa, kuduz bir köpek gibi gebertirim. Oh! Tanrım! Bana yardımcı ol!

- Sakin olun, sakin olun dostum. İş buraya vardırmanız gerekmiyor, çünkü güvenilir kaynaklara göre onlar bizim Lisel'den en ufak bir şüphe etmiyorlar. Onun Führer'imizin huzurunda bir persona grata olduğunu unutmamak gerekir. Onun konusunda kaygılanmanız veya heyecanlanmamız için hiçbir neden bulunmuyor. Sizi ilgilendiren tarafı anlamalısınız ki Dahnwitz; ben bir sözcü değilim. Emirler alırım ve onları uygulırım; kişisel duyguları bunların arasında hiç rol oynamaz.

- Bunu tümüyle anlıyorum, diye yanıtladı general. Ken-

disi de kişisel duygulara dünyada yer vermeden, bütün yaşamı boyunca emirler almış ve vermişti. Binlerce insanın hayatına malolacak eylemleri, soğukkanlılıkla yönetmişti.

Pieffke'lerle işbirliği yapmasına karşın von Stetten de, onunla aynı sınıftandı ve subaylık yapmıştı. O da biliyordu ki, bu başkaldırı başarıya ulaşırdı, vatani kurtulacaktı. Onların görüşlerini tümüyle paylaşması olasıydı. Plânın bozulması onu pek mutlu etmemişti, ama kişisel duyguları bu hesap çizgisinde yer almıyordu.

- Eğer, gerçekten bir kanun adamıyla görüşmek istiyorsanız, size hukuk danışmanı Doehnecke'yi gönderebilirim, dedi von Stetten uzlaşarak. Size iyi fikirler vereceğinden, bir vasiyet-name hazırlamanıza yardımcı olacağından ve geri kalan işlerle ilgileneceğinden eminim.

- Çok nazıksınız. Sonsuz teşekkürler, dedi general. Ama saat 10'dan sonra gelmesin, çünkü Fraulein Doorn'la öğle yemeğini birlikte yememiz için sözüm var.

- Ne mutlu adam! dedi masa başında oturan von Stetten. Dahnwitz'e, insancıl bir şakayla vedâ etmenin, cana yakın bir sözcükle vedâ etmekten çok daha kolay olacağını düşünüyordu.

General de, "Kanun adamı gelinceye kadar ne yapacağım?" diye düşünerek odada bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. İş tam o anda bitirmek fikri aklının köşesinden bile geçmiyordu. Gece von Stetten'in gidişinden sonra bunu kolayca ve anında yapabilirdi, ama süre uzadıkça bu iş ona daha zor geliyordu. İnsancıl olmayan orantılarda ölümcül davranmıştı, ama kişisel olunca bu, tümüyle başka bir şeydi. Dış doktoruna telefon edip randevusunu iptal ettirmesi gerektiğini, birkaç mektup yazmayı, faturalarını ödemeyi ve son aylar sırasında Lisa'nın kurmay dairesine gönderdiği iki manzum mektubu, tehlikeli bir şey içerdiklerinden değil, geride kişisel bir şey bırakmak istemediği

için yakmayı bile aklından geçirdi. Tam o sırada idareden telefonla Doehnecke'nin geldiğini bildirdiler. Doehnecke, asker tavırlı bir sivildi. O da bir monokl takıyordu ve bütün konuşma ve hareketleriyle eski bir asker olduğunu ortaya koyuyordu. Bir vasiyetname hazırlamak için yaklaşık üç saat birlikte çalıştılar. Doehnecke giderken vasiyetnameyi öğleden sonra gözden geçireceğini ve ertesi sabah imzalanması için geriye getireceğini söyledi.

General, tek gözlüksüz gözüyle, hukukçunun bulanık yüzüne dimdik baktı.

- Bugün imzalamayı yeğlerim, dedi. Çünkü yarın görev ve çağılması olasıydı.

- Çalışırım, çalışırım, Ekselans. Bu öğleden sonra saat dört gibi diyelim, olur mu? Kendim gelmezsem, yardımcılarımdan birini göndereceğim. Anlaşıldı, saat 4'de, dedi general.

Hukukçunun gidişinden sonra general biraz nefes aldı, aynada kendini izledi. Saat henüz bir olmamıştı, ama saatin dört olmasını beklemesi gerekecekti. Bu, ona geriye üç saat bırakıyordu, nerdeyse bir sonsuzluk. Bazen bir savaşın sonucu üç saatten kısa bir sürede alınırdı. Bu sürenin her dakikasını Lisa'yla birlikte geçirmek istiyordu. Telefonu açarak idareye sordu.

- Fraulein Doorn tiyatrodan döndü mü?

- Henüz dönmedi, Herr general, diye yanıt verildi.

-Geldiği zaman bana haber verme zahmetine katlanırmısınız? diye general telefonu kapattı. Ama sabırsızlığı her geçen dakika biraz daha artıyordu.

Lisa'yla üç saat geçirmek, işte ona, bütün geriye kalan buydu. Orada durmuş bekliyordu. Zaman tükeniyor, tükeniyordu... Sonunda dayanamayıp, genç kadını habersizce karşılamak üzere, aşağıya hole indi. Kendini gözleyen hiç bir Gestapo ajanını göremedi, ama orada olduklarını biliyordu. Üzerinde çok

dar mavi bir takım elbise bulunan bir kişi, bir tarafta gazete okumaktaydı. Adam gazeteyi elinden bıraktı, büyük bir beyaz mendil çıkartarak burnunu sümkürdü. Aniden iki koruma görevlisi ortaya fırladı; biri kapının yanında, diğeri dışarıda vaziyet aldı. O anda general şoka uğradı, çünkü tutsak ve ölüme mehkum olduğunu anlamıştı. Birden çok sıkıldı ve boğulur gibi oldu. Açıklıkları kartonla maskelenmiş, camları kararmış bu loş holde hava azalıyordu. Bu anda, general bir kenara çöktü... "Aynı can çekişen bir kukla gibiyim," diye öylesine aklından geçirdi. Lisa'ya bir mesaj bırakarak yemek salonuna yöneldi.

Zaman azalıyordu. Saat 1.20'ydi. Zaman geçiyor, yaşaması için ona kalan süreleri lokmalar halinde yutuyordu. Gauli-ter Plottke, generali yanından geçerken gördü ve durdu.

- Heil Hitler! Generalim. Dış ağrınız bugün nasıl oldu?
- Çok daha iyi. Teşekkür ederim, dedi general.
- Olanları duydunuz mu? diye Plottke fısıldadı.
- Neyi, Herr Gauleiter?
- Bulgaristan sorununu biliyorsunuz, diye Plottke fısıldadı.

- Böyle bir sorundan hiç haberim yoktu.
- Sanırım, Führer'imiz bundan çok etkilendi.

"Hepinizi kanser ve maymun vebası götürsün," diye general ani bir öfke dalgasıyla aklından geçirdi.

- Özür dilerim, diye ayağa kalktı. Fraulein'in geldiğini görüyorum. Öğle yemeğini onunla yiyeceğim.

Lisa, bütün yaşamı boyunca, yemekte duyumsadığı işkence gibisine hiç katlanmamıştı. General de, sevilen bir kadının varlığının ona bu kadar boğuk ve müzmin bir acı vereceğini asla bilmiyordu. Dudaklarının ucuyla aynı şekilde cesur bir gülümsemede bulunuyor, aynı tarzda davranıyorlar, şarap ve yemek çeşitlerini seçiyorlar, bardaklarını kaldırıp birlikte tokuşturuyorlar ve yalnız yaptıklarıyla ilgiliymişler gibi, karşılıklı bir-

birlerinin gözlerine bakıyorlardı. Sonra arada sırada bir espiyiyle böldükleri bir sessizliğin derinliğine düşüyorlardı. Ve bütün bu süre içinde, her ikisi de, kabuğunun içine sıkışmış bir istiridye kadar yalnız, kaygı ve umutsuzluk dolu sıkıca kapalı bir odadaydı. Yemek boyunca bir yay gibi gergin olan Lisa, Martin'in nerede olduğunu belirleyecek bir işaret veya küçük bir kâğıt parçasının gelmesini bekledi. Ama Philippe ve Gaston'un, bu iki kahraman yaşlı savaşçının yokluğu hüznü vericiydi. Diğer hizmetkârlar da bu kardeşçe sırlarına ortak olmuşa benzemiyorlardı. Başgarson sonunda hesap pusulasını getirdi ve usulca yeni savaş yönetmeliği gereğince, lokantanın saat 2'de kapanması zorunluluğunu hatırlattı.

Asansör hâlâ bozuktur. Merdivene gittiler. General, Lisa'nın biçimli varlığının arkasından merdivenleri tırmanırken, birden acele bir savaştan çıkan veya savaşa girecek bir askerin duyabileceği, şiddetli ve vahşi bir arzuya kapıldı. Bu ırkın derinliklerinden fıskıran bir dürtü, yeniden yaratılma, terketmeden önce yaşama yeni bir hayat katma gereksinimi idi. Bu tuhaf dakikada, generalin içinden Lisa'yı o anda kollarına almak, öpücükler arasında birleşmeye, kucaklaşırken uykuya ve uykudun da ölüme geçmek geliyordu. Bu onun için, Tanrı katına yükselirken tükenmek, bir taç giyme, böceklerin zifaktan kaçarken göğe yükselişleri gibi kolay bir esenlik duygusu olacaktı. Cebinden, Lisa'nın odasının anahtarını çıkardı. Koridorda önünde bulunan Lisa küçük tıkırtıyı duyarak, geriye döndü.

- Sizinle kısa bir süre için yalnız kalabilir miyim, diye general boğuk ve arzu dolu bir sesle sordu.

- Hayır, şimdi olmaz sevgilim. Hizmetçi kadın temizlik yapıyor, diye bir sözde nedeni daha merhametli bulan Lisa yanıt verdi.

- Öyleyse benim odama gidelim. Aylar var ki, sizinle yalnız kalamadım. Size gereksinmem var. Neler oluyor? Ben-

den uzak duruyorsunuz. Artık beni istemiyor musunuz?

Lisa ne yanıt vereceğini bilemedi.

- Tabii ki, sizi seviyorum. Bu kadar tutkulu olmayın, üstelik tam günün ortasında, dedi.

Dün oynadığı kaptisli çocuk rolünü, hâlâ oynamaya çalışıyordu. General kollarını doladı, onu güçlü, sÜvari subayı bedenine bastırdı. Genç kadın bir isyan duygusuyla, kasların ve bütün bir madalya dizisinin göğüslerine battığını duyumsadı. çokça içmediği halde, bir otel koridorunda aşk yapacağa benzeriyordu general. Lisa ne yaptığının farkına varmadan onu itmişti. General, gözlerini korku veren bir bakışla genç kadının üzerine dikti.

- Beni kaçırmak veya zorla sevişmek gibi bir niyetiniz yok sanırım, diye Lisa hafiften gülerek konuştu.

Genç kadın o kadar çok korkmuştu ki, saygısızlığı ele aldı.

- Burada olmaz, Kharkov'da değiliz. Uygar bir kişi gibi davranmanız gerekir.

General birkaç adım geriye çekildi. Soğukkanlılığını güçlkle toparladı.

- Beni affedin, dedi. Beni affedin, belki bir daha sizi göremiyeceğim.

- Siz de beni affedin, ama bir gösteriden önce dünyevi zevklere kapalı olduğumu bilirsiniz. Üzgünüm, Arim. Bana bu akşam tiyatrodan eşlik eder misiniz?

- Bu akşam mı?

- Evet, bu akşam. Venedik Taciri sahneye konuyor, bu çok güzel bir gösteri olacak. Buradan saat 6'da gitmem gerekiyor, beni götürmek ister misiniz?

- Korkarım, başka bir randevum olacak, ama belki bir yolunu bulurum, dedi general.

- Evet, rica ederim, bir kez deneyin. Şu halde hoşça kal

diye Lisa sabırsızlandı. Martin'in nerede olduğunu öğrenmek için can atıyordu.

General eğilerek selam verdi. Lisa odasına girdi. General bir süre kapının önünde, bir baston kadar dik duraksadı, sonra topuklarının üzerinde sertçe dönerek koridoru geçti ve odasının bulunduğu ikinci kata kadar basamakları hızla indi.

- Heil Hitler, diye general kapıyı açarken biri seslendi.

General tek gözlüğünü, koridordaki heyecanının dağılmasıyla düzeltti. İçerideki kişiyi inceledi.

- Ha! Siz miydiniz, Helm? diye komisere küçümseyerek tepeden kibirle baktı. İçeriye nasıl girdiniz? Maymuncuğunuzla mı?

Helm, hakareti duymamayı uygun buldu.

- Bazı şeyleri öğrenmenizin hoşunuza girdeceğini düşündüm, diye bacaklarını yayıp, sırtını deri koltuğun arkasına yaslanarak konuştu.

General ayakta durdu.

- Nasıl, örneğin nedir?

- Örneğin, Tempelhof havaalanına telgraf çekme zahmetine katlanmamız gibi. Pilotunuzu tutukladık. Emireriniz için de kaygılanmanıza gerek yok. Onu da kıtasına geri gönderdik.

- Başka bir şey yok mu?

- Evet, başka bir şey var, diye Helm ayağa kalkarak Dahnwitz'e yaklaştı. Davranışlarınızdan hoşlanmıyorum. Size kadife eldivenle davrandık. Artık, bundan böyle merhametli davranamayız. Size soylu bir kişi gibi ölme olanaklarını tanı-mıştık, ama bir canı gibi davranmamızı istiyorsanız, size bu şans da veririz.

Dahnwitz'in yüzü kırmızımtrak halinden morumsu bir renge dönüştü; kırpık başındaki damarlar daha belirginleşti.

- Sizi gebertebileceğimden haberiniz var, herhalde, dedi kalın bir sesle.

- Sizden korkacak değilim, Ekselans, diye Helm soğuk bir yanıt verdi. S.S.lerin arasında alçaklar bulunmaz. Onların hepsi de komuta heyetinde yer alıyor.

General bir an, onu intihara sürükleyecek bir darbeye uğradığını sandı, ama bu duygu yerini bir kırgınlık ve titreyişe bıraktı.

- Sizinle bir psikolog gibi konuşuyorum, dedi Helm acelesizce. İntiharı düşünen bir adama göre çok neşeli görünüyorsunuz. Akşama ölmüş olacağınızı bildiğinize göre, bu şeytan alası sabah tuvaleti neden? Bu çok şüphe çekici bir şey. Kesinlikle canına kıymaya kararlı biri gibi değil, bir nişanlı gibi davranıyorsunuz. Sizi lokantada izledim, yalnızca bir an, Dahnwitz. Çok hoş vakit geçiriyor gibiydiniz. Kiminle diyeyim... düşüncelerinizin kadınıyla. Aşlında, önünde yaşayacağı zamanı olan bir kişi gibi görünüyordunuz. Size hiç güvenmiyorum.

Hayret verici bir şeydir ki, general bu garip durumdan belirli bir zevk alıyordu. Prensiplerine bağlı kalmak. Görünümünü hiç bozmamak. Bu maskenin arkasında soğuk ve korkunç bir korkunun gizlendiğinden kimse şüphelenmemeli.

Korku mu? Evet, her şeyin üzerine çıkan kaba ve çıplak bir korku.

- Hayattayken, şaraplar nefis, yanımda güzel bir eş varken, neden yaşamın tadını çıkarmayacak mışım? dediği duyuldu generalin. Benim sınıfımdan bir kişinin davranışlarıyla ilgili garip fikirler besliyor benziyorsunuz. Başıma gelecekler için titriyeceğimi ve yakınacağımı mı düşünüyorsunuz? Hakkında bunca reklam yapılan S.S.lerin kahramanlığının gerçek bir felakete nasıl dayanacağını bilmiyorum ama sizi temin ederim ki, benim benzerlerim ölmesini bilirler.

- Beni iyi dinleyin, Dahnwitz, dedi Helm tatlılıkla. Şimdiye kadar size sevecen davrandık, ama aynı şekilde korkunç sevimsiz de olabiliriz, sabrımız nerdeyse tükeniyor. Eğer böyle

bir ölüm virtüözuysanız aşkolsun, öne çıkın ve çabuk ölün. Şefim, ona işinizin bittiğini bildirmemi bekliyor.

- Şefinize bu işin geceyarısına kadar biteceğini şerefim üzerine bildirebilirsiniz.

- Tamam, ama ben şeref sözünüzü tuttuğunuzdan emin olmak için burada kalıyorum.

Siz ve şefiniz, şeref sözünün ne olduğunu bilmiyorsunuz herhalde?

- Şefim ve ben bir hainin şeref sözüne inanmayız.

Bunlar artık birbirlerinin üzerine yürüyen iki erkek ve iki düşman değil, askeri kişiliğin diğer tarafa karşı gizli kuşkusunu, hor görüsü ve kinyadı: Ordu ve onunla birlikte, ait olduğu ülke, Führer'in kişisel gereci ve üst düzey koruması olan S.S.leri karşı dikiliyordu. İki rakip savaş kaybedilince Almanya'yı içsavaşa sokmaya hazır bir şekilde, iktidarın mücadelesini yapıyordu. Her zaman olduğu gibi, Alman ruhunun derinliklerinde, bir kardeş öldürme tohumu, bir karanlık, çöşkulu bir şiddet, savaşmak, boğazlamak ve kendi ırkından olanları öldürmek gereksinimi vardı.

- Cömert olacağım, dedi Helm. Saat 4'e doğru vasiyetnamenizi imzalayacağınızı hesaplıyorsunuz. Saat 4.30'da yeniden geleceğim. Tutuklanmak istemiyorsanız, üzerinize düşenin ne olduğunu biliyorsunuz. Heil Hitler!

Hayret vericidir, yaşamının geriye kalan son iki saatinde, general Amim von Dahnwitz bir aşk mektubu yazmaya uğraştı. Ceketini çıkartıp, gömleğinin kolları sıvalı işe koyuldu. Bu işe subay adayırken, güç soruları çözümlerken yaptığı gibi, içini çekerek, yakınlıkla, yazdığı sözcüklere gözlüklerinin ardından bakarak, kendini verdi. Kâğıtları ardı ardına yırttı, karalamalarını kâğıt sepetine attı, odanın içinde enine boyuna dolaştı, kırpık saçlı başına soğuk su döktü, şişede ki son damla konyayı içti ve yeniden işe koyuldu.

O saatte Lisa'nın dikkatini çekmek, onu sevdiğini, hem de ne kadar çok sevdiğini söylemek en önemli şey gibi geliyordu. Onu bir oyuncu kadını bir subayın ve bir soylunun yaptığı gibi değil, kadının veya başka bir kadını sevdiğinden çok daha fazla seviyordu. Ona intiharının altındaki nedenini bir alçaklık olmadığını, zorlayıcı ve onurlu nedenleri bulunduğunu açıklaması gerekiyordu. Hakkında ona ne söylenirse söylensin, Lisa, onun vatanına bilinçli ve iyi hizmet etmiş olmanın huzuru içinde öldüğünü bilmeliydi. Ama, bütün bu dokunulmazlığı olan şeyleri, özellikle Schlieffen ve Clausewitz'in sert anlatımlı düz yazısıyla belleği yüklü, kalemi stratejik tasarımlardan, muhtıralardan, bildirilerden başkasına alışık olmayan bir kişinin uygun sözcüklerle anlatması güçtü.

"Aşkı, diye yazdı. Bu mektubu aldığınızda, ben artık yaşayan kişiler arasında sayılmayacağım."

Hayır, böylesi uygun değildi. Bu, sonuna haber veren, aşık olmuş bir kâhya kadın üslubuydu.

"Aziz yavrum, değiştirilmesi elimde olmayan bazı koşullar beni..." Bu da, sahranın kumları kadar kuruydu.

"Sevgili Lisa, senden ayrılma zorunluluğunda olduğum saat geldi..." Hayır, böylesi de uygun düşmüyordu. Kol saatine kaçamak bir göz attı. Saat 3'ü 21 geçiyordu. Zaman tükeniyordu. Bloknotundan bir sayfa daha kopartarak aceleyle yazdı:

"Bu notu size veda etmek için yazıyorum. Bana tüm verdiklerinize teşekkür ederim. Benden önce giden çocuklarıma ulaşmak üzere sizi bıraktığım için beni affedin. Amim von Dahnwitz."

General kâğıt parçasını bir daha okumadan zarfa koymuştu ki, telefon çaldı. Doehnecke'nin yazıhanesinden bir beyin geldiği haber verildi. General onun içeriye alınmasını istedi. Bir cins gri fare ortaya çıktı. Adamın titreyen elleri, sert içki içenlere özgü boğuk bir sesi, onu hiç durmadan konuşmaya zor-

layan sinirliliği vardı.

- Yağmur yağmaya başladı, dedi sesini temizleyip, pencereden bakarken. Tanrıya şükürler olsun, yağmur yağıyor, bereketli bardaktan boşanırcasına ve sürekli bir yağış, Ekselansları şurayı imzalarlar mı? Kural böyle. Ve şuraya sağa, paraflar her sayfaya atılmalı. Sonsuz teşekkürler, Ekselans. Eğer iyice anladıysam, Ekselansları bu vesikanın kasamızda saklanmasını ve olayların gelişmesini beklememizi istiyorlar. Saygılarımı sunarım, Ekselans. Böyle yağmaya devam ederse, bu Tanrı'nın rahmeti olacaktır.

Başkatip gittiğinde saat 4.20'ydi. Artık her şey düzene girmişti. General çevresine bir göz gezdirdi ve geride bırakırken odasının durumundan mutluluk duydu. Zarfın üzerine Lisa'nın adını yazdı. Gözlüğünü çıkartarak, buruşuk kâğıtlarla birlikte kâğıt sepetine attı, artık ona gereksinimim yok, diye düşünüyordu. Bu fikir gözlüğüyle tüm geride kalanlar arasında dolaşarak ona hafif ve garip bir rahatlık verdi. Artık disipline ve Pieffke-lerle küçük düşürücü ilişkilere yer yoktu. Şu andan başlayarak doğu cephesindeki fiyaskonun sorumluluğunu tümüyle onlar yüklenmek zorundaydılar. Onları, geriye çekilmeyi hazırlamakta, eğer gerekiyorsa son yedekleri savaşa sokma kararını vermekte veya yenilgiyi kabul ederek bütün kuvvetlerini geriye almakta yalnız başlarına bırakmak gerekiyordu. Onları savaşın ortasında ısrarla ateşkes istemeye, içsavaş başladığında da, aralarında dövüşmeye terketmeliydi. Kendisi general Arnim von Dahnwitz bütün bunların dışındaydı. Bütün yaşamı boyunca, kendi sınıfına yakışır doğal bir biçimde, en büyük sorumlulukları üstlenmişti. Artık bunlardan silkinebilir ve dinlenmeye çekelebilirdi. Canına kıyarak, bazı küçük neşelerden de yoksun kalıyordu: Elgede'de ava gitmek, sabahları anızların arasında ata binmek, Lisa'yı kollarının arasında tutmak gibi. Ama aynı anda korkunç güçlüklerden, yorucu ve tiksindirici şeylerden kurtulu-

yordu... Bu gerçek bir fırsat, diye yerinden kalkıp, telefonu açarken, nerdeyse sevinçle düşündü.

- İdare odası, lütfen, diye buyurdu. Komiyi derhal bana gönderir misiniz? Hemen gelsin, teşekkürler. Bir de beni Dış İşleri Bakanlığı'ndan Baron von Stetten'e bağlayın.

- Sizi yeniden rahatsız ettiğim için affedin, Stetten. Ya! Toplantıdaydınız demek. Bana bir iyilik daha yapar mıydınız? Evet, bir iyilik daha. Bilinen nedenlerden dolayı, bu akşam tiyatrodaki Lisa'ya eşlik edemeyeceğim. Benim yerimi alır mısınız? Anlıyorsunuz, tiyatroya kadar ona eşlik etmekte. Biraz kanışıklık olması halinde, onu otelden uzaklaştırın. Gençliğinizde bazı genç aktrisleri tanıdınız değil mi? Bir gösteriden önce onlara sakın bir ortam gerektiğini bilirsiniz. Ya! Evet, tamam. Teşekkür ederim. Lisa'ya benim kadar ilgi göstereceğinize inanıyorum. Size güveniyorum. Evet, teşekkürler. Görüşmek üzere.

General telefonu kapadı ve duvar saatine baktı. Altı dakika daha vardı... ve komi kapıya vurdu.

- İşte otuz mark, dedi general. Bu mektubu alacaksınız, çiçekçiye bir düzine kırmızı gül siparişi vereceksiniz ve hepsini Fraulein Doom'un odasına bırakacaksınız. Ama, bunu onun tiyatroya gidişinden önce yapmayın. Anlıyor musunuz? Bunları hangi nedenle olursa olsun, tiyatroya gidişinden önce bulmasını istemiyorum.

- Çok iyi, Ekselans.

- Geriye kalan parayı kendinize saklayın. Gidiniz, dedi general.

6 numaralı komi topuklarının üzerinde döndü ve uzaklaştı. Hâlâ beş dakika vardı...

Artık geriye yapacak bir şey kalmıyordu. Ne zaman istemek, ne özür, ne da olası bir erteleme vardı. General gala üniformasının ceketini sırtına geçirdi ve bir tören yatağına yerleştiriliyormuş gibi uzandı. Gözlerini yumarak, tabancasının namlu-

lusunu sağ şakağına dayadı; Önce kendisini bu şekilde ölüme zorlayanlara karşı şiddetli bir kin, sonra da savaş sarhoşluğuna yenilmez bir özlem duydu. Ah! Savaşın sıcaklığı, saldırının baş döndürücülüğü ve obüslerin patlamaları arasında bir Dahnwitz gibi ölmek! O dakikada zorlu bir hayvani korku, ve fiziksel bir dehşet ortaya çıktı. Generali kendi özbenliğinin önünde yalnız ve acınacak durumdaydı. Kendinden utanıyor ve hakimiyetini yitiriyordu. Ter, bedeninin tüm gözeneklerinden süzülüyordu. General titriyor, annesini ve Tanrı'yı çağırıyordu. Sonra Tanrı artık yanıt vermezken, general korkunç çarpışmaların ertesi günü at üstünde savaş alanını gezerken ve savaşın kokuşmuşluğunu koklarken, son dakika geldi. Şişmiş, ezilmiş, parçalanmış cesetlerden, askerin adsız ölümüyle toprak üzerinde çürüyen ölümlerden yükselen dayanılmaz bir kokuydu, bu. General, her birinin ölümünden sorumluydu. Sonuçta parmağını tabancasının tetiğine yerleştirdiğinde bu derin yalnızlık içinde bir kez değil, bir milyon kez ölümler, kol saati son dakikanın da tükendiğini gösteriyordu.

26 numaralı odanın kapısında bekleyen iki S.S., boğuk sesi işitince birbirlerinin yüzüne baktılar. Çok genç olanı korkunç görünüyordu, ama öteki bir omuz silkişi ve güven verici bir gülümsemeyle onu yatıştırdı. Emir aldıkları gibi kapının önünde nöbet tutmayı sürdürdüler. Odadaysa, general birkaç dakika öncesine göre daha uzun boylu görünüyordu. Orada çok düzgün ve gururlu parlak kırmızı yakasını süsleyen, ülkenin en önemli nişanıyla uzanmış bekliyordu. Saat 4.30'du, ama Helm gelmedi.

*

Lisa odasının kapısını açtı, aceleyle arkasından kapattı. Orada durarak, gözlerinin önünde bulunan seraba veya bir cins mucizeye bakakaldı. Martin, canlı, gerçek ve şen olarak karşı-

sındaydı. Biraz garip bir mavi üniforma ceketin düğmelerini ilikliyordu. Önünde duran 6 numaralı komi, siyah deriden bir palaskayı kolunun yeniyle parlatıyordu.

- Sonunda, dedi Martin. Hiç gelmeyeceğinizi sanıyordum.

- Bu nedir? diye Lisa aniden üzerine çöken yorgunlukla sordu.

- Bu Adolph'tur, bir dost. Beni sandöviçle besledi ve bu üniformayı buldu. Nichols, bu üniformayla dışarıya çıkabileceğimi umuyor. Hakkı da var.

- Kim düşünüyor, bunu?

- Nichols, İngiliz yazar Goeffrey Nichols. O da başka bir dost.

- Otel birdenbire sanki dostlarla doldu, diye Lisa hayretle, biraz da bir kıskançlık duygusuna kapılarak konuştu.

- Evet, hem de Gestapo adamlarıyla dolu, dedi Adolph.

Martin palaskayı onun elinden alıp beline taktı, aynanın önünde bıraktığı etkiyi izledi. Başını sallayıp dolaşmaya koyulduğunda, Adolph kendini biraz suçlu hissetti.

- Elimden bir şey gelmez, bulabildiklerimin en iyisi bu, dedi Adolph. Herr Schmidt'in bugün çekilmez bir hali vardı.

Martin'in çevresinde dönüyor, ona inceleyen bir gözle bakıyor, üniformayı düzeltiyordu, ama görüntü hâlâ şüphe uyandırıyordu.

- Bunun için ne düşünüyorsunuz, diye Martin Lisa'ya sordu.

- Bana geçen sene burada bulunan Romen askeri ateşesini, yüzbaşı Donescu'yu hatırlatıyorsunuz. Bu da gerçekten bir övgü değil.

- Bulabildiğimin en iyisi bu, diye Adolph yeniden söze karıştı. Bunu vestiyerde bulmam bile şans. Üstelik tam sizin bedeninize uygun. Değil mi Richter?

- Tam bana uygun, diye Martin genç delikanlının saçlarını okşadı.

Kendini soylu ve güçlü hissediyordu. Akli yemek yediğinden beri, büyük bir hassasiyetle işliyordu. İçinde gülme, şakalaşma ve neşeli olma arzusunu duyuyordu.

- Bir zamanlar otelde bulunan kapıcının üniforması bu, dedi Lisa'ya.

- Çok doğru. Donescu'ya her zaman kendisinin kapıcıyla çok benzeştiğini söyledim. Adı Georges'du. Onu çok iyi anımsıyorum. Orduya katıldı ve sonra...

- Nasıl?

- Önemi yok, dedi Lisa somurtarak. Artık bu üniformayı çıkartın. Ciddi olmamız gerek. Böyle kılık değiştirmiş olarak otelden çıkabileceğinizi gerçekten düşünmüyorsunuz ya?

- Otele bundan daha gülünç üniformaların girip çıktığını çok gördüm, dedi Adolph hüzünle. Üstelik kimse dikkat bile etmiyordu.

- Şansımı zorlamam gerek, dedi Martin. Burada daha uzun süre kalamam. Gitmek zorundayım. Bu da bulduğum en iyi yol.

- Ama bu üniformayla mı? Saçmalık bu!

- Bunu biliyorum, ama Nichols'ün hakkı var. çekingen davranacak zaman değil. Yalnızca, cesur bir hareket beni çıkarabilir. Kaçmak için ayağını kesen tilkinin hikayesini biliyorsunuz...

Martin'in neşesi Lisa'yı kederlendirdi.

- Sanırım ki, artık buna daha uzun süre dayanamayacağım, dedi yakınlarak. Bu sabah, bütün gösteri boyunca, yalnızca sizi ve size ne olduğunu düşündüm. Kendime, dönüşümde sizi burada bulabilir miyim, yoksa bir daha hiç görmeyecek miyim? diye soruyordum.

- Sizi bir daha hiç görmeseydim, hayatta olduğunuzu

nereden bilecektim? Ve de döndüğümde yukarıya çıkamayıp, generalle şu korkunç öğle yemeğini yerken... bütün bu süre içinde nerede saklanıyordunuz?

- Hiçbirisi hiç de rahat olmayan çeşitli yerlerde.

Martin altında karanlık bir kuyuyla, asansör kafesinin demirleri üstünde, eğreti bir durumda uzanıp durmaktan ötürü hâlâ gerginlik ve kırılganlık içinde bulunuyordu. Bu kafesle geçirdiği iki saatten sonra gözleri de hâlâ aydınlığa alışamamıştı.

- Şimdi buradayken ve birkaç saat daha kalabilecekken, bu korkunç kıyafetle harekete geçmeye kalkıyorsunuz. Ne gibi bir tehlikeye atıldığının farkında mısınız?

Konuşurken Martin'in yüzündeki gülümseme daha da belirginleşti.

- Şu andan sonra her şeyin daha da tehlikeli olduğunu bilmiyor musunuz? Burada bir gece daha geçirmenin de tehlikesi var: Bir hava saldırısı daha olabilir ve bir bomba her ikimizi de öldürebilir. Şimdiye kadar sizin yaptığınız gibi, kör bir fare gibi yaşamamanın da tehlikesi var! Hesap günü geldiğinde, siz de partideki dostlarınızla beraber sanık sandalyesinde bulunacaksınız ve bu benim kapıcı üniformasıyla çıkmama izin vermeme-nizden çok daha tehlikeli olacaktır... Sizi hiç olmazsa bir süre daha, benimle işbirliği yapmanızın tehlikeleri konusunda uyar-mıştım, ama sizin için hiçbir şeyin farketmeyeceğini söyleyerek yanıtlamıştınız.

- Kendi hesabıma hiçbir şeyden korkmuyorum ki, dedi Lisa.

- Şu halde, iyi bir oyuncu olun ve onların gözlerini bo-yayarak buradan çıkmama izin verin.

Lisa, onu düşünceyle ama kaygılı dinliyordu.

- Çok inatçısınız, dedi. Bazı kereler sahnedeki toplu ha-reketlerde ani çıkış yapan bir öğrenciye benziyorsunuz. Size birçok kez yinelemek gerekiyor. İyi, sizi hazırlayacağım, size

drama sanatı ve davranış dersi vereceğim. Size yüzbaşı Donescu'nun nasıl yürüdüğünü, konuştuğunu, selam verdiğini, kibar davrandığını ve geriye kalanları göstereceğim. Bekleyin derken Lisa, kendini tümüyle rolüne kaptırmıştı. Bir zamanlar bir Romen hastanesinde kaldığınızı, bana anlatmamış mıydınız? Bu dilden birkaç sözcük biliyor musunuz?

-Buna seara, suntetti bine? dedi Martin. Sun incântet ca v'am intâlnitü*

-Tamam, tamam, diye Lisa ilgiyle bağırırken, Adolph'un yüzünde neşeli sinsi mimiklerden birisi belirdi. Bu yürür belki de. Yeteneğiniz olduğundan eminim. Beş dakika kadar, bütün aptalların yaşamları boyunca sahnede yaptıkları gibi davranmanız yeterli. Yarım saat birlikte çalışalım, sizi Romen hassa birliğinden kusursuz bir yüzbaşı haline getiririm.

- Onu dinleyin. İşin sırrını biliyor o,dediAdolph.

- Ve sonra da diyerek Lisa, sahnede rolünün en heyecanlı yerine gelmeden önce yaptığı gibi, nefesini ayarladı. Ve sonra da aşağıya birlikte ineceğiz, bütün şu lanetli muhbirlerin önünden, Gestapo'nun önünden geçeceğiz ve döner kapıdan dışarıya çıkacağız. Bir tek kişi bile, benim şu dalkavuk ve yapışkan Balkanlılardan biriyle flört ettiğimden başka bir şeyden şüphelenmeyecektir.

Adolph tınaklarını kemirmekten vazgeçerek, parmaklarıyla saçların taramaya koyuldu. Martin'in yüzünün kasları harekete geçti, yanaklarındaki iki çizgi ortaya çıktı.

- Budalalık bu. Bu tehlikeye atılmanıza izin vermeyeceğimi biliyorsunuz, dedi kısaca. Benimle birlikte çıkmak mı? Benim yanımda görünmek mi? Ne kadar aptalsınız! Çılgınlık yapmayın! Bu bir güldürü değil. Keyfimiz için oynamıyoruz.

-Sevimsizleşmeyin, Martin. Sizinle birlikte aşağıya inmeyi istediğim için bana hakarete bulunmamalısınız. Ne söy-
*İyi akşamlar, nasılsınız vs. gibi hatırlama

lerseniz söyleyin çok inatçıyım, benden kurtulamayacaksınız. Şimdi olduğunuz şekilde, yalnız başınıza çıkarsanız, pek fazla şansınız kalmayacaktır. Ama size eşlik edecek olursam, güvenlikte sayılırsınız. Size kamuflej görevi yapacağımı anlamıyor musunuz? Ve sizi tutacak olurlarsa, yardım edebilirim. Bu kışaktan kurtulmak istiyorsanız, bir oyuncu sizin için tabancadan daha değerli bir cankurtaran olacaktır. Dinleyin, Martin, derken Lisa'nın tüm yüzünün gerginleştiği ve taş gibi sertleştiği görüldü. Dün akşam odama girdiğinizde, bana aldırış bile etmediniz ve neredeyse yardımcı olmam için beni zorladınız. Artık amacınız, benim de amacımdır ve siz de benim... Of! Nasıl anlatacağımı bilemiyorum, ama sizi yalnız gönderirsem ve sizi tutuklarsa öleceğimi biliyorum. Bana karşı hiç de nazik değilsiniz, dedi ve gözyaşları gözlerinden süzüldü. Benden başka herkesin size yardım etmesine izin verdiniz: Peder Antonius, Gaston, Philippe ve şu İngiliz tutsağa, hatta ona bile ve şu küçük komiye. Neden? Onlar benden daha mı değerliler? Evet, biliyorum, düne kadar pek bir değer taşı mıyordum. Ama bu döndü, Martin. Pek fazla bir şey bilmiyordum. Bunu gidermek için bana yardımcı olmanız gerektiğini anlayamayacak kadar kıt zekâlı mısınız? Durum daha zorlaşacak olursa, yanınızda bulunmak zorunda olduğumu bilmiyor musunuz?

Martin, gözlerini onun üzerine dikmiş, önünde kıvılcımlar saçan bir çelik seli varmış gibi kırıpıştırarak bakıyordu.

- Ah! Siz, dedi kısık sesle. Siz, kör farecik, küçük aptal, küçük çılgın, siz... Tümüyle akıllarından sildikleri Adolph, beklenmedik münasebetsizliklerinden birini yaptı.

- Artık gitmem gerek, diye mırıldandı. Yoksa Herr Schmidt yakama yapışacak.

Martin, gözlerini Lisa'dan ayırdı, genç dostuna doğru çevirdi.

- Beni iyi dinleyin Adolph, dedi yavaşça. Ayrılmadan

Önce size değişik şeyler söylemek istiyorum. Beni çok iyi dinleyim; sözlerimi her zaman anımsayın. Bu oyuna göre oldukça gençsiniz, bu nedenle hırsız-polis oyunu oynayorsunuz. İnekleri gütmekten, Gestapo'ya madik atmaktan daha zevkli şeyler de vardır. Bunu biliyorsunuz değil mi? Ama kişileri radyo dinlemek, bildiri dağıtmak, yalnızca okumak istedikleri kitapları okumak için yaşamlarını tehlikeye atmaya iten nedenleri hiç düşündünüz mü? Gaston, ciddi olarak bunlardan size hiç söz etmedi mi? Ne olursa olsun, düşünmeye, okumaya ve sorular sormaya başlayacağınıza bana söz verin. Şimdi beni biraz daha dinleyin. Cephede ileri hatlarda bulunduğunuzda, komutan düşerse, onun bir rütbe altındaki, komutanın yerini alır. Stalingrad'da bir mahzende mevzilenmişken, teğmenimiz vuruldu, yerini çavuş aldı. O da düşünce yerini ben aldım. Çünkü geriye kalan iki onbaşının yaşlı olanı bendim. Ben yaralandığımda da, yanımda basit bir erden başkası kalmamıştı. Burada da aynısı oluyor, eğer düşerseniz yerimi almak ve benim yapacaklarımı sürdürmek zorundasınız. Şimdi söylediklerim, size bir terfi şeridi takmak kadar görkemlidir. Profesör dediğiniz kişinin sizi eğiteceğini ve arkadaşlarımla ilişki içine sokacağını düşünüyorum. Ve, bakın Adolph, eğer şansım kötü gidecek olursa, bu sizi ürkütmesin. Mücadeleden vazgeçmeyin. İstatistikler lehimize dir. Bizlerden düşen bir kimsenin yerine yüzlercesi bulunuyor. Şimdi bana elinizi verin ve şunu yineleyin: Savaşa devam etmeye ve Martin Richter'e bir şey olursa, onun yapacağı gibi savaşacağıma söz veriyorum. Söyleyin bunu.

Adolph, tükürüğünü güçlkle yutarak bu cümleyi tekrarladı. Martin genç oğlanın başını okşadı:

- İşte yoldaş. Şimdi çabucak gidin, yoksa Herr Schmidt canınızı cehenneme yollayacak.

Adolph gittikten sonra Lisa'ya dönerek alçak sesle konuştu:

- O daha bir çocuk. Gösterişli şeyleri seviyor, ben de ona anımsayacağı bir söylev vermek zorunda kaldım.

-Evet, bunun farkına vardım. Bana da bir söylev ver, rica ederim. Gereksinmem var buna, dedi Lisa.

Martin ona doğru hızla ilerledi. Genç kadını kollarının arasında ufacık buldu. İçinde yaşamında hiç duymadığı duygular kabarmıyordu. Lisa'nın başını ellerinin arasına alarak, sağlam omuzuna yasladı.

- Size ne söylememi istiyorsunuz?

- Bilmiyorum, herşeyin yolunda gideceğini.

- Tabii ki her şey yoluna girecektir. Benimle birlikte olduğunuza göre, kesinlikle her şey başarıya ulaşacaktır.

- Biraz daha anlatın.

Martin başını genç kadının sıcak ve canlı, güneşin okşadığı bir çayır gibi güzel kokulu ve yatıştırıcı saçlarına alını değinceye kadar eğdi.

- Size ne söylememi istiyorsunuz? diye çok alçak bir sesle konuştu. Size tutulduğumu mu?

Genç kadın başıyla onayladı, kendini ona daha kuvvetlice bastırdı.

- Size çok tutuldum, dedi Martin. Yaşamımda hiç bir kadına tutulmadığım kadar tutuldum size. Sizi öyle seviyorum ki. Öyle seviyorum ki,! Öyle arzuluyorum ki! Sizi çok arzuluyorum ve sonsuza kadar arzulayacağım!

- Her şey yolunda giderse birlikte olacağımızı söyleyin, bana.

- Her şey yolunra gidecek ve birlikte olacağız. Eğer istiyorsanız, birlikte olacağız. Harz'da yazı geçirebileceğimiz bir köy biliyorum. Orada hoşunuza gidecek eski bir han var. Veya başka ne yapmak isterdiniz? Noel'de kayak yapmak üzere, sizi Vorelberg'e götürebilirim. Yahut isterseniz, küçük bir katlanabilir kano alarak, Berlin civarındaki göllerde veya Rpre orman-

larında kürek çekebiliriz. Oraya bir keresinde Anne-Marie'yle birlikte gitmiştim.

- Evet, bunu yaparız, katlanabilir bir kanoda ne aptalca bir havam olacağını biliyorum, ama bana kürek çekmesini öğretebilirsiniz. Öbür yazda Avusturya'ya gideriz. Size yurdumu gösteririm. Mantarları nasıl bulurlar, bilir misiniz? Onların bol miktarda bulunduğu yerleri iyi bilirim: Kalın yosun tabakalarının arasında aramak gerek. Size gösteririm.

- Ve ben de sizin oynadığınız her oyunu izlemeye tiyatroya gideceğim. Ama, sahnede aktörler sizi öpünce herhalde çok kıskanacağım.

- Ne saçmalık! Hepsi soğan ve makyaj tabakasının altından ter kokar. Oyundan sonra eve döneriz, size güzel yemekler pişiririm. Bana inanmıyor musunuz? Ama yemek pişirmeyi çok iyi bilirim. Ne hazırlayabilirim size?

- Kızarmış patetes köfteleriyle birlikte dana kebabı, aynen annemin hazırladığı gibi. Kırmızı şarapla, bir defne yaprağı ve kekikle, hepsinin yanında da ekşi krema olacak. İşte böyle.

- Anlaşıldı, size ekşi kremalı dana kebabı yapacağım, yani bulursak diyorum.

Martin, genç kadını kollarından bıraktı. Pencereyle masa arasında gidip gelmeye koyuldu. Bu odada gereğinden fazla ayna vardı. Kendini üç kez hem önden, hem de arkadan görüyordu. Gerçekten de bu çalıntı üniformanın içinde komik vi gülünç duruyordu. "Dışarıya çıkmayı asla başaramıyacağım," diye düşünüyordu. Ama kelimelerle ifadeden yoksun olduğu halde, kendini zincirin bir halkası, önemsiz bir olay, bir mikrop taşıyıcı gibi, basit bir edilgen birikim olduğunu da düşünüyordu. Bir farkla ki, onun taşıdığı özgürlük ve isyan tehlikeli ve bulaşıcı bir mikroptu. Şimdi de bu mikrobu bu genç kadına bulaştırmıştı. Kendisi yokolduğu takdirde, o da mikrobu çevresine yaymayı sürdürecekti.

Martin, kendini deneyim yüklü ve çektiği bütün acılarla dolu, yaşlı ve olgun hissediyordu. Bu çıkmazdan çıkıp çıkmasının çok az önem taşıdığını biliyordu. Çünkü insan yaşamının bir yaban dutu kadar bile değer taşımadığı ve bireyin hiç bir hak ve değere sahip olmadığı bir dünyada yetişmişti. Her şeye karşın, birey Martin Richter yaşıyordu: O, yirmidört yaşında ilk kez aşık olmuş, tıp öğrenimi yapmak ve mutluluğu tanımak isteyen genç bir adamdı.

Yaşamı boyunca mutluluğu pek düşünmemişti ve bu düşüncenin aklına takılması onu hayrete düşürüyordu. Kumun üzerine uzanmak, parmaklarının arasında kumun akışını izlemek, sonsuz dalgaların sesini Lisa'yla birlikte yan gelip yatarak dinlemek gibi Lisa mavi bir mayo giyiyordu. Kollar tümüyle kum tanecikleriyle kaplıydı. Bir an sonra yeniden birlikte uzanıyorlardı. Ama bu kez, öylesine beyaz ve ütülü çarşaflarla kaplı bir yataktaydılar ki, çarşafların üzerindeki ütü katlarını izleyebiliyorlardı. Venedik'teki perdeler indirilmişti. Lisa'nın bedeninde gölgeler oynaşıyordu. Daha sonra genç kadının üzerinde beyaz bir elbise, kırmızı bir önlük olduğu halde, ona bir fincan süt uzattığını görüyordu. Ardından Lisa, saçlarını tathlılıkla aydınlatan bir lambanın altında okumaya dalıyordu. Birlikte bir ormanda, toprağın üzerindeki güneş ve gölge oyunları dolaşıyorlardı. Hava çam ağaçlarının kokusuyla bir hoş kokuyor, çam iğneciklerinin tümüyle kapladığı zeminde ayakları kayıyordu. Bir gölde yüzüyorlar, kır çiçekleriyle bezenmiş dağlık çayırlardan geçiyorlar, buharlı bir geminin başında duruyorlar, gecenin dinlendirici karanlığında birlikte uyuyorlardı. Gençtiler ve birlikte yaşıyorlardı. Ama birlikte, her an birlikte. Evet, Martin her şeyin ötesinde, mutlu olmak istiyordu. Bu nedenledir ki hayatta kalması en önemli olguydu. Çünkü ölümler tüm bunların zevkini çıkartamazdı. Martin, Lisa'ya yüzünde geniş bir gülümsemeyle yaklaştı. Onu sıkıca kollarının arasına aldı.

- Dana kebabını, artık gümüş evlilik gününde seçmek zorundayız, dedi genç kadına. Bugünün birkaç dakikasından yararlanmalıyız. Nasıl olsa önümüzde dana kebablı daha nice şeyli uzun yıllar bizi bekliyor. Ah! Küçük aptalım, diye onu daha kuvvetle kendine bastırdı. Sizi bulduğum için mutluyum. Bu her şeyi değiştiriyor. Artık, beni asla yakalayamayacaklarını biliyorum. Adolph'e o küçük söylevi çekerken yalnızca bir yoklama yapıyordum. Çok şansım var, küçük aptalım. Artık bana bir şey olmaz.

Lisa, Martin'in kapıldığı umutsuzluk belirtisini görmesinden korkarak, yüzünü üniformaya bastırdı... "Eğer her şey böylesine kolay olmazsa ne olacak? Onu gözümün önünde tuttuklarsa ne yaparım? diye aklından geçirdi. Artık, başına neler geleceğini düşünemiyordu, çünkü kendini çoktan unutmuştu.

- Ne üniforma, diye Martin'in omuzundan mırıldandı. Naftalin kokuyor. Ne güldürü! Donescu'nun burada olmaması çok yazık, bana yardım ederdi. Romen ordusuyla, bu arada bizimkiyle de hep alay ederdi.

Lisa, bir çaba harcıyarak, kendini Martin'in omuzundan kurtardı. Sonra sakince konuştu:

- Şimdi bırakın da size bir bakayım. Şu komik kasketi çıkartın... zorunlu değil bu. Tanrı'ya şükür ki, bir asker gibi yanmışsınız Yüzünüz esmer, alnunuz ise beyaz. Saçlarınızı ayırmak ve arkaya doğru taramak gerek. İşte benim saç losyonum. Böylesi daha iyi. Şimdi de gözkapaklarınızı biraz yumun, bana Balkanlılar gibi baygın gözlerle bakın. Gözleriniz gereğinden fazla mavi. Onları kaynamış erikler gibi tutmaya çalışın. İşte, artık daha iyi. Romenlerin nasıl selam verdiklerini biliyor musunuz? Şimdi de bana Romenlerin bakışı gibi bakın. Sanki, sütyen takıp takmadığımı sorar gibi. Ah! Sevgilim, sevgilim, siz hâlâ genç ve çekingen bir Alman Öğrenciye benziyorsunuz! Bir jigolaya benzemelisiniz! Şimdi de elimi öpün! Haydi, dediğimi

yapın. Ben; "Görüşmek üzere, yüzbaşı Donescu ," diyorum, siz de Romenlerin söylediği gibi, "Görüşmek üzere küçük hanım diye yanıt veriyorsunuz, eğiliyor, topuklarınızı çarpıyor ve elimi öpüyorsunuz. Of! Ne kadar tuhafsiniz! Daha önce hiç kadın eli öpmediniz mi?

- Hayır, ben gerçek bir Don Juon'ım. Kadınları hep ağızlarından öperdim, diye Martin, genç kadını yeniden kollarının arasına aldı. Şimdi de ben, Martin Richter olarak, size görüşmek üzere diyorum, diye genç kadının kulağına fısıldadı. Buradan çıkmayı başaracak olursam, sanırım ki, bir süre için ortadan kaybolmam gerekecek. Benden bir süre söz edildiğini duymazsanız, sakın tasalanmayın. Beni çokça düşünün, bana iyi şanslar dileyin, ama kaygılanmayın. Tekrar buluşacağımıza, size söz veriyorum.

- Ben de sizinle birlikte ortadan kaybolamaz mıyım?

- Hayır, gittiğim yerde bagaj fazlasına gerek yok.

- Peki ama, sizden nasıl haber alacağım? Hayatta ve sağlıklı olduğunuzu nasıl bileceğim? Size bir mesaj gönderirim. Çok adi, çok basit, zararsız bir şey. Bakın örneğin: Kaygılanmayın, evde yeterince ekmeğimiz var, gibi.

- İyi. Bu mesajı nasıl alacağım

- Bilmiyorum, telefonla veya Adolph'un veya tanımadığınız dostlarımdan birinin getireceği mektup aracılığıyla.

- Şimdi bana bir sigara gerek, dedi Lisa genç adamın kollarından geriye çekilerek.

- Çalışmak zorundayız.

Lisa, Martin'in ikiye bölerek onunla paylaştığı ilk sigarayı anımsadı. Bugün sigara tabakası ağzına kadar doluydu. Birkaç dakika boyunca, kendi düşüncelerine dalarak sigaralarını tüttürdüler.

- Öncelikle paraya gereksiniminiz var, değil mi? diye Lisa sordu.

- Ama bana bir Romen yüzbaşısının cebinde bulunması gerekenden fazlasını vermeyin, diye Martin gülümseyerek, biraz da bocalayarak yanıtladı. Bu kadar pratik olduğunuzu bilmiyordum.

- Beni daha iyi tanıdıkça bazı şeylere şaşıracaksınız. Korkunç bir tarzda pratik, tutkulu, hesaplı ve iki yüzlü bir sinsiyim. Her zaman Pamuk Prenses rolünü oynarım, ama öte yanda da bir köpek balığı kadar vahşi olabilirim. Tek kelimeyle, ben bir oyuncuyum. İşte bu parayı bir kenarınıza koyun. Sonradan düzenli bir şekilde daha fazlasını göndereceğim. Artık daha fazla kazanmaya çalışacağım Çok paramız olursa hapisteki dostlarınızdan birini çıkarttırabiliriz gibi bir his var içimde.

Martin dikleştirdi ve parmağını ağzının önüne götürdü. Lisa nefesini tutarak sessiz kaldı. Kapının önünde adımlar yaklaşıyor, duruyor ve tehlikeli bir biçimde sessiz kalıyordu. Martin, perdelerin gerisinde gözden kayboldu. Odanın içindeki ve dışardaki sessizlik kaygı verici ve tehdit edici bir hal aldı. Kapının dışında birinin onları dinliyor, olduğu düşüncesine dayanamayan Lisa, Martin'in görünmez olduğunu belirledi. Kapıya doğru ayaklarının ucuna basarak gidip, kanadı hızla ardına kadar açtı.

- Heil Hitler, dedi komiser Helm. Ben de tam şu anda sizi görmeye geliyordum. Umarım sizi rahatsız etmiyorum.

- Şu anda rolümü ezberliyordum, dedi Lisa. Gerçekten çok meşgulüm.

- Hepimiz öyle değil miyiz? Zavallı baları her zaman vızıldanırlar, diye aptalca bir yanıt veren Helm, davet edilmeksizin içeriye girdi.

Lisa, adım adım geriye çekilirken gülümsemeye devam ediyordu.

- Ha! Bahse girerim ki, Lisa Doom'un tüm o meşhur Paris tuvaletlerini sakladığı kutsal muhafaza budur, diye Helm elbise dolabına yanaştı.

Helm, generalin yanından ayrıldıktan sonra, Tilli ayrıntılara girmeksizin, ona Lisa'nın özel eşyaları arasında bir erkek giysisi sakladığını bildirmişti. Bir anlık düşünceden sonra, komiser generalin, Lisa'nın suç ortaklığıyla sivil kıyafete bürünerek kaçmaya çalışacağına hükmetmişti. Dahnowitz olayını ilgilendiren emirler, en büyük önlemlerle ve büyük bir gizlilik içerisinde davranılması doğrultusunda idi. Helm, de bu ilgi çekici araştırmaya bizzat el koymaya karar vermişti. Bu nedenledir ki, orada bulunuyor ve saat 3.10'u gösterirken, bu kadını elbise dolabında örümcek ağı inceliğindeki kumaşların altını üstüne getiriyordu.

- Ne aradığınızı bana söylemek inceliğini gösterir misiniz? diye Lisa bütün cesaretini toplayarak sordu.

Beni bu kapandan ancak büyük bir gözüpeklik kurtarabilir, diye kafasının içindeki bir ses onu uyardı.

- Önemsiz bir şey Lisel. Elbise dolabınızda mesleki bakımdan ilgileniyorum. Usluca bir kenara oturun ve beni rahat bırakın, işimi bir dakikada bitiririm.

Lisa, kuyruklu ceket ortaya çıkınca, oyunun kaybedildiğini anladı. Çok dik ve sakın, sırtı Martin'i gizleyen perdenin kıvrımlarına dönük oturuyordu. Her şey ona açık ve felaket, ama gerçek değilmiş gibi geliyordu. Bunun içinde konuşulamayan, ne hareket edilip ne de kaçılabilen, ama sonunda her şeyin kaybolduğu ve bir düş olduğu bilinen bir karabasanın berraklığı vardı. Giysiyi eline geçirdiğinden beri, Helm artistin varlığını unutmuşa benziyordu. Dişlerinin arasından ısıklık çalarak, giysiyi bir sandalyenin üzerine bıraktı. Isıklık çalmayı sürdürürken, sandalyenin çevresinde dönerek düşünmeye koyuldu. Sonra yeniden askılığa gitti, başka giysileri araştırdı, ama hiçbir şey bulamadı. Bütün dağıttıklarını yerli yerine koyduktan sonra, da takım elbisenin yanına döndü.

- İlgi çekici , diye mırıldandı. Gerçekten ilgi çekici. Bir-

kaç dakikalık sessiz bir izlemeden sonra, bir hükme vardı: Bunun Dahnwitz'le bir ilişkisi olmadığı açıkça görülüyordu. Generalin, kollarının altı terle lekeli, yıpranmış, eski siyah bir giysiyle kaçmayı plânladığını düşünmek anlamsızdı. Üstelik elbiseden, yalnız garsonların üzerinden yükselen bir kokunun duyulduğu da göz ardı edilmemeliydi. Helm bir daha ıslık çaldı. Bu buluş gerçekten çok ilgi çekiciydi, çünkü yeni ufkular açıyordu. İş doğrudan Lisa'yı, işkencelerinin sonunda polisi tam bir çıkmaza sokan iki yaşlı inatçı Fransız'ın katıldığı yeraltı hareketiyle ilişkili kılıyordu. Aslında polisin ağır suç masası, oteli araştırmaktan bir ipucu bulunamayacağı düşüncesiyle kaçınmış ve yanlış yol izlemişti. Her zamanki gibi, neticeye ulaşmak için Gestapo'nun çok daha hünerli usullerini kullanmak gerekiyordu. Komiser orada durmuş, buluşunun önemini duyumsarken, kendini son derece mutlu hissediyordu. Lisa'ya işkence yapma fikri onu büyülüyordu, çünkü kişisel olarak kadınları sorguya çekmek, hele genç ve güzel olurlarsa, oldukça hoşuna giderdi. Onlarla oynamak, önce teselli etmek, güvenlerini kazanmak, aniden bastırmak üzere onları yumuşatmak ve kırmak, kesinlikle çok heyecan verici bir olguydu. Bütün bunları Lisa Doom'a yapma hayali, onunla şu hainin, şu budala Dahnwitz'in yaptığı gibi küçük adı bir ilişkiye girişmekten çok daha büyük bir zevk vaadediyordu. Ama, bütün bu çoşturucu duygulardan daha önemlisini, Helm, cesur bir hamleyle, fakültelerin üzerinde fırtınalar estiren ve entellektüel sanatçıların kafalarına yerleşen, bu lânet rahatsızlık verici direnişin kuruluşunu bulmakta duyumsuyordu... Bu eski püskü elbise, artistlerle gizli kuruluşların arasındaki bağıdı. Helm giysiye, büyük bir şefkatle birkaç fiske attı, onu yeniden kokladı, geriye bıraktı, sonra tekrar aldı. ıslık çalmayı durdurdu.

- Bir şey mi dediniz. diye Lisa'ya bakmaksızın sordu.

-Hayır, ama bu şeyi dolabıma kim koydu? Bilmek ister-

dim, doğrusu, dedi Lisa.

Ağzı kuruydu, ama bunun dışında, üzerine birden çöken cesarete ve akıl gücüne hayret ediyordu.

- Tabii ki, bu erkek paçavralarını şimdiye kadar görmemişinizdir, değil mi?

- Doğal olarak görmemiştim.

- İşte, bunu söyleyeceğinizden korkuyordum, Lisel, diye Helm sevecenlik saçar gibi konuştu. Bir taraftan da odada başka belirtiler araştırmayı sistemli bir şekilde sürdürüyordu. Parkenin üzerinde deri kemeri bularak, havada sevinçle salladı.

- Ya bu ne?

- Küstahlaşmayın, Helm. Görüyorsunuz ki bir askeri palaska bu. Burada birisi bırakmış olacak. İsimlerini saymam mı gerekiyor?

- Sigara içiyorsunuz, Lisel, diye Helm palaskayı elinden bırakıg. Bütün dikkatini içinde birçok sigara izmariti bulunan küllüğe topladı.

Helm, Martin'in parayı alırken, küllüğün kenarına bıraktığı yarı içilmiş sigarayı bastırdı. Sigara hâlâ yanıyor, küçük bir duman bulutu sarmal halinde yükseliyordu.

- Bir kerede iki sigara içmek gibi bir adetiniz mi var? diye Helm sordu.

Sıçramaya hazır bir köpek gibi, karnın kasların gittikçe artan bir gerilimle sıkarak, tetikte duruyordu.

- Evet, tütüne çok düşkünlüğüm var. Sinirli olduğum zamanlarda peşi peşine sigara içerim, dedi Lisa.

- Şimdi de sinirli misiniz, Lisel? diye Helm sevecenlikle sordu.

Genç kadını, yanıtlamasına fırsat vermeden kenara itti. kolunu o ana kadar lisa'nın korumakta olduğu perdenin kıvrımları arasına soktu.

- Çıkabilirsiniz, Richter, dedi sakince. Saklambaç oyna-

manın bir yaran yok

Perdeyi çekti. İki adam bir süre sessizce bakıştı. İkisinin da heyecandan rengi soluktu. Sonra Helm gülmeye koyuldu.

- Sizi bu kadar çabuk bulma zevkine ulaşacağımı düşünmüyordum, Herr Richter. Üstelik, Fraulein Doom'un odasında, dedi.

- Haydi, ateş edin de bu işi bitirelim, dedi Martin.

Son dakikalarda çektiği korkulardan sonra, tabancanın görüntüsü, birden Martin'e sakinliğini ve duygularını saklamayı yeniden kazandırır gibi geldi.

- Oh! Hayır, azizim Richter, üzerinize ateş etmek mi? Bu çok akıllıca olmaz değil mi? Üçümüzün birlikte iyi eğleneceğimize inanıyorum. Sizin ve Lisel'in bana anlatacak ne çok şeyi vardır. Buraya gelin, oturun ve gevezelik edin.

- Söyleyecek bir şeyim yok.

- Ne kadar hata ediyorsunuz, Richter. Ne kadar hata ediyorsunuz, diye Helm tatlılıkla yineledi.

- Durumu kavramışa benzemiyorsunuz, dedi Martin. Bana ateş edebilirsiniz, ama ölümden korkmuyorum. beni hapishaneye gönderebilir, biraz daha mahvedebilirsiniz, ama bundan da korkmuyorum. Görmüyor musunuz, bana en beterini çektiirdiniz, şimdiye kadar? Öyle bir doyum anı gelir ki, ne ölüm, ne de şeytan insanı korkutabilir. Sizden korkmayanlar üzerinde hiçbir gücünüz yoktur.

- Ya! Bir doyum anı demek! Gerçekten çok iyi ifade etmeniz Richter, ama Fraulein Door'un soruşturmalara nasıl katlanacağını merak ediyorum. O kadar küçük ve narin ki, değil mi?

- Şimdi tam sırası, diye düşündü Martin. Tam sırası. İşte yem, buna dayanamazsın sen Hiç olanağı yok bunun."

- Bu genç kızın benimle hiçbir ilişkisi bulunmuyor. Dolabında saklandığımdan da haberi yok, dedi umutsuzca.

- Görüyorum. Hatta onu tanımıyorsunuz bile. Elbisele-

rinizi kimin odasında sakladığınızı da bilmiyorsunuz. Bana anlatmak istediğiniz bunlar değil mi?

Martin her yalanın kesinlikle sersemlik olacağını biliyordu. Helm ise, zaferini kutlamayı sürdürüyordu.

- Bizmn Lisel, belki de sizin kadar bilgisiz değildir. Lisel, bana Richter'i tanıdığınızı söyleyin. Eğer uslu olur, onun hakkında tüm bildiklerinizi anlatacak olursanız, başınızı birçok belâdan kurtarırsınız. Richter gibi bir fareyle aynı amacı güttüğünüzü öğrenecek olursa, Führer ne der? Sahneden çok hoşlandınız değil mi? Ben her zaman sizin en tutkulu hayranlarınızdan biri olmuşumdur, Lisel. O kadar duygusalım ki, suskunluğunu kolayca sağlayabilirsiniz, ama önce bütün bildiklerinizi bilmem gerekiyor.

- Hiçbir şey bilmiyorum, diye Lisa benliğinin bütün lifleriyle Martin'e asılarak baktı. Genç adamın mavi gözlerindeki mavi ve soğuk şiddet ona cesareti, avunmayı aşıliyordu.

Martin aynı anda, şimdiki zamanla karanlık gelecek arasında dengelenircesine, gülümser gibi duruyordu. Yanaklarında keskin bir bıçakla çizilmiş gibi iki derin çizgi belirdi.

- Bu genç kızı olayın dışında bırakın; o hiçbir şey bilmiyor, dedi.

- Bu gerçek bile olsa, onu biraz sorguya çekmek, yine de çok ilgi çekici sayılır, ne dersiniz, Richter? diye Helm, nazik bir tavırla, Lisa'yla ilgilenmeden, dikkatini ve tabancasının namlusunu Martin'in üzerine çevirerek konuştu. Sanırım ki cömert olacağız ve biz işkence yaparkan, onu izlemenize izin vereceğiz, Richter. Sizin sert biri olduğunuzu biliyoruz. Çünkü kızkardeşinizin idamı üzerinizde fazla bir etki bırakmadı, ama Lisa'ya gelince belki, biraz daha duyarlı davranırsınız.

Helm'in, Martin Richter'e Anna-Marie'yi anımsatması ve Lisa'ya da aynı uygulamada bulunacakları tehdidini yapması, kendi payına büyük bir hata oldu. Bu, Martin'in her sinirini,

her salgı bezini, genç kadının korunmasında harekete geçirmeye ve beyninin her hücresini insan üstü hassasiyetle çalışmay davet etti. Martin, bu soruya cevap verdiğinde, amacı zaman kazanmak ve benliğinde bulunan tüm enerjiyi toplamaktı.

- Söyleyecek bir şeyim olsaydı, çok önceden söyledim. Kız kardeşimin idamını önleyemedim, çünkü söylenecek bir sırrım yoktu. Bütün bildiğim budur. Leipzig başkaldırısı bir anlık olguydu. İşte, bundan başkasını bilmiyorum. Lisa da öyle. tüm olanlarla bir ilişkisi yoktur. Beni alın, ama ona dokunmayın.

- Sizin açınızdan çok yiğitçe bir davranış, Richter. Ama, bana söyledikleriniz bu genç kızı daha fazla yük altına sokuyor. Ondan neler öğrendiğimizi görerek şaşıracaksınız, dedi Helm eğlenerek.

Bir sandalyeye oturmuş, halen üzerine çevrili olan tabancasıyla Martin'i de oturmaya zorlamıştı.

Martin onu sırtüstü devirdiğinde, Helm'in yüzünde büyük bir şaşkınlık ifadesi belirdi. Martin, bunu Rusya'da kendilerine öğrettikleri gibi ve saniyenin kesiri kadar bir süre de yaptı. İleriye atıldı, Helm'in çenesine kafasıyla şiddetli bir darbe indirdi. Aynı anda da, diziyle adamın tabancasını düşürdü. Geveleyen rakibinin burnunun üstüne yerleştirdiği bir darbeyle de işini tamamen bitirdi. Martin, Helm'i elbise dolabının arkasına bir kirli çamaşır torbası gibi sürükledi. Lisa onu bir kelime bile söylemeksizin izliyordu. Eğildi, yüzünde silik bir gülümsemeyle, tabancayı yerden aldı. Martin başını salladı. Aralarında bir kelime bile konuşmadılar. Genç adam kapıyı açarak, dışarıya kulak kabarttı. Servis asansörünün bulunduğu tarafta derinden yükselen alışılmış ve zararsız gürültüler onlara kadar ulaşıyordu. Mutfakta yıkanan tabakların gürültüsü, bir tarafta, İtalyan ahçının düzgün ve gösterişli bir sesle söylediği şarkı duyuluyordu. Başka bir katta, bir kapı çarpıldı, bir oda hizmetçisi, bir diğerine seslendi, ama bütün bunlar uzaktaydı. Dışarıdaki küçük

karanlık sahanlık sessiz ve boştu.

Martin, gevşek gövdeyi üzerinde; "Çalışmıyor" yazan servis asansörünün kapısına kadar götürdü. Kapıyı, Adolph'un kendisine verdiği anahtarla açtı. İçeriye bakmaya bile gerek görmeden yükünü ileri iterek, aşağıya düşmesini sağladı. kulak kabarttı. kan kulaklarında nerdeyse uğulduyordu. Gövde kafesin dibine, yani bodrumdaki asansör kabininin tepesine düşünceye kadar çok uzun bir süre geçmiş gibi geldi. Boğuk bir ses değil, yalnızca yumuşak bir parçalanma ve ezilme hışırtısı oldu. Martin, bodrumda bunu işitecek kimsenin bulunmamasını diledi. Servis asansörü Helm'in gövdesinin duracağı ve çürüyeceği en uygun yer gibi görünüyordu. Martin asansör kapısını kapattı, arıza levhasını yerine taktı ve şu gevşek gövdeye dokunmayla kirlenmiş gibi bir içgüdüyle ellerini üzerine sildi. Helm'in çenesine sertçe isabet eden kafası biraz ağır vermeye başladı. Aynı çocukluğunda kafasını kapıya çarptığı zamanki duyguyu hissediyordu. Annesi kafasında oluşan şişliğe mutfak bıçağının serin çeliğini bastırmıştı. Şu anda kendisini çok iyi bulmasının dışında, biraz çöşkün ve neşeli hissediyordu. Odaya döndüğünde tabancayı hâlâ kararsızca elinde tutan Lisa, ona garip bir ifadeyle baktı. Yuvarlak alnındaki kaşları yukarıya kalkmıştı.

- Bu aleti ne yapacağım? diye sordu.

- Verin onu bana. Bir işime yarayabilir.

Lisa tabancayı aralarındaki masanın üzerine bıraktı. Martin tabancayı aldı, mavi üniformasının cebine kaydırıldı.

- Şimdi nerede o?

- Ondan kurtuldum.

Lisa kollarını ileriye uzattı ve büyük bir dikkatle gözden geçirdi.

- Bakınız, dedi.

- Neye, Lisa?

- Soğuk ama sakinler. Sinirli olduğum zaman dehşetli

titrerler, ama şimdi çok sakinler.

Genç kadın, birdenbire Martin'in gözlerinin içine baktı. Onu asansör boşluğuna yuvarladınız değil mi? diye sordu. Yuvarlamak sözcüğü uygunsuz bir şekilde cınladı.

- Evet, diye yanıtladı Martin. Çok üzücü diye Lisa'yla aralarında her şeyin biteceğinden korkarak beceriksizce ekledi. Başka türlüünü yapmazdım, bu işi bitirmenin tek yolu.

- Nasıl yaptınız? Acaba o...

Lisa tükürüğünü güçlkle yuttu.

- Öldü mü?

- Umarım. Gestapo ahırından bir hayvan eksilmiş oldu böylece. Size darbe olduğu için üzgünüm, Lisa. Ama ya siz, ya da oydu.

Durdu ve mutsuz bir tavırla ekledi:

- Artık benden hoşlanmıyor musunuz?

- Sizden hoşlanmak mı? Sizden hoşlanmak mı? diye genç kadın sordu. Damarlarında donan kanı, yeniden eriyip dolaşmaya başladı. Bilinci son derece canlıydı. Önceki ne nazaran, şimdiye kadar hiç duyumsamadığı kadar uyumlu ve hareketli bir bilince sahipti.

- Sizden hoşlanmak mı? diye coşkuncu yineledi. Oh! Evet, şimdi sizden çok daha fazla hoşlanıyorum. Bilmiyordum, Martin. Çok korkuyordum. Oyunu bırakmaya hazırdım. Ama sizinle sanki bir mucize oldu. Hem korkunç, hem de harika bir şeydi. Çok harikaydı ve benim bundan haberim yoktu. Böyle bir darbe indirebileceğini bilmiyordum, demek istiyorum. Bu olası değil mi? Her şeyin bittiğini düşünüyordum ki, siz beni çekip çıkardınız. Onu öldürdünüz, değil mi? Oh! şükürler olsun, şükürler olsun, Tanrım; onu öldürdünüz.

- Evet, onu öldürdüm. Size savaşta öğretilen budur, dedi Martin ansızın. Zorunlu bile olsam, bir insanı öldürmekten hoşlanmam. Bunu asla sevemeyeceğim.

Şaşkınlığından yeni kurtuluyormuş gibi, Martin başının sancıyan yerini oğuşturdu.

- Garip bir kızsınız, değil mi? Hatta olağanüstü olduğunuzu bile düşünüyorum. Ne bir gürültü, ne bir çığlık, ne de aykırı bir hareket. Azıcık kaçık ve de garip bir küçük aptala düşmüşüm ben!

Martin elini uzatıp, sakınarak Lisa'ya dokundu: Yüksek gerilim. Bir yandan öte yana geçen çelik duygusu.

- Ve benden hâlâ hoşlanıyor musunuz?

-Bizi bağlayan bu, değil mi? Çok kuvvetli... hatta bir evlilik töreninden bile kuvvetli İyi ve kötü zamanlarda. Bu beni sizin bir parçanız kılıyor,tüm benliğimizin bir parçası. Oh! Sevgilim, kısılıp kaldık, buradan birlikte çıkmalıyız.

- Evet, hem de çok çabuk bir şekilde, diye Martin kaçış gerçeğinin son on dakikasında olanları düşündü. Artık, seçme şansımız yok, küçük aptalım. Bu kıyafet, bir trampetçi başının üniformasından on kat daha fazla bile göze batıcı olsa bile, beni buradan çıkarmanız gerekiyor.

Lisa gülmeye koyuldu... Bunu yeniden yapabiliyordu. Tehlike doğal ortamıymış gibi rahat görünüyor, sahnede yapmak zorunda olduğu tutkulu rollerden daha gerçekçi ve güçlü yaşıyordu. Martin, gözlerini ondan ayırmadan, yanına çağırdı.

- Buraya, kollarına gelin.

Genç kadın yaklaştı onun kollarına sığındı. Martin, genç kadını kuvvetle göğsüne bastırarak fısıldadı:

- Bu bizim görüşmek üzere ayrılışımız oluyor. Görüşmek üzere, sizi seviyorum. Sizi çok seviyorum. Şu andan itibaren çok tedbirli olacağım, çünkü yaşamak istiyorum. Yeniden görüşmek üzere. Şimdi bana yüzbaşı Donescu rolümü öğretin.

Birlikte çalışmaya başladıkları henüz on dakika olmamıştı ki, kapıya vuruldu. Lisa yüreği ağzında sordu:

- Evet, evet. Kimdir o?"

Kısık bir ses boğazını temizleyerek yanıt verdi:

- Ben, teğmen Kauders.

- Kim?

- Kauders. Dün akşam sizinle tanışma şerefine erişmiş-

tim...

Lisa gözlerini kırpıstırmaya başladı. Martin içgüdüsel bir davranışla geriye çekildi ve banyoya saklanmaya çalıştı. Lisa başını salladı, tatlı bir gülümsemeyle konuştu:

- Hayır, hayır. Uygun olmaz yüzbaşı; onu sizinle karşılaşması için içeriye almak gerekiyor. Böylece giysili bir prova yapmış oluruz.

- Giriniz, diye Martin'in eline güven verici bir şekilde dokunarak seslendi.

Kapı çekingen bir itişle açıldı. Genç havacı eşikte belirdi, eğildi ve selam verdi.

- Umarım ki, sizi rahatsız etmiyorum, Fraulein Doorn? diye sordu. Gelmeden önce telefonla haber vermeyi denedim, ama bana telefonunuzun bozuk olduğunu söylediler. Böylece şansımı deneyebilir miyim?

- Pek doğal olarak, Teğmen. İçeriye girin, diye Lisa misafirseven davrandı.

Ve Kauders ilerledi.

- Bana bir iyilikte bulunmanızı isteyecektim, diye geveledi.

Gözü Martin'e takılınca, belirgin bir şekilde dikleşti.

- Canınızı sıkmadığımı umarım, dedi incelikten çok terbiye gereği.

- Hiç de değil. Size eski dostlarımdan birini, yüzbaşı Donescu'yu tanıştıracabilir miyim? Yüzbaşı gizli bir görevle Berlin'de bulunuyor. Oh! Bunu söylememeliydim, değil mi, yüzbaşı?

Lisa, sahneye çıkmak üzere kulisten ayrılırken yaptığı

gibi, tüm enerjisini toplamıştı. Başkalaşım gerçekleşmişti. Lisa artık, kendine güvenle ve doğal oynuyordu. Vedâ zamanı geldiği sırada, bu budala havacıya ortaya çıktığı için minnet duyuyordu. Bu çılgınca blöfü onun üzerinde deneyebilirler ve etkisini görebilirlerdi.

Kauders selam verdi. Martin ona karşılıklıta bulundu. Tanının sayesinde, Romen tarzı, yani belirli bir gevşeklikte ve abartılı selam vermeyi unutmamış, diye Lisa aklından geçirdi.

- Almanca biliyor musunuz? diye Kauders biraz yüksek sesle sordu. Yabancılarla konuşurken alışıldığı üzere bir zenci dili kullanıyordu.

- Biraz, diye Martin hafif bir dil çalmasıyla yanıtladı.. Bu büyük bir akıl belirtisiydi.

Lisa neredeyse alkışlayacaktı.

- Yüzbaşının sizinle eğlenmesine izin vermeyin, dedi neşeyle. Bütün söylediklerinizi anlıyor. Sanırım ki, iyi konuşmadığını iddia etmek, diplomatik bir hile olsa gerek. Onun birçok kez, sizden ve benden daha iyi bir Almanca ile konuştuğunu görerek hayret etmişimdir.

Böylece olası her türlü unutkanlığa set çektikten sonra, Lisa Martin'e bir göz attı ve anlamlı bir şekilde gülümsedi. Bunu Martin'in dikkatini çekmek için yapıyordu, çünkü eskiden Georges'un, yani kapıcının sırtında iyi etki bırakan bu zavallı üniformaya, havacının inceden inceye bakışından hoşlanmıyordu. Naftalin kokusu odanın içinde, birden bir duvar gibi sert bir yoğunlukta dağıldı. Ama Kauders artık bu yabancı üniformayla ilgilenmiyordu. Bütün söylemek istediği, bu Balkanlı yüzbaşının, artistle olası bir ilişkisinin bulunup bulunmadığıydı. Lisa Doorn gibi bir Alman kadınının, kendisinden düşük bir yaratıkla, bir Romen domuzuyla ilişki içinde olabileceğini düşüncesi asla hoşuna gitmiyordu. Öte yandan adı ne olursa olsun, Lisa bu yüzbaşıyla yatmayı reddedecek kadar onurlu davranmamışsa,

iyi ve cesur bir Alman pilotunun ona sahip olma şansı çok daha kuvvetli olurdu.

Kauders, sabah kuru ağızlı, başı çatlarcasına ağrır bir halde uyanmış, bunu üzerinden atması da uzun süre almıştı. Kayıt kısmındaki görevli Ahlsen'in ilgisiyle, otelin gizli yedeğinden birkaç güçlü absent temin etmişti. Bunların yanına eklenen bazı beyaz haplar sayesinde görevi tamamlamıştı. Ama hâlâ elinin ayağının titrediğini duyumsuyor, ağzındaki kötü tad ve dök-tüğü soğuk ter içini bulandırıyor. Yatağına uzanıp, çeşitli uyancılann etkisini göstermesini beklerken, Kauders hayale dalmıştı. Bu arada, sanatçının yanında şansını denemesinin yerinde olacağını hissediyordu. Lisa'nın odasına girdiğinde iyi durumdaydı ve kendini başdöndürücü bir güven duygusuna terk ediyordu. Aktrisin gülümsemesi, göz kırpması, onu yeniden gördüğü için belirgin sevinci, onun beklentilerini güçlendirdi. Otto Kauders, aslında sersem bir okulludan, ortanın ne üstünde, ne de altında bulunan küstahdan başka bir şey değildi, ama absent-le pervitin karışımı, onu kükreyen bir aslan haline getirmişti.

- Benden ne istiyorsunuz, Teğmen? diye Lisa sordu.

- Bana bir maskot vermenizi, Fraulein. Ama kişisel bir şey olmalı, yoksa hiçbir etki yaratmaz.

- Kişisel bir şey mi? İmzalı bir fotoğrafım olur mu? diye Lisa dostça ve profesyonelce sordu (Fotofrafı binlerce askare maskotluk yapıyordu.)

- Evet, bir fotoğrafınıza sahip olmak çok hoşuma gidecek, ama üzerine çok kişisel bir şey yazmalısınız, dedi Kauders. Yalnızca: 'İyi şanslar' veya 'En iyi dilekler' değil, gerçekten kişisel olan bir şey.

Bu fotoğrafı filosundaki arkadaşlarına gösterecek, yatağının başucuna iğneleyecek ve onları kıskançlıktan çatlatacaktı. Lisa, çalışma masasının üzerinde yığılı bulunan fotoğraflardan birini aldı. Dolma kalemini çıkardı.

- Acaba şöyle yazsam: Unutulmaz bir saatin anısına, uygun olur mu? diye aşırı bir taşkınlık içinde sordu. Unutulmaz bir saat, diye yineledi. Aslında Martin'e gizli bir mesaj ulaştırıyordu.

- Evet, teşekkürler, anlamı kavrayan Kauders kekeledi... (Şu Romen'den kurtulabilsek, ikimiz çabuk anlaşıcağıktık, diye düşünüyordu.) Teşekkür ederim, diye bir kez daha yineledi. Bu yatağımın üzerinde çok iyi duracak, ama benim, birlikte yukarıya götürebileceğim bir maskota gereksinmem var.

- Teğmen bizim en iyi avcı pilotlarımızdan birisidir, belki de gazetelerden onun hakkında bir şeyler okumuşsunuzdur? diye Lisa, Martin'i de konuşmaya katmak için girişimde bulundu.

- Gerçekten mi? diye Martin zekice yanıtladı.

- Siz de bazen uçuyor musunuz, yüzbaşı? diye Kauders sanki Romen sağırmış gibi gürledi. Hayır mı? Hangi orduya bağlısınız?

Bu bir tuzaktı. Lisa Martin'in umutsuzca bir yanıt aradığını hemen anladı. Aslını söylemek gerekirse, kapıcı üniformasında belirli bir işaret bulunmuyordu. Önünde sayısız kordon, sarı madeni düğmeler ve hatta terfi şeritleri bile vardı, ama kıtayı belli edecek hiçbir işaret görünmüyordu. Lisa, Martin'e kendini toplayacak zamanı kazandırabilmek için, Kauders'i koldan tutarak odanın öteki ucuna götürdü.

- O kordiplamatiktendir, dedi. Şimdi bakalım, size maskot olarak ne bulabiliriz?

- İki parçalı bir şey olması gerek. Öyle değil mi? Çiftin bir tekini siz saklayacaksınız, diğer tekini bana vereceksiniz. Şöyle demeniz gerekiyor: Bana bunu yine getirin. Böylece onu size yeniden getireceğim. Eğer etkili bir maskot isteniyorsa, bu şekilde bir yöntem uygulanmalı.

- Eldivenlerimden biri mi?

-Çok daha kişisel bir şey, Fraulein. Çorap bağlarınızdan biri çok iyi bir maskot olur, diye Kauders mırıldanarak Lisa'ya yaklaştı.

Lisa yüzüne çarpan bu ayyaş nefesinden ve titreyen gövdenin yakınlığından tiksinierek, geriye çekildi.

- Ne dersiniz, yüzbaşı Donescu, gitme zamanımız geldi mi?

- Hizmetinizdeyim, küçük hanım, diye Martin yanıtladı.

- Çorap bağınızı bana verecek misiniz? diye Kauders genç kadına yaklaşıırken sırnaştı.

- Evet, iyi bir çocuk olursanız, diyen Lisa yatak bölümünden çıkarken, Kauders onu sıkıştırdı.

- Onu almaya gelebilir miyim? Daha sonra? diye mırıldanıyordu.

- Evet, belki, ama şu an için gitmemiz gerekiyor, dedi Lisa. İşte fotoğrafınız, teğmen; maskota gelince onu daha sonra konuşuruz.

- Başıma bir felaket gelmesini istemezsiniz değil mi? diye Kauders biraz incinmiş olarak sordu.

- Tabii ki, hayır. Aksine çok şanslı olmanızı dilerim, ama şimdi bir maskot vermeme olanak yok. Başka bir zaman, ama şimdi değil.

Lisa'nın nefes alışları biraz sıklaşmıştı, çünkü yakında büyük çıkışı yapmak zorundaydılar. Duvar saatine çabucak bir göz atınca saatin nerdeyse 5 olduğunu gördü. Saat tam 6'da tiyatroda olmalıydı. Tiyatronun canı cehenneme diye düşündü. Sözleri ve belirgin sıkıntısı, Kauders'in uykulu beyninde bir kıvılcım yakmıştı. "Genç kadın Romen'den kurtulmak istiyor, diye düşünüyordu. İşte bu. Yalnız olduğu zaman gelip, maskotu almamı bekliyor. Şu kadınlar işin sırrını ne iyi bilirler!" Bu süre içinde, Martin otelden yükselen boğuk gürültülere büyük bir dikkatle kulak kabartmıştı. Helm'in cesedini bu kadar çabuk

bulmaları olası değildi. Ama kötü bir raslantıyla, asansör hizmete sokulacak olursa bulunması kaçınılmazdı. O zaman otelden bir fare bile çıkamazdı.

Gidelim, dedi birden çılgınca bir sabırsızlığa kapılarak.

- Tanıştığımıza memnun oldum, teğmen, diye Kauders'e seslendi.

Ama Kauders, Romen'i aktrisle başbaşa bırakmamaya karar vermişti. Geçirmiş olduğu eğitim, karakterindeki tüm çekingenlik gölgesini düşüncesizce ve kabaca silmişti. Çünkü çekingen havacılar boyunlarını kırmaktan ve bir gemi konvoyunun romörklerini batırmaktan başka bir işe yaramazlardı. Böylece çenesini ileriye uzatıp, güvenle konuştu:

- Evet, aşağıya inelim ve bir şeyler içelim.

Kısa bir süre sessizlik oldu. Sonunda Lisa çınlayan bir sesle bağırdı:

- Evet, çok yerinde. Ne iyi fikir! Aşağıya inip, üçümüz birlikte bir şeyler içelim, yüzbaşı Donescu.

Martin, aklından geçenleri anlamaya çalışarak, Lisa'nın yüzüne alaycı bir ifadeyle baktı... "Siz, küçük gözüpek aptal, diye düşündü. Siz, benim sevgili küçük aptalım, arkadaşım, dostum, bir tanem, her şeyim..."

- Otelde mi kalıyorsunuz, yüzbaşım?

- Hayır, büyük elçilikte, diye Martin yanıtladı.

Lisa, ona işaret ederek, çantasını ve eldivenlerini aldı. Martin, onun telâşlı mesajını çözerken ne istediğini anlamaya başladı: Havacıyı koruma görevlisi yerine koyuyordu. Kapıda bir güçlük meydana geldi. Onlara gösterilen eğitim ve disiplin gereğince, onbaşı Richter'in aklına teğmen'in önüne geçmek düşüncesi gelmedi. Martin selam vererek geriye çekildi. Kauders bunu sineye çekti. O da kenara çekilerek selam verdi. Lisa, iki genci kollarıyla sararak ve birlikte dışarıya çıkararak, karışıklığı giderdi. İki refakatcisiyle birlikte merdiveni inerken,

genç kadın sıkı bir birleşik düzen içinde yürüyordu.

Hol aşırı kalabalıktı. Her tarafta üniformalar görölüyordu. Hatta, Martin'inkine benzer parıltılı üniformalar giymiş Roman Askeri Heyeti üyeleri de küçük bir mermer masanın çevresinde oturuyordu. Onları görünce, genç adamın kalbindeki çarpıntı kesildi. Çıkış gözetleniyor olsa bile, bunu doğrulayacak hiçbir belirti görünmüyordu. Öteki tarafta, üzerinde çok dar bir elbise bulunan tıknaz bir adam, yüzünün önünde bir gazete tutuyordu. Merkezi bir yere yerleşmiş ve Gestapo ajanı olduğu açıkça belli olan bu kişinin başını ışıklı bir pankrat perdeliyordu.

- Buraya oturur muyuz? diye Martin lokali iyice gözden geçirdikten sonra, aşırı katıksız bir Almancayla sordu.

Seçtiği masa ne çok göz önünde, ne de dönerli kapıdan fazla uzaktı. 6 numaralı komi onların yanına seğırtti, aceleyle masayı silmeye koyuldu. Çalışırken solgun yüzündeki kırmızı sivilceler belirginleşiyordu. Martin onun adına üzüldü.

- Teşekkür ederim, çocuğum. İyi oldu, dedi.

Stokların iyice azaldığı bu günlerde tek izin verilen içki olan, otel "Özel"inden üç kadeh ısmarladılar. İçkinin öyle sert bir tadı vardı ki, ne Martin, ne de Lisa gerçekten içmeyi denedi. Radyodan ağdalı ve duygusal nağmeler yayılıyordu. Lili Marlène'in iniltileri duyulurken, Kauders'in kalçası ısrarla Lisa'nın kını araştırıyordu. Bu durum genç kadını rahatsız ediyordu, ama o yiğitçe davranıyor, havacıyla gülüp, söyleyip flört ederken, Martin'in çevirdiği oyunu anlaması için dua ediyordu. Tüm benliği Martin'la yalnız kalmayı, bu iç karartan küçük masanın başında, bütün bir hole seyirlik olmaksansa, sakın ve güvenli bir yerde onunla birlikte olmayı istiyordu.

- Sınırım yağmur yağıyor, dedi Martin. Diyorum ki... Genç adam yerinden kalkarak, havaya bakmak ister gibi, dönerli kapıya doğru birkaç adım attı.

Lisa'nın gözleri ısrarla onun üzerine dikildi. Genç kadı-

nın üzerinde yürüdüğü ip çok karanlık ve çok derin bir ucunun üzerinde geriliydi., ama o hâlâ dengesini koruyordu. Martin'i izlemek için ayağa kalkarken, Kauders ona engel oldu.

- Sizin için çıldırıyorum, diye cüretle mırıldandı. Beni delirttiniz. Romen'e boş verin. Nasılsa ne konuştuğumuzu anlamıyor. Neden ondan kurtulmuyorsunuz? Sizinle yalnız görüşme- istiyorum. Yoksa ona bayılıyor musunuz? Bana öyle bakmayın, neredeyse burada bile patlayabilirim. Dinleyin, bu herifi hemen sepetleyin. Yoksa bu bulaşık Balkanlıyla dile düşmek mi istiyorsunuz?

- Ondan nasıl kurtulabilirim? Bundan mutlu olacağım, ama nasıl? Dinleyin, onu siz götüreceksiniz. Onu dışarıya çıkar- tın, bütün kenti veya her neyi istiyorsanız gösterin. Sonra da, onu başınızdan savın. Bir otobüste bırakın veya Landwehr ka- nalına atın.

Başarısından dolayı heyecanlanan ve titreyen Kauders yanıtladı:

- Harikasınız. Tanrım, ne kadar harikasınız! Hiç kaygı- lanmayın. Bu işle ilgileneyeğim ve sizi ondan kurtaracağım. Ge- riye döndüğümde de...

-Evet, onu ekin, sonra da geriye gelin. Sizi burada bek- leyeceğim, dedi Lisa umutsuzca.

Martin dönüp, yanlarına oturdu. Lisa kendini çok ger- gin hissediyordu, ama titremeden, aşırı gerilmiş bir çalgı teli gi- bi titreşiyordu.

- Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, yüzbaşı? diye sesin- deki mutluluğu saklamayı beceremeden Martin'e sordu.

"Sizi dün tanı mıyordum; nasıl oluyorda bugün en önem verdiğim siz oluyorsunuz?" İşte, kalbi ona böyle soruyordu.

- Teşekkür ederim. Hayatımda hiçbir zaman kendimi bu kadar iyi hissetmemiştim, diye Martin yanıtladı.

Bu, şöyle bir anlam taşıyordu: "Korkmayınız, sizi sevi-

yorum." Bu aynı zamanda; günün birinde her şey iyi olacak demektir.

- Yağmur yağıyor mu?

- Evet. biraz çiseliyor.

Kauders bardağını başına dikti ve hemen konuya girdi.

- Berlin'i iyi biliyor musunuz?

- İstediğim kadar değil, teğmen, diye Lisa'nın ayağına

basmasıyla uyarılan Martin yanıt verdi.

Ateşin bir anda alevlenmesi gibi kısa bir sürede, her şey açıkça anlaşılıyordu. Ona bu alışkanlığı veren, savaş sırasında büyük tehlike saatleriydi.

- Kentte bir gezinti yapmak benim de hoşuma gidecek, diye Kauders, Martin'e erkekçe bir anlam taşıyan bir işaret yaptı. Beğeneceğiniz bazı yerler biliyorum.

- Bundan çok hoşlandım, diye Martin bir Romen'den pek farklı olmayan bir şekilde yanıtladı. Ne zaman isterseniz.

- Ha! İşte, yine de pek fazla zamanım yok. Üç günlük izin, pek fazla sayılmaz, yüzbaşım. Şimdi birlikte küçük bir şehir turu yapmaya ne dersiniz

- Şimdi mi? diye Martin sordu.

"Evet, şimdi. Allah belânı versin, diye Kauders öfke-den kudurarak aklından geçirdi. Kuvvet kullanmak bile gerekse beni buradan çıkartacağım."

Lisa, Martin'in ayağına vurarak coşkunca bir mesaj geçti.

- İyi, dedi Martin mesajın anlamını kavrayınca. Çok naziksiniz, teğmen. Yani, küçük hanım şu anda bize izin verirse, demek istiyorum.

- Garson! Hesap pusulası, diye Kauders seslendi.

Lisa ellerine hakim olmaya çalıştı. İçinde dayanılmaz bir şekilde, kibritleri kırmak, kâğıt peçeteleri yırtmak ve sigaraları peşi peşine ezmek isteği duyuyordu. Holü dolduran kalaba-

lığın üzerinde bıraktığı etkiyle, insanların mırıldanma ve fısıldanmalarını yoğun bir biçimde duyumsuyordu:

"Bakın, Lisel'imiz iki genç subayla flört ediyor! General buna ne der acaba? Yanıkları olan tanınmış bir havacı. Diğeri kim? Tanrı bilir ancak. Her gün yeni üniformalar ortaya çıkıyor. Bu, bir Bulgar veya Romen olabilir. Bunlar hep böyle operet kıyafetiyle mi dolaşırlar? Nedenini biliyor musunuz? Subaylarından biri bana, Kral Carol'un erkek kıyafetleri satan dükkânlara sahip olduğunu anlatmıştı. Kral iş konusunra anlaşınca, eldeki mallardan kurtulmak istemiş. Tüm bu subaylar, biri gündelik olmak üzere, beş değişik üniforma bulundurmak zorunda, Kralın sarayındaki düzene uymanın tam zamanıdır...

Eğer Romen yandaşlarımız savaş alanında da, yatakta göründükleri gibi başarılı oluyorsa... Şu halde, ben 'Heil Hitler!' diye bağırım."

Lisa'nın sol yanında, Kauders yeni uçaktan, Me.109'dan sözediyordu. Martin, sağda çok yumuşak, sakin ve telâşsız oturuyordu. Lisa, masanın altında onun elini aradı, buldu ve tuttu. Martin bir anda gerilirken, dudakları beyazlaştı. Genç kadın onun bakışını izleyince, gücünü kaybeder gibi oldu. Gördüğü, odasından dışarıya çıkan ve asansörün üzerindeki "Çalışmıyor" yazılı levhayı kaldıran Herr Schmidt'ten başkası değildi. Bu levha, müşterilerin şikayetleri, kat garsonlarının küfürleri arasında birçok haftadan beri oradaydı. Herr Schmidt, artık onu kaldırıyor, etkileyici bir tavırla asansörün kapısını açıyordu. Martin ayağa kalkarak, kuruyan ve beyazlaşan dudaklarının arasından mırıldandı:

- Artık gidelim.

- Paramın üzerini bekliyorum. Garsona bir yirmi marklık verdim, diyerek Kauders garsonu çağırmak için sigara tabakasıyla bardağına vurdu.

Garsonun gelişine kadar geçen iki dakika âdeta bir son-

suzluk gibi geldi.

- Şimdi oldu," diyerek Kauders parasının üstünü cüzdanına yerleştirdi. Martin de sırasını savmaya hazırlandı.

- Buna seara, Madame, multi mesc, diye Lisa'nın elini eğilerek öptü. (Görüşmek üzere, küçük el; görüşmek üzere canım sevgilim. Yeniden dönünceye kadar.)

Birden bire bir elektrik akımı holden geçer gibi oldu. Sanki rüzgârın estiği bir çavdar tarlasında, tüm başaklar aynı yöne doğru eğiliyordu. Bütün başlar döner kapıdan içeriye giren adamlara doğru çevrildi. Çünkü bu gelenler Gestapo'nun mas-kesiz ve tehdit edici yüzünü oluşturuyordu. Lisa, S.S. lerin grup şefi üniformasını taşıyan ufak tefek adamı tanıyordu. "Şirin hal-leri ve gözlükleriyle bir eğitmene veya peklik çeken bir sıçana benziyor," diye genç kadın aklından geçirdi. Bu, Helm'in üstü, güçlü ve çekinilen şef, Weyhart Wolle'ydi. Dört S.S. den kurulu sıkışık düzende bir grup onu izliyordu. Bunlardan ikisi idare bölü-ümüne geçti. Anlaşılan bilgi ediniyorlardı. Diğer ikisi ise, şef-lerini yakın mesafeden izlemeyi sürdürdü.

Lisa, ayağa kalkarak Martin'in yanında durdu. O anda, kınılmaya hazır bir cam gibi, genç adamın kendisine Anne-Marie hakkında anlattıklarını anımsadı. Hapishane avlusunun garip kokusu, darağacına çıkarttıklarında Anne-Marie'nin gülmesi ve doktorun ona uyuşturucu verışı. İnanılmaz bir hassasiyetle ken-dini bir an için genç kızın yerine koyduğunu da hatırlıyordu. Sanki kendisini dar ağacına götürmüşlerdi. Bir şeylerin yürüme-diğini, uzun zamandan beri her şeyin aksadığını ve kötüyü onar-mak için zamanın geçmiş olduğunu biliyordu. S.S. şefi onların yanına doğru, bir ekspres trenin hızıyla yaklaştı. Lisa, Martin'e kalkan görevi yapan bir gülümsemeyle onu ödüllendirdi. Şef, genç kadının önünden geçerken hafifçe bir selam verdi. Holü izleyerek asansöre yöneldi. Onu izleyen iki adamı merdivene saptı. Üçüncü adam idare bölümünde dururken, dördüncüsü ba-

rın yönünü tuttu. Dar mavi takım giysili adam, kapının yanında-ki yerinden, yüzünde iyi bir kemik yakalama isteği olan bir köpeğin ifadesiyle ayağa kalktı.

- Her neyse, gidiyor muyuz? diye Kauders hiçbir şeyin farkında olmaksızın sordu.

- Evet, gidiyoruz, diye Martin yanıtladı.

- Heil Hitler! dedi Kauders, Lisa'ya cüretli bir bakış yönelterek.

- Buna seara; auf Wiedersehen! dedi Martin.

- Görüşmek üzere, diye Lisa karşılık verdi.

Döner kapıya doğru ilerlediler. Olağandışı hiç bir şey olmadı. Büyük bir sorumluluk altındaki 6 numaralı komi orada duruyordu. Dönmeye başlayan döner kapıyı itti. Martin geçerken çocuğa dostça, küçük bir dokunuşta bulundu. Dışarıya çıktı. Kauders de, döner kapının içinden geçerken, Lisa'ya son bir kez baktı ve yüzbaşıyı izledi.

- Sana kaç kez veda edeceğim, aşkım?

- Seni bir daha ne zaman göreceğimi bilmeden gitmene göz yumacağım. Görüşmek üzere senin için dua edeceğim Geriye getirmeni söyleyerek, neden sana bir uğur vermedim? Kalbimi aldınız, bana geri getirin, yalvarırım, onu bana geri getirim"

- Merhaba, Lisel! diye genç kadına yandan birisi selendi.

Bu, onu zamanında işine götürme sözünü tutmak için telâşlanan von Stetten'di. A. A'nın yorucu toplantısından döneli henüz birkaç dakika oluyordu. Gündemde olan iki sorunu tartışmak üzere, Helm'i boşuna arıyordu: Dahnwitz ortadan kaldırılmış mıydı? Plottke, Fransız hisse senetlerini teslim etmişmiydi. Şef Woller'in gelişi, Dahnwitz'in tasfiyesini haber verdiği sırada, von Stetten Lisa'nın genç subaylarla flört edişini izlemişti. "Yaşamın cilveleri, işte böyle çelişkilidir, " diye bıkkın bir diplomatın hüzünlü pervasızlığıyla düşündü. Lisa, onun adını unut-

muş gibi dimdik yüzüne bakıyordu.

- Ah! Siz misiniz, Baron? Nasılsınız?

- Burada vekâleten bulunuyorum, Lisel. Dahnwitz, sizi tiyatroya götüremeyeceği için özür diliyor, ama arabam dışarıda bekliyor. sizi ben götürebilir miyim?

Lisa, generali bir doktorun bekleme odasında karıştırdığı eski bir dergide gördüğü fotoğraf gibi hatırladı. Bu akşam, ilk kez Portia rolünü oynama zorunda olduğunu da tümüyle aklından çıkarmıştı. Lisa, von Stetten'i ve onun çevresine bakınmasını izlemeyi sürdürdü. Von Stetten generalin sonucuyla ilgili söylentilerin her an hole yayılmasından kaygı duyuyordu.

- Her neyse, gidiyor muyuz? diye genç kadının dirseğine dokunarak sordu.

Eldivenlerini ve çantasını toplayan Lisa ayağa kalkıp, bir uyurgezer gibi yürüdü.

- Nereye gitmek için, diye sordu. Tiyatroya mı? Evet, çok nazıksınız Baron. Evet, şimdi tiyatroya gitmem gerekiyor.

*

Öğleden sonra saat 4'ü çok az geçerken, soğuk ve sevimsiz bir günün karanlık pus, alçalan kar bulutları haline dönüşmüş ve yağmur yağmaya başlamıştı. İnsanlar eski ve değerli pardüselerinin içinde, yolun üzerinde bir an titreyerek duruyor, gökyüzüne bakarak, havanın açmaması için gizlice umut besliyor ve dua ediyorlardı. Son haftalarda Berlin'li çocuklar kentten dışarıya çıkartılmışlardı. Bu kötüye işaretti. Aynı anda da diğer kentlerden çıkartılanlar başkente gelmişlerdi. Şurada burada, deli bakışları ve kısık sesleriyle, başıboş dolaşmaları bir bulaşıcı hastalığa benziyordu. Bu da Berlinlileri korkutuyordu. Karanlıkta birçok ısıklık duyuluyor, yeni hava savunma sistemleri üzerinde çokça söz ediliyordu. İnsanları birbirlerine parmaklarıyla, damların üzerinde açıkça görünen uçaksavar bataryalarının sa-

yısız namlularının uğursuz ve güçlü uzantılarını gösteriyorlardı. Aralarında, aceleyle ama çok iyi koşullarda hazırlanan yeni sığınakların etkinliğini tartışıyorlardı. Führer'in kendi sığınağını, hava saldırılarında bile doğum yapılabilecek bir doğumevi halinde düzenlettirdiği düşüncesi onları belli belirsiz rahatsız ediyordu. Almanların cermenliğine ait olan her şeye karşı özel bir güvenleri bulunuyordu. Kendilerini hür birer yetişkin ve yalnız başlarına yönetmekle yükümlü saymadıkları için, yapay bir güvenliğe değer veriyorlardı: Aynen tutsak çocuklar gibi. İşlevleri, iyi bireyler olmaya, hiç soru sormamaya, güven duymaya ve kurallara uymaya dayanıyordu. Devlet onların korunmasından, güvenliğinden ve esenlikte olmaları sorumluydu. Son haftalarda her kadar Alman'a has olursa olsun, uçaksavar bataryalarının susturulabildiği, sığınakların yıkılabildiği, düzenlemenin bile göçtüğü ve devletin artık her şeyi yapabilme gücüne sahip olmadığı farkediliyordu.

Lisa Doorn'u tiyatroya bıraktıktan sonra, von Stetten, ona Dahnwitz olayının kapatılmasında gereksinim duyulması halinde hazır bulunmak üzere otele döndü. Dahlin de İsveç'teki bürosuna, Plottke'nin kanunsuz servetinin büyük rol oynadığı sonuç anlaşmasını bildirmek için, telefon edeceğine söz vermişti. Von Stetten, sabahki toplantılar sırasında çok iyimser görünmemişti. Kendini yorgun, yıpranmış, biraz gayesiz üstelik de duruluktan bir hayli uzak hissediyordu.

Döner kapıdan içeriye girdiğinde bütün sınırları ayaktaıydı. Holde kötü bir havanın estiğini derhal duyumsadı. Helm'i gözleriyle araştırdı. Bulamayınca da idareye giderek sordu. Yaşlı beylerin yüzleri alışıldan çok daha kararmıştı. Ahlsen'in yüzüyse büsbütün asıktı:

- Komiser Helm mi? Üzgünüm Baron, ama onun nerede olduğunu bilmiyorum.

Von Stetten, diplomatik görevde direncini yitirmeyecek

kadar çok pişmişti.

- Belki de, Şef Wolle size bilgi verebilir, bay baron, diye Kliebert ekledi. Onun yüzü de karmakla kalmamış, kesinlikle yeşilimsi bir renk almıştı.

- Şef nerede? Bana onu bulabilir misiniz? diye kaygılanmaya başlayan von Stetten sordu.

Genellikle eli çabuk olan ve çok iş gören Schmidt, düşüncelere dalmış görünüyordu. Yanıt vermedi.

- Onu burada gördüm, sanırım, diye yanda duran birisi söze karıştı.

- Teşekkür ederim, dedi von Stetten. Kendisine birçok kez tanıştırılmış olan doktoru anımsamamıştı.

Buruşuk bur üniforma giymiş yaşlı bir kadının hantal ve cansız görüntüsü idare bölümüne doğru yaklaşarak bir tomar telgraf bıraktı. Odadaki hiç kimse haber almaya istekli görünmüyordu, ama yine de o yeni olayları yetiştirmekten geri kalmadı: On yaşından küçük tüm çocukların on gün içinde Berlin'i terke zorunlu olduğu söyleniyor. Amerikalılar kentleri tümüyle tahrip edecek ses dalgalarıyla ilgili yeni bir sistem geliştirmişler Hallensee'de aklını kaçırın bir kişi karısını, dört çocuğunu öldürdükten sonra kendi de intihar etmiş. Goering'in tutuklandığı söyleniyor. Richter'i henüz yakalayamadılar." Von Stetten, idare odasından ayrılırken onun yakındığını duydu. Weyhart Wolle'yi kenardaki küçük bir masada, bir bardak konyağın etkisinde ve hasta görünümlü buldu.

- Heil Hitler! Bana burada olduğunuzu söylediler. Helm'i arıyorum. Nerede olduğunu biliyor musunuz?

- Artık otelde bulunmuyor, diye şef hüznle yanıt verdi. Buyurun, oturun. Ben de tam sizinle konuşmak istiyordum. Dahnwitz işinin kotarılmaz hazırlıklarıyla ilgileniyordunuz değil mi?

- Evet, yoksa iş yolunda gitmedi mi? diye von Stetten

gerginlik içinde sordu.

- Ne? Ha! Evet! Dahnwitz'in bakımından yolunda gitti. O öldü. Kalp krizi. Yukarıya çıkıp kutsamada bulunabilirsiniz. Orada kabuğunun içinde bir yumurta kadar temiz yatıyor, piç!

- De mortuis nil nisi bonum, dedi von Stetten darbenin etkisiyle.

Gestapo'nun incelik dışı davranışlarına alıştı, ama bu onun sınırlarını da aşıyordu.

- Nil nisi bonum,. Bunu savaş Bakanına söyleyin. Saçmalıklarla uğraşmasınlar. Şeref kıtaları, söylevler, mezarının başında salvo atışlar ve diğerleri, diye Wolle homurdandı.

- Hatalar yapmasına karşın, iyi bir askerdi.

- Bu, sizin fikriniz. Ne pis bir piç! İntihar etmeden önce Helm'i öldürdü. Bunu düşünebiliyor musunuz Bir Alman generali benim en iyi ajanımı öldürüyor ve onu asansör boşluğuna atıyor!

Darbe von Stetten'in midesine indi. Güçlkle yutkundu.

- Bana bir konyak verin, diye telâşla seslendi.

Konyağından biraz içtikten sonra, yeniden konuşabildi

- Yani Helm'in başına gelen bu, öyle mi?

- Evet, olanlar böyle. Bugün Helm, geçen hafta Munich'te Schreber. Paris'te cuma gününden beri dört kişi daha yitirdik. Norveç'te düzinelerle adamımızı öldürüyorlar. Onların öldürüklerini aynı hızla yerine koyamıyoruz. Danimarkalılar bile geçenlerde başımıza bir hayli dert açtılar. Size anlattığım, bu, Stetten. Adamlarımdan birkaçının öldürölmediği bir gün bile geçmiyor. Ordunun kayıplarından çok daha yüksek oranda sıkıntı çekiyoruz. İşimiz askerlerinkinden daha tehlikelidir. Ama memleketin güvenliği için yaptıklarımıza hiç değer veriliyor mu? Soruyorum kendime. Bugün bu, Helm'dir. Yarın, belki de ben olacağım. Öf! Bütün bu aşağılık yaratıklara lânet olsun!

- Bu işi Dahnwitz'in yaptığını nasıl biliyorsunuz?

- Bana göre onun yaptığı açıkça ortada. Bu işte ondan başka kimin çıkarı olabilir?

"Size pek çok isim sayabilirim," diye von Stetten aklından geçirdi, ama bu düşüncesini kendine sakladı.

- Dahnwitz'in kafasında olanları, sanki yaptıklarını gözümle görüyormuş gibi hayal edebiliyorum, dedi şef. Çok iyi, dedi Dahnwitz, bana bir tuzak kurdunuz ama buna düşeceğime göre, sizi de birlikte sürükleyeceğim.

- Dahwitz, bir adamı asansör boşluğuna atacak insan değildir. Bunu düşünmüş olabilir, evet, bu söylenebilir, ama daha başkası söylenemez.

- Gerçekten. Şimdi bir otopsi yapılıyor... Yani Helm'den geriye ne kaldıysa onun üzerinde. Önceden üzerine ateş edildiğini saptayacaklarından eminim. General, Helm ile aynı odada bulunmayı kabul edemeyecek kadar kibirliydi. Böylece ondan kurtuldu. Dahnwitz'in kendine has davranışı.

Von Stetten, başını sallamayı sürdürdü. Wolle, konyanın geri kalanının bardağına döktü.

- Her neyse, olayı kapatmak için harekete geçmek zorundayız. Bu bize akla kararı seçtirecek. Bu arada Stetten, generalin ölümü yarından önce halka açıklanmayacak. Helm'e gelince, başına bir kaza geldi. Bunu biz ayarlarız. Haberleri yayına hazırlamadan önce hiçbir şeyin dışarıya sızması gerekiyor.

- Ya, otel personeli?

- Onlar talimat aldılar. Servis asansörünü çalıştırırken Helm'in cesedini bulan görevli güvenilir biridir. Ağzından söz çıkmayacaktır.

- Beni dinleyin, bir fikrim var, Wolle, diye aklına yeni bir şey gelen von Stetten atıldı.

"Martin Richter, diye düşünüyordu. Bu civarda saklandığına inanılmıyor muydu? Eğer evetse, umutsuzluğa kapılarak, bu girişimi yapmış olamaz mı? Ama Dahnwitz olamaz. Annim

Von Dahnwitz olamaz.”

- Evet, nedir o? Diye şef sordu.

O anda von Stettin'in aklında garip bir şey oldu. Neden konuşacaktı? Neden bu yağmaya katılacaktı? Dahnwitz ölmüştü, Helm de öyle... Bu öyküye bir başka kişiyi katmak neye yarayacaktı? Ne uyuyan kediyi, ne de köpeği uyandırılmalı. Bunda endişeli bir diplomatın yararsız karmaşaları önleme kaygısı kadar, çürümüşlükten geriye kalan bir utancın etkisi de var olabilirdi.

- Dahnwitz'in cenaze töreni hakkında; biliyorsunuz o, Elgede'ye gömülmek istiyordu, dedi von Stetten sakince.

- Bunu kafanıza takmayın, dedi Wolle somurtkan bir şekilde. Ona lüks bir tören yapacağız, belki de, Führer'i onun mezarına birkaç çiçek serpmesi için kandırabilirsiniz. Bu da Goebbels'in, aynı hafta içinde dört generalin ortadan kaybolmasıyla ilgili açıklamayı kolaylaştırır. Tanrım! Ne kadar yorgunum! Şu konyacı hiç içmemem gerekiyordu. Böbreklerine kötü etki yapıyor. Ama çok gereksinmem vardı. Helm'i gördükten sonra gereksinme duydum. Heil Hitler!

Von Stetten bir kadeh konyak daha ısmarladı. Yavaşça içerken, Dahlin'le yapacağı son oturuma kendini iyi hazırlamaya çalışıyordu. Şu anda kuvvet ilâcına, iyimserliğe, yeni fikirlerle ve ispatlayıcı delilleri asla gereksiniminin olmaması iyiydi, ama aklından hep aynı aptalca soru geçiyordu: Çıkış yolu yok, burası bir sokak değil. Bu döngüye kapıldığında bir çıkmazın içine düşüyordu. Çıkış yolu yok, burası bir sokak değil. Barda sıralanarak, sınırsız bir kahkaha tufanı içinde coşkunluk sergileyen ateşli kişilerden oluşan gruba hüznle baktı. Onları tanıyordu. Orada Romen Askeri Heyetinden üç subay, küçük gece keleşleri Tilli'yle çocuklar gibi şakalaşıyordu. Tilli'nin yutabileceği "Özel" kokteyllerin sayısı üzerinde bir iddia söz konusuydu.

- Bu kız bir harika, gerçek bir harika!

- Tilli hile yapıyor, içkiyi göğüslerinin arasına döküyor.

- Gerçek mi, Tilli? Gerçek mi, bir bakalım.

- Tilli'nin içkiyi göğüslerinin arasına döküp dökmediğini belirlemek için, bir komisyon kuralım. Bunun başkanı ben olacağım.

- Görelim, bakalım, benim küçük domuzum.

Tilli'nin gülüşü ince sesli bir çalar saat gibi çınlıyordu. Düzenli, etkileyici aynı zamanda hüznüydü. Tilli cinsi cazibe, samata ve kahkahadan başka bir şey değildi. İçkileri tasasızca yuvarlıyor, beşinci kadehten sonra kendisini olduğundan fazla neşeli, ahlâksız ve çekici buluyordu. Von Stetten bu görüntüye daha fazla dayanamadı. Garsonu çağırdı. Hesabı ödedikten sonra kalktı. Kapıdan geçerken nerdeyse siyahlar giymiş yaşlı kadını devirecekti. Kadın orada şaşkın ve yalnız, bara girmeyi istediği hâlde, girmeye cesaret edemez gibi bekliyordu. Hayatında bara hiç girmemiş bir yaşlı kadına benziyordu. Görünüşe göre kolları iki subayın boynundayken, bir üçüncüsünün şişeyle bebek gibi ağzına içki döktüğü Tilli'nin görüntüsünden etkilenmişti.

- Özür dilerim, diye von Stetten yaşlı kadını selamladıktan sonra uzaklaştı.

- İşte Fraulein Tilli, şu yanda, diye 6 numaralı komi Frau Baruch'a gösterdi. Görmek istediğiniz oydu, değil mi?

- Evet, o Tilli'nin kendisi. Önceden tanıyamadım. Lütfen onu görmek istediğimi söyler misiniz?

- Frau Mueller tarafından değil mi?

- Lütfen, ona Sim'in annesi deyin. Teşekkür ederim. Yaşlı kadın beklerken duvara yaslandı. Kısık ve titreyen dudakları sesizce kımıldıyordu. Yüzünde kasılan sinirsel tikleri bir türlü önleyemiyordu. Siyah ceketinin cebindeki sarı yıldızı avucunda sıkıyordu. 6 numaralı komi mesajı ulaştırdığında, Tilli'nin gülmesi kesildi.

- Kim? diye sordu. Frau Mueller mi? Frau Mueller de kim? Frau Mueller diye birini tanımıyorum. Ne istediğini sorun ona. Meşgul olduğumu görmüyor musunuz?

- Size Sim'in annesi olduğunu söylememi istedi.

- Kim? diye Tilli yeniden sordu.

Kadehini br tezgâhının üzerine koyarak, Romenlerin kendisini mıncıklayan ellerini uzaklaştırdı.

- Beni sıkıştırmaktan vazgeçin, diye öfkeyle söylendi. Saçlarını düzeltti, eteklerini dizlerinin üzerine çekti.

- Sim'in annesi değil, dedi yavaşça. Sim'in annesi değildir.

- Sabahtan beri sizi soruyor. İşte, kenarda bekliyor, dedi 6 numaralı komi.

- Aziz Meryem, Tanrının anası, diyen Tilli komiyi kenara iterek bardan uzaklaştı.

Makyajının kalın kıvrıllığı altında, derisi kül rengi olmuştu.

- Siz miydiniz? diye yaşlı kadınla yüzyüze gelince mırıldandı. İnanamıyorum, buraya gelmemeliydiniz.

- Biliyorum, Tilli, ama böyle gerekiyordu

Tilli, Sim'in annesine ısrarla bakmayı sürdürdü. Giysiler varlıklı evin giysileri, diye düşündü. Bu, ona Knie'nin 1931'de diktiği takım. Ama Tanrım, bunsuz Frau Baruch neye benzerdi acaba? Yaşlı kadın gülümsemser gibi dudaklarını araladı.

- Evet, dedi Tilli yavaşça. Her ikimiz de değiştik, değil mi? Benden ne istiyorsunuz?

- Baba hakkında görüşecektim. Burada konuşmam olanaksız.

- Buraya gelmemeliydiniz, diye Tilli yineledi.

Yaşlı kadının gözleri üzerinde dolaşırken, Tilli bir an için düşündü.

- Odama gidelim, dedi sonunda gülümseyerek. Umanm, bu yüzden başım belâya girmez. 'Tanrı'ya şükürler olsun diye de düşünüyordu. İyi ki, Frau Baruch'un Yahudi'ye benzer bir hali yok. Sim'in Yahudi görüntüsü vardı, ama çok zarif bir biçimde. Baba Baruch'un da öyleydi. Ama anne Baruch ari ırktan biri gibiydi."

- Asansöre binmeyelim. Merdivenden çıkalım.

Maymun kafesi adını taktığı odasının kapısını açarken, Tilli buradan tiksindi. Duvarda onu sergileyen fotoğrafları kopartmayı, şu boş şişeyi ortadan kaldırmayı ve akşamdan kalma kekremsi kokuyu gidermeyi ne kadar isterdi. Tilli Kimonosunu pis çamaşır yığınının üzerine attı. Sigara izmaritleriyle dolu kül tablasını, havasız bir avluya açılan pencereden döktü.

- Ne küçük, ne sevimli bir oda, diye Sim'in annesi nezaketen konuştu..

- Of! Odamdan söz etmeyelim. Oturun ve bana, sizi getiren nedeni açıklayın. Haydi rahatlayın biraz. Bir şey içmek ister misiniz? Hayır mı? Yemek? Bir bardak su? diye yaşlı kadının her an bayılmasından korkarak sordu.

- İyiyim, benim için kaygılanmayın, Tilli. İyi bir kızsınız ve hâlâ da güzelsiniz, dedi Frau Baruch. Bir taraftan da Tilli'nin çökmüş yüzünde bir zamanlar tanıdığı genç kızı bulmaya çalışıyordu.

- Baba Baruch nasıl? diye Tilli sordu. Tanrım, ne kadar uzun süre geçti, değil mi? Neredeyse on yıl.

- Evet, on yıl kadar oldu, dedi Frau Baruch. Kısa bir sessizlik oldu? Baba uzun bir süredir ağır hasta, diye yaşlı kadın devam etti. Bu nedenle size geldim. Bana destek olabilecek tek kişi sizsiniz.

-Paraya mı gereksiniminiz var?

-Hayır, çocuğum, hayır. Tilli, buraya para istemeye gelemezdim. San yıldızımın yakalayacak olurlarsa başıma nelerin

geleceğini biliyorsun. Bütün bunları para için göze alamazdım, diye yaşlı kadın yanıt verdi.

Cephedeki hiçbir asker, cangıldaki hiçbir kâşif, statosferdeki hiçbir deneme pilotu, onun bu otelin yasaklanmış krallığına yaptığı yolculukta gösterdiği kadar cesaret gösteremezdi. Sürgün cezasına çarptırılmamış ve onun bir san yıldızla damgalandığını bilmeyen insanlar arasında sokaklarda yol yürürken, Frau Baruch sık sık kendini, geçmişte yaşadığı yerlere dönen bir hayalet gibi hissediyordu. Tilli ellerini uzatarak Sim'in annesinin, ölüme yaklaşan kişilerin ki kadar titreyen ellerine dokundu.

- Baba Baruch için ne yapabilirim? Gidip onu göreyim mi? Bu pek kolay değil, biliyorsunuz.

- Baba mide kanseri, ama ölemiyor. Ne ilâç, ne doktor bulma olanağı var. Berlin'de yahudi bırakmadılar. Belki de bir iki düzine kadar vardır, ama biz onları tanımıyoruz. Bunun ne demek olduğunu bilemezsiniz! Zavallı kocamı tedavi edecek hiç kimse yok! Gücü tükeninceye kadar gece gündüz bağıyor. Bir an için kendinden geçiyor, ama acı onu yeniden uyandırdığında yine bağırırmaya başlıyor. Bir dinlenip uyuyabilse! Ama hiç ilâcımız yok ki. Sizden yardım istemeye ve sizi rahatsız etmeye gelmedim, ama eskiden çok iyi ve yardımsever bir çocuk olduğunuzu bildiğim için, geldim. Sim'in kızıla yakalandığı zamanı anımsıyor musunuz? Odasına girmenizi yasaklıyan doktorla kavga etmiştiniz. Sim'in yanibaşında beklemiş ve ona bakmam için yardımcı olmuştunuz. Maskaralıklar yapıp her zaman onunla birlikte eğlenmiştiniz. Sim, kızıl hastalığı sırasında güldüğü kadar, hiçbir zaman gülmedi.

- Ve de gördüğümüz gibi o hastalığa yakalanmadım, dedi Tilli. Bana bulaşacağı yoktu, dedi Tilli. Çocukken ben de kızıla yakalanmışım, iki defa kızıl olunmuyor.

Tilli geçmişe dalınca, tatlı tatlı gülümsedi. Sim'le oyun oynarken, bir tepsinin içinde domino taşlarının çıkardığı sesleri

duyuyordu. Hastalığı sırasında kızıl renkli bir sakal uzattığı için, Sim'i ağzına kaşıkla çorba vererek beslerken alaylı takılışlarını anımsıyordu. Tilli, ona imparator kıızısakal diyordu.

- Sim'e çok tutkunuz, değil mi, küçük Tilli? diye Frau Baruch sordu. Sizin sandığınızdan çok daha fazlasını biliyorum. Size o kadar aşık ki, adınızı söylemeden yarım saat bile duramazdı. Bana, sizinle evlenirse üzülp üzülmeyeceğimi soruyordu. İstesem de, istemesem de onunla evleneceksin, diye yanıt veriydim. Ama baba Baruch aynı fikirde değildi, Sim'in bir yahudi kıızıyla evlenmesini istiyordu. Hiç durmadan bulduğu nişanlıların da yüzüne Sim bakmıyordu. Sim sizi seviyordu. Babanın belki de hakkı vardı. Eğer evlenmiş olsaydınız, şimdi nerede olacaktınız? Ben ileriye göremiyor, yalnızca onun mutluluğunu istiyordum. Sizinle birlikte mutluydu, o.

Yaşlı kadın birden söylememesi gerekeni söylemiş olmaktan çekindi.

- Babaya bu evliliği istememesinden dolayı kızmıyorsunuz ya? diye kaygıyla sordu. Çektiği acıları bir görseniz! Job'un çektiği acıların daha beteri.

Tilli başını salladı. Sim'i sevmiştii ve annesine karşı daima sempati beslemiştii. Ona karşı pek sevecen olmayan, baba Baruch'u pek fazla sevmemiştii.

"Böyle hastaysa bu işe neden son vermiyor?" diye Tilli aklından geçirdi.

- Çok güçsüz kaldı, diye Frau Baruch soruyu yüksek sesle sormuş gibi yanıtladı. Bodrum katında yaşadığımız için, kendini atacağı bir pencereye bile sahip değiliz. Ne kadar zayıf olduğunu hayal edemezsiniz! Bu işi bitirmemi bir değil, belki bin defa benden istedi. Ama bunu nasıl yapacaktım? Ben korkağım, Tilli. Evet, herhalde korkağım. Bir bıçak alıp onun damarlarını kesemiyorum. Hayatımda bir pilici bile boğazlayamadım. Kocamı nasıl öldürebilirim? Bir ilâcımız olsaydı! Onu hatta

kendimi bir uyutabilseydim!

- Rosa her hengi bir şey yapamıyor mu? Bir doktor getiremiyor mu? Mesleği dolayısıyla bunlardan bir çoğunu tanımıyor mu?

Frau Baruch, gözlerini Tilli'ye çevirdi, ağzı kasıldı, yüzündeki tik daha belirginleşti.

- Rosa'mı? Onun başına ne geldiğini bilmiyor musunuz? Rosa'yı Polonya'ya gönderdiler, dedi sonunda.

- Ne zaman?

- Şimdi onyediyedi ay yedi gün oluyor. Ondan hiçbir haber alamadık. Öldüğünü sanıyoruz.

- Beni rahat bırakın, diye düşündü Tilli isyanla. Bütün bunları öğrenmek istemiyorum. Yahudilerin başına gelen bütün bu felâketlerden söz edildiğini duymak istemiyorum. Bu sizin sorunuz, benim değil. Benim de sıkıntılarım var. Oh! Hem de gerçekten Hayatım hep ballı, şekerli değil."

- İyiliğinizi kötüye kullanmak istemiyorum, dedi Frau Baruch, sıkıntı veren bir hassasiyetle. Ben yalnızca sizden bir uyku ilâcı almak için geldim. Bazen bir veronal aldığınızı anımsıyorum. Sizin gibi bir genç kızın bu ilâcı almasının doğru olmadığını düşünüyordum, ama üzüntümün arasında aklıma geldi. Babaya sizi bulacağımı, ilâc rica edeceğimi söyledim. Size ulaşmam hiç te kolay olmadı, diye yaşlı kadının yüzünde bir gülücük ifadesi dolaştı. Belki de insanların biz diğerlerine, Yahudileri iyi davranması, iyi davranmayı göze alabilmesi sizi hayrete düşürüyordur. Son kaldığınız evin adresini buldum. Babayı bu sabahdan beri görmedim. Onu gün boyunca bağırırken yalnız başına bırakmak çok kötü bir şey. Ama birkaç saat uyumasını sağlayacak uyku ilâcını getireceğime dair ona söz verdim. Eve ellerim boş dönemem. Görüyorsun, Tilli.

- Ama veronalım yok. Şimdi çok yorgunum ve geç saatlere kadar uyanık kalmam gerekiyor. Bu otelde bir çeşit hostes

görevi yapıyorum. İzine gelen subaylarla ilgilenmem gerekiyor, biliyor musunuz? Bu nedenle artık uyku ilâcı kullanmıyorum.

- Anlıyorum, ama acaba bir yerden bulamaz mısınız? Benim için olanaksız, ama belki siz bir eczaneden alabilirsiniz.

- Otel doktorundan bir reçete yazmasını isteyebilirim. Böyle şeyleri vermekte artık çok güçlük çıkartıyorlar. Askerlerimiz için çok ilâç gereksinimi duyduklarını biliyorum, ama bir kez doktorla konuşmayı deneyebilirim.

- Tilli! Oh! Tilli! Bunu bizim için bir yapsanız! Baba bir uyuyabilse! Oh! benim yiğit çocuğum, bizi geriye çevirmeyeceğinizi biliyordum.

Frau Baruch yola çıkarken, yakınmayacağına, ağlamayacağına ve olay yaratmayacağına dair kendine söz vermişti. Uzun zamandan beri artık ağlamıyordu. Acıların derinliğinde gözyaşları değil, kurutucu ve dondurucu bir felç vardı.

- Size bir şey getirdim, diye Frau Baruch, eskiden olduğu gibi saygıdeğer bir kadın gibi gülümsemeyi denedi. Bunun hoşunuza gideceğini düşündüm. Bu Sim'in üç yaşındayken çekilmiş bir fotoğrafı.

- Teşekkür ederim, çok nazıksınız, dedi Tilli fotoğrafı alırken.

Bu oldukça eskimiş bir resimdi. Önünde tüylü ayısıyla çimenin üstünde oturan bir bebeği gösteriyordu. Tilli, resime hiçbir duyguya kapılmadan bakarken, aklından türlü türlü şeyler geçiriyordu... 'Evet, sanırım doktordan veronal bulabileceğim; belki de bana gereğinden daha fazlasını verir. Bu ikisinin acılarına bir son vermeye yetecek kadarını. Zavallı ihtiyar, zavallı anne Baruch! Onlara yapılan ne korkunç. Sim'in bunları görmediğine seviniyorum. Böylesi çok daha iyi. Onları da Polonya'ya gönderirlerdi. Şimdi bir düşünelim. Rosa için ne demek bu? Ha! Evet, veronal bulabilirsem, bu onlara çok büyük bir iyilik, kendim içinse büyük bir tehlikeye atılmak olacak. Bunun karşılı-

ğında onlar da bana bir şey yapabilirler değil mi? Rosa, bütün ayakkabılarını birlikte Polonya'ya götürdü mü, acaba? Sim'in başına gelenden önce satın aldığı, o güzel, yüksek topuklu iskarpinleri kullanmış olduğunu hiç sanmıyorum. Ayakkabıları istemek hiç hoş bir şey olmayacak, ama canı cehenneme! Bu dünyada güzel olmayan o kadar çok şey var ki. Bana göre artık kimse yeterince nazik değil. Anne Baruch ayakkabılara ne kadar gereksinmem olduğunu şüphesiz arlayacaktır. Onları bana vermek, onu mutlu edecektir. Rosa'yı Polonya'ya gönderdiklerini bilseydim, ayakkabıları çoktan satın alırdım. Herhalde veronali bulacağım, üstelik onlara para da vereceğim. Tabii ki, yeterince veronal bulabilirsem, paraya hiç gereksinimleri kalmayacak."

- Rosa hakkında söyledikleriniz beni çok üzdü, dedi Tilli. Belki de sandığınız kadar korkunç değildir. Günün birinde ondan haber alırsınız ve her şey eskisi gibi olur.

- Veronale dönelim, Tilli, diye Frau Baruch sözü değiştirdi. Eve dönmek için uzun bir yol aşmam gerekiyor, hava iyice karamadan gitmek istiyorum. Yol onun gözlerinin önünde, tuzaklarla dolu uzanıp gidiyor, adım adım geçilmesi gereken karanlık bir bataklık gibi duruyordu!

"Rosa'yı kendi kızkardeşim gibi severdim, diye Tilli aç bir köpek balığının davranışıyla düşüncelerinin akışını izledi. Birçok ortak yanımız bulunuyordu: Aynı bedende ve aynı zevklere sahiptik. Aynı giysileri ve diğerlerini kullanabiliyorduk."

- Ne kadar veronal alabileceğimizi düşünüyorsun? Acılarını dindirmek ve onu uyutmak için bir hayli gerekli.

- Rosa tüm eşyalarını birlikte götürdü mü? Polonya'ya sürgüne gönderilirken fazla eşya götürülmesine izin verileceğini hiç sanmıyorum.

- Bu gece uyuyabilse, siz onun için bütün bir gece acı çekmeden uyuyabilmenin ne demek olduğunu bilmiyorsunuz!

Tilli son bir kez daha cesaretini topladı ve saldırıya geçti.

- Söyleyin bana Baruch anne, Rosa'nın eşyalarından bazılarını hâlâ saklıyor musunuz? Giysiler, şapkalar, ayakkabılar gibi?

-Nasıl, ne diyorsunuz, çocuğum diye Frau Baruch irkilerek sordu. Rosa'nın eşyaları mı? Hayır, onların hepsini tek tek sattık. İki yaşlı Yahudi'nin bile yiyeceğe gereksinimi vardır. Onun saçının bir buklesini saklıyorum. Size verdiğim fotoğrafla birlikte, çocuklarımdan bana yalnızca bunlar kaldı.

- İyi, zararı yok, dedi Tilli,

Ve Frau Baruch, bu yersiz açıklamaların ne anlama geldiğini anlayabilmek için onun yüzüne baktı. Tilli birkaç adım attı; son hayalleri de duman olup buharlaştı. Yeniden otururken, Frau Baruch'un ince ve zayıf ellerini okşadı:

- Gelip beni bulduğunuz için gerçekten mutluyum, dedi.

Kalın makyaj tabakası ve zor ve hareketli bir yaşam , oniki yıl öncesinin genç kızı bir an belirdi. Bu değişimi neyin yarattığına aklı ermiyordu. Birinin ondan yardım istemeye gelmesi ve onun iyilikseverliğine, gerekeni yapacağına inanması, bir bakıma hoş a gidecek bir övgü değil miydi? Tilli artık ayakkabıları düşünmüyordu.

- Burada bekleyin,biraz uzanın, rahatınıza bakın ve hiç kaygılanmayın, dedi. bakalım, baba için bir şeyler bulabilecek miyim? Sabırsızlanmayan ve korkmayın; eve rahatça dönmenizi ayarlayacağım.

"Çok iyi, küçük çıkarıcı, diye Tilli doktoru bulmak için dışarıya çıkarken aklından geçirdi. Yürü bakalım ve de soylu davran. Sen gerçek bir Meryem Anasın değil mi? Yakında yalın ayak da yürüyeceksin. Git ve toksik ürünlerle ilgili yasayı çiğne; seni gelinliğe bile kabul etmemiş bir ihtiyar Yahudi için, kafanı baltanın altına koy."

- Nasıl, şimdi kendinizi daha iyi hissediyor musunuz? diye doktor, Goeffrey Nichols'ün odasına girerken sordu.

Bu, güneşin battığı saatti, ama Nichols henüz elektrik düğmesini çevirmemişti. Locasında yağmırın sesini dinleyerek, battaniyesi çenesinin altına kadar çekili, soğuk elleri dizlerinin üzerinde, transatlantik şezlongunda oturuyordu.

- Evet, teşekkür ederim. Herşey yolunda, dedi.

- Damlaları aldıktan sonra dinlenebildiniz mi?

- Aşağı yukarı. Düşünmek üzere oturdum.

Doktor kontrol etmek için Nichols'ün nabzını tuttu. Nabız zayıf ve düzensizdi, ama her zamankinden daha çarpıntılı değildi.

- Yayınınızı yapacak kadar gücünüz olduğunu düşünüyor musunuz?

- Pek tabii

- Öğlen çok kötü bir kriz geçirdiğinizi biliyor musunuz?

- Evet, ama şimdi kendimi çok iyi hissediyorum.

Doktor ışığı yaktı ve İngiliz'in yüzünü inceledi.

- Yayına kadar gücünüzü toplamamız için, size küçük bir iğne yapacağım, dedi.

Çantasını bırakarak iğne şırıngasını çıkardı, koramin ampulünü kırdı ve saydam sıvıyı özenle çekti. Nichols de battaniyeyi kaldırarak ayağa dikildi ve locanın tahta kapısını arkasından kapatıp odaya girdi. Odada giydiği ceketin kolunu sıvadı. Doktor, iğneyi onun solgun etine sapladı.

- Birkaç dakika uzanın, diye doktor buyurdu.

Nichols yatağa uzanarak, doktorun çantayı toplayışını izledi.

- Birkaç dakika kalın doktor. Size soracağım sorular

larım var, dedi sonunda.

- Evet, ama uzun sürmesin, diyerek doktor iskemlesini karyolaya yaklaştırdı. Ozanımızla ilgilenmem gerekiyor. Bu sabah dört günlük meşhur azgınlıklarından birine başladı. Tıbbın yardımına ve dostça bir söyleve gereksinimi var. Yoksa boynunu da odadaki mobilyalarla birlikte kıracak.

- Bu kaçmanın en kolay yolu, kendinden kaçmanın doktor, dedi Jonannes Koenig, bununla övünür gibi duruyor. "En azından ben sinirleniyorum, oysa Nichols bunu yalnızca perhizde olduğu zaman yapıyor," dedi bana.

- Ne yapıyor muşum, ne demek oluyor bu?

- Olayları olduğu gibi kabul ediyorsunuz demek oluyor, sanıyorum.

- Bugün biraz düşündüm, dedi Nichols tavana bakarak. Bazı temel kavramlar belirlemeye çalıştım ve çok uzun süreden beri bir enkaz olduğumun farkına vardım. Bugün kendime beni sürükleyen akıntıyla ilgili sorular yönelttim, bunun sandığım kadar güçlü olup, olmadığını sordum.

Nichols yattığı yerde doğrularak, gözlerini doktorun üzerine dikti:

- Benim gibi kalbi olan birine ne kadar zaman biçersiniz, doktor? diye sordu. Tüm doktorların bu tür sorulardan nefret ettiğini biliyorum, ama rica ederim bana yaldızlı bir tablo çizmeyin.

- İhtenlikle hiç bilmiyorum, Nichols. Yarın dört kroner ıkanması da geçirebilirsiniz, ama yetmiş yaşına kadar da yaşayabilirsiniz Bunun ne farkı var? Belki ben de merdivende düşer, boynumu kıranım. Mektuplarınızı getiren şu sağlık dolu küçük komi de, belki bir hava saldırısında ölebilir. Böyle zamanlarda ölüm artık değer taşıyor ve basitleşiyor, Nichols. Her tarafta insanlar, göze batmadan ölüp duruyorlar.

- Birçok kişinin ölümünü gördünüz değil mi, doktor?

- Evet, birçok. Geçen savaşa katıldım, biliyor musunuz bu savaşa da katılacağım?

- Ben ölen kimseyi görmedim. Bir yazar için zor bir durum, bu. Söyleyin doktor, ölüm nasıl bir şey? Korkutucu mu?

- Evet, korkutucu sayılır, ama tabii ki dereceleri var. Ölümün size kanatlar üzerinde müzik çalarak geldiğini ve yalnızca iki yanı servili bir yoldan ilerlemeniz gerektiğini anlatmalarını istiyorsanız, Johannes Koenig'e başvurmanız yerinde olur. O bir ozandır. Ben yalnızca bir doktorum, size ölümün güç bir şey olduğunu söyleyebilirim. Ama dikkat edin Nichols, ölüm yaşamdan daha güç bir şey değildir. İkisini kıyaslayamayız, bu olanaksızdır. Varolmanın eziyet ve savaşımına katlanan biri ölümü hoş bir müşhil gibi kabullenir mi?

- Bu garip. Hiç böyle bir bakış açısıyla karşılaşmadım, diyen Nichols yeniden uzandı.

İğne etkisini göstermeye başlıyordu. Kendini rahatlamış hissetti. Nichols aklına bir şey gelmiş gibi tavana bakıp gülümsedi.

"Oniki yaşlarında bir çocukken bile yaşam zevkine büyük bir değer biçtiğimi sanıyorum. St Swithin'de 100 yarda koşusunu kazandığımı ve ipi göğüsledikten sonra bayıldığımı biliyor musunuz? O günden beri hiç koşmadım.

- Bu bir endokardittir, doğal olarak, ama bakımla yetmiş yaşına kadar yaşayabilirsiniz.

- Evet, Harley Street'deki katolik rahipler de bana böyle söylüyorlardı. Bu bana uluslararası bir slogan gibi geliyor, ama küçük bir oğlan çocuğunda bunun sonuçlarını izlemek hayret vericidir. Doktor çantasını evirip çeviriyor. Nichols'ü duymamış gibi davranıyordu. Bir İngiliz'in özel itiraflarda bulunması çok ender bir şeydi. Doktor onu incitmekten çekiniyordu.

- O günden sonra benim tek savaşımım, kendi kalbime karşı oldu. Bu da çok sportif bir yarışmadır, bilirsiniz. Yüzmeye

hakkım yoktu, koşmaya da, hatta takım oyunlarına bile izin vermiyorlardı! Öteki çocuklar yalnızca yaşıyorlardı, ama ben yaşayacak gibi davranırsam, bundan gurur duyabiliyordum. Bu, gerçek değilmışçesine kolay geliyor. Oyun yok, eğlence yok, sigara yok, çay ve kahve de yok. Ne bir heyecan, ne de aşırı bir çabaya yer var. Bir kozanın içinde yaşıyordum, ama yaşıyordum. Aşık olduğum zaman sonumun geldiğini düşündüm; bu son derece şiddetli ve aşırı bir heyecandı! Dehşete kapıldım, ancak küçük dozlarda uygulamayı denedim. Genç kız çok geçmeden bundan bıktı ve tabii ki benimle alay etti. Buna karşın yaşamayı sürdürdüm. Çaresizlik! Aşka varıncaya kadar bütün tehlikeleri yaşamımdan uzaklaştırdığım için, kendimle ne kadar gurur duydum! Yaşamak için direnen bir hasta kadar bencil, toplum dışı ve doğal olarak da yalnızlığa itilmiş bir kişi yoktur.

Nichols gözlerini kapadı. Doktor onun bir an için dinleneceğini düşündü, yerinden kalkarak ayaklarının ucunda kapıya yürüdü, ama Nichols yeniden konuşmaya başladı.

- Savaş çıktığında Viyana'da tedavi görüyordum. Beni tutsak ettiler ve bir pazarlığa zorladılar: Radyo yayınları olmazsa ilaç da yoktu. Yetmişbeş yaşıma kadar yaşamayı kafama koyduğum için kabul ettim. Ben kendi savaşımı yapıyordum ve bunu kazanmak istiyordum.

Nichols gözlerini açtı. Doktora sevecenlikle ve dostça gülümsedi.

- Ve bütün bunlardan sonra siz bana hayatın yaşanmaya değmeyeceğini söylüyorsunuz! dedi incinmiş bir şekilde.

- Önemli olan, bir insanın yaşamının uzunluğu değildir, önemli olan onun yaşamında ne yaptığıdır. Uzunluk veya kısalık, bu bağıllıdır. Ama sizin yaptıklarınız kesindir, diye doktor hastasından çok kendi özbenliğine seslendi.

Nichols, birkaç dakika bu son sözleri düşündü.

- Evet, dedi sonunda. Hakkınız var, Doktor. Her şeyi de

hakkım yoktu, koşmaya da, hatta takım oyunlarına bile izin vermiyorlardı! Öteki çocuklar yalnızca yaşıyorlardı, ama ben yaşayacak gibi davranırsam, bundan gurur duyabiliyordum. Bu, gerçek değilmışcesine kolay geliyor. Oyun yok, eğlence yok, sigara yok, çay ve kahve de yok. Ne bir heyecan, ne de aşırı bir çabaya yer var. Bir kozanın içinde yaşıyordum, ama yaşıyordum. Aşık olduğum zaman sonumun geldiğini düşündüm;bu son derece şiddetli ve aşırı bir heyecandı! Dehşete kapıldım, ancak küçük dozlarda uygulamayı denedim. Genç kız çok geçmeden bundan bıktı ve tabii ki benimle alay etti. Buna karşın yaşamayı sürdürdüm. Çaresizlik! Aşka varıncaya kadar bütün tehlikeleri yaşamıımdan uzaklaştırdığım için, kendimle ne kadar gurur duydum! Yaşamak için direnen bir hasta kadar bencil, toplum dışı ve doğal olarak da yalnızlığa itilmiş bir kişi yoktur.

Nichols gözlerini kapadı. Doktor onun bir an için dinleneceğini düşündü, yerinden kalkarak ayaklarının ucunda kapıya yürüdü, ama Nichols yeniden konuşmaya başladı.

- Savaş çıktığında Viyana'da tedavi görüyordum. Beni tutsak ettiler ve bir pazarlığa zorladılar: Radyo yayınları olmazsa ilâç da yoktu. Yetmişbeş yaşına kadar yaşamayı kafama koyduğum için kabul ettim. Ben kendi savaşımı yapıyordum ve bunu kazanmak istiyordum.

Nichols gözlerini açtı. Doktora sevecenlikle ve dostça gülümsedi.

- Ve bütün bunlardan sonra siz bana hayatın yaşamaya değmeyeceğini söylüyorsunuz! dedi incinmiş bir şekilde.

- Önemli olan, bir insanın yaşamının uzunluğu değildir, önemli olan onun yaşamında ne yaptığıdır. Uzunluk veya kısalık, bu bağıllıdır. Ama sizin yaptıklarınız kesindir, diye doktor hastasından çok kendi özbenliğine seslendi.

Nichols, birkaç dakika bu son sözleri düşündü.

- Evet, dedi sonunda. Hakkınız var, Doktor. Her şeyi de

niden gözlerini kapadı. Tilli onun yorgun yüzüne baktı, ayaklarının ucuna basarak durdu. Hasta İngiliz'le birlikte bu oda, kendisi için bir barış limanı olmuştu. Eliyle Nichols'ün saçlarını veya yüzünü okşamak hoşuna gidecekti, ama aralarındaki ilişki böyle sevecen okşamalara yer vermiyordu.

- Onun nerede olduğunu biliyor musunuz? Doktorun demek istiyorum.

- Hayır, bilmiyorum.

- Ama bugün bir kriz geçirdiniz. 6 numara bana söyledi.

Yalnız başınıza kalmamanız gerekir, dedi Tilli.

Nichols esefle gözlerini açtı.

- Teşekkürler, Florence Nightingale, dedi. Refakatçiye gereksinmem yok.

- Benden nefret ediyorsunuz değil mi? diye sakince soran Tilli yatağa doğru birkaç adım attı.

Nichols ona bakmıyordu, yine de onun göğüslerini kalçalarını, boynunu ve kollarnı, tüm yorgun, yıpranmış ve kıskırtıcı bedenini görüyordu.

- Sizden nefret etmek mi? Oh! Hiç de o kadar basit değil, diye gülümseyerek yanıtladı.

- Pek de karmaşık sayılmaz, diye genç kadın, battaniyeyi Nichols'ün omuzlarına kadar çekerek özenle düzeltti. Siz bir erkeksiniz, arada sırada bir kadına gereksiniminiz olacaktır. Elde edebileceğiniz tek kadın ben olduğum için, bana gereksinme duyduğunuz için benden nefret ediyorsunuz. Hepsi bu, diye sözünü tamamladı.

Eli battaniyenin üzerinde duruyordu. Bu, kısa parmaklı ve kaba bir başparmağı bulunan, ne küçük, ne de zarif silik, sade bir eldi.

Ama bu elde çocuksu ve masum bir şey de bulunuyordu. Nichols onu kenara itti.

- Oh! Tilli , bu kadar hayret verici bir anlağa sahip ol-

niden gözlerini kapadı. Tilli onun yorgun yüzüne baktı, ayaklarının ucuna basarak durdu. Hasta İngiliz'le birlikte bu oda, kendisi için bir barış limanı olmuştu. Eliyle Nichols'ün saçlarını veya yüzünü okşamak hoşuna gidecekti, ama aralarındaki ilişki böyle sevecen okşamalara yer vermiyordu.

- Onun nerede olduğunu biliyor musunuz? Doktorun demek istiyorum.

- Hayır, bilmiyorum.

- Ama bugün bir kriz geçirdiniz. 6 numara bana söyledi.

Yalnız başınıza kalmamanız gerekir, dedi Tilli.

Nichols esefle gözlerini açtı.

- Teşekkürler, Florence Nightingale, dedi. Refakatçiye gereksinmem yok.

- Benden nefret ediyorsunuz değil mi? diye sakince soran Tilli yatağa doğru birkaç adım attı.

Nichols ona bakmıyordu, yine de onun göğüslerini kalçalarını, boynunu ve kollarını, tüm yorgun, yıpranmış ve kıskırtıcı bedenini görüyordu.

- Sizden nefret etmek mi? Oh! Hiç de o kadar basit değil, diye gülümseyerek yanıtladı.

- Pek de karmaşık sayılmaz, diye genç kadın, battaniyeyi Nichols'ün omuzlarına kadar çekerek özenle düzeltti. Siz bir erkeksiniz, arada sırada bir kadına gereksiniminiz olacaktır. Elde edebileceğiniz tek kadın ben olduğum için, bana gereksinme duyduğunuz için benden nefret ediyorsunuz. Hepsi bu, diye sözünü tamamladı.

Eli battaniyenin üzerinde duruyordu. Bu, kısa parmaklı ve kaba bir başparmağı bulunan, ne küçük, ne de zarif silik, sade bir eldi.

Ama bu elde çocuksu ve masum bir şey de bulunuyordu. Nichols onu kenara itti.

- Oh! Tilli , bu kadar hayret verici bir anlağa sahip ol

- Her zaman yazarların meraklı kişiler olduğuna inanmışımdır. Beni olduğum gibi kabul ettiniz. Buraya nasıl düştüğümü hiç sormadınız.

- Canınızı sıkmak istemem, ama Tilli birçok genç kızın anlattığı öyküyü dinledim şimdiye kadar, dedi Nichols. (Ama genç kadına bir bakış attıktan sonra, daha yumuşakça ekledi:) Pekala Tilli, buraya nasıl geldiniz?

Tilli gülümsemeye başladı:

- Lisa Doorn'u tanıyor musunuz?

Ve, Nichols, bu ani soruyu kavramakta zorlandı.

- Şu aktristen mi söz ediyorsunuz? Fotoğraflarını gazetelerde görüyorum. Neden sordunuz? diye yanıtladı.

- Birkaç yıl oluyor, onun ve benim fotoğraflarımız aynı gün gazetelerde yayınlandı. Lisa Doorn, Führer'e çiçek sunan küçük kızdı. Bana gelince, sokaklarda boynundaki; "Ben bin Yahudi'yle yattım" yazılı bir levhayla dolaştırılan genç kızdım. İşte bu nedenledir ki, o şimdi milletin ilahesidir, ben de olduğum gibiyim. Siz bir yatarsınız, Nichols, artık bu öyküyü yazmak için girişimde bulunun.

Tilli sözlerini tamamlayınca, odada huzur bozucu bir sessizlik oldu. Nichols yerinden doğruldu, genç kadının yüzüne şaşkınlıkla baktı. Kalbini yeniden hissediyordu. Tilli'nin yüzünü görmeye çabalıyordu, ama o başka bir yöne dönmüş, yüzünü iki elinin arasında saklıyordu.

- Devam edin, daha anlatın, diye Nichols gerekli sözcükleri bulamadan üsteledi.

- Tabii ki, bir Yahudi'yle yattım, dedi Tilli devamla.

Ve ilk kezdir ki, bu olaydan söz ediyordu. Sim'i yeniden görüyor, onun toplama kampına gönderildiği günü düşünüyordu. Onun ölümünü bildiren posta kartını ve küllerinin konulduğu sigara kutusunu büyük bir açıklıkla gözünde canlandırıyordu: Sim'den geriye dönenler yalnızca bunlardı. Rutubetli bir

bodrumda acıdan inleyen baba Baruch ve eski ama zarif giysisinin içinde yüklü bir veronal dozu bekleyen anne Baruch da vardı. Polonya yolunda Rosa ve otel barının şen keleşi olarak, bizzat Tilli'nin kendisi vardı. Tilli ayağa kalktı ve odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Ağlamak hoşuna gidecekti, ama buna nasıl başladığını bile çoktan unutmuştu. Ona içindeki, bu isyankâr ve yakıcı umutsuzlukla, kendini Nichols'e anlatmanın dayanılmaz tutkusundan başka bir şey kalmıyordu.

- Evet, Bay Nichols, işte başlangıcım böyle oldu. Vıdayı sıkırmakla işe başladılar ve bana bütün istediklerini yapturdılar. Böylece tepetaklak yuvarlandım, bir karabasandaymışım gibi yuvarlandım, yuvarlandım. Lisa Doom'da ise başka türlü oldu. Hiç sıkıntısız yükseldi, yükseldi. Ama durun, göreceksiniz. Günün birinde onun da boynuna; "Bir Naziyle yattım" yazılı pankart asacaklar belki. Hem de bu bir Yahudi'yle yatmış olmaktan çok daha kötü bir şey olacaktır.

Tilli'nin iç parçalayıcı çaresizliği ve terkedilmişliği tırmandı ve Nichols'e ulaşarak, onu dinginliğinden sıyırdı.

- Oh! Tilli! Bunu bana neden hiç anlatmadınız?

Genç kadın kuruyan ve yanan gözlerini ovuşturarak Nichols'e döndü:

- Peki, ama siz neden hiç sormadınız? diye yanıtladı.

Nichols sevecenlik, pişmanlık ve hüznü dolu olarak, neye uğradığını şaşırmış bir halde kendini kaybetti ve elini genç kadının elinin üzerine koydu.

- İkimiz dost olabilirdik, Tilli, diye acıma ve hüznü beceriksizce konuştu.

Tilli, hızla doğrularak, Nichols'ün elini yakaladı, bir süre yanağında dolaştırdı. Sonra saçlarını arkaya atarak mendilini çıkardı, kuruyan gözlerini sildi ve yeniden gülümsedi. Yatağın ucundaki sandalyeye oturdu, bacak bacak üstüne attı ve içgüdüsel olarak kışkırtıcı bir havaya büründü.

- Her neyse, dost olmak için geç kalmış sayılmayız, değil mi? diye Tilli sordu.

"Oh! Evet, çok geç kaldık," dedi Nichols içinden.

Nichols gülümsedi. "Yaşam son nefese kadar anlamsız," diye düşündü. Her şeyi terketme zamanı geldiği bu sırada, bu küçük fahişeyi geride bırakmak ona son derece zor geliyordu. Ne mizah! Ne komik bir oyun. İnsanların yüzünden düşüncelerini okumaya alışkın olan Tilli, bunu bir zafer duyumsamasıyla farkettiler.

- Görüyorsunuz, aslında bana tukunsunuz, ama bunu siz bile bilmiyorsunuz. Şu andan sonra, her şey ikimiz için de daha iyi olacak.

Bu öylesine güzel ve duru bir andı ki, Tilli her şeyi, hatta yeni ayakkabı gereksinimini bile unuttu. Ama, aynı anda da Nichols'ün gözleri, onun uzun bacaklarından ayaklarına kadar dolaşmış, genç kadının binbir zahmet ve utançla gizlemeye çalıştığı ayakkabılarındaki delikleri gördü.

- Ah! Tilli, küçük yavrum, dedi yavaşça. Ah! Tilli, ayakkabılarınız!

Bu sözler, Tilli'yi hülyalarından uzaklaştırdı. Ayaklarını sandalyesinin altına çekip, Nichols'e sinirlenerek sordu:

- Ne varmış, ayakkabılarıma ne olmuş?

- Zavallı, zavallı ayakkabılar, dedi Nichols. Delinmişler, neredeyse parçalanacaklar. Size yeni ayakkabılar gerek Tilli. Nichols'ün içi yalnızca kızın ayakkabılarına karşı değil, her şeye herkese ve Tilli'yi ona yakınlaştıran her şeye karşı bir merhametle dolmuştu. Tilli de ışıltılı saçan ve yakıcı bir sıcaklığa bürünüyordu. Yüzü, durgun sularda yüzen pembe bir zambak gibi açılıyordu.

- Gerçekten mi, Bay Nichols? diye mırıldandı. Şimdiye kadar hiçbir erkek bana böylesine güzel bir söz söylememişti.

Sonra o yakıcı an uzaklaştı, ışık söndü. Nichols yayını-

nı, Tilli de veronalini hatırladı. Tilli'nin gidişinden sonra bile, oda canlılığını korudu. Yağmur küçük locanın, bakır kaplaması çok önceden sökülmüş damına hafif darbeler indiriyordu. Nichols de bir kez daha yatağına uzanarak, zihnini toplamaya çalıştı." Şimdi, bakalım, şu aptalca metinde tutnacak bir nokta bulabilecek miyim?" diye düşünerek, gece masasının üstündeki lambanın ışığında sayfaları çevirip, bir kez daha incelemeye başladı.

"Düşmanlarımız gerçekten, hava saldırılarıyla Alınan Halkının maneviyatını kırabileceklerini sanıyorlar mı? Size Almanya'nın battığını, Alman halkının savaştan yorgun düştüğünü mü anlatıyorlar? İngilizler, bu ülkenin birkaç darbeye Knock-out olacak bir boksöre benzediğini mi sanıyorlar? Alman ulusunun bu topyekün savaş içinde tam bir zafere ulaşmadan savaştan vazgeçeceğine gerçekten inanıyorlar mı? Hayır, hayır, asla! Böyle düşünmeyin. Almanya güçlüdür, hatta 1940 ilkbaharından bile güçlü ve kararlıdır..."

"Almanlar gösterişleriyle olağanüstüler, diye Nichols aklından geçirdi. Bu insanın içine yumruk sığdırabileceği kadar büyük delikler içeriyor. Akşama küçük bir gösteri izleyeceğiz demektir."

Saat 7.05'de Deutsclandsender'in üç teknisyeni hararetle içeriye daldı. Vericilerini yerleştirmeye, telleri döşemeye ve hummalı bir hareketlilikle odayı doldurmaya başladılar. Wiedemann da, her zamanki gibi birkaç dakika sonra büyük bir telâşla içeriye girdi. Zavallı Herr Wiedemann, oturup dinlenmekten başka yapacak bir şeyi olmamasına karşın, her yayından önce büyük bir korkuyla acı çekerti.

- Sakin olun, azizim. Sakin olun, Tanrı aşkına, dedi Nichols. Bu yayının bu kadar büyük önemi yok.

- Gözünüzde küçültmeyin, Nichols. Sizininki çok önemli. benim için de büyük bir sorumluluk taşıyor.

- Gerçekten propagandaya inanıyor musunuz? diye Nichols koraminin verdiği keyifle aşırı canlı bir şekilde sordu. Ben inanmıyorum. Hayır propagandalarınızın herhangi bir değeri olduğuna inanmıyorum. Hiç Yeni Zelanda'ya gittiniz mi? Yerli Maorilerin geçen yüzyıl ortasına kadar kana susamış yamyamlar olduğunu belki de biliyorsunuzdur. Her neyse savaşlardan önce rakip kabilelerin savaşçıları, yüzlerini korkunç görüntü verecek şekilde boyamaya vakit ayırırlar. Bu gerçek bir sanat haline dönüşmüştür. Genç savaşçılar bu sanatı inceden inceye öğrenmek zorundadırlar. Adına Hakka derler. İki yamyam kabilenin dillerini çıkartarak, yüzlerini çirkinleştirerek düşmanı teslim olmaya zorlamasından daha sersemce bir şey düşünebiliyor musunuz? İşte propaganda budur: Rakibe yüz buruşturmak. Ama bir şey daha ekleyeceğim. Yeni Zelanda'da, yüzünü en iyi çirkinleştirenin savaşı kazanıp kazanmadığını asla öğrenilemedi. Öyle görünüyor ki, en büyük tokmağı taşıyan ve kolu en kuvvetli olan yamyam, sonunda, kesinlikle rakibini midesine indiriyor.

- Evet, en büyük tokmağa sahip olan biziz, dedi Wiedemann. Nichols'un konuşmalarındaki ince alayın anlaşılmazlığıyla altüst olmuş, serseme dönmüştü. Eğer bana anlattığınız bir şaka değilse, diye ekledi.

- İzin verir misiniz, giyinmem gerekiyor? diyen Nichols neşeyle banyoya girdi.

Tıraş oldu, saçlarını arkaya doğru fırçaladı, smokinini giydi. Bunlar genellikle kalbini sıkıştırdı, ama bu akşam böyle bir şey duyumsamadı: Hasta kalbinin artık önemi yoktu. Ne kadar şaşırtıcı.

Goebbels'in adamlarından biri olan yüzbaşı Schreber de bu arada gelmişti. Halen radyoyu o yönetiyordu. Bu akşam somurtgan olmasına karşın, çevresine iyimserlik ve neşe saçan, enerji dolu bir kişiydi. Bütün gün boyunca kötü haberler yığıl-

mıştı. Deutschlandsender bunları bir hayli özenle geveledikten sonra, şimdi hazımsızlık ve peklik çekiyordu. Propaganda Bakanı kafası bir kere karışınca, karmakarışık ve çelişkili talimatlar vermişti. Bir kaç gaf yapılmış ve Goebbels'in yetki alanının daraltılacağına dair söylentiler ayyuka çıkmıştı. Almanların bir çoğu gibi, yüzbaşı Schreber de zihnen tükenmişti ve aşırı uzayan çalışma saatlerinde harcadığı çaba yüzünden bitkin düşüyordu. Uykusuzluğa katlanıyor, buna yetersiz beslenme ekleniyor, sürekli bir tedirginlik onu kemiriyor ve rahatsız ediyordu. Onun durumunda olan bir kişinin hata yapması tehlikeliydi; bu onun konumuna ve başına mal olabilirdi. Bununla beraber, son haftalardaki büyüyen karmaşayla neyin hata olup, neyin olmadığını, kimin gözde olup, kimin gözden düştüğünü nasıl bilecekti. Bir başka deyimle, kime dalkavukluk etmek veya kimi ayaklan altına almak gerekiyordu?

- Bakalım, yıldızımız ses bakımından bugün nasıl? diye Schreber Nichols'e dönüp, omuzuna dokundu ve onu yayına ısındırmaya çalıştı.

Mikrofon denenmişti. Öteki hazırlıklar da tarıfsız bir şamata içinde ilerliyordu. Sanki bu beş adam, Nichols'ün tıklıldığı odaya girerken, beraberlerinde bir büyük sinirlilik de getirmişlerdi. Hırlamalar, tartışmalar, rahatsızlık ve sabırsızlık. İçeride az yıkanan bedenlerin kekre kokusu duyuluyordu. Schreber parmaklarını şıkırtıyor, tımaklarını kemirip, saçlarını çekiştirerek, boş yere neşeli görünmeye çalışıyordu. Gürültü yayının başlamasına beş dakika kalıncaya kadar kesilmedi. Sakin durmuş ve hayret verici bir tarzda kendi içine dönmüş olan Nichols yerinden kalktı. Okuyacağı metin yazısının bulunduğu kâğıttan sıraya koydu.

- Her şey hazır mı? diye Schreber teknisyenlene sordu.

Teknisyonerler evet işareti yaptılar ve kumanda kolları önündeki yerlerini aldılar.

- Hazır mısınız, Nichols?

- Evet, hazır yüzbaşı.

- Ve özellikle o gün gelecek olursa..." dediğiniz sırada sesinizi yükseltmeyi unutmayın. Nerede olduğunu biliyorsunuz değil mi? diye Wiedemann boğuk bir sesle mırıldandı.

-Evet.

Schreber, kol saatinin saniye iğnesine baktı. Nichols mikrofonun gerisinde yerini aldı.

- Susun! Dikkat. Bir dakika var -elli saniye-kırk.

Konuşmasına on saniye kala kalbi ona sıkıntı vermeye başladı. Göğsünün içinde, sanki vahşi bir hayvan sıçramaya hazır, çırpınıyordu.

- Dikkat, başlayın!

- Tüm pazartesi günlerindeki gibi sizlere eski bir dostu, bir misafirimiz ve bir vatandaşımızı sunuyoruz, diye Schreber ağdalı bir lehçeyle anons yaptı. Bir yazarın inceleyen ve algılayan gözüyle, Goeffrey Nichols Almanya'daki günlük yaşamı gözlemliyor, gördüklerini, hakkımızda düşündüklerini sizlere aktarıyor. Goeffrey Nichols, Berlin'den İngiltere'ye sesleniyor.

Schreben geriye çekildi. Nichols, mikrofonu kendi boynuna yükseltti

"Bakalım şimdi ne maskaralıklar yapacağız? diye aklından geçirdi.

Bir kez daha bir İngiliz olarak İngilizlere, onların basın-larının ve hükümetlerinin yaydığı yalan propagandalardan korumak çabasıyla sesleniyorum. Almanya eskisinden çok daha güçlüdür. Berlin'den İngiltere'ye konuşuyorum. İngiltere nerededir? Bu saatte ne haldedir? Doğanın bulaşmalara ve savaşın pençesine karşı bizzat diktiği bu güçlü kale'-bunlar Shakespeare'in sözleri, değil mi?- bu mutlu insanlar ırkı, bu küçük dünya... Hayır, bugünün İngilteresi'ni tanıyamıyorum. Ama o hâlâ Shakespeare'in gördüğü gibi olmalıdır. Yoksa o mutlu insanlar ırkı

uzun süreden beri ortadan silinmiş bulunurdu. Bu küçük dünya, bu kutsanmış bölge, bu krallık, bu İngiltere nasıl yaşıyor? Siza şükürler olsun, ihtiyar Shakespeare, sizin sayenizde bunu yeniden öğreniyorum. Orada beni dinliyor musunuz, siz mutlu insanlar? Rica ederim, beni dinleyin, tiksiniyle radyonuzun düğmesini çevirmeyin, biraz sabredin, size söyleyecek bir şeyim var. Sık sık boşluğa konuşum. Her kez... Aslında gerçekten olduğunuz gibi olduğunuza inanmıyordum. Değer ölçülerim güvenceden ve hassasiyetten yoksundu. Yüzünüzü görecektim ve söylediklerinizi dinleyecek kadar size yakın değildim, düşüncelerinizi okuyacak kadar da yakın değilim. İngiltere'yi İngilizlere yakıştırdığı gibi bir katır tarzında asla sevmemişim. Evet, ben kökümünden kopartılmışım ve vatanımdan uzaklaştırılmışım, ama sizinle aynı ırktanım.

Manş'ı hafif bir sis kaplıyordu ve deniz küçük dalgalarla kabarıyordu, ama birkaç yüz metre yukarıda, hava açık ve temiz, duruydu. Öteki yakada, İngiltere; şu kutsanmış bölge, şu toprak, şu krallık, şu İngiliz yurdu bulunuyordu. Bulutlar diğer yönden gelerek, siyah, hızlı çarkıfelekler gibi parlak ayın önüne geçiyorlardı. Sis, ve suyun arasından, ay ışığında yıkanan gecede artık İngiltere'yi seçebiliyordu. Bu ülke, önceden tanıdığı insanlar, savaşın ortaya çıkardığı yeni nesilden tanımadığı insanlar ona aitti. Yalnızca bunların İngiltere'yi temsil ettiğini ve aynı kandan geldiğini biliyordu. İngilizlerin ağzı sıkıydı, az yiyen, mizah dolu, saf ve basit kişilerdi. Olağandışılıklarının yanı sıra, kötü davranışlarında ölçüyü kaçırmazlardı. Asla çapkınlığı düşünmeden, kadınlara karşı doğal olarak sevecen olurlar ve bundan az söz ederlerdi. İnsanın gözlü, elli ve ayaklı doğduğu gibi onurlu doğarlardı. Bu mutlu insanlar, evet gerçekten mutluydular...

Metnin saçma sözlerini gevelemek zorunda olduğu dakikalarda, Nichols'ün aklından belirsizce geçen düşünceler böy-

leydi. Yüzbaşı kol saatini taktığı bileğini Nichols'ün gözüne uzattı. Wiedemann da biraz ağırdan alması için ona işaret etti. Yayının yedi dakika daha sürmesi gerekiyordu. Nichols, okuduğu kâğıtları elinden bıraktı. Tomardan bir kâğıt daha ayırdı, sesini ağır bir tona ayarladı.

- Düşmanlarımız gerçekten hava saldırılarıyla Alman halkının maneviyatını kırabileceklerini sanıyorlar mı? Size Almanya'nın battığını, Alman halkının savaştan yorgun düştüğünü mü anlatıyorlar? İngilizler, bu ülkenin birkaç darbeye knock-out olacak bir boksöre benzediğini mi sanıyorlar? Alman ulusunun bu savaş içinde tam bir zafere ulaşmadan, savaştan vazgececeğini mi sanıyorlar Hayır, hayır, asla! Böyle düşünmeyin. Almanya güçlüdür, hatta 1940 ilkbaharından çok daha güçlü ve kararlıdır..."

Goeffrey Nichols, derin bir nefes alarak, gözlerini boşlukta hızla dolaştırdı.

- Evet, evet, diye devam etti. Gemi batıyor. Saldırılarınızı sürdürün, gelmeye ve bombalamaya devam edin. Gerçeği söylüyorum! Amaca yaklaşın, onlara en sert şekilde vurun, çöküyorlar, biz kazanacağız.

Darbe için zamanı ayarlamış ve bunda yanılmamıştı. Wiedemann ile Schreber'in bu beklenmedik ve inanılmaz durumu kavramaları birkaç saniye sürdü; bu süre Nichols'e mesaj göndermesi ve kendini bir kez olsun temize çıkarması için yetti. Sirenler karışıklığı artıracak şekilde tam o sırada ulumaya başladı. Bunlardan biri otelin damına yerleştirilmişti. Sesi o derece güçlüydü ki, otelin tüm duvarları zangırdıyor, her şey bir cehennem gürültüsü içinde kayboluyordu. Sirenlerin sesi giderek yükselirken, gerçek bir dehşet senfonisi oluşturuyordu. Nichols, mikrofonu ağzına yaklaşıp, İngiltere'ye gerçeği söylemeyi sürdürürken, Wiedemann ve Schreber, onun ağzını kapamaya çalışıyor, yüzüne karşı bağırarak, mikrofonu beceriksizce alma-

ya çalışarak, onu susturmaya çabalıyorlardı. Teknisyenlerden biri bu karmaşaya katıldı, Nichols'ün yüzüne bir yumruk attı. Kafasının içinde bir patlama olurken, bu İngiliz'e birden bir projektöre bakıyormuşçasına etki yaptı. Burnundan kan boşaldı. Bacakları büküldü ve Nichols yere düştü. Sirenler çılgınca uluyor, kentte genel bir can pazarı yaşanıyordu.

Yere düşüşünden bir saniye sonra, Nichols odadaki beş kişinin kesintili sıçrayışlarla, bir ölüm dansı yaptıklarını gördü. İçlerinden biri en ağıza alınmayacak küfürlerle onun yüzüne karşı bağırdı. Bir diğeri artık odada hiçbir şey seçilemeyecek kadar karanlık olduğundan, yüzüne rastgele darbeler savuruyordu. Bir üçüncüsüye durmadan bağınıyordu.

- Bu telâşa ne gerek var? Alarm verildiğinde ceryanı kestim.

Sonra karanlık, rengarenk, sarı, yeşil ve turuncu ışıklarla parçalandı: Goeffrey Nichols dönüş yolunu tutmuştu...

Saldırı son haddine ulaşıyordu. Tarakalar, patlamalar, patırtı ve yaylım ateşi gürültüleri, yıkılışın korkunç sesi. Bir obüs ve şarapnel yağmuru, toz duman olan cam sağınağı; Mavi, sarı, kırmızı alevler, devasa ve olümcül çiçeklere dönüşüyor, toz ve enkaz gayzerleri göğe yükseliyordu. Duvarlar çöküyor, yoğun hararet nedeniyle yolların kaplamaları atıyor, su boruları ve hortumlar topraktan koparak, kanlı ve bükülü bağırsaklar gibi uzanıyordu. Bütün bunların üzerinde, projektörlerin gezegen kubbesi, iz bırakan mermilerin ve top güllerinin yıkıcı parıltılarıyla, bir ikibin metre yükseklikte, gökyüzü mitoloji devlerinin çarpışmasına sahne olan bir savaş alanına dönüşmüştü. Bu, alacakaranlığın son çöküşü, düşüş ve demir zırlı Töton tanrılarının sonuydu.

Yetersiz sığınaklara sıkışıp kalan Berlin halkı, kendini

küçülmüş ve korku içinde buluyordu. Halk birçok hava saldırısı yaşamış ve bunlara dayanmıştı. Ama bu hava saldırısı çok değişik, korkunç, bitirici ve acımasız bir saldırıydı. Bütün bu küçük kişiler, sorumluluklarının farkında değillerdi, savaşın kahredici devlerinin zincirlerinin çözüldüğünü veya şu anda onları yutan ateşi tutuşturmuş olduklarının bilincinde değillerdi. Bilinçsiz ve aşağılanmış, ikibüydüm, küçülmüş, yaşamlarından endişeleniyorlardı. Bu evrensel felâketin onlara hazırladığı sondan çekiniyorlardı. Oğulları, erkek kardeşleri ve kocaları cephede veya esirdi, yaralanmış veya ölmüştü. Çocukları birkaç yaşam sınırı kesilmiş gibi, bazı reflekslerden yoksun, garip yaratıklar halini almışlardı. Sağlıkları ortanın altında, kederleri acı dolu, neşeleri enderdi. Sığınaklara yığılmış, biriktirebildikleri ve çok sevdikleri değersiz zavallı hazinenin tasasını çekiyorlardı. Evleri kalmayı başaracak mıydı? Uzun yıllar biriktirilen parayla alınan dik piyano acaba rutubete dayanacak mıydı? Tüm bu tantana içinde köpek azar mıydı? Çin porseleni kırılır mıydı? Gaz sobası işlevini sürdürür müydü? Duvarlar çatlar mıydı? Tüm öteki şeyler bozulur muydu? Ve neden, Kudretli Tanrım, bütün bu sınava ne gerek vardı? Kime başvurmalıyız, bundan kurtulmalıyız, acaba hiç kurtulamayacak mıyız?

Otelin sığınağı özel bir şöhrete sahipti. Aslında bombalara sınav veren bu sığınak nedeniyle, birkaç ayrıcalıklı Berlinli evlerini terkederek bu otele yerleşmişti. Sığınak geniş tonozları ve boyalı duvarları, oturma sıraları ve masalarıyla bir bira-hane benzeriydi. Burada içecek bir şeyler ısmarlayabiliyor ve bütün hızıyla dönen bir gramafon dışardaki endişe verici karmasayı boğmak için elinden geleni yapıyordu. Ama saldırı uzadıkça -ve sanki sonsuza kadar uzayacak gibi görünüyordu- yanıltıcı konforu ve huzursuz havasıyla çevre, sığınanın kasvetli görünümünü biraz daha belirginleştiriyordu.

Başlangıçta, orada bulunan kişiler, gizli ve içkemicici

bir korkuyu soğukkanlılıkla ve cesaretle bastırmaları gerektiğinden, normal yaşamdaki gibi hareket ediyorlardı. Oyun salonunda başlayan bir iki iskambil partisi sığınakta da devam ediyordu. Gauleiter Plottke ve karısı, vedâ yemeği sirenler nedeniyle kesilince, çocuklarıyla birlikte sığınağa koşmuşlardı. Her zamanki gibi gevezelik ediyorlardı.

- Bizi kente getirmenin tam günü doğrusu, değil mi? diye Frau Plottke homurdandı. Neden? Karinsee'de rahattık, ama siz tabii ki, şimdiye kadar Berlin'de yapılan hava saldırılarının en berbatında bizi getirdiniz.

- Hava saldırısı olacağını bilemezdim, değil mi?

- Bilmeniz gerekirdi. Tommie'lerin ne zaman saldıracaklarını bilemiyorsanız ne Gauleiter'siniz siz?

- Yazık ki, bu kez bana bir kart atmayı unutmuşlar.

Böyle yakınacağınıza, burada işler daha kötüye gitmeden, sizi çocuklarla birlikte İsviçre'ye gönderdiğim için memnun olmalısınız.

- Ya! Öyle mi? Memnun olmalıyım, değil mi? Madem

öyle, onlar Berlin'i haritaya silmeye koyulmadan önce neden bunu düşünmediniz? Bizi neden geçen ay göndermediniz? Frau Goering ve Frau Goebbels haftalar önce gitmişler, ama onların akıllı kocaları var. Bana gelince bir sersemle evlendim!

- Susun ve olay yaratmayın, diye Plottke homurdandı

ve Frau Plottke istemeyerek sustu.

Herr Plottke karısına Fransız tahvillerinin başına geleni henüz açıklamamıştı. Bu saldırıdan sonra, olasılıkla sabah treninin İsviçre'ye hareket edemeyeceğini düşünüyordu: Demiryolu tahrip olmuş veya gar tümüyle yıkılmış olabilirdi.

Morallerini yükseltmek için, çocuklarının sırtına vurarak, birkaç şarkı söylemelerini istedi. Çok geçmeden bunalmış birkaç kişi daha toplandı. Yüksek sesle ağır ve duygulu bir tarzda şarkı söylemeye başladılar. Küçük komileri yerleştirdiği per-

sonel sığınağından geri dönen Herr Schmidt, sıkıntılı ve acı dolu bir ağıta girişti... "Herr Gauleiter'e bakın! Çocukları şarkı söyleyebiliyor, cepleri para dolu. Şimdi sığınaktalar, ama yann daha başka bir yerde iyi bir yaşam onları bekliyor! Ya benimkiler ne olacak? Eski sağlıklı ve sallanan bir evin, hâlâ yıkılmadıysa, her an yıkılma tehlikesi içinde olan bodrumuna tıklmış duruyorlar? Ulu Tanrım, çocuklarımızın arasında ne oluyor, Herr Gauleiter? Böyle mi diyordunuz: Sınıflar arasında savaşım yok, ayrıcalıklar yok, bir imparatorluk, bir irade, bir halk, kişisel refahtan önce genel refah? Güldürmeyin beni! Sizinkiler her istediklerini elde ediyorlar, benimkilerse can çekişiyor. Siz evinizde oturup yağ bağılıyorsunuz, benimse derim kemiğime yapışıyor."

Von Stetten ve Dahlin bir kenarda iki sandalye bulmuşlardı. Dahlin konuşuyor, von Stetten kısık dudakları ince bir çizgi halinde, sigara üstüne sigara yakarak dinliyordu.

- Bu saldın, işte sorunuzun yanıtı; bu öğleden sonra İsveç'teki büromun bana telefonla verdiği bilgilere tümüyle uyuyor. Bankalarımız, madenlerimizin karşılığında, neden bir tomar Fransız hisse senedini kabul etsin?

- Çünkü onları size olağanüstü uygun fiyatlarla sunuyoruz, dedi von Stetten kederli. Fransa'yı işgal ettiğimizde 126 puanlık değer taşıyorlardı, bugünse 60. Biz 36 puandan sunuyoruz. Lyon Kimya Anonim Şirketi hiç bu kadar varlıklı olmadı; değerleri savaştan sonra ok gibi yükselecek ve bundan büyük kazanç sağlayacaksınız.

- Çok iyi. Aziz dostum von Stetten, eğer Kraliyet Hava kuvvetleri varolmasaydı. Bu akşam bana kraliyet hava Kuvvetlerinin neler yapabileceği hakkında iyi bir fikir verdiniz. Eğer R.A.F. günün birinde, olasıdır ki, Lyon'u yeryüzünden silecek olursa, bu hisselerin tuvalet kâğıdı kadar bile değeri kalmaz. ben basit bir kişiyim; ne düşünüyorsam onu söylerim. Biz ma-

denimizi tuvalet kâğıdına satmıyoruz.

- Bu kadar sinirli davranmayın, Dahlin. Yarın yeniden görüşürüz. Şimdi sırası değil.

- Sinirli değilim canım! diye Dahlin kükredi.

Bu onun yaşadığı ilk hava saldırısıydı, üzerinde çok kötü etki yapıyordu. Von Stetten karaborsa malı, değerli sigaralarından bir tane daha yaktı... Bu iş artık öldü ve toprağa gömüldü, düşünüyordu. Dışişlerinin en becerikli sihirbazı bile, artık bunu yoluna koyamazdı. İsveç'i dost olduğumuza inandırmak için, tek yol kanunlara ve kurallara uygun bir ilişki yürütmektir. Ağzında acı bir tat vardı. Yüksek Kumanda'nın, inatla karşı koyan bir başka ülkeye karşı ne olanakları, ne de işlerine burnunu sokmaya isteği bulunmadığını bilmez değildi. Duvarları titreten boğuk bir patlama, onun hüzünlü düşüncelerine son verdi.

Biraz ötede, duvara yapışık duran banker Vanderstraaten, umutsuzlukla Prof. Mazhar Cevdet Onar'a sarılıyordu.

- Dinleyin, diye her patlamadan sonra mırıldanıyordu. Dinleyin çok yakına düştü bu.

Vanderstraaten solgundu, titriyor ve hali içler acısı görünüyordu. Üç yıl önce Rotterdam'ın bombalanışında şoka uğramış ve bu şokun etkisini hâlâ üzerinden atamamıştı. Şokun şiddetli etkisi onu nazilerin yanına çekmeye yetmişti. Ve Hâlâ onlarla birlikte, çıkmazda hüküm giymiş ve kayıp bir halde orada bulunuyordu. Kızartma ocağından, ateşin içine düşmüştü sanki. Kendini kurtarmayı denemiş, tehlikenin içine batmıştı. Buradan kolay çıkmaya çalışmıştı, ama şimdiki dünyada hiçbir şey kolay değildi.

- Dinleyin, diye inledi. Şunu dinleyin, dinleyin!

Mazhar Cevdet Onar, Muhammed'in gerçek inanırlarının kaderciliğiyle küçük bir deftere notlar alıyordu. En iyi kartını oyunun sonuna saklar gibiydi.

- Bize isabet edecek olanı asla duyamazsınız, dedi Fran-

sızca.

Bu anlamsız bir avutmaydı, çünkü bomba sesleri gide-
rek yakınlaşıyor ve sığınak hızlı ve güçlü darbelerle sarsılıyor-
du. Plottke'nin korusu yüksek sesle şarkı söylüyor ve umutsuz-
ca moral yükseltmeye çabalıyordu.

- Dinleyin şunları! Şu uluyan dervişleri dinleyin diye
Vanderstraaten homurdandı. Şu dayanılmaz insanlara bakın. Bir
de herkese, neden kimsenin kendilerini sevmediğini sorarlar!

- Siz Almanları sevmiyor musunuz, Mynheer Vander-
straaten? Ne kadar garip! Ama onlarla işbirliği yapıyorsunuz.
Ben onları çok severim, dedi Profesör incelikle. İyi özelliklerin-
den birçoğuna hayranımdır, ama onlarla işbirliği yapmayı red-
dediyorum. İşte aramızdaki fark bu.

- Dinleyin, diye Vanderstraaten Türk'ün kolunu tutarak
inledi. Dayanılmaz bir şey, bu. Hepimizi öldürecekler. Neden?
Ah! Neden, bu gece Berlin'de bulunmak zorundayım? Dinleyin
daha yakına düştü. Dinleyin... Hava saldırısı yoğunlaşarak uza-
dıkça, uçak dalgaları birbirini izledikçe ve bombalar gitgide bü-
yük hedefin merkezine yaklaştıkça, insanlar sığınağa yığılıyor-
lardı. Kısa sürede oturacak sıra ve sandalye kalmadığından, yere
diz çökülüyor, kapıya ulaşan merdivenin basamaklarına sıkışılı-
yordu. Yeni gelenler sendeliyor, içerdekilerin kol ve bacakları
arasından kendilerine yol açmak zorunda kalıyorlardı. Bardan
dışarıya süzülen Romenler, ellerinde tuttukları şişelerle, sıkışık
bir kitle oluşturdular. Öyle anlamsızca solgun ve sersemlemiş-
lerdi ki, tehlikenin varlığından haberleri olmadığı için herkesin
nefretini üzerinde topluyorlardı.

Fırtınanın içeriye doldurduğu, dehşete kapılmış üç kişi
bir panik havasını da beraberlerinde getirdiler. Kötü giyimli bir
erkek ve iki kadından oluşan bu üç kişi, görünüşte otel müşterile-
rinden değildi. Hasta bir çocuğu hastaneye bırakıp eve döner-
ken, ansızın hava saldırısına yakalanmışlardı. Kadınlardan genç

olanı bir isteri krizine yakalanmıştı, hiç ara vermeyerek konuşmaktan kendini alamıyordu. Bir sığınak ararken, eriyen asfalta yapışmış ve eli ayağı tutularak kendini kurtaramamıştı. Başının üzerinde bir bombanın düştüğünü görmüştü. Söyledikleri anlaşılmıyordu, ama öylesine korku ve dehşet taşıyordu ki, otel müşterilerinin sığındıkları sakinliği bozuyordu. Kesik iniltileri bir hayvanınki gibi uzayıp gidiyor, içerdeki tüm sesleri bastırıyordu. Bu insancıl yakarış, sanki tavanı bombalara karşı dayanıklı ve saydam kılıyor, oradakiler dışarıyı görebiliyordu. Adam, karısının bağırışlarından utanarak, onu sarstı.

- Sus artık! dedi . Sus, sus!

Ama kadın gitgide incelen bir tonda bağırmayı sürdürdü. Annesi olabilecek yaşlı kadın bir kelime bile söylemedi, ama kan fışkıran dizlerinin üzerinde bir ileriye bir geriye sallanıyordu. Dizlerini, sokakları kaplayan cam kırıklarının üzerinde yürürken kesmişti. Kadın birden yerinde doğruldu, çılgınca kollarını açarak yüksek sesle bağırdı:

- Müziği susturun! Bu şeytani müziği susturun! Günahdır bu! Böyle bir zamanda müzik çalmak günahdır. Müzik çalacağınıza dua etmeliyiz! Son beş dakika süresince, kimse gramofonun plâğını değiştirmeyi akıl edemediğinden, Lili Marlène şarkısı tekrarlanıp duruyordu.

- Hakkı var, gramofonu kapatın! diye Plottke buyurdu.

Ama müzik susunca, sessizlik darbeler, kırımlar ve patlamalarla doldu. Bu da tehlikenin ve korkunun varlığını tümüyle belirginleştirdi. Frau Plottke bağırmaya başladı:

- Şu gramofonu yine çalıştırın, Tanrı aşkına müzik dinleyelim. müzik.

Sığınak artık olabildiğince sesle doluyordu. Bağırıyor, gülüyor, sarhoşça gülüyor, tekdüze dua ediyor, inanmadan şarkı söylüyor ve umutsuzca yakarıyordu. İnce bir ses doktor istiyor, bardaklar, şişeler çalkalanıyor ve kırılıyor, gramofon Lili Marlène

ne'i sızlanmayı sürdürüyordu. Dışarıda, yukarıda ve çevrede, her yanda, uzaklaşan bombaların sesleri, yakındaki bombaların korkunç ısıkları duyuluyordu. Kınlan camların, dökülen cam kırıklarının sesi, yıkılan duvarların güçlü ve boğuk çatırtıları vardı. Patlamadan sonra gelen beklenmedik ve uğursuz sessizlikte kumar fişlerinin tıkırtıları ve el değiştiren oyuncuların sesleri işitilebiliyordu.

İkinci uçak dalgasının bombardımanı, en üst düzeye ulaştığı sırada, otelin doktoruyla Kauders birlikte geldiler.

- İnin buraya. Aptallık yapmadan buraya inin ve saklanın, diye doktor merdivenlerde direnen havacıyı iterek öfkeyle söylendi.

- Ama, onunla randevum vardı. Odasında olmadığından emin misiniz, diye Kauders titreyerek sordu.

Lisa Doorn'la olan randevusunu kaçırmamak için, otelin yakınındaki bir metro istasyonundan kendine bir yol bulmuş, ama çok şarsılmıştı.

- Kesinlikle eminim. O tiyatrodaki bulunuyor. Hava saldırısı sona ermeden dönmeyeceğine emin olunuz.

- Ama beni burada bekleyeceğini söylemişti. Neden tiyatroya gitmiş olabilir?

- Çünkü o bir aktristir. Orada çalışıyor.

- Neden bana tiyatroya gitmek zorunda olduğunu söylemedi? Oraya kadar ona eşlik ederdim, diye aptalca Kauders söylendi.

Doktor onu bıraktı, inleyerek isteri krizi geçiren kadına yaklaştı; kolunu tutarak fazla bir törene gerek duymadan iğne yaptı. Kadın keskin ve kulak tırmalayıcı bir çığlık attı.

- Sus artık, diye kocası onu azarlardı. Sus, yoksa sana vurmak zorunda kalacağım. Kadın kocasına onu görmeksizin baktı. Başını onun dizlerinin üzerine kaba ve beceriksiz bir şefkatle yasladı. Çok geçmeden ağlamaya koyuldu ve biraz sonra

da sakinleşti. Kauders, kalabalığın birbirine kanşmış kol ve bacakları arasında ilerledi. Yaşlı kadın dua etmesine ara vermeksizin, ona yanında bir yer açtı. Kauders omuz silkti, yere oturdu, sırtını duvara yasladı ve bacaklarını öne doğru uzattı. Saldırının şiddeti azalır gibi oluyordu. Birkaç dakikadan beri yanlarına hiç bomba dışmıyordu. Plotke yüksek sesle açıklamada bulundu

- Heil Hitler! Onları başları önlerinde geldikleri yere gönderdik! İinin kabardığını ve donduğunu duyumsuyordu. Yüzünü silerek, bu lüks sığınağın konforlarından biri olan baylar tuvaletine girdi.

Son gelen kişiler, Tilli ile Sim'in annesi olmuştu. Tilli gözleri kamaşan yaşlı kadını elinden tutmuş, basamaklardan indiriyordu. Bölge şefi onlara sığınağa inme talimatını sertçe hatırlatıncaya kadar, her ikisi de Tilli'nin odasında başbaşa kalmıştı.

- Bu kadar uzun süre kalmamalıydım. Sizinle birlikte buraya inmemeliydim, diye bahtsız Frau Baruch mırıldanıyordu. Eve gitmeliydim. Burada olmamalıydım. Babayla birlikte bulunmalıydım. Oh! Bırakın da gideyim!

- Çılgınlık etmeyin, dedi Tilli. Böyle bir saldırı sırasında, kenti bir ucundan diğerine geçmeyi nasıl düşünüyorsunuz? Burada İbrahim'in bağrındaki kadar güvencedesiniz. Bombalara karşı garantilidir. Gelin, böyle kaacakmış gibi durmayın.

Frau Baruch çok küçülmüş ve göze görünmemeye çalışır gibi, iki büklüm oldu. Onu dehşete dışüren yalnızca bombardıman korkusu değil, yıllarca süren bir tecritten sonra kalabalıkta bulunmaktı. Frau Baruch'un çekingenliğini gidermek için, Tilli girişken ve saldırgan davrandı.

- şöyle gelin. Lütfen geçmemize izin verir misiniz? diye titreyen ve tasalı kadını çekiştirerek, yol açtı. Biraz çekilir misiniz? diye bir sıranın kenarında oturan solgun yüzlü genç kıza seslendi. Hâlâ biraz yer var. Teşekkür ederim. Gelin, buraya

oturun, diye Frau Baruch'u açılan küçük aralığa itti.

Kendisi de artık tümüyle sarhoş olan Romenlerin boşalttığı masanın başına ilişti. Romenler, onu Romanya'ya has büyük neşe çılgınlıklarıyla karşılayıp, hemen kendi yanlarına çektiler ve üst subaylarının kucagina oturtular.

Yalnız başına kalan Frau Baruch titremesine bir türlü engel olamadı. Kasılmış ellerini ceketinin ceplerinde tutuyor, soluyla veronal şişesini, sağıyla da sarı yıldızı sıkıyordu. Gauleiter Plottke, tuvaletten dönerken onu bu halde buldu.

- Özür dilerim, diye mırıldanan Frau Baruch korkudan eli ayağı tutularak, ona yol vermek üzere ayağa kalktı.

- Her neyse, ben başka bir yere oturabilirim, diye Plottke bir diplomatin mesleki terbiyesiyle konuştu.

Ama dehşet içindeki Frau Baruch, özürler dileyerek kaçmaya, kaybolmaya, bir fare deliğine saklanarak gözden silinmeye çalışıyordu. Plottke onun yalnızca sırtını görüyordu. Olasıdır ki, bu ihtar Yahudi sırtının boyun büküşü ve iç parçalayan güçsüzlüğü adamın dikkatini çekti.

- Neden yerinizde kalmıyorsunuz? diye sorarken, incelemek için yaşlı kadının çevresinde dolandı.

Yaşlı kadın, artık en kötüsüyle karşılaşmak için, biraz güç toplayabildi.

- Teşekkürler Herr Gauleiter, diyerek Plottke'nin gözlerinin içine sakince baktı.

Plottke bir an ona gözlerini dikti, sonra kalçasına vurarak bağırdı:

- Sanırım sizi anımsıyorum, Frau Baruch! Yahudi Sarah Baruch, dedi. Buraya gelmeye nasıl cesaret edebildiniz, diye üsteledi. İnanılmaz bir şey bu! Dünya tersine dönmüş! Bu Yahudi küstahlığı haddini aştı! Sizin gibi pis bir Yahudi domuzu buraya nasıl gelebilir? Bir soru sorulunca yanıt verin.

Frau Baruch'kısıllı dudakları oynadı ve sonunda bir ses

çıkardı:

- Hava saldırısı, diye yaşlı kadın mırıldındı.

Birkaç kişi Gauleiter'in bağırışlarıyla ilgilenmeye başlamıştı. Sırada oturan genç kız heyecanla seslendi:

-Of! Bırakın gitsin şu yaşlı Yahudi kadını. kızmanıza değmez, Heinrich. Gelin buraya oturun.

Ama Gauleiter azgın bir suaygır. kadar öfkeli, tepinip duruyordu. Son yarım saat içinde biriken tüm korku, gün boyunca içinde kabaran öfke patlıyor ve korumasız yaşlı bir kadının üzerine çöküyordu.

- Onun gitmesine izin vermek mi? diye gazapla gürledi, bu pis böcek yuvasını, bu bulaşığı, bu pisliği gitmeye bırakmak mı? Siz kanunu bilmiyor musunuz, Frau Baruch? Ona karşı çıkmaya nasıl cesaret edersiniz? Bölgenizden nasıl oldu da ayrıldınız? Ari ırktan kişilerle aynı sığınağa girmeyi nasıl göze aldınız? Neden yıldızınızı göğsünüzde taşımıyorsunuz? Beni rahat bırakın, diye arkasından kulağına yatıştırıcı birkaç söz mırıldanan von Stetten'e bağırdı. Sizin yabancı misafirleriniz umurunda bile değil. Bütün istediğim bu kenti temizlemek, ama bu Yahudiler aynı fareler gibi, bir delikten kovalıyorsunuz, başka bir delikten ortaya çıkıyorlar. Bunlardan hiç kurtulamayacak mıyız? Sizi yakaladım, Frau Baruch cezalandırılacaksınız. Garant veririm ki, bir daha gelip, bu oteli varlığınıza kirletemeyeceksiniz!

Tilli, birden Romenlerin ellerinden sıyrıldı ve sığınağı boydan boya geçerek, çöküntü içindeki Sim'in annesiyle, kükreyen Gauleiter arasına girdi. Elinde, yan dolu bir şişe tutuyordu. Askerlerin ve gemicilerin veya onun gibi, doğru söylemeye kararlı kızların kavga aranırken, yaptıkları gibi saldırgan hale gelecek kadar kafayı bulmuştu.

- Özür dilerim, Schnucki, diye alçak sesle konuşmaya başladı. Yeter Herr Gauleiter, eğer bu zavallı yaşlı kadını bırak-

mazsanız, küçük bir öykü anlatacağım. Hem de herkese anlatacağım. Benim değil de, kendinizin onun karşısında nasıl eğilip büküldüğünüzü unutmuş olamazsınız. Baruch mağazasında küçük bir çırakken nasıl diyordunuz: Orada Bayan Baruch; şurada, teşekkürlar Bay Baruch. Yedek kürklerin arasından deri çalarken, onların sizi ansızın yakalayışını anımsıyor musunuz? Kendinizi tutamamış, iyi bir çocuk olacağınıza söz vererek ağlamaya başlamıştınız. Sim gidip yaşlı babasını bulmuş, sizin adınıza araya girerek, hatanızı onarmanız ve işe devam edebilmeniz için aracılık yapmıştı. Zavallı Sim! Size nasıl da şans tanımıştı! Hem de ne şans! Sizin çete işbaşına gelince Sim'i öldürdünüz. Evet, işte yaptığınız buydu. Bunu da doğrudan doğruya, bir katilin bir kişiyi öldürdüğü gibi değil, dolambaçlı bir yoldan yaptınız. Bir anlaşmanın altına ona zorla imza attırarak, Baruch şirketinin sahibi oldunuz, sonra da onu bir toplama kampına göndererek öldürdünüz. İşte böyle başladınız, Herr Gauleiter, işte ilk yüz markınızı böyle kazandınız ve bu duruma işte böyle ulaştınız. Sizi iktidara götüren yolda, şantaj, hile ve dolandırıcılık yaptınız ve her adım başında adam öldürdünüz. Bazan nasıl uyuduğunuzu ve ne rüyalar gördüğünüzü kendi kendime soruyorum, Herr Gauleiter. Kendime acaba Sim gece size gelip, sırtına kurşunun saplandığı yeri gösteriyor mu? diye sorarım. Bana sık sık gelir ve yarasını gösterir. Hepiniz dinleyin, beni dinleyin, diye Tilli artık bütün gücüyle bağırıyordu, çünkü hava saldırısı bir an kuvvet toplayarak, şiddetini iki katına ulaştırmıştı. Sizin Herr Gauleiter'iniz pis bir hırsız ve katilden başka bir şey değildir. Herkesi çarpmış, partiyle birlikte Reich'i bile çarpmıştır. Yüzlerce kişiyi ölüme göndermiştir. Kendisi de yakında baltanın altında can verecektir. Beni güldürüyorsunuz, Schnucki. Haydi, yüzüme bakın, bana küfredin, tehditle yumruğunuzu sallayın, beni tutuklatın, hatta öldürtün. Umurumda bile değil bu. Hiç umurumda değil. Bütün sahip olduğum şeyleri mahvettiniz, ça-

murun içine attınız. Çok sevdiğim iki erkek kardeşim vardı, onlar da Rusya'nın soğuşunda öldü. Şuna buna bağlandım, ama onlar da gitti, ama ben yaşıyorum. İngiliz'i seviyordum, ama artık o da burada değil. Bombaları dinleyin, dinleyin onları! Hepsi bizim için! Neden artık başka şeylere bağlanayım? Oyunu kaybettiniz, Herr Gauleiter; sizden korkmuyorum. Ne yaparsanız yapın, siz kapana kısılmış bir faresiniz! Aı! Şuraya bir bomba düşse de hepimizi, sizi, beni, Yahudileri, ari ırktan olanları ve diğerlerini hep birlikte öldürse, ne kadar hoşuma gidecek. Ölmeyi isterdim, ama sizinle aynı mezara gömülmek beni tiksindiriyor!

Bu çılgınca saçmalıktan, bu intihardan, bu içinde bulunduğu durumdan sonra Tilli, elinde tuttuğu şişeye âdeta hayretle baktı.

-İşte, diye garip gevşek bir hareketle şişeyi Plottke'nin yüzüne fırlattı.

Şişe adamın alnına boğuk bir sesle çarpınca, yüzüne koyu renkli bir sıvı saçıldı. Şişe yere düşerek kırıldı. Tilli, birden kolunu Frau Baruch'un titreyen çelimsiz bedenine sardı, onun başını omuzuna bastırarak, sürekli hıçkırıklarla ağlamaya koyuldu.

- Gidelim anne. Çıkalım, buradan çıkalım, diye kesik kesik konuştu.

Birlikte merdivenlere doğru yöneldiklerinde, önlerinde dar bir geçit açıldı. basamakları tırmanıyor ve sığınaktan dışarı çıkıyorlardı. Plottke, kaşıyla yalnızca kısa ve buyurucu bir işaret yaptı. Her zaman varolan Gestapo adamlarından biri, tutuklamak üzere iki kadının peşinden süzüldü. Plottke mendiliyle yüzünü sildi.

- Zavallı kız, dedi zorlukla gülümseyerek. Sarhoş ve bombardımandan çok korkmuş. Bir hava saldırısına dayanamayan insanlar da var. Çılgına dönüyorlar, o da bunlardan biri.

Bütün bu olaylar olurken, bombalar hiç durmaksızın, düzenli, büyüyen ve acımasız bir kreşendo halinde düşmeye devam etmişti. Sanki bu hükümlü ülkenin korkusu, nefreti ve öfkesi, çöküşü ve umutsuzluğu bu sığınakta toplanmıştı. Sesler yükseliyor, çoğalıyor ve azalıyordu, yüzler buruşturuluyor, yumruklar tehditle havaya kaldırılıyordu. Plottke başını eğdi ve arenada kısıtlanmış bir boğa gibi, öfke saçan topluluğa karşı saldırıya hazırlandı. Yüzüne doğru ne bağışadıklarını anlayamıyordu, çünkü patlamalar gitgide yaklaşıyor, çoğalıyor ve kulakları sağır edici bir hal alıyordu. Ama yine de ne anlam taşıdıklarını biliyordu. Topluluğun ne olduğunu iyi bilirdi: Parti, topluluğu ve onu kullanmayı Plottke'ye iyi öğretmişti. İktidarı yitirdiklerinde, ona ve benzerlerine toplumun ne yapacağını içgüdüleriyle biliyordu. "Lânet olasıcalar! diye körü körüne bir haşinlikle düşündü. Yarın İsviçre'ye gideceğim, paramı saklayacağım ve bütün bunların dışında olacağım..." Harika bir görüntü gözlerinin önünde canlandı: Göl kenarında bir köşk, beyaz duvarlar, kırmızı tuğla kaplı bir dam, gri flanelden rahat bir ceketin içinde emekliye ayrılmış sevecen bir memur bir köpekle oynuyor veya kuşlara ekmek veriyor. Ama aynı anda da oraya hiç gidemeyeceğini ve hesabı ödemek zorunda olduğunu kavradı. Ensesindeki saçlar kabardı ve balta sanki üzerine inmiş gibi, bir soğuk ürperti tüm bedenini dolaştı.

Otto Kauders, birdenbire konuşmaya koyuldu. O zamana kadar, dua etmekte olan yaşlı kadının yanında oturmuş ve çevresinde olup bitenleri ilgisiz kalmıştı. Altlarındaki zemin duşuraklılığını kaybedince ve kabanı titreyen, dalgalar oluşturan bir sıvı halini alıp eriyince, havacı terlemeye başladı.

Ter gözeneklerinden sızıyor, solgun yüzünü yakıcı bir tuzla kaplıyor, iri damlalar halinde ellerine, koltukaltlarına, böğürlerine akıyor ve kabaetlerine süzülüyordu. Patlamamak için bütün iradesini zorlayarak bir ileri bir geri sallanırken, başını el-

lerinin arasına aldı, ama başaramadı. Tüm sinirleri boşandı. Bunlar sınırlı, olgunluktan uzak ve hayvansal bir idraksizliğe sahip bir kahramanın aşırı gerilmiş sinirleriydi. Kınılan ve sular tarafından sürüklenen bir set gibiydi. Kendine hakim olmayı başaramadan güçsüzlükle yuvarlanıyor, yuvarlanıyordu.

- Buna dayanamıyorum, diye inliyordu. Uzun süredir buna dayanamıyorum, durdurun, dinleyin beni... Dayanılmaz bir şey bu. İnsanlık dışı, durdurun bunu. Sizi gidi domuzlar, artık çok oldunuz, hem de pek çok. Böyle bir şeye kim katlanabilir? Hayır hiç kimse katlanamaz. Ben de dayanamıyorum.

- Haydi, haydi canım dedi doktor Kauders'e. Ne oluyor size? Hiç bombardımanında bulunmadınız mı?

Kauders aşağılık bir korkunun camlaştırdığı ağarmış gözlerini doktorun üzerine dikti. Başını salladı. Gevşek dudakları yarı aralıktı.

- Uçakların yaptığı bir bombardıman mı! Ha! Evet, birçok kez. Ama böylesinde değil. Yükseklerdeydim. Onların üçyüz metre üstünde savaşıyordum. Bir bulutun içine dalıyoruz. ben en uçta bulunuyorum. Bir bomba atılıyor, bazen de isabet alınıyor. Karşılıklı darbeler savruluyor. Ama asla böylesi değil. Yukardaki eğlendiricidir. Burada, korkunç, korkunç, diye korku dolu bir sesle haykırdı. Biliyor musunuz, doktor? diye de esrarlı bir tonda mırıldandı. Bunun böyle olduğunu bilmiyordum. Bir bombanın düşerken çıkardığı sestten haberim yoktu. Yaşamımda hiç işitmemiştim. Ben bir savaşçıyım, aşağıda olmayı hazmedemiyorum. Kauders, bir başka bomba tam üstlerinde, yırtıcı, kötülük dolu ve saldırgan bir hayvan gibi kükreyerek patlayınca, konuşmasını kesti. Sonra ani bir sessizlik, ölümcül bir saniye, kaçınılmaz son geldi. Peşi peşine sağır edici patlamalar, toprağı kopartıyor, toz bulutları, yıkıntının kekre kokusu ve boğucu korku ağır ağır yayılıyordu. En sonunda da, hayatta kalmanın hâlâ ayakta durduğunu görmenin şaşkınlığı ortalığa hakim oldu.

‘Evet, yavrucuğum, diye düşündü doktor. İşte, onların altlarında olduğunuz zaman bombaların yaptığı gürültü. Aptalca ‘Yıldırım’ akınlarınızın ödememiz gereken faturası. Bunu bize hazırlayan, sizler, genç şeytanlarsınız...”

Havacı yeniden konuşmaya başladı. Ağlıyor ve bir çocuk gibi hıçkınıyordu. Doktor onun nemli ve cansız sağ elini tuttu, gömleğinin kolu su sıvadı.

-Domuzlar, diyordu hıçkırıklannın arasında Kauders. Üzerimize bomba yağdırıyorlar! Kadınlar, çocuklar ve siviller, hepsi bombalanıyor. Domuzlar! Annemi ve babamı bombalıyorlar. Evdeki küçük köpeğimi de öldürecekler. Buradaki herkesi öldürecekler. Savaşmadan bunlara katlanamam ben. Bu olanaksız, Hayır, dayanamam buna, dayanamam...

Kauders artık zincirden boşanmışçasına bağınıyordu. Doktor, onun sığınakta bir paniğe meydan vermesine engel olmak için, iğneyi koluna batırmak istedi. Ama havacı, doktorun elinden kurtulup, sendeleyerek basamaklara sıçradı:

- Burada kalamam, bırakın çıkayım. Buna dayanamam, bu fare deliğinde ölmek istemiyorum. Bırakın çıkayım, artık dayanamıyorum.

Homurdanma, ısıklık, sessizlik ve patlama. Bomba peşinden gelen bombayla ışıklar söndü Karanlık. Hiçlik. Zifiri karanlık ve kulakları çınlatan bir çılgılık: Bu havacının feryadıydı. Yaşlı kadın tek düze bir sesle dua ediyordu: “Günahlarımızı, bize saldıranları affettiğimiz gibi bağışla...” Ardından yeni bir bombanın düşüşünü izleyen saniye içinde Vanderstraaten’in sesi hayret uyandıran bir sessizlikle yükseldi:

- Bu sonumuzdur. Kapana kısılıp kaldık. Buradan kimse canlı çıkamayacak.

Hava saldırısı sona ermişti. Berlin, kurbanlarını say-

mak, yıkıntılan altında kalanları çıkartmak, sedyeleri sıralamak, kınları uzuvları kesmek ve cesetleri bezlere sarmak üzere, mahzenlerden ve sığınaklardan çıkmaya başlıyordu. Tehlikeli sokakları kapatmak, yıkılma tehlikesi olan binaları boşaltmak, yaralıları hastanelere götürüp tedavi etmek, yatıştırmak ve kaydetmek gerekiyordu. Berlin aynı zamanda, ağlamaya, korkmaya, kaçmaya, telâşlanmaya ve savuşmaya da başlıyordu. Şaşkına dönmüş insanlar, gözlerini gökyüzüne, üzerinde hâlâ alevler yükselen şekli belirsiz birkaç döküntüye dikmiş bakıyorlardı. İnsanlar bilincini yitirmiş ve körelmiş, hâlâ yaşıyor olmanın verdiği şaşkınlığına düşmüşlerdi. Artık bu hava saldırısından kurtulduklarına inanarak, bir başkasına dayanacak güçleri olmadığını düşünüyorlardı. Bu, insan cesaretini ve dayanıklılığını aşırıyordu. Kimse bunun benzeri bir başka geceden, olasılıkla sağ çıkamayacaktı. Yine de şuuraltılarının derinliğinde bunun başlangıç olduğuna, bugünden sonra, bütün gecelerinin geçen gece gibi, insanüstü bir görüntü taşıyacağına inanıyorlardı.

İşe yeniden dönmek: süt dağıtımını sürdürmek, mağaza tezgâhlarını açmak, otobüsleri kullanmak, telefonları hizmete sokmak gerekiyordu. Boru şebekesi, su dağıtım boruları, telgraf telleri onarılmalıydı. Dükkânların, fabrikaların; uçak, obüs, saldırı tankları, kamyon ve cephaneye fabrikalarının gereksinimleri ile ilgilenilmesi gerekiyordu. Gazeteler basılmalı, çocuklar gezintiye çıkartılmalı, yemek pişirilmeli, aileler beslenmeli ve kirli çamaşırlar yıkanmalıydı. Trenler işletilmeli, elektrik santrali onarılmalı, dağıtım tablosunun başında durulmalı, radyoda şarkı söylenmeli, pul satılmalı, posta dağıtılmalı, ekmek üretilmeli ve dükkânlar açılmalıydı. Giyinmek, dişleri fırçalamak, uyumak, gülümsemek, tıraş olmak, konuşmak ve yemek yemek gerekiyordu. Günlük yaşamın ezici gereksinimine, şu lânetli ve olağandışı bir felâketin içinde uyum sağlamak kaçınılmazdı. Kendine acıma, Alman doğasının en belirgin çizgilerinden biridir.

Acıya dayanıklılığı, onu dayanılmaz kendine acıma eğilimine sürükler. Almanlar, acıların sıkıntıların, mutsuzlukların ve kötü uygulamaların özellikle kendilerine ayrıldığı ve dünyanın geri kalan bölümünün bundan nasibini alamadığı şeklinde dar bir görüşe sahiptirler. Bir hastaya, bir başkasının dış ağrısının kendisinininkinden daha acı verici olmadığını hayal ettirirler. İçinde bulundukları aşırı çıkarıcılık, onları insan soyunun öteki fertlerine karşı sert davranmaya yöneltir. Kalplerinde veya milletin bağrında sonu gelmeyen sızlanmayı besleyerek, hep o eski fatu-rayı ortaya koyarlar.

Dram ve romantizm, trajik bir rol oynama gereksinimini, onları savaşa sevkeden kolaylığın kaynağıdır. Onlar, tarihin tutkulu oyuncularındır. Her zaman kılıç sallamaya, kendi içine dönük monologlara dalmaya, silahlara sarılmaya, en küçük bir sözde nedenle öç almak için and içmeye hazırdırlar. Savaş doğallıkla bu beklenti ve tutumdan oluştuğundan, onlar için bir gerçek değildir. Aktörler gibi, kavgada yaralanmayı hiç beklemmezler. XVII. Yüzyıldaki Otuz Yıl savaşından beri, Almanya Şavaşın ölümcül yüzünü gerçek dehşetiyle tanımadı. Alman orduları savaşmak üzere, hep yabancı topraklara gönderildiler. Orada savaş kazanamadıkları zamanlarda da, savaşabilmek için kendi öz topraklarına çekildiler.

Alarının sona erdiğini bildiren işaret verildiğinde, insanlar tırmanarak sığınaklarından çıkarken, savaşın ne olduğunu ilk kez gördüler, duyumsadılar ve özüksediler. Diğer ülkelerin sonuna kadar dayandıklarını ve bizzat Almanya'nın kendilerini cezalandırdığını anlamaya başladılar. Gücsüz ülkelerin neden savaştan nefret ettiklerinin, savaşın nasıl bir kurban töreni, bir şiddet ve kara bir sonsuzluk bozgunu, bir anlamsızlık olduğunun bilincine varmaya başladılar! Ölmüş çocuklar, korkudan çılgına dönmüş kadınlar, kömürleşmiş ve hortlağa benzeyen ihtiyarlar, sakatlanmış gençler, ölmüş veya yavrularından kopar-

tılmış anneler, uçmuş damlar, yıkılmış duvarlar, soyunup dökünüp oturan odalar artık bütün rüzgârlara açık, harabe halindeki sokakların sonsuz uçurumunda bir tiyatro sahnesi gibiydi. Artık bir mezbahada, başlarının üzerinde gaddarlık tehdidiyle yaşayacaklardı. Bu olgunluktan yoksun, barışta yükselmeyi ve büyük insan soyunun geriye kalanıyla iyi komşuluk içinde yaşamay+ yadsımış bir halka verilen ilk ciddi ders oluyordu.

Almanya'yı yutan felâket, onu korkulu ve çılgın bir hale koyuyor, kendine acındıyor ve şiddetli bir öç alma arzusuna sürüklüyordu. Ama dehşet, gelecek yıllarda kök salacak, büyüyecek ve çiçek açacak bir tohumu, bir öğretiyi de gizlice ekiyordu: Savaş kavramı, altında zafere yürünen boş bir sözcük, bir söylev, bir marş, bir boru sesi veya bir bayrak değildi. Ama kimsenin yaşamının sonuna kadar ve gelecek nesillerin görmek istemediği iğrenç, korkunç ve cehennemi bir gerçektir.

Binanın yeni kanadındaki iki yeni üst katın yanmasına karşın otel hâlâ ayakta duruyordu. Darbeler holdeki sütunları çatlatmıştı ve üstteki camekan parçalar halinde düşmüştü. Sağlam tek bir pencere bile kalmamıştı. Sıcak bir hava akımı sokaktan içeriye toz ve duman bulutları üflüyordu. Arka taraftaki girişe ulaşan geçide düşen bir başka bomba, personel sığınağında hatırı sayılır bir zarar yapmış ve kırılan şişelerden dökülen içkilerle, şarap mahzeni bir sel baskınına uğramıştı. Yine de yangın söndürülmüş, personel kurtarılmıştı. Otelin elektrik santrali hummalı bir faaliyetle aşağı yukarı onarılmıştı. Acil aydınlatma sistemine yeterli güç sağlıyordu.

Tozun, dumanın ve patlamaların boğucu kokusunun içinde, yoğun bir kalabalık idare bölümünün çevresinde, bağırarak, ellerini kollarını sallayarak ve söverek dolanıyordu. Odaları yangında yanmış olan, eşyaları kaybolan bu kişiler ne pahasına olursa olsun, bu lânetli kentten kaçmak istiyorlardı. Ahlsen durumu idare edebilmekten aciz bir virane halindeydi, ama yaşlı

Kliebert, eski belediye başkanlığının bilgeliğini takınıp, iyi kötü titreyen bacaklarının üzerinde duruyor ve karmaşayı önlemeye çalışıyordu. Schmidt ise, büyüyen patırdının içinde, yalçın bir kaya gibi duruyordu.

- Üzgünüm, yarın hiçbir tren hareket etmeyecek, diye yineliyordu. Telefonun almacını kulağıyla omuzunun arasında tutuyor, iki elini ise kalabalığı itmekte kullanıyordu.

- Üzgünüm, Herr Gauleiter, yarın hareket edecek trenimiz yok...

- Üzgünüm, hiç tren yok, Herr Dahlin...

- Çok üzgünüm, Herr Vanderstraaten, ama size başka bilgi veremeyeceğim... Evet, hava yollarıyla ilişki kurmaya çalışacağım...

- Hayır, üzgünüm Frau Plottke, herkes gibi beklemek zorundasınız, trenler çalışmıyor...

- Yaratıklar Nuh'un gemisine binmeye çalışıyorlar, diye von Stetten, personel sığınagında yaralanmış olan bir kominin .başındaki yarayı temizleyen doktora fısıldadı.

- Nedir bu? diye doktor işine ara vermeden sordu.

- Tufan. Gideceklerini ve herhangi bir Ararat tepesindeki beyaz güvercinli zeytin dalına ulaşacaklarını sanıyorlar. Buna, fareler batmakta olan gemiyi terk ediyor da denebilir.

- İşte oldu, dedi doktor, 6 numaralı komiyi bir sedyeye özenle yerleştirdikten sonra. Ardından başka bir yaralıyla ilgilenmeye başladı.

Sedyeciler yavaş bir düzende ağır yaralıları ambülanlara taşıırken, diğerlerini doktorun tedavisine bırakıyorlardı. Bu sırada da, başka sedyeciler sıra halinde servis merdiveninden iniyor ve arka girişin enkazının altından çarşafı, battaniyelere sarılı hareketsiz ve sessiz yüklerini geçiriyorlardı: Felâketin ortasında bile, otel personeli incelik ve ölçülülük şöhretini gururla koruyordu. Doktor, hafif şoku bıraktı ve bir süre önce koltuğa

yerleştirdiği 'Sinirsel Çöküntü'yle ilgilenmeye başladı.

- şimdi kendinizi nasıl hissediyorsunuz, teğmen?

- İyi, ama yalnızca bir şey iebilsem diyorum.

- Size içecek bir şey getirmelerini söyleyeceğim, diye doktor bir 'Kırık Kol'un yanına yaklaştı.

Elleri ılık, parmakları güvenli ve evikti. Bükülmeyen bacağı, artık onu eskisi kadar nrahatsız etmiyordu. Doktor artık mutluydu. Sonunda kendi ortamındaydı; meşguldü, önemli bir kişiydi, kendisine gereksinme duyulan ve yaptıklarına değer verilen bir kişiydi. Âfetin pis kokusunu neşeyle içine çekiyordu. Yirmibeş yıl önce onu kökleyip, iek, meyva ve kök ve bütünüyle çöpe atan bir başka felâketten beri ilk kez kendini rahatlamış hissediyordu.

- Hah! İşte geldiniz, Tanrı'ya şükürler olsun, diye von Stetten döner kapıya doğru seyirtti. Kapıdan içeriye felâketten mucizevi bir şekilde sağ çıkan Lisa Doorn girdi.

Lisa'nın şapkası başında değildi, saçları karmakarışık sarkıyordu; karaya bulanmış yüzü dağınık ama korkusuzdu. Sanki, ışığa karşı konulmuşcasına, üzerinden dokunulmaz bir parlaklık saçıyordu. Gözleri, alevler içinde geçtiği sokaklardaki duman nedeniyle kızanık ve ateşliydi. Lisa, von Stetten'e ve arkasındakilere baktı.

-Benim için kaygılandınız mı, ama neden, Baron? diye hayretle sordu.

Gözleri holde dolaştı, cesetleri seçmeye çalıştı ve yenisinden hüznle von Stetten'in üzerine çevrildi.

- Siz, çok değerli bir devlet servetisiniz, bilmiyor musunuz?

- Gerçekten mi? diye Lisa sesinde hafif bir alaycılıkla cevap verdi. Gerçekten öyle miyim?

- Evet, küçük parmağınızın ucu bile yaralansa, bu milli bir kayıp olur, dedi von Stetten.

Ona bildirmek zorunda olduğu acı olayı nasıl söyleyeceğini bilemiyordu.

- Benim için hiç tasalanmayın. Çok dayanıklıyım, dedi Lisa. Hava saldırısı boyunca harika bir gösteri sergiledik. İzleyicilerimizi koltuklarında tuttuk. Evet, gerçekten. Tiyatromuz hâlâ ayakta duruyor. Hatta eski otobüsleriyle bizlere eşlik ettiler. Ama burada neler oldu? Pek güzel bir görüntü yok.

- Bu nedenle sizi bekledim. Odanız yandı, kül oldu ve "kullanılmaz". Burada yatamayacaksınız. Bütün müşteriler ne yapacaklarını bilemez haldeler. Size bir misafirsevenlik gösterebileceğimi düşünüyordum. Dairem sağlam duruyor. Bilirsiniz, ben şerefli bir bekânımdır.

- Odam yandı mı?

Lisa biraz gülümsedi:

- Ve de Paris'ten getirdiğim tüm tuvaletlerim? Ne kötü bir şans!

- Korkarım ki öyle, Lisel. Size söyleyecek başka bir şeyim daha var.

- Yer sarsıntısından sonra, üçüncü sınıf bir bekleme salonuna benziyor, diye Lisa yeniden holde gözlerini gezdirdi.

Sedyelerin üzerinde ambülans gelmesini bekleyen yaralılar vardı. Hafif yaralı olanlarıyla doktor ilgilenmekteydi. Sağ salım kurtulanlar sandalye ve koltukların üzerinde bitkin, uyukluyordu; diğer açıkta kalanlar otel yönetiminin hole, bara, boş ve ıssız kalan San Pavyon'a yerleştirdikleri portatif karyolalara, şiltelere kıvrılmaya başlamışlardı. Bütün zerafet, kınlan pence-relerden uçup gitmişti. Otel, şimdi bir ilkyardım ocağı, ön hatların acil yardım barınağı halindeydi.

Lisa, kalabalığın artık kuşatmaktan vazgeçtiği idare bölümüne girdi. Herr Schmidt üniformasını çıkartmakla meşguldü.

- Teğmen Kauder'i gördünüz mü? diye Lisa ona sordu. Buralarda mı?

Genç kadını izleyen von Stetten, canı sıkılarak yanıt verdi:

- Kauders mi? Şu sinir krizi geçiren ufak tefek havacı mı? O sizi niçin ilgilendiriyor?

- Onunla bir randevum vardı, dedi Lisa.

Ve von Stetten, onun aklının çok uzaklarda olduğunu hissetti. Heyretler içinde başını salladı ve düşündü: Kadınlar ne garip yaratıklar!

Schmidt oteli terketmeden önce son işlevlerini yapıyor ve bir kez daha ordu üniforması giyiyordu.

- Teğmen Kauders şurada, sütünün arkasındaki sandalyede bulunuyor... Dinleniyor sanırım. İşte, size bir mektup, Fraulein Doom ve bir düzine gül. Biraz soldular, ama odanız yandıktan sonra, onları nereye koyacağımı bilemedim, Fraulein. Herr Koenig'e de kızdım, ama onun için elimden bir şey gelmedi. Keyfi yerinde olmadığı zamanlar nasıl davranır, bilirsiniz. yatağının içinde âdeta bir kütük gibiydi. Onu yataktan çıkartıp, sığınağa götürmek için çok uğraştım, ama başaramadım ve olanlar oldu.

- Neler oldu? diye solmuş gülleri elinde tutan Lisa sor-du.

- Oldukça ağır bir şekilde yandı. Ambülans sizin dönüşünüzden az önce onu götürdü. Onun için fazla bir umut yok, Fraulein Doom.

-Ne talihsizlik! dedi Lisa, ama sesinde en ufak bir üzüntü kırıntısı bile yoktu.

Holü hızla geçerken, gülleri de birlikte götürdü. Çiçek demetine küçük bir demir telle bir mektup iyiştirilmişti, ama genç kadın bunu okumak için acele etmiyordu. Kauders ağzı açık, saçları henüz yapıştırılmamış, yapımı yarım kalmış bir bebek gibi başı sarkık uyuyordu. Lisa onu silkeleyince uyandı. Kendine gelmesi ve genç kadını tanıması birkaç dakika sürdü.

Gözle izlenir bir şekilde bilinci yerine geldi.

- Her neyse, işte geldim. Biliyorsunuz hava saldırısı vardı.

- Evet, işte geldiniz ve önemli olan da bu ya. Bana ne söz vermiştiniz, biliyorsunuz. Artık, biz ikimiz...

- Önce söyleyin bana; onu başınızdan savdınız mı? diye Lisa sordu.

Genç kadın; bu sersem, Martin'i döner kapıdan çıkardığından beri , aklından yalnızca bu soruyu geçirmişti. Bütün gösteri sırasında, hava saldırısında, cehennem alevleri arasında yalnız bunu düşünmüştü; ondan nasıl kurtuldunuz?

- Kimden nasıl kurtuldum?

- Şu Romen'den canım, biliyorsunuz. Yüzbaşı Donescu'dan. Onu başınızdan savdınız değil mi?

- Ha! Şu demek! Onu başımdan savdım, hem de nasıl! Onu önce Kathi'nin yerine götürüp, biraz içirdim. Kızlarla birlikte kalacağını umuyordum, ama bana bir sülük gibi yapıştı. Sonunda onu metroda ekmeye karar verdim.

- Nerede?

- Metroda. Poksdamerplatz istasyonunda. Vagonlardan birine atladım ve onu peronda bıraktım. Kumazca değil mi?

- Çok kumazca. Ya! Siz olağanüstü kumazsınız! Bu kadar kumaz olduğunuzu bilmiyordum. Onu kalabalık bir metro istasyonunda bıraktınız demek! Harika bir şey bu! Sanırım, bir öpücüğü hakettiniz, derken Lisa'nın içinde ağlama, gülme veya komiklik yapma isteği kabarıyordu.

Yüzünü saklaması, safra atması, bir şey yapması gerekiyordu. Gülleri elinden bırakarak, kollarını genç adamın boynuna doladı ve onun içbulandıran tüyleri kavrulmuş yüzünü, dudaklarını kuvvetle bastırarak öptü.

- Kudretli Tanrım, diye Kauders içini çekti. Yoğunluğu bu kadar fazla öpücüklerle alışkın olmadığından âdeta içi eriyor-

du.

Titreyerek yerinden doğrulup, Lisa'yı yakalamaya çalışırken, aynı anda genç kadın onu aklından sildi. Von Stetten, Dahnwitz'in solmuş güllerini yerden almıştı; bunları hediye eden adamın saatler önce ölmüş olduğunu, ama güllerin hâlâ orada bulunduğunu düşündükçe içi bir tuhaf oluyordu.

- Mektup, Lisel, diye yavaşça hatırlattı.

- Ha! Evet, mektup. Generalden, biliyorsunuz; içinde neler yazılı olduğunu ezbere biliyorum.

- Okusanız daha iyi olur, sanırım.

"Martin kurtuldu," diye Lisa aklından geçirdi. Martin kurtuldu, ama şimdi neredeydi? Hava saldırısı sırasında başına bir şey gelmişse. Ama hayır, onun başına bir şey gelemezdi. Ona bir şey olamazdı, olmamalıydı... Genç kadın onun karşısında durduğunu açıkça görüyordu...

"Yaşamaya devam etmek söz konusu olduğunda ben biraz da oradayım... İstatistikler bizim lehimize..."

Martin zayıflamıştı. Yaşam onu köküne kadar kabuklarından soymuştu; aslından kalan hiçbir şeyi yoktu; sert, gerçekçi, dokunulmazdı. Von Stetten'in sesindeki ısrar, sonunda etkisini gösterdi. Genç kadın bir anda gerçeğe altüst olmuş hole döndü.

- Ne dediniz, Stetten? Amim'e bir şey mi oldu?

- Önce mektubu okuyun.

Lisa mektubu açtı ve okudu. Bu ona bir darbe oldu, ama etkilemedi. Genç kadın hafifçe ürperdi ve içinde ancak belirsiz bir hüznün, bir acıma kıpırtısı belirdi. Düşünürken gülümsedi bile: "Bütün ihtiyarlarım beni bu akşam terk ediyor." Onu kollanının arasına almaya hazırlanan von Stetten hayal kırıklığına uğramış, ama aynı zamanda etkilenmişti.

- Parlak bir tutum, diye düşündü. Her şeye karşın bu kızda bir soyluluk var."

- Zavallı Amim, dedi

- Zavallı Amim, diye Lisa yineledi.

Kauders genç kadına doğru ilerledi, kolunu onun kolunun altına uzattı.

- Odamın yanmaması ne şans, diye kendi düşüncelerine dalmış olan Lisa'ya kaba bir şekilde söylendi. Geceyi birlikte geçirebileceğimiz bir yatağın bulunması ne büyük bir şans, sevgilim.

- Beni rahat bırakın, dedi Lisa kendini ondan kurtararak.

- Ama yavrum, hani banâ söz vermiştiniz...

- Şu anda üzücü bir haber aldım. Beni rahat bırakın, teğmen, diye Lisa Kauders'i itti.

Bütün dikkati o anda farkına vardığı 6 numaralı komi üzerine çevrilmişti. Çocuk, başı kalın sargılar içinde bir sedyede yatıyor ve ona telâşla işaret ediyordu. Lisa çabucak onun yanına gitti, çömeldi.

- Adolph, zavallı yavrum, yaranız ağır mı?

- Hayır, çok iyiyim. Önemli olan, evimizde yeterli ekmeğin bulunmasıdır.

- Biraz saçmalıyor, şok geçiriyor, dedi doktor. Lisa'nın yüzünün aldığı ifadeyi şaşkınlığına vermişti.

Adolph başıyla doğruladı ve bütün gücünü toplayarak konuştu:

- Alarımdan az önce babam telefon etti. Evde her şeyin yolunda gittiğini ve yeterince ekmeğimizin bulunduğunu söyledi.

Çocuk gözlerini kapadı ve dudaklarını ısırıldı.

- Ben bir hanım evladı değilim, yalnızca biraz sersemledim, hepsi o kadar. Eve gitmek istiyorum, diye geveledi.

- Biraz saçmalıyor, ama yakında geçer, diye doktor yineledi.

Lisa sedyenin yanında çömelip kaldı. Adolph'un kirli ve sıyrılmış ellerinden tutuyordu.

- Her şey yolunda, her şey yolunda, Adolph, dedi. Her şey yolunda gidiyor. Siz de iyisiniz ve bundan böyle her şey yolunda gidecek.

Lisa tehlikeyi, korkuyu kahredici kaygıyı, hava saldırısını, gece öe gündüzün yedi cehennemini aklını yitirmede göğüslemişti, ama sevinç, rahatlama ve mutluluk onu sanyor ve şaşkına döndürüyordu. Kendini toplamaya ve acele plânlar yapmaya çalıştı.

- Nerede oturuyorsunuz? diye genç komiye sordu.

- 84 Reinickendorferstrasse, diye çocuk ağzında geveledi. Babam civara hiç bomba düşmediğini söyledi. Eve gitmek istiyorum.

- Ailesinin yanına dönebilir mi doktor, yoksa yarası ağır mı?

- Evine gidebilir. Böyle hafif yaralanmalar için hastanede yer yoktur. Sorun onun nasıl taşınacağıdır.

- Hiç önemi yok. Onu ailesinin yanına kadar götüreceğim.. Tabii ki, bunu yapabilirim. Bir araba bulmaya çalışacağım. 84 Reinickendorferstrasse. Kızıl Haç eğitimleri sonunda bir işime yarayacak.

Adolph şaşkın gülümsedi: Elleri, genç kadının ellerine yan evcilleştirilmiş bir hayvanın pençeleri gibi kenetlendi...

Lisa, "Geliyorum Martin, diye düşündü. Size geliyorum. yeniden ayrılmamız gerekmeden bir kez daha sizinle birlikte olacağım."

Onunla geçirebileceği her saat, her dakika değer biçilmez, inanılmaz ve âdeta ölümle karşılaşılın an gibi dayanılmaz olacaktı...

"Elinizi tutacağım, gözlerinizin içine bakacağım, saçlarınızı okşayacağım, sesinizi duyacağım, sizinle konuşacağım,

siz de bana anlatacaksınız. Birbirimize henüz yabancıyız, ama birbirimizi tanımamız büyük önem taşıyor. Önümüzde uzun saatler var, Martin! Gece henüz bitmedi, beni yine terketmenizden önce birlikte geçireceğimiz saatlar, saatler var. 84 Reinickendorferstrasse. Orası belki bir mahzen, belki bir külübe, belki de bir harabe olabilir mi? Her neyse, bu bizim cennetimiz olacak.”

- Stetten, iyi bir Samaritain olur musunuz, çocuğu 84 Reinickendorferstrasse'ye götürmem için şoförünüzle arabayı bana kısa bir süre için verir misiniz? Çok uzak bir yer sayılmaz, değil mi? Nasıl olsa oraya ulaşınız. Önce sizi evinize bırakınız, sonra biz yolumuza devam ederiz olur mu?

- Ne saçmalık, Lisel. Siz benimle dairemde kalırsınız, şoför de çocuğu evine götürür. Böylesi daha iyi olmaz mı?

- Hayır, bu akşam yalnız başıma kalmayı yeğliyorum. Beni anlarsınız, değil mi? Düşünüp duracağıma bir şeyle ilgilenmeyi ve kendimi avutmayı tercih ediyorum.

- Emriniz olur, Lisel, diye Stetten tavrını düzeltti.

Bu, Dahnwitz'le konuşmanın, soyluluğun bireye kazandırdığı konuşmanın yankılanması gibi oldu.

- Peki, ama nerede yatacaksınız?

- Yatmayacağım. Bu, uyunacak bir gece değil, diye Lisa sabırsızca yanıtladı.

Kauders, titreyen bedeniyle öne doğru uzandı:

- Karşı çıkıyorum, dedi. Gitmenize izin vermeyeceğim. Zor kullanmam bile gerekse, benim odamda kalacaksınız.

Lisa onu kenara itti.

- Can sıkıcı olmayın, Kauders, diye Adolph'un sinirli parmaklarını sıkıca ve güvenle avucunda tuttu. Oh! Doktor, sanırım çocuk bayıldı.

Herr Schmidt elbisesini değiştirmişti. Artır bir sivil değildi, yarın asker olacaktı.

- Haydi artık hoşça kalın. Geldiğimde hâlâ otelin burada olmasına dikkat edin. Geriye dönecek olursam, diye anahtarlarını, kasketini ve defterini yaşlı Kliebert'e uzattı.

Schmidt hole çepeçevre bir göz attı.

-Zaten eskisi gibi değil, diye mırıldandı. Sonradan da böyle mi olacak? diye soruyorum kendime.

Bakışı tam o sırada döner kapıdan giren telgrafçı kadına takıldı. Yaşlı kadın, telgraflarını dağıtmak için, sanki bir cehennem ateşinden geçmek zorunda kalmamış gibi, kaba ayakkabıları, yırtık üniforması ve çelik miğferiyle, sakın bir şekilde yürüyordu.

- Telgraflar, diye defterini uzatırken seslendi.

- Ben burada değilim artık, dedi Schmidt.

Kliebert defteri imzaladı ve kadının bıraktığı tek telgrafi gözden geçirdi.

- Teğmen Kauders'e bir telgraf, diye bağırdı.

- Kauders burada, diye teğmen topuklarını askerce çarparak yanıtladı.

İdare bölümüne girip telgrafi okudu.

- Hay, Allah kahretsin, diye okuması bitince bir küfür savurdu.

- Kötü haberler mi var? diye doktor biraz zevk alır gibi sordu.

Onun telgrafi gelmemiştii ve belki de hiç gelmeyecekti.

- Hemen kıtaya dönmem gerekiyor. Canı cehenneme!

Ne şeytanca bir intikam bu! Adama ne olursa olsun, bir şeyler yapması için zaman bile bırakmıyorlar! Üç gün uzun bir süre sayılmaz, değil mi? Ama, hayır, tam işlerimi yoluna koymaya başladığım sırada, beni geriye çağırmak zorunda kalıyorlar. Hesabım. Gidiyorum. Canı cehenneme! Bütün bu döküntülerin arasından geçip, havaalanına gidebileceğimi nasıl düşünüyorlar?

Telgrafçı kadına artık haber soran yoktu, çünkü alevli, patlamalı, yangınlı felâket açıkça ortadaydı.

- Dün akşam 80 000 kişinin öldüğü söyleniyor. Führer-e, deli gömleği giydirmek gerekti. Stalin, bütün parti kodamanlarını öldürürsek barışa ulaşabileceğimizi söylüyor. Fransa'da devrim oldu.

Ayaklarını sürerek, bir robotun kesintili ve garip hareketleriyle kapıya kadar giden kadın, yarı yolda aklına bir şey gelmiş gibi durdu.

- Ve Richter'i yakalayamadılar, dedi.

Birdenbire yüzü garip bir şekilde değişti. Gerginleşti ve sihirliymiş gibi canlandı.

- Ve Richter'i yakalayamadılar, diye bir anda cınlıyan bir sesle yineledi.

"Ve Richter'i yakalayamadılar ve asla yakalayamayacaklar; onu asla yakalayamayacaklar."

Kadın ortadan kaybolunca, huzursuz bir sessizlik oldu. Herr Schmidt bir saptama yaptı:

- Telgrafçı biraz kafadan sakattır, sapıtıyor!

Schmidt kapıya doğru yönelirken, gözü raslantı eseri, Führer'in yine duvardan düşmüş olün portresine takıldı. Güçlü bir ayak darbesiyle onu yolundan uzaklaştırdı.

- Onunla başka birisi ilgilensin artık. Benim umurumda değil, diye otelden çıkarken mırıldandı.

Otto Kauders hesabı ödedi ve topuklarını çarparak Lisa'dan izin istedi. Sinir krizini yenmişti, uçaktan atlamak zorunda kaldığı korkunç anı, darbeleri, korkuyu, filosundaki kayıpları artık düşünmüyordu. Yeniden bir kahraman; çok düzenli çalışan, ama telleri aşınmış, son parçalanışı kaçınılmaz şekilde yaklaşan bir makina halindeydi.

-Gelmek istiyorsanız, Lisel, arabam dışarıda, dedi von Stetten.

Doktorun 6 numarayı, otelin önünü kaplayan döküntülerin arasından açılmış dar geçitten taşıması için kapıyı tutuyordu. Yaralı genç yatıştırıcı ilâcın etkisiyle uyuyordu. Doktor onu otomobilin içine uzattı. Bu işi bitirdikten sonra ellerine baktı. Onların boşaldığını duyumsamaya başladı. Artık her şey tamamlanmıştı. Bütün pansumanlar yapılmış ve kurbanların listesi tutulmuştu. Büyük gece geçmişti. Işıldayan gök yüzüne baktı. Şu anda bacağı çok sertleşmişti. O çağa ayak uydurmaktan acız bir sakattı yalnızca... "Aman! Daha çok hava saldırısı olacak," diye kaygıdan çok umutla, kendi kendine söylendi.

Lisa'ya gelince döner kapıdan geçerken, bu güne kadar sahip olduklarının hepsinin geride kaldığını biliyordu. Artık ne Paris tuvaletleri, ne de akşam yemeklerinde portakal, sabah kahvaltılarında süt, cabadan erzak, ayrıcalıklar ve parti şecflerinin bitmez tükenmez bağışları vardı.

"Ah! Martin, diye aklından geçirdi. Beni tam zamanında buradan çıkardınız. Eğer birlikte düşerseniz, barikatın doğru yanında düşeceğiz."

Tüm geçmişini geride bırakırken Lisa'nın artık zor ve ciddi bir geleceğe girmesi gerekiyordu. Derin bir şekilde nefes almak istiyordu, ama ateş, duman ve toz tadındaki hava kirliydi. Von Stetten, kibarca, onun arabaya binişine yardımcı oldu. Lisa, Adolph'un sargılı başını dizlerinin üzerine koyarak, arabanın yastıklarına yaslandı.

- Zavallı Arnim'in cenazesiyle ilgili ayrıntıları haber alır almaz, size bildireceğim, dedi von Stetten.

- Evet, rica ederim. çok naziksınız.

- Sizi hangi adreste bulabilirim?

- Tiyatro ayakta kaldığı sürece her zaman orada bulabilirsiniz sanırım, dedi Lisa.

Von Stetten yanıt vermedi. Lisa ona baktığında, uyumuş olduğunu gördü.

Von Stetten, eski ekolden bir Alman diplomatın kaderine uyarak, kendini kesin bir yorgunluğa terketmişti.

- Önce Baron von Stetten'i evine bırakalım, sonra da Reinickendorferstrasse'de 84 numaraya gitmeye çalışınız, diye Lisa şoföre seslendi.

Genç kadın, hafif bir gülümsemeyle, Dışişleri Bakanlığının bu uzun ve parlak Mercedesinin, şimdi gittiği işçi mahallelerinden hiç geçip geçmediğini aklından geçiriyordu. Otomobil yavaşça ve ısrarlı bir şekilde, harabe haline gelmiş kentin döküntüleri arasında kendine yol açıyordu. Yangınlar göğü aydınlatıyor, ama dumanın ve tozun yarattığı siyah tavanın üstünde söken şafağın ilk belirtileri farkediliyordu.

Bir taraflarda, gecenin bu yokoluşunda, en iyi günlerin umudu doğuyordu. Bu alevler içindeki Sodome ve Gomorrhe'un bir taraflarında, onların aşkına Tanrı'nın tüm günahkârlıkları bağışlayacağı On Doğru* bulunuyordu.

-Geliyorum, Martin, bekleyin beni, rica ediyorum, dedi Lisa Doom.

